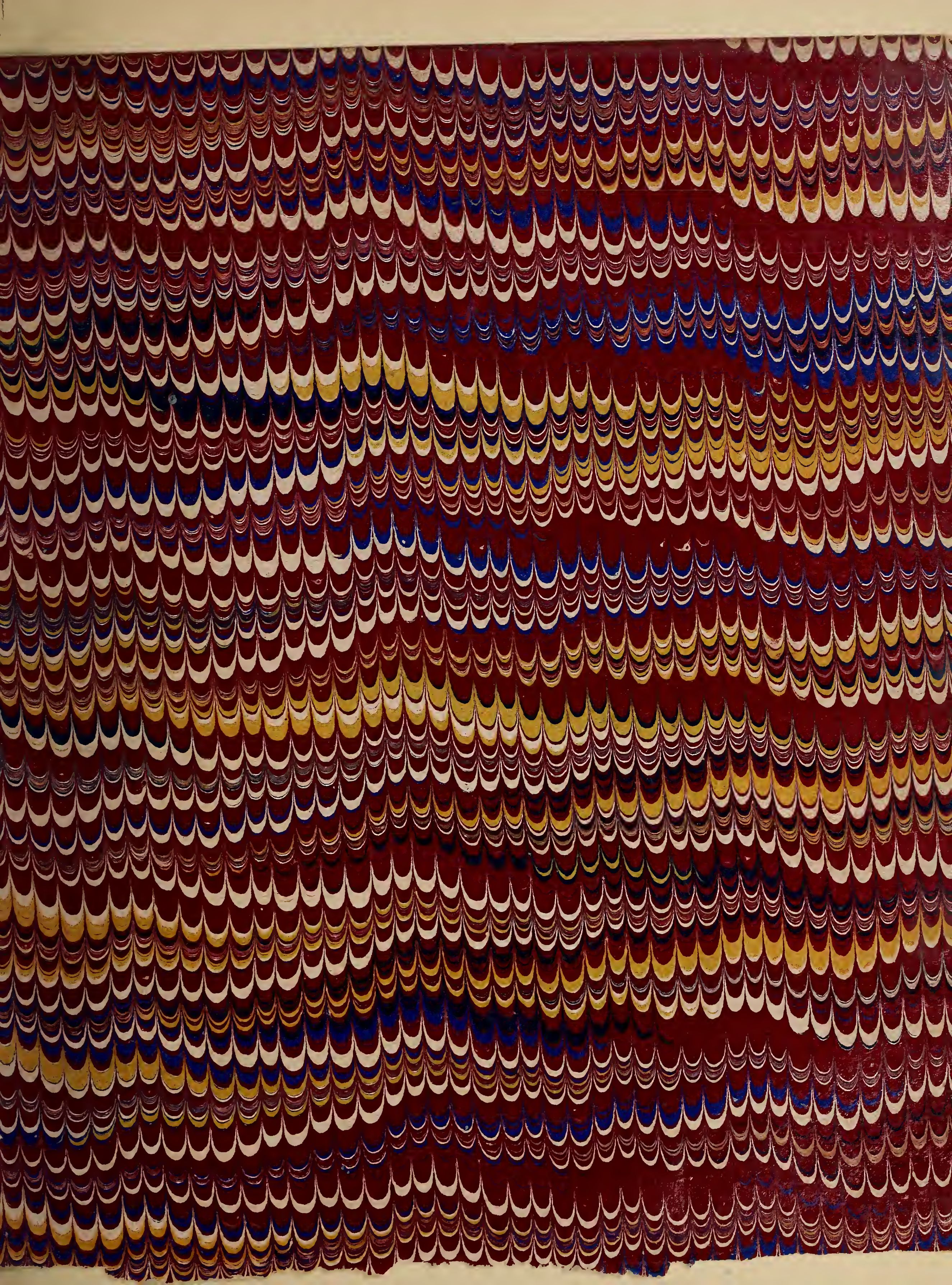

Gymnastikkens Fremgang

i

Danmark,

fra dens første Indførelse i Aaret 1799 indtil Udgangen af Aaret 1830.

Udtogsviis efter de Rapporter, som aarligen allerunderdanigst ere forelagte

Hans Majestæt Kongen.

Ved

F. Nachtegall,

Directeur for Gymnastikken,

Professor, Overinspecteur ved det Kongelige militaire gymnastiske Institut, ved Normalskolen for Gymnastikken, m. m., Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmand.

Kjøbenhavn.

Trykt i Thieles Bogtrykkeri.

1831.

Til Kongen!

Allernaadigste Konge!

Ligesom Alt, hvad der kunde bidrage til Fædrelandets sande Vel, stedse var en vigtig og kjær Gjenstand for Deres Kongelige Majestæts landsfaderlige Omhu, saaledes skjenkede og Deres Majestæt til alle Tider Ungdommens Opdragelse den huldrigste Opmærksomhed, og indsaae derhos viseligen, at Opdragelsens hele Formaal bør være: at forædle Mennesket saavel paa Sjel som paa Legeme.

Medens mange og ypperlige Opdragelses- og Underviisnings-Anstalter, deels oprettede ved Deres Majestæts vise Bud, deels fredede og hævede ved Deres kjærlige Beskyttelse, gave Opdrageren Leilighed til at forædle den Unges Hjerte og dyrke hans Forstand, havde man dog, i flere Aarhundreder, ikke tænkt paa Nødvendig-

heden af Legemets Dannelse, der, skjøndt langt underordnet Aandens, dog staaer i det nøieste Forhold til og Forbindelse med Samme.

At en fornuftig og velordnet Underviisning i Legemsøvelser var det rigtigste og eneste Middel til at afhjælpe denne Mangel, som og til at forberede Krigeren til sin Bestemmelse, og bidrage til at forskaffe ham den Færdighed i at bruge sine Vaaben, som de tilforn kjendte og anvendte Dannelsesmidler ingenlunde ene kunde tilveiebringe, erkjendte Deres Majestæt allerede tidligt, og behagede derfor, for mere end 30 Aar siden, at skjenke og siden stedse at værdige denne Underviisningsgjenstand høist naadig Opmærksomhed.

At vise, hvorledes Gymnastikken, og de dermed forbundne Vaabenovelser, fra en ringe Begyndelse, udviklede og udbredte sig i Danmark ved Deres Majestæts huldrigste Omsorg og kraftige Understøttelse saa betydeligt, at den alt længe har staaet paa et høiere Trin hos os, end hos noget andet Folk; dette var min Hensigt med dette Arbeid; ligesom jeg og allerunderdanigst vover at benytte denne Leilighed til at bevidne Deres Majestæt de dybeste Følelser af Taknemmelighed for den Naade, der forundtes mig, at iværksætte nogle af Deres Majestæts vigtigste Foranstaltninger i denne Henseende.

Allerunderdanigst

F. Nachtegall.

Gymnastikkens Fremgang i Danmark.

Dersom en fuldstændig Opdragelse bestaaer i en hensigtsvarende Udvikling af Menneskets moralske, intellectuelle og physiske Anlæg, og det altsaa er baade Hjerte, Aand og Legeme, skjøndt det sidste i en ringere Grad, end de første, der omfatte den hele Grændse for Opdragerens Virksomhed — et Princip, hvis Rigtighed vor Tid uden Tvivl erkjender: saa synes det besynderligt, at det ikke var førend i det attende Aarhundredes sidste Decennium, at man atter begyndte at skjænke den physiske Opdragelse nogen Opmærksomhed. Vel var det almindeligt bekjendt, at Oldtidens meest berømte Nationer dannedes tidligt ved Legemsøvelser, som de satte en udmærket stor Priis paa, og i hvilke de bragte det ikke mindre vidt; man vidste tillige, at vore egne skandinaviske Forfædre uddannede sig især i physisk Henseende, og at de, ligesom Grækerne og Romerne, vare sunde, virksomme, kraftfulde, modige og fædrelandssindede, saalænge deres Opdragelse fik en, de legemlige Kræfter udviklende, Retning, og Patrioten og den Lærde syntes at indrømme en Opdragelses Værd, der medvirkede saameget til Resultater, ligesaa nyttige for det Almindelige som for det enkelte Individ, og som desuden stod saa nøie i Forbindelse med den unge Alders Natur og Trang; men videre gik man ikke heller; idetmindste ikke videre, end at Officieren maaskee lærte at bruge sit Vaaben, og at man indrømmede Nytten af at Sømanden kunde svømme — en Kunst, hvori endog de raaeste Folkeslag paa Jorden altid langt have overgaaet den dannede Europæer. Der skete enten aldeles Intet for Ungdommens gymnastiske Dannelse, eller den ansaaes med Ligegyldighed, ja gjordes vel endog farlig og latterlig; paa samme Tid, som der virkedes meget og paa forskjellige Maader for Hjertet og Aanden, opdroges især i Stæderne en forkjælet Slægt, hvis legemlige Svaghed, ogsaa virkende ufordeelagtigt paa Aanden, truede med at tiltage mere og mere. Det var og kun Lidet, hvad Vieth og Gutsmuths — de første i Tydskland og i Europa, som begyndte at arbeide for Gymnastikken — formaaede at udrette, og det sildigere tydske Turnvæsen ophørte med den politiske Grund, som fremkaldte det.

Under vor allernaadigste Konges, Frederik den Sjettes, velsignede Scepter blev Danmark det første Rige i Verden, hvis samtlige Sønner, paa Hans vise og velgjørende Bud, skulde nyde en almindelig methodisk Underviisning i gymnastiske Øvelser; thi Allerhøiststamme vilde, at Lærere i Gymnastik skulde dannes og virke over hele Hans Rige, at passende Legemsøvelser skulde udgjøre en bestemt og vigtig Deel af Land- og Sø-Magtens Øvelser, og være en fast Disciplin i alle Rigets offentlige og private Skoler. Hvad og Hvormeget Hans Majestæt ogsaa i denne Henseende har virket, skulle de følgende Blade søge at fremstille; Virkningerne af Allerhøiststammes Bestræbelser, af hvilke deres Værd tilfulde skal kjendes, vil en taknemmelig Fremtid føle og vurdere.

Foruden Underviisning i Fægten og i enkelte andre Grene af Gymnastikken, som gaves ved de militaire Academier, fandtes intetsteds i Danmark noget Spor af Gymnastik, førend i den fortrinlige Opdragelsesanstalt, daværende Hofpræst Christiani i Aaret 1794 oprettede paa Vesterbro udenfor Kjøbenhavn, hvor dog et gymnastisk Locale og Maskineri mere brugtes til Elevernes Fornøielse, end til methodisk Underviisning, da ingen Gymnastiklærer havdes. Det var her, og ikke længe derefter i det Schouboeske Institut, at jeg begyndte min gymnastiske Løbebane.

I Begyndelsen af Aaret 1799 oprettede jeg et gymnastisk Selskab i Kjøbenhavn, bestaaende af Studerende og unge Handlende, hvis Formaal var at beskjeftige sig med Legemsøvelser. Her fandt jeg Leilighed til at øve mig selv practisk, og var nu snart istand til at fremtræde som offentlig Lærer i ovennævnte Instituter, hvorefter jeg i November s. A. udstedte følgende Indbydelse til Oprettelsen af et gymnastisk Institut:

"Hvor nødvendigt og vigtigt det er, ikke alene at danne den Unges Sjel, men ogsaa hans Legeme, er en i vore Tider for enhver, endog blot nogenlunde oplyst Mand, altfor bekjendt Sag, til at jeg skulde behøve at bevise den; men ligesaa bekjendt er det ogsaa, at man, naar jeg undtager de militaire Academier samt det Christianiske og Schouboeske Institut, hidindtil har i Danmark værdiget den liden eller ingen Opmærksomhed. Negtes kan det ikke, at Intet bidrager mere til at udvikle Ungdommens physiske Evner, end legemlige Øvelser, dem vi fra Grækernes og Romernes Tider ikke synes at have kjendt uden af det blotte Navn. Flere af Europas værdigste Læger og Opdragere anbefale fortrinligen disse Øvelser, og paa de Steder, hvor de ere indførte, spores overalt de ønskeligste Følger, nemlig: Legemets Sundhed, Styrke, Behændighed, Virksomhed, Dannelse og Sandsernes Skærpelse."

"Mangel paa dertil indrettede Steder, duelige Lærere, fornøden Tid, den megen Adspredelse og Fare, som synes at være forbunden dermed, ja endog den Tanke, at legemlig Styrke og Behændighed, forenet med Mod og Kjækhed, fremvirke en vis Selvtillid og Tilbøielighed til ved Fornærmelser selv at skaffe sig Fyldestgjørelse, ere de Indvendinger, der jævnligen gjøres mod Gymnastikken. De vigtigste vil jeg her korteligen gjendrive, og de øvrige falde ved nøiere Undersøgelse af sig selv bort."

"De Gamles Gymnasier og prægtige Bygninger behøve vi ikke. Nogle rummelige Værelser og en jævn, med Sand belagt, og med faa af de nødvendigste Maskiner forsynet Plads, svare fuldkomment til vor Hensigt. Hvad Mangel paa Tid angaaer, da troer jeg, man er forpligtet til at bestemme en Deel af Barnets Tid til en saa nyttig og nødvendig Ting som Legemsøvelser, og overhovedet ere de Fritimer, hvilke Ungdommen, som oftest overladt til sig selv, paa en unyttig og undertiden endog farlig Maade bortødsler, dertil mere end tilstrækkelige. I Hensyn til den Fare, der synes at være forbunden dermed, da synes det virkeligen kun saa, men er, under fornuftig og aarvaagen Veiledning, næsten ingen. Jeg beraaber mig paa Andres og egen Erfaring som det meest talende Beviis paa Rigtigheden af min Paastand. Gutsmuths, den indsigtsfulde og erfarne Opdrager ved Salzmanns Institut, hvem vi have at takke for den saa udmærket gode og anvendelige "Gymnastik für die Jugend," havde, da han skrev denne Bog, allerede i en Tid af 7 Aar næsten dagligen drevet disse Øvelser med et betydeligt Antal Børn og unge Mennesker, uden at een eneste var kommen til Skade derved. Jeg selv har i en rum Tid været Lærer i denne Green af Opdragelsen i det Christianiske og Schouboeske Institut, hvor jeg dagligen har havt 40 til 50 Elever under min Veiledning, og har desuden i en Tid af tre Fjerdingaar forestaaet et gymnastisk Selskab her i Byen, hvor saavel unge Mennesker som Mænd imellem 30 og 40 Aar have taget Deel i disse Øvelser, og indtil denne Dag er Ingen kommen til Skade derved. Disse Erfaringer hæve, efter min Mening, enhver Indvending mod Tingens Farlighed."

"For at afhjælpe denne Mangel i den physiske Opdragelse, har jeg, efter flere af mine Venners og Velynderes Anmodning, besluttet at oprette et gymnastisk Institut, hvori Børn, endog fra femte Aar, kunne blive underviste i legemlige Øvelser; og dersom jeg ved et tilstrækkeligt Antal seer mig betrygget, skulle nyttige og behagelige Haandarbeider, og de dertil nødvendige mekaniske Forkundskaber, udgjøre en væsentlig Deel af Underviisningen. Det Nyttige, Barnet i en modnere Alder kan drage af saadanne Beskjæftigelser, indseer enhver Tænkende letteligt."

"Øvelserne skulle bestaae i: at balancere, løbe, springe, voltigere, klavre, dandse, svømme; og for de Ældre tillige i: at fægte, ride, og de nyligt omtalte Haandarbeider. Enhver, der sætter sit Barn i Institutet, kan selv bestemme, om det skal tage Deel i alle Øvelserne, eller hvilke man helst ønsker Barnet maatte vorde underviist i."

"Betalingen for hvert Barn er 9 Mk. maanedligt, hvilke betales forud. Naar flere Brødre paa eengang ere i Institutet, betales 9 Mk. for den ene og 1 Rdlr. for hver af de andre. Fægtning og Ridning betales særskilt."

"Naar jeg undtager Fægtning, Dands, Ridning og Haandarbeider, i hvilke Dele jeg stedse skal sørge for duelige Lærere, agter jeg selv at undervise i det Øvrige."

"Da maaskee endeel Børn, hvis Forældre ønskede at lade dem tage Deel i Øvelserne, ved deres Skolegang om Dagen hindredes derfra, har jeg troet Eftermiddagstiden fra Kl. 5 til 7, tre til fire Gange ugentligt, dertil at være den beqvemmeste."

"De ærede Fædre og Opdragere, der ville betroe mig deres Børn og Myndlinger, men dog i Forveien ønske at blive bekjendte saavel med Tingen som med min Fremgangsmaade dermed, indbyder jeg til at beære mig med deres Nærværelse hver Tirsdag og Torsdag Eftermiddag, fra Kl. 5 til 7, i Gaarden No. 45 paa Østergade, og Løverdag Eftermiddag, fra Kl. 3 til 5, i det Schouboeske Institut." —

Indbydelsen havde den Virkning, at Institutet strax fik 5 Elever, og at deres Antal inden Aarets Udgang voxte til 25.

Adskillige af Hovedstadens ansete og dannede Mænd understøttede Foretagendet paa forskjellige Maader. Saaledes var det nuværende Justitsraad Winkel-Horn, hvem Institutet, strax efter dets Oprettelse, havde at takke for dets første fuldstændige Locale, og som bekostede de hensigtsvarende og stærke Apparater, som fandtes i Institutets Hauge. Stedse var han, baade i Ord og Gjerning, Gymnastikkens ivrige Velynder.

Biskop Balle viste Sagen megen Opmærksomhed. Han var iblandt de første Fædre, som sendte deres Sønner til Institutet, og som med Interesse var tilstede ved de offentlige Prøver, Eleverne aflagde.

Da Institutet, Aaret efter dets Oprettelse, var blevet betydeligt udvidet og havde modtaget en fuldkomnere Organisation, indviede Candidat og Inspecteur — siden Biskop — Mønster Institutet ved en Tale, skrev siden alle dets Programmer, holdt offentlige Forelæsninger over Gymnastikkens Hensigt og Nytte, samt over dens Historie fra de ældste Tider, og tog, som Inspecteur ved Efterslægtselskabets Realskole, virksom Deel i Underviisningen. Provst — siden Biskop — Hjort var den første, som berigede den danske Lite-

ratur med en gymnastisk Lærebog, idet han besørgede et Udtog af Gutsmuths Gymnastik under Titel af: "Kort Anviisning til Legemsøvelser" — et Arbeid, der længe stiftede megen Nytte.

Justitsraad Bärens var een af Gymnastikkens virksomste og ivrigste Befordrere, da han — foruden hvad jeg i det Følgende faaer Leilighed til at berette om hans Medvirkning til Sagens Fremme — ved adskillige Leiligheder skrev om Gymnastikkens Nødvendighed, udviklede dens fortrinlige Nytte for Almuen og forfattede en Instrux for Gymnastiklærere i Almueskoler.

Conferentsraad Callisen lagde noksom de Følelser, han i denne vigtige Sag besjeledes af, for Dagen i sine "Physisk-medicinske Betragtninger over Kjøbenhavn," især i 2den Deel Pag. 287 til 310. Gymnastikken skylder denne Hædersmand en saameget større Tak for den Varme, med hvilken han talte til dens Fordeel, som hans Stilling som udmærket Læge, hans sjeldne Kundskaber og mangeaarige Erfaring maatte give hans Dom fortrinlig Vægt.

Gymnastikken skylder Etatsraad og Professor Engelstoft et Program om den Priis, Oldtidens Skandinavier satte paa Legemsøvelser, samt de Vink, som findes i hans "Tanker om Nationalopdragelsen." Han indgav og til H. M. Kongen et allerunderdanigst Forslag til Oprettelsen af en Svømmeskole for Livcorpset, og var stedse Gymnastikkens som Videnskabeligheds Ven og Befordrer.

Lieutenant og Literatus K. H. Seidelin forbigik ingensinde nogen Leilighed til med træffende Farver at skildre Legemsøvelsers Nytte saavel ialmindelighed, som især i mange i det daglige Liv mødende Tilfælde, og ved Exempler, hentede af Erfaring, beviste han Rigtigheden af sine Paastande. Efter den berømte Professor Büsch's Forlangende skrev han i Aaret 1806 en Anviisning paa Tydsk til at lære sig selv at svømme, hvilken Büsch lod indrykkes i Hamb. "Adressecomptoirs Nachrichten." For Svømmekunstens Opkomst i Kjøbenhavn og paa Laaland, hvor han var født, virkede han baade ved Skrivter og udsatte Præmier.

Tode i sin "Sundhedstidende," Treschow i sin "Antropologi," Sander i "Egeria," Weise i sin "Haandbog for Opdragelsesvæsenet" og Flere anbefalede Gymnastikken ikke alene som en behagelig og nyttig Kunst, men tillige som en vigtig Green af Nationalopdragelsen.

Professor Saxtorph, dengang Forstander for Blaagaards Skolelærerseminarium, gjorde alt Sit, for at sætte denne for den vordende Skolelærer vigtige Sag i god Gang; det

skyldes især hans Bestræbelser, at dette Seminarium var det første, som forenede methodisk Underviisning i Legemsøvelser med de øvrige Læregjenstande.

Ogsaa paa Vesterborgs og Skaarups Skolelærerseminarier erkjendte Forstanderne, dHrr. Biskop Boisen og Amtsprovst Dr. Wedel, at Gymnastik hører til Det, en Skolelærer, der vil besidde en fuldkomnere Duelighed i sit Fag, ikke bør være ubekjendt med, og Hr. Biskoppen foranstaltede derfor, at en Seminarist sendtes til Kjøbenhavn for at dannes til Gymnastiklærer ved Seminariet. I samme Hensigt sendtes og en Lærer fra det Skaarupske Seminarium, skjøndt Krigen hindrede hans Oplærelse.

Ligesom samtlige Chefer og Forstandere for de militaire Academier og Instituter erkjendte Vigtigheden af en hensigtsvarende legemlig Dannelse for den vordende Militaire, og foranstaltede gymnastiske Øvelser indførte i deres fulde Omfang paa vedkommende Academier og Instituter, saa bør det og bemærkes, at Admiral Snedorf var den første Academichef, som, endog førend gymnastisk Underviisning blev methodisk indført paa Søcadetacademiet, foranstaltede, at et gymnastisk Maskineri indrettedes og opsattes paa Academiet, og at der aarligen foretoges Svømmeprøver, ifølge hvilke een høist to af de fortrinligste Svømmere tilkjendtes passende og betydelige Præmier.

Hvad der især bidrog til mit Instituts Opkomst, var den store Naade, Hans Majestæt Kongen — dengang Kronprinds — og det Høikongelige Huus behagede at værdige det; thi H. K. H. Kronprindsen beærede Selv flere Gange Institutet med Sin høieste Nærværelse, tilkjendegav det Sit naadigste Vifald, og understøttede mig til at anskaffe fuldstændige Apparater og til at kjøbe en Gaard i Gaden Aabenraa, hvor det fik sit eget, i alle Henseender fortrinlige, Locale. H. D. Hertugen af Augustenborg var den første af Kongehuset, og maaskee den første Fyrste i Europa, der lod sine Sønner, Prindserne Christian og Frederik, undervises i Gymnastik; fra Aaret 1804 var Institutet ligeledes saa lykkeligt at tælle H. K. H. Prinds Frederik Ferdinand iblandt sine Elever. I Vinteren 18$\frac{03}{04}$ deeltoge omtrent 150 Subjecter af forskjellig Stand og Alder i Underviisningen, og Institutet kan saaledes med Grund ansees som den Planteskole, fra hvilken Gymnastik er udgaaet og har udbredt sig ikke alene i men og udenfor Fædrelandet.

I December 1800 udstedte jeg en offentlig Indbydelse til Oprettelsen af et Selskab til Svømmekunstens Udbredelse. Det lykkedes at samle et saa betydeligt Antal Medlemmer, at Selskabet, ved den Understøttelse, H. K. H. Kronprindsen baade strax og siden aarligen forundte det, og ved Medlemmernes Bidrag, den følgende Sommer kunde indbyde til en offentlig Væddesvømning, og opmuntre 20 af de bedste Svømmere med Præmier i

Penge. Disse Væddesvømninger og Præmieuddelinger fortsattes aarligt, og Selskabet havde den Glæde at erfare, at saavel Concurrenternes Antal som Færdighed tiltog med hvert Aar.

Selskabet ønskede desuden, saasnart Omstændighederne tillode det, at oprette en Skole, i hvilken Almuesbørn, uden Betaling, kunde erholde Underviisning i Svømning — en Kunst, der har reddet mangen nyttig Statsborger fra at blive et Rov for Bølgerne. — Uagtet man vidste, at der paa andre Steder, og især i Paris, gaves meget fuldkomnere og kostbarere Svømmelocaler, saa er dog næppe nogetsteds en Foranstaltning i denne Henseende truffen, der i Formaalets Værd og i Udførelsens Heldighed fortjente at sættes ved Siden af forannævnte. Selskabet bestyredes af daværende Contreadmiral Kjerulf, Justitsraad Dr. Bang, Justitsraad Bärens, Professor Münster, Inspecteur Mønster og mig.

Medens mit private Institut tiltog mere og mere, indførtes gymnastiske Øvelser i adskillige andre Skoler og Opdragelsesanstalter, saaledes i det danske Militairinstitut, og, i en udvidet Grad, paa Land- og Sø-Cadetacademierne samt i Artillericadetinstitutet. Ved disse trende sidste Læreanstalter var der kun underviist i Fægten og Voltigeren, og paa Søcadetacademiet tillige i Svømning. H. K. H. Kronprindsen var saa naadig at betroe mig Underviisningen.

I nogle Aar nød jeg her den Lykke at veilede et betydeligt Antal flinke Ynglinger, hvis Lyst, Alder og Anlæg, i Forening med den Kjærlighed, jeg stedse følte for mit Fag, gjorde Underviisningen ligesaa behagelig for mig, som, saavidt jeg troer, gavnlig for mine Elever, skjøndt min daværende Stilling ikke tillod mig at virke saameget til sand Nytte, som det siden lykkedes mig i den mere udstrakte Virkekreds, H. M. Kongens Naade behagede at betroe mig.

I Aaret 1800 indførtes Gymnastik efter en større Maalestok i det Schouboeske Institut, hvor tvende af mine Elever, Lærerne Thomsen og Rameier, fulgte mig i Underviisningen, da mine tiltagende Forretninger nødte mig til at fratræde den; desuden fik Eleverne i Frue Læse- og Arbeids-Skole og i nogle andre af Kjøbenhavns Almueskoler gymnastisk Underviisning ved Justitsraad Bärens's Omsorg.

Imidlertid fortsattes Øvelserne med Held baade ved de militaire Academier og i mit private Institut, hvilket skjønnes deels deraf, at H. K. H. Kronprindsen, som Selv i Aarene 1801, 1802, 1803 og 1804 var saa naadig at hædre Præsentationerne med Sin Nærværelse, behagede at tilkjendegive Sin Tilfredshed med Fremgangen, deels af de Beviser, det Kongelige Artillericorps gav mig paa dets Velvillie, og Cadetterne paa deres Op-

mærksomhed og Kjærlighed, hvilke vare ligesaa hædrende som behagelige Opmuntringer for min Stræben efter at opfylde mine Pligter.

I Aaret 1802 indførtes gymnastiske Øvelser paa det Kongelige Opfostringshuus, og Aaret derefter i Nicolai Skole og i en tredie, som stod under daværende Conferentsraad Mallings Bestyrelse, i den østre Deel af Staden; fremdeles blev Gymnastik en Green af Underviisningen i Efterslægtselskabets Realskole, hvorved d. Hrr. Inspecteur Mønster — siden Biskop i Aarhuus — og Candidat Jessen ansattes som Lærere.

For de ovennævnte Friskolers Børn, hvis Bestemmelse det især var ved legemligt Arbeid at erhverve deres Udkomme, maatte gymnastiske Øvelser være af megen Vigtighed. D. Hrr. Conferentsraad Malling og Justitsraad Bårens viste stor Interesse for Sagen, og understøttede den kraftigt ved ofte at være tilstede ved Øvelserne, og fornemmeligt ved at uddele i de aarlige Examina smaa Opmuntringstegn til de flinkeste og flittigste Børn. I de første Aar paatog jeg mig og her Bestyrelsen og besørgede Underviisningen uden Betaling; sildigere ansattes nogle fra mit Institut dimitterede Elever som Lærere. Især bragte Børnene det til en ikke ringe Færdighed i Svømmen og Exerceren.

I Aaret 1804

behagede H. K. H. Kronprindsen at gjøre det virksomste Skridt til Gymnastikkens Fremme i Landetaten ved naadigst, i et Rescript af 25de August — Bilag No. 1 —, at give det militaire gymnastiske Institut sin Tilværelse, hvis Bestemmelse det blev at danne Gymnastiklærere for den danske og norske Armee. Da H. K. Høihed behagede at betroe mig Institutets Bestyrelse, paalagde dette høiere Kald, og de dermed forbundne mange og vigtige Forretninger, mig den Nødvendighed at overlade mit private Institut til min Elev, nuværende Capitain og Lærer i Gymnastik ved Academiet i Sorøe, Thomsen, hvis udmærkede Duelighed og sjeldne Gaver til at omgaaes Ungdommen jeg fuldkomment kjendte.

De forskjellige Regimenter og Corpser i Danmark og Norge sendte i dette og det følgende Aar 38 Subjecter til det militaire gymnastiske Institut for at dannes til Lærere.

I October befaledes naadigst, at begge Underofficiers-Underviisningsanstalter i Kjøbenhavn, eller de da saakaldte Skriveskoler, skulde øves i Gymnastik under min Veiledning, hvilket strax tog sin Begyndelse. Ogsaa her lykkedes Underviisningen meget vel, og adskillige af de her øvede Subjecter fandtes senere skikkede til at ansættes som Elever i det militaire gymnastiske Institut.

I indeværende Aar udnævntes jeg allernaadigst til Professor i Gymnastik, og derved stiftedes, saavidt mig er bekjendt, den eneste Lærestoel, der nogetsteds indtil den Tid havde været oprettet for denne Videnskab. Jeg anfører dette iblandt de Skridt, Regjeringen behagede at gjøre til Gymnastikkens Fremgang, fordi Kunsten derved vandt videnskabeligt Værd og fortrinligere Agtelse.

Jeg begyndte nu uden Betaling at holde Forelæsninger over Gymnastikkens Theori og Methodik for Seminaristerne paa Blaagaards Skolelærerseminarium, hvor Eleverne især udmærkede sig i Svømning og militaire Øvelser.

1805.

H. K. H. Kronprindsen behagede at hædre det militaire gymnastiske Institut med Sin Nærværelse, og at tilkjendegive Sin naadigste Tilfredshed med Det, der hidtil var virket. Institutet organiseredes nu efterhaanden paa en Maade, svarende til den mere omfattende Bestemmelse, det havde.

Efter H. K. Høiheds Befaling gjordes Forsøg med gymnastiske Øvelsers Indførelse i Kjøbenhavns Garnisons og Artilleriets Exerceerskoler, ved hvilke de af Institutets Elever, som vare meest avancerede, og nogle andre dertil forberedte Underofficierer, brugtes som Assistenter hos Lærerne.

De Forsøg, som anstilledes, viste, hvad ogsaa sildigere Erfaringer noksom have stadfæstet, at Sagen kunde udføres uden Vanskelighed; thi ved en, under H. K. H. Kronprindsens Fraværelse, for H. D. Prindsen af Würtemberg befalet Præsentation aflagde de 400 Rekrutter, som havde deeltaget i Underviisningen, tilfredsstillende Prøver paa Færdighed i samtlige Øvelser; kun enkelte undtagne havde de alle i den første Sommer lært at svømme uden Sele, og deriblandt adskillige med Mundering og Vaaben.

Ved Aarets Slutning indførtes gymnastiske Øvelser i Exerceerskolen for Garden til Hest, og derefter successive i de forskjellige Regimenters og Corpsers Exerceerskoler, hvor de Lærere ansattes, som dimitteredes fra Institutet. Forinden vare, ifølge H. K. Høiheds Befaling, Forslag indleverede til:

1. et Reglement for Rekrutternes gymnastiske Underviisning i Cavalleri-Exerceerskolerne;
2. et lignende for Infanteri-Rekrutternes gymnastiske Underviisning, og
3. en Instruction i Gymnastikken for de Lærere, som ansattes ved disse Skoler.

Samtlige Forslag bleve naadigst approberede, og den sidste trykt i samme Aar.

Skolerne i Gørstinge Sogn i Sjælland, hvor Hr. Mønster var bleven Præst, vare, saavidt jeg mindes, de første Landsbyskoler, i hvilke Børnene bleve underviste i Gymnastik, efterat jeg, paa mit Tilbud, havde oplært to Seminarister, der bleve ansatte som Lærere der.

1806.

Gymnastiske Øvelser indførtes ogsaa i de militaire Instituter i Christiania og Rendsburg, hvor Underviisningen betroedes de fra det militaire gymnastiske Institut dimitterede Lærere.

I foregaaende og indeværende Aar dimitteredes de 38 Underofficierer, som vare commanderede til det gymnastiske Institut for at dannes til Lærere. Alle aflagde tilfredsstillende Prøver paa Duelighed, og H. K. H. Kronprindsen var saa naadig at forunde 21 af dem, som vare fortrinligt duelige, en Præmiesabel med Sølvqvast, og 12 en lignende uden Sølvqvast, fordi disse, deres ringere Anlæg uagtet, havde arbeidet sig op til roesværdig Færdighed. Ved Parolbefaling af følgende Aars 15de Juli befaledes, at Præmiesabelen skulde sendes tilbage til Institutet, naar Eieren ved Døden afgik.

Hvad der meget bidrog til Gymnastikkens Udbredelse i Armeen, var Anskaffelsen af meer eller mindre fuldstændige gymnastiske Apparater ved Garnisonsskolerne. Efter H. K. Høiheds Befaling havde jeg til den Ende ladet construeres en Model, som af Høistsamme approberedes, og efter hvilken de Apparater forfærdigedes, som deels opsattes i Kjøbenhavn (i Exerceerhuset og paa Hestgardens Ridebane), deels sendtes til Provindserne. Det fuldstændigste Apparat blev, efter H. K. Høiheds Befaling, sendt til Norge, til Brug for det norske Landcadetcorps.

Da Regimenterne og Corpserne nu vare forsynede med det fornødne Antal Lærere, og jeg fik naadigst Understøttelse til at gjøre en Udenlandsreise, saa ophørte Institutets Virksomhed i nogen Tid, og H. K. Høihed behagede i en høist naadig Skrivelse — Bilag Nr. 2 — huldrigst at tilkjendegive mig Sin naadigste Tilfredshed med det saaledes tilendebragte Arbeid.

Det var i forrige og indeværende Aar, at Studenterne Thomsen og Gøtzsche og Seminaristerne Petersen og Christensen dimitteredes fra Institutet. Efter deres eget Ønske havde de erholdt fri Adgang til Underviisningen, og anmodede nu om at maatte underkaste sig offentlig Examen, en Anmodning, som ei alene fandt H. K. H. Kronprindsens Bifald, men hvorover Høistsamme, i et naadigst Rescript af 1ste Novbr. 1805, yttrede Sig i følgende Udtryk: "Jeg haaber, at deres Dannelse saavelsom Gymnastikkens Indførelse ved forskjellige

"Skoler vil bidrage til, at denne Øvelse bliver almindelig, og lidt efter lidt indført ved "samtlige Almuens saavelsom andre Skoler i Landet. Det er Mig stedse kjært at høre "Gymnastikkens Fremgang." — De underkastede sig Examen i Overværelse af en Commission, bestaaende af Conferentsraad Malling, Justitsraad Bärens, Professor Engelstoft og Præsten Mønster, hvilke jeg havde indbudet for at give Examen offentlig Troværdighed. Jeg bør tilføie, at den Første, nuværende Capitain Thomsen, ikke blot underkastede sig Examen i den pædagogiske, men og i adskillige Grene af den militaire Gymnastik, og at de Prøver, han aflagde, vare saa udmærkede, at Commissionen eenstemmigt tilkjendte ham Characteren: "fortrinligt duelig." Seminarist Petersen udmærkede sig ligeledes meget fordeelagtigt, og bidrog siden til Gymnastikkens Fremgang i en Skole paa Gudumlunds Fabrik, hvor han blev ansat som Lærer.

1807.

Underviisningen for de militaire Gymnastiklærere udvidedes ved et naadigst Rescript af 29de Mai dertil, at de tillige skulde undervises i Contrepointen, hvori der senere blev ansat en Lærer. Ved samme Rescript behagede H. K. Høihed, i Anledning af en underdanigst Indberetning om Gymnastikkens Fremgang ved Seminarierne og nogle Almueskoler, naadigst at tilkjendegive: "Det er Mig kjært at erfare den gode Fremgang, som "Gymnastikken finder ved Seminarierne og Almueskolerne. Jeg ønsker blot, at den var "almindeligt udbredt, da Gymnastik sikkert er en vigtig Deel af Opdragelsen" — hvorhos det end videre naadigst tilkjendegaves, at "da Præsten Mønster i Gørstinge gjør sig saamegen Flid for "at indføre de gymnastiske Øvelser i sine Skoler, saa skal ham af Fondet ad usus publicos "blive udbetalt 50 Rdlr. til et lidet gymnastisk Apparat, hvilket Jeg haaber vil være en "Opmuntring for hans Nidkjærhed."

Imidlertid havde det private gymnastiske Institut vedligeholdt sig saaledes under Hr. Thomsens virksomme Bestyrelse, at det stedse søgtes med Interesse, indtil Kjøbenhavns Bombardement aldeles ødelagde Localet og Maskineriet. Herved fik Institutet et Stød, som det først længe derefter forvandt ganske.

1808.

Jeg fratraadte Bestyrelsen af de gymnastiske Øvelser i de for Kjøbenhavns Garnison oprettede Skriveskoler, da der ansattes tvende Lærere, som underviste Eleverne under Skolernes

respective Forstanderes Tilsyn. Disse Skoler henlagdes siden under Directionen for Garnisonsskolevæsenet, hvorhos den gymnastiske Underviisning betroedes til min Inspection.

Det var under 1ste August d. A., at H. M. Kongen behagede at give Civile Adgang til fri Underviisning ved det militaire gymnastiske Institut. Hensigten hermed var, at Studerende, Seminarister og Andre, som forenede Lyst med Anlæg, ogsaa kunde dannes til Lærere, for siden at give Underviisning i vore Skoler. Denne Foranstaltning blev saaledes Det for Civile, som det militaire gymnastiske Institut var for Militaire, og blev af Vigtighed for Gymnastikkens almindeligere Udbredelse; thi der dannedes nu ikke blot Lærere, som skulde undervise Rekrutter, altsaa Voxne, der — uagtet de ufeilbarligen derved blive raskere Mennesker og brugbarere Soldater, og Underviisningens Nytte altsaa er umiskjendelig — dog ere i en Alder, i hvilken de vanskeligere kunne modtage en saadan Underviisning, eller, formedelst Lemmernes Fasthed og Stivhed, aflægge de Vaner og Uskikke, som de ved Forsømmelse af deres physiske Evners Udvikling i den tidlige Alder have antaget, hvor methodisk rigtigt Underviisningen end indrettes; men tillige Lærere, som skulde undervise Børn, hvis Alder og Lemmer ere bedst skikkede til at modtage hvilkensomhelst legemlig Dannelse, og som ved fornuftig og hensigtsvarende Underviisning kunne gjøre betydeligere Fremgang. Da ogsaa de fleste af disse Børn siden blive Militaire, saa var det afgjort, at Exerceerskolerne vilde med Tiden erholde Rekrutter, med hvilke der kunde udrettes langt mere.

Desværre virkede den Aaret tilforn udbrudte Krig og alle dens Følger meget ufordeelagtigt ogsaa paa Gymnastikken; kun faa Civile benyttede Indretningen i foranførte Hensigt, og det gik derfor langsommere, end man havde ventet, med Gymnastikkens almindeligere Udbredelse iblandt Ungdommen, uagtet H. M. Kongen, med en altid usvækket Interesse for denne vigtige Sag, vedblev at virke Alt, hvad Omstændighederne tillode, til dens Fremme.

1809.

Da det snart befandtes, at Armeen behøvede nye Gymnastiklærere, fordi de gamle deels vare afgaaede fra Regimenterne, deels forfremmede paa andre Maader, saa begyndte det militaire gymnastiske Instituts Virksomhed paany, ifølge en allerhøieste Parolbefaling af 19de Juli — Bilag Nr. 3 —, og organiseredes som en vedvarende Indretning, hvis Bestyrelse blev, og siden altid har været, mig betroet.

Af Artillericorpset, af begge Livgarder, af hvert Cavalleri- og Infanteri-Regiment og Jæger- og Skarpskytter-Corps i den danske Armee skulde nu udtages een, til Lærer i

Gymnastik duelig, Underofficier, og commanderes til Institutet for at dannes, og efterhaanden som een af dem blev færdig, skulde Regimentet eller Corpset sende en anden, da ethvert Regiment og Corps stedse skulde have to til Gymnastiklærere dannede Underofficierer. Naar de i Kjøbenhavn garnisonerende Regimenter erholdte deres Underofficierer færdige fra Institutet, skulde de commanderes til Kjøbenhavns Exerceerskole, for der at tjene som Lærere ved Rekrutternes gymnastiske Dannelse.

Fremdeles behagede H. M. Kongen, ved Rescript af 28de Juli, allernaadigst at befale, at duelige Subjecter af Søetaten skulde sendes til Institutet for at dannes til Lærere for Søetatens Skoler. — Bilag Nr. 4. — Derved fremstod en Indretning, der blev for Marinen, hvad den i Aaret 1804 oprettede var for Armeen.

Da det private gymnastiske Instituts Locale var blevet ødelagt i Kjøbenhavns Bombardement, saa leiedes paa Østergade et andet, som, skjøndt meget indskrænket og ufuldkomment, dog benyttedes indtil videre.

De, som først dimitteredes efter dette Instituts Gjenoprettelse, vare:

Overjæger, nu Capitain af H. M. Kongens Livjægercorps og Ridder, v. Hansen, der siden ansattes som Lærer ved de Kongelige militaire Academier og det militaire gymnastiske Institut, og som ved sjelden Duelighed, forenet med særdeles Iver for Sagen, har bidraget til Underviisningens heldige Fremgang ved disse Læreanstalter; og

Vilhelm Johan Gehl, fra det Blaagaardske Skolelærerseminarium. Denne særdeles duelige Lærer, der blev, og endnu er, ansat som Gymnastiklærer ved Skolelærerseminariet paa Joenstrup, havde især i Svømning erhvervet sig en hidtil hos os ualmindelig Færdighed.

I indeværende Aar indførtes Svømmeøvelser ved den lærde Skole i Frederiksborg, hvor de fremmedes med Held.

1810.

For tillige at befordre Gymnastikkens Udbredelse ved den norske Armee, behagede H. M. Kongen, under 19de April — Bilag Nr. 5 —, allernaadigst at befale, at der fra ethvert Regiment og Corps af bemældte Armee skulde affendes en velskikket og duelig Underofficier til det militaire gymnastiske Institut for at dannes til Lærer.

Efter en derom fra mig indgiven allerunderdanigst Forestilling, blev det, under 11te April, allernaadigst tilladt, at alle de Officierer af Kjøbenhavns Garnison, som ønskede det, havde fri Adgang til Institutets practiske Øvelser. Paa et desangaaende udstedt Cir-

culaire tegnede sig omtrent 60 Officierer, deriblandt endog nogle Compagnichefer. Underviisningen benyttedes især i Fægten, Huggen og Bajonetfægten; men den ophørte igjen efter kort Tids Forløb, formedelst den længere Vei, da Institutet nu fløttedes til Østerbro.

Ved H. M. Kongens allernaadigste Understøttelse var Institutet her saa heldigt at erholde et til gymnastisk Underviisning fortrinligt skikket Locale; thi det havde en god og sund Beliggenhed og betydelige og rummelige Bygninger, store Øvelsespladser, et sjeldent stort Svømme-Bassin og et fuldstændigt og vel indrettet Maskineri. Alt dette bidrog meget til de betydeligere Fremskridt, som bleve gjorte i de følgende Aar.

Antallet af Institutets Elever steg i Aarets Løb til 60, og da Forretningerne derved betydeligt tiltoge, blev en Officier ansat til Inspection og Medhjælp.

Iblandt de Elever, som dimitteredes i dette Aar, udmærkede Underofficiererne Hansen af Kronens Regiment og Spenner af daværende danske Livregiment sig saa fortrinligt især i Svømning, at de allernaadigst forundtes Præmie-Epauletter til Opmuntring for deres Flid og Anstrængelse. Førstnævnte var, saavidt vides, den første Svømmer i Danmark, der svømmede over een dansk Miil, uden dertil paa nogen Maade at have været opmuntret eller forceret, hvilket en, af Institutets daværende Læge, Regimentschirurg Stebuss, meddeelt Attest udviste. Jeg anfører dette, fordi en saa overordentlig Færdighed ansporede til Kappelyst, og efterlignedes paa adskillige Steder indtil farlig Overdrivelse, saa at en Kongelig Befaling bestemte, hvorvidt Længde-Svømning maatte drives. Maaskee denne Omstændighed bidrog noget til, at Svømmeøvelserne endnu i nogle Aar ikke udbredtes almindeligt i Armeen, og ikke førend en ny Impuls, given i rette Tid, sikkrede deres Fremgang og Varighed. Imidlertid havde en rolig og ikke overilet Fremskriden til det Bedre overvundet alle Hindringer, og forebygget al Overdrivelse.

1811.

Under 17de April behagede H. M. Kongen allernaadigst at approbere et af mig indgivet Forslag, hvorefter bestemte Regler fastsattes for Bedømmelsen af de Elevers Duelighed, der afgik fra Institutet som Lærere. Værdien af de i Examen givne Characterer skulde nu i Alt udgjøre en Talstørrelse af indtil 600 i 23 Underviisningsgrene, hvorhos det befaledes, at den Elev, som erholdt en Sum af 550 og derover, meddeeltes Hovedcharacteren: "fortrinligt duelig," som, hvis iøvrigt hans Opførsel og militaire Forhold i den Tid, han havde nydt Underviisning i Institutet, gjorde ham værdig dertil, qvalificerede ham til at erholde en Præmie-

sabel med Sølvqvast. Til den Elev, som erholdt en Sum af 500 til 550, skulde gives Hovedcharacteren: "meget duelig", og dersom han stedse havde udmærket sig ved Flid og et fortrinligt militairt Forhold, skulde der ligeledes gives ham en Præmiesabel, dog uden Sølvqvast. Den Elev, som ikkun erholdt en Talstørrelse fra 450 til 500, skulde afgaae fra Institutet med Hovedcharacteren: "duelig"; de derimod, som ikke erholdt ¾ af Summen 600, skulde ansees som uduelige til det gymnastiske Lærerembede. Dog var det dem tilladt, endnu ½ Aar at freqventere Institutet, og efter den Tids Forløb atter at underkaste sig en offentlig Prøve; men dersom de da ikke bestode sig, skulde de afgaae til Regimenterne. Endelig blev det allernaadigst befalet, at de Elever, som af Naturen ikke havde et bøieligt Legeme, skulde fritages for den practiske Udførelse af Smidighedsøvelserne, imod at aflægge fortrinlige Prøver paa Duelighed i at underviise heri; ogsaa skulde der, ved Bedømmelsen af Examens methodiske Deel, især tages Hensyn til Subjecternes Duelighed i at underviise i Forberedelsesøvelser, Klavren, Voltigeren, Fægten, Huggen, Contrepointen, Bajonetfægten og Svømning.

Ved en sildigere i 1813 given Kongelig Resolution skærpedes Examenscharactererne didhen, at kun en Talstørrelse fra 600 til 580 og derover berettigede til Characteren "fortrinligt duelig"; fra 580 til 550 til "meget duelig" og fra 550 til 500 til "duelig", hvorimod Alle, der havde mindre end ⅚ af Hovedsummen 600, skulde afgaae fra Institutet, naar de ikke efter Forløbet af det dem tilstaaede halve Aar aflagde Prøver paa større Færdighed. Disse Hovedbestemmelser for Examen ere siden blevne fulgte indtil Aaret 1830, og fik Institutet ved dem end mere Leilighed til at forvisse sig om, at de afgaaende Lærere besadde den fornødne Duelighed til det gymnastiske Lærerembede, hvilket havde en saare gavnlig Indflydelse paa Institutes Elever. Hertil kom endnu, at det allernaadigst approberedes, at Bedømmelsen af Elevernes Duelighed, som ønskedes saa sikker og retfærdig som muligt, ikke skulde skee ene af Institutets Foresatte, men i Forening med en Commission, som H. M. Kongen til den Ende udnævnte ved hver Examen.

Ved de i dette Aar dimitterede Lærere indførtes Gymnastik ved adskillige Læreanstalter, hvor den ikke før havde været paabegyndt.

Den 28de September hædrede Hans Majestæt atter Institutet med Sin allerhøieste Nærværelse, og tilkjendegav Sin allernaadigste Tilfredshed med de nye Indretninger til Underviisningens Fremgang, til Elevernes Indqvartering, m. m.

Antallet af de Gymnastiklærere, som hvert Regiment for Fremtiden skulde være forsynet med, bestemtes paany ved en allerhøieste Parolbefaling af 28de October — Bilag Nr. 6. —

1812.

Den 5te Februar befaledes allernaadigst, at de dueligste iblandt Institutets Elever skulde forblive ved Institutet i 4 Maaneder efter Examen for at assistere Lærerne ved Cadetternes Underviisning paa de Kongelige Academier og Instituter, en Befaling, som gavnede saavel den gymnastiske Underviisning paa disse Steder, eftersom Læreren, selv med den bedste Villie, ikke kunde arbeide saaledes og saameget med hvert enkelt Individ, som det var nødvendigt, som og Institutets Elever, der paa denne Maade fik en større Leilighed til at øve sig i Underviisningsmaaden.

Ved et allerhøieste Rescript af 26de Februar behagede Hans Majestæt, af særdeles Naade, at tilstaae enhver fra Institutet afgaaende Elev, som havde gjort sig værdig dertil, en complet Overmundering, en Kappe, m. m., hvilket var en ny Opmuntring for de tilbageblivende Elever til Flid og Anstrengelse.

Det blev endvidere allernaadigst fastsat, at Institutets Elever skulde alene staae under Forstanderens Commando i den Tid, de freqventerede Institutet. Herved hævedes mangen Misforstaaelse, som foranledigedes ved det blandede Commando, de før havde staaet under.

Institutets Svømmeøvelser udvidedes dertil, at Eleverne bleve underviste i at svømme med Mundering og Vaaben og i at bjerge. Nytten af denne sidste Øvelse har siden ofte viist sig.

Paa det Slesvig-Holsteenske Cancellies derom indgivne allerunderdanigste Forestilling, behagede H. M. Kongen, ved et allerhøieste Rescript af 28de Februar — Bilag Nr. 7 —, allernaadigst at approbere en Gymnastiklærers Ansættelse ved Skolelærerseminariet i Kiel.

Grev Holstein til Holsteinborg var den første Godseier i Riget, som indførte gymnastiske Øvelser i sine Skoler, og som derfor henvendte sig til Institutet for at faae en Lærer dannet for Grevskabets 14 Skoler. Paa Institutets allerunderdanigste Indstilling desangaaende behagede Hans Majestæt allernaadigst at tillade, at denne Lærer frit underviistes i saa Henseende i Forening med nogle Seminarister, som da nøde Underviisning ved Samme.

1813.

Efterat en allerunderdanigst Rapport over Gymnastikkens Fremskridt i det forløbne Aar var bleven indleveret, behagede H. M. Kongen, i en allernaadigst Skrivelse af 21de Februar, at tilkjendegive Sin allernaadigste Tilfredshed med samme.

H. K. Høihed Prinds Christian Frederik viste og, hvad Værd Høistsamme behagede at sætte paa Gymnastik, ved Selv, i dette og de tvende foregaaende Aar, at deeltage i adskillige Øvelser, ligesom og ved naadigst at betroe mig H. K. Høihed Prinds Frederik Carl Christians Underviisning, hvilken begyndte i Høistsammes 4de Aar, og fortsattes indtil Høistsammes Confirmation i Aaret 1826.

I Marts afskedigedes jeg, efter allerunderdanigst Ansøgning, i Naade fra mit Lærerembede ved Søcadet-Academiet, da mine øvrige Forretninger ikke tillode mig at opfylde mine Pligter sammesteds saaledes, som jeg ønskede det, og Capitain Thomsen blev i mit Sted ansat som første Lærer i Gymnastik ved Academiet.

I dette Aar overleverede jeg H. M. Kongen et allerunderdanigst Forslag om Midlerne til at udbrede og almindeliggjøre Svømnings- og Hugnings-Øvelserne iblandt de Militaire compagniviis, hvilket Forslag i det Væsentlige var overeensstemmende med Hans Majestæts i Aaret 1818 allernaadigst givne Bestemmelser i denne Henseende.

Nytten af den i forrige Aar indførte Øvelse i at bjerge, viste sig allerede nu, da en af Institutets Elever, Sergeant Høiem, endog under vanskelige Omstændigheder, reddede en Musqveteer af H. K. H. Prinds Christian Frederiks Regiment. Dette blev allerunderdanigst indberettet, og bemældte Høiem forundtes en Belønning for hans brave Handling.

1814.

Ogsaa om Fremgangen i forrige Aar indgav jeg en allerunderdanigst Beretning til H. M. Kongen, som behagede, i en allernaadigst Skrivelse af 13de Februar, at tilkjendegive Sin Tilfredshed med Institutets Bestræbelser.

Da de fleste Regimenter og Corps vare blevne forsynede med det nødvendige Antal Gymnastiklærere, saa blev det allernaadigst fastsat, ved en allerhøieste Parolbefaling af 20de Marts, at Antallet af Institutets Elever skulde indskrænkes til 20.

Ved en allerhøieste Parolbefaling af 12te Juli behagede Hans Majestæt allernaadigst at fastsætte: "Naar en Underofficier, som er belønnet med Æresepaulet eller Sabel, "bliver ved Krigsretsdom degraderet, maa han ei mere bære disse Belønningstegn, om han

"endog siden igjen avancerer til Underofficier", ligesom det og ved Parolbefaling af 22de August allernaadigst blev tilladt, at de Elever, som havde erholdt Præmiesabelen, maatte bære den baade i og udenfor Tjenesten.

Det høiere Værd, som Præmiesabelen og lignende Belønninger herved fik, vakte endmere Elevernes Attraa efter at gjøre sig værdige dertil, og havde en heldig Indflydelse paa deres Flid og Lærelyst.

I dette Aar dimitteredes den første af Søetatens Elever fra Institutet, og ved ham begyndte den fuldstændigere gymnastiske Underviisning i Søetatens forskjellige Skoler.

I et Tidsrum af 3 Aar, eller fra d. 21de Januar 1811 til d. 22de Januar 1814, dimitteredes ialt 51 Lærere for Landetaten, som alle ved deres Examina aflagde tilfredsstillende Prøver paa Duelighed. At et saa stort Antal Elever kunde dannes, maa især tilskrives det nye og saare hensigtsvarende Locale, som Institutet havde faaet.

Paa Grund af andre Forholde fratraadte Capitain Thomsen Bestyrelsen af det private Institut, og overdrog det til nuværende Capitain og Ridder v. Hansen af H. M. Kongens Livjægercorps. Han har siden forestaaet samme med særdeles Interresse, skjøndt Krigen og adskillige Vanskeligheder ofte lagde Hindringer i Veien for hans Bestræbelser.

Den i indeværende Aar emanerede Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark, dens 23de §., befalede gymnastiske Øvelsers Indførelse i de Skoler, hvis Lærere havde erhvervet sig fornøden Duelighed til at undervise deri, saa at, naar Veirliget tillod det, hver Classe skulde øves i 3 Timer ugentligt, dog øverste Classe kun 2de Gange ugentligt, fra hvert Aars 1ste Juni indtil Høstferiens Begyndelse; ligeledes skulde nogle Eftermiddage om Sommeren anvendes til Svømmeøvelser, hvor Leilighed gaves, samt en gymnastisk, dertil indrettet, Øvelsesplads paa 800 til 1200 □ Alen, og de nødvendigste gymnastiske Apparater, efterhaanden anskaffes paa Skolecassernes Regning. Ligeledes fastsatte et i dette Aar approberet Reglement for Almue- og Borger-Skolevæsenet i Kjøbenhavn, dets 16de §.: "at gymnastiske Øvelser, naar dertil gaves Leilighed udenfor Arbeidstimerne, "skulde vælges af det Slags, der meest kunde bidrage til at give den Kraft, Smidighed "og Behændighed, som Mennesket i Almindelighed og den arbeidende Classe i Særdeleshed "behøver," hvorhos der i samme Reglements 17de §. bestemtes visse Timer til Bade- og Svømme-Øvelser.

Skjøndt disse og flere lignende allernaadigste Anordninger berettigede til sikker Forventning om Sagens almindelige Iverksættelse, svarede dog ikke Udfaldet dertil; thi uagtet man paa enkelte Steder begyndte at indføre gymnastiske Øvelser, mødte Sagen i det Hele in-

genlunde den Velvillie, som den fortjente, og den vilde maaskee atter ganske være gaaet i Forglemmelse, dersom ikke H. M. Kongen, ved en i Aaret 1828 emaneret Anordning, paany havde truffet kraftige Foranstaltninger i denne Henseende.

1815.

Ifølge en allerunderdanigst Forestilling bevilgedes under 1ste Juli, at Eleverne, under min Veiledning, maatte foretage practiske Anvendelser af gymnastiske Øvelser i Charlottenlunds, Ermelunds og Jægersborgs Skove, dog saaledes, at Skydeøvelser blot foretoges i Charlottenlunds Skov.

I Fægten og Huggen havde Institutets Elever i de sildigere Aar opnaaet en betydelig Færdighed, hvilket foranledigede, at adskillige af de fra samme afgaaede Gymnastiklærere efter en allerunderdanigst Ansøgning erholdte allernaadigst Tilladelse til at give offentlige assauts. Ved disse Contrafegtninger, i hvilke endog franske Fægtemestere og andre Yndere af denne Kunst toge Deel, erholdte Gymnastiklærerne ikke sjeldent Fordeel over de Fremmede.

1816.

Paa Grund af den almindelige Reduction, som fandt Sted i dette Aar, indskrænkedes det militaire gymnastiske Institut, fra dette Aars Begyndelse af, til et fast Antal af 12 Elever, og henlagdes til Rosenborg Caserne i Kronprindsessegaden. Her fik det et høist uhensigtsvarende Locale, der vilde have skadet Underviisningen meget, dersom ikke det private gymnastiske Instituts Bestyrer, Capitain v. Hansen, paa min Anmodning, i 3 Vintre velvilligen havde overladt Institutet sit Locale i Store Kongensgade til Brug ved enkelte Øvelser.

Hans Majestæt, som stedse med uforandret Naade har beskyttet Institutet, behagede og at afhjælpe denne Mangel, ved indtil videre at tillade det i nogle Timer dagligt at afbenytte en Sal paa Gjethuset, hvor Artilleri-Cadetterne dengang øvedes, og hvor tillige Eleverne af det forrige danske militaire Institut stedse havde havt gymnastiske Øvelser.

Derved saae Institutet sig istand til, atter at undervise sine Elever fuldstændigere i enhver befalet Deel af Gymnastikken. De Fremskridt, som de her i kort Tid gjorde, viste Nytten og Vigtigheden af et godt Locale, især for en Indretning af dette Slags.

Ifølge den nye, i dette Aar for Institutet approberede, Plan, afgik Institutets Forstander, og en Inspectionsofficier, i Forening med en Lærer, skulde nu have bestridt

Underviisningen. Den Erfaring, jeg i adskillige Aar havde samlet, overtydede mig om, at Institutet paa denne Maade næppe vilde vedblive at præstere, hvad det før havde virket og fremdeles burde. Min Interesse for denne Indretning, hvorfra Gymnastik var udbredt over hele Riget, gjorde, at det smertede mig dybt, muligen at see den tabe sig. Jeg vovede derfor allerunderdanigst at yttre disse Følelser for Hans Majestæt, og at tilbyde min Tjeneste uden Betaling som Indretningens Bestyrer. Det behagede Hans Majestæt at bevidne Sin Tilfredshed med mit Forslag, og d. 17de Marts allernaadigst at udnævne mig til Institutets Overinspecteur, hvorved mine Forretninger, skjøndt med en anden Benævnelse, vedbleve at være de samme, dog mere udvidede, end tilforn.

For at Elevernes Dannelse, der hidindtil havde medtaget tre Aar, for Fremtiden kunde tilendebringes i tvende, blev det, ved Rescript af 28de April, allernaadigst tilladt, at Underviisningen i Fægtning og Contrepoint indskrænkedes til det Allernødvendigste, dog saaledes, at dersom en Elev viste et sjeldent udmærket Anlæg til Fægtning, maatte han beholdes eet Aar længere ved Institutet, for at udvikle disse Anlæg til muligste Færdighed.

1817.

I dette og foregaaende Aar begyndte Gymnastikken at faae et forandret Udseende i Garnisonerne udenfor Kjøbenhavn, hvortil det især bidrog, at Inspecteurerne over Cavalleriet og Infanteriet, Mænd med særdeles Interesse for denne Sag og Overbeviisning om dens Nytte, paa deres Inspectionsreiser opmuntrede og virkede til dens Fremme, og allerunderdanigst indberettede det i saa Henseende Fornødne.

Enkelte Lærere ved nogle af de udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Regimenter og Corps havde tilladt sig Afvigelser fra den ved Institutet indførte Underviisningsmaade, hvilke, om de endog i det Væsentlige ikke skadede Sagen, dog foranledigede, at den Eensformighed ikke fandt Sted, som bør herske, hvor en saadan Underviisning er almindeligen indført ved en heel Armee.

Det blev mig derfor befalet, at afgive min allerunderdanigste Erklæring over de Rapporter, som i denne Anledning vare indleverede af Inspecteuren over Cavalleriet, hvilket foranledigede, at jeg allerunderdanigst foreslog Nødvendigheden af, at et Reglement blev udarbeidet, som kunde tjene til almindelig Rettesnor ved den gymnastiske Underviisning. Dette behagede Hans Majestæt allernaadigst at approbere, og derhos at befale mig det Fornødne i saa Henseende.

I Løbet af de 2de sidste Aar, fra 18de April 1815 til 4de Marts 1817, dimitteredes fra det militaire gymnastiske Institut 9 Gymnastiklærere.

1818.

Med dette Aar begynder en ny Epoque i Gymnastikken i Danmark, da Hans Majestæt allernaadigst behagede at lade mange og høist virksomme Foranstaltninger træffes til dens større Fremvæxt og Udbredelse især i Armeen og Marinen.

Den 1ste Marts behagede Hans Majestæt allernaadigst at forunde mig Afskeed fra min Post som Lærer ved Landcadet-Corpset, og at anbetroe mig Overinspectionen over den gymnastiske Underviisning saavel ved dette Corps, som ved Garnisonens Underofficiers-Skoler og de øvrige Land-Etatens Skoler — Bilag Nr. 8 —.

Den 19de Marts indleverede jeg det Forslag til et Reglement for den gymnastiske Underviisning i den danske Armee, som det i foregaaende Aar allernaadigst var blevet mig befalet at udarbeide, hvorhos jeg vovede at indstille, at det maatte blive nærmere drøftet af en Commission. Dette blev tilladt, og d. 18de Mai blev Reglementet allernaadigst approberet.

Til Svømningens Fremme blev det, ved en allerhøieste Parolbefaling af 18de Mai — Bilag Nr. 9 —, allernaadigst befalet, at Svømmeøvelserne for Fremtiden almindeligen skulde indføres over hele Armeen, og ikke blot øves i Exerceerskolerne, men ogsaa fortsættes compagniviis med det tjenstgjørende Mandskab, og at til den Ende ethvert Compagni af de i Kjøbenhavn garnisonerende Regimenter og Corps skulde sende en duelig Underofficier til Institutet, for at dannes til Compagni-Svømmelærer.

Ifølge denne allerhøieste Befaling mødte 80 Underofficierer ved Institutet, af hvilke 63 dimitteredes og bleve udmærkede Svømmere og dygtige Lærere.

For at forebygge Misbrug, havde Hans Majestæt behaget at bestemme, at 1200 Alen skulde være det høieste Maal, der maatte svømmes i Længden. Ovennævnte Lærere bleve ikke blot øvede i Længdesvømning, men tillige i alle for en militair Lærer vigtige Dele af Svømning, især i at dykke, bjerge, svømme med Mundering, Vaaben og Bepakning, samt i at undervise methodisk rigtigt. Det blev dem derhos indskærpet, at vise Sindighed og Lemfældighed, for at bibringe Mandskabet Lyst til Øvelserne, og med al mulig Opmærksomhed og Forsigtighed at vaage over det dem anbetroede Mandskabs Liv og Sundhed.

Det gode Locale, som anvistes paa Gammelholm til disse Øvelser, Sommerens saare fordeelagtige Veirligt, det mere hensigtsvarende Underviisningssystem, som fulgtes, i Forening med nye og bedre Redskaber, vare Aarsager, der bidroge særdeles meget til de overordentlige Fremskridt, disse Compagnilærere gjorde i en Tid af 3 Maaneder; men især bevirkedes Fremgangen ved den allernaadigste Opmærksomhed, Hans Majestæt værdigede denne Underviisningsgreen, og ved den Naade, hvormed Allerhøistsamme, ved Tillæg, Præmier og andre Belønninger, opmuntrede Lærerne. Otte af Institutets dueligste Gymnastik-Elever bleve brugte som Lærere ved disse Compagnilæreres Dannelse, og Udfaldet viste, at de med megen Flid havde opfyldt deres Pligter.

Øvelserne bleve nu ifølge allerhøieste Befaling indførte ved Kjøbenhavns Garnisons, Artillericorpsets, Garden til Hest's samt det Sjellandske og Jydske Jægercorps's Exerceerskoler og ved Husar-Esqvadronen i Kjøbenhavn, forsaavidt som de ikke alt havde været paabegyndte ved enkelte af disse Indretninger. Her øvedes omtrent 813 Rekrutter, og til Underviisningen brugtes de 63 nyligt nævnte Underofficierer, der vare dannede til Compagnilærere.

Det kan ikke negtes, at Eleverne ved denne Øvelse kunne være udsatte for større Fare, end ved nogen anden gymnastisk Øvelse, og at Faren stiger ligesom Lærlingernes Antal forøges; men det er paa den anden Side ligesaa vist, at alle ulykkelige Følger kunne forebygges, naar Lærerne med stræng Forsigtighed forene Orden og Paapasselighed. Dette har Erfaring noksom lært, da Ingen iblandt den betydelige Mængde, som af Kjøbenhavns Garnison har deeltaget i Øvelserne, har været underkastet mindste Fare.

Som et heldigt Middel til at forebygge ulykkelige Tilfælde ved Svømning, bør ikke lades uberørt den Foranstaltning, at bruge Observatører ved Øvelserne, hvorved forstaaes fortrinlige Svømmere, som stedse ere forsynede med en Sele om Livet, og hvis eneste Forretning det er, i paakommende Tilfælde at styrte sig i Vandet, for at hjælpe dem, der udsættes for Fare. Det var denne Foranstaltning, man især kunde takke for det Held, hvormed Øvelserne bleve drevne, og den Tillid, med hviken Eleverne deeltoge i dem.

Svømmeøvelserne indførtes fremdeles i Kjøbenhavns Garnisons Underviisningsanstalter og i de militaire Caserneskoler. Øvelserne bleve ogsaa mere udvidede ved det Kongelige Landcadet-Corps, det Kongelige Artillericadet-Institut, ved Artillericorpsets Underofficiersskole og ved samme Corps's Legatskole.

I disse Underviisningsanstalter bleve 445 Ynglinger og Børn øvede under min Bestyrelse, og over tre Fjerdedele bragte saavidt, at de kunde svømme, mange endog med megen Færdighed.

Foruden Eleverne af ovenmældte Underviisningsanstalter, toge i denne Sommer adskillige Officierer, og deriblandt en Regimentschef, af den herværende Garnison Deel i Øvelserne, og foregik derved Eleverne og Rekrutterne med et opmuntrende Exempel. Det samme var Tilfældet ved Kronens Regiment i Helsingøer, og ved flere Regimenter, hvor disse Øvelser alvorligen bleve paabegyndte.

Hans Majestæt Kongen behagede Selv, d. 17de August, allernaadigst at tage Svømmelocalet med dets Indretninger, samt Svømmelærernes og Underviisningsanstalternes Elevers Øvelser i Øiesyn. Hans Majestæt var saa naadig at tilkjendegive Sin allerhøieste Tilfredshed med de Fremskridt, der vare gjorte — Bilag Nr. 10, — og, som en opmuntrende Belønning, at skjænke samtlige Lærere og Elever 300 Rbd. rede Sølv, som skulde anvendes til at skaffe disse en glad Dag.

Siden bleve Rekrutterne af Kjøbenhavns Garnisons Exerceerskole præsenterede i Svømning, og fandt deres Fremgang ligeledes Hans Majestæts allerhøieste Tilfredshed.

Den 22de September behagede Hans Majestæt allernaadigst at henlægge Garnisonens Caserneskolers, samt det 1ste og 3die Jydske Infanteriregiments Underviisningsanstalters gymnastiske Underviisning under min Inspection, og fra denne Tid indførtes Gymnastikken fuldstændigere i bemældte Caserneskoler og ved det 1ste og 3die Jydske Infanteriregiments Underviisningsanstalter — Bilag Nr. 11 —.

Et vigtigt Middel til at fremme Hugnings-Øvelserne ved Regimenterne, var den Indretning, som blev truffen ved Aarets Slutning, at de Underofficierer, som i denne Sommer vare dannede til Compagni-Svømmelærere, ifølge allerhøieste Parolbefaling af 12te Octbr. — Bilag Nr. 12 —, tillige i Vinterens Løb skulde dannes til Compagnilærere i Hugning, for at de i Fremtiden kunde være behjælpelige ved det tjenstgjørende Mandskabs Øvelser i denne Henseende.

Herved blev denne for den Militaire høist vigtige Deel af Gymnastikken gjort mere almindelig; thi da hvert Regiment eller Corps tilforn kun havde havt 1, høist 2 Gymnastiklærere, havde disse, selv med den største Anstrængelse, ikke vedbørligt kunnet øve det hele Mandskab. Underviisningen begyndte med samtlige til disse Øvelser udtagne Underofficierer d. 2den November i Ridehuset i Frederiksgaden og fortsattes i 4 Maaneder. I

dette Aar dimitteredes fra Institutet 4 Gymnastiklærere og 63 Compagni = Svømmelærere.

1819.

I Begyndelsen af Aaret indleverede jeg en allerunderdanigst Rapport om Gymnastikkens Fremgang i de sidste Aar, og Hans Majestæt var saa naadig at tilkjendegive Sin allerhøieste Tilfredshed med de gjorte Fremskridt og med den af Lærerne udviste Flid.

For at ethvert Compagni kunde blive forsynet med to Svømmelærere, befaledes ved allerhøieste Parolbefaling af 22de Februar — Bilag Nr. 13 —, at der skulde afgives til Institutet end een Underofficier pr. Compagni, for at dannes til Lærer i Svømning.

Trykningen af "Reglementet for Rekrutternes gymnastiske Dannelse", som i det forrige Aar allernaadigst var approberet, endtes i dette. Det var, saavidt mig er bekjendt, det første Reglement, der nogetsteds er udarbeidet for denne Underviisningsgreen, og jeg troer at kunne antage, at det har bidraget meget til Gymnastikkens Fremme; thi deels befordrede det Eensformighed og Overeensstemmelse i Underviisningsmaaden ved de bestemt fastsatte Regler, deels tjente det ikke blot Lærerne til Veiledning, men var ogsaa for vedkommende Foresatte et Middel til at forvisse sig om, at Lærerne opfyldte deres Pligter.

De Underofficierer, som i Løbet af forrige Aars Vinter vare dannede til Compagnilærere i Hugning, præsenteredes den 6te Marts til H. M. Kongens allernaadigste Tilfredshed, som tilkjendegaves ved en allerhøieste Parolbefaling — Bilag Nr. 14 —.

Efter min allerunderdanigste Ansøgning behagede Hans Majestæt, paa Grund af mine Forretningers tiltagende Mængde, under 28de Marts, i Naade at afskedige mig fra mit Embede som Lærer i Gymnastik ved det Kongelige Artillericadet=Institut, hvorimod Overinspectionen over den gymnastiske Underviisning ved bemældte Institut allernaadigst betroedes mig — Bilag Nr. 15 —.

Ligeledes behagede Hans Majestæt ved Rescript af 14de April — Bilag Nr. 16 —, allernaadigst at paalægge mig Overinspectionen over Underviisningen i Gymnastik ved Sø=cadetcorpset samt alle Sø=Etatens Skoler, og at drage Omsorg for, at Gymnastikken ved samme behandledes efter den Norm, som da var, eller i Fremtiden maatte vorde, authoriseret for denne Underviisnings = Gjenstand; ligesom og, ved et allerhøieste Rescript af samme Dato, allernaadigst at befale mig, "at udarbeide et Forslag til en Instruction eller et Reglement, "der kunde tjene til Rettesnor for den gymnastiske Underviisning ved alle saavel Sø= som "Land=Statens Academier, Instituter, Underviisningsanstalter og Skoler; hvilket derefter skulde "forelægges Hans Majestæt til allernaadigst Approbation."

Efter det Kongelige General=Commissariats=Collegii Forlangende, indleverede jeg til samme et Forslag til et Regulativ, for hvad der efter min Formening behøvedes af gymnastiske Reqvisiter ved hvert Regiment, efter sammes forskjellige Vaabenart og Styrke.

Det behagede fremdeles Hans Majestæt, ved Rescript af 14de April — Bilag Nr. 17 —, at betroe mig Overinspectionen over Gymnastikken ved Søcadet=Akademiet, Sø=Artillericorpset, Matroscorpset og samtlige Søetatens Skoler.

Da alle de Foranstaltninger, der vare trufne til at danne duelige Lærere, vilde have været mindre tilstrækkelige, og Lærernes Duelighed efterhaanden tabe sig, naar de ikke havde Leilighed til at vedligeholde det Lærte, indleverede jeg et allerunderdanigst Forslag til Hans Majestæt, ifølge hvilket de skulde møde tvende Gange aarligen ved Institutet i kort Tid, for at gjentage, og, om muligt, til større Færdighed indøve, hvad de tilforn havde lært. Hans Majestæt bifaldt allernaadigst dette Forslag, hvilket bevirkede en væsentlig Forbedring; thi Erfaring havde lært, at enkelte Gymnastiklærere, deels af Mangel paa Leilighed, deels af andre Aarsager, sjeldent eller aldrig hidindtil havde øvet sig selv practisk i deres Fag, og at enkelte, formedelst Alder eller Svagelighed, ikke længere vare skikkede til at være Lærere, saa at saavel disse som hine manglede den Færdighed og Duelighed, der er saa saare nødvendig for dem, naar de tilfulde skulle kunne opfylde deres Pligter. Overeensstemmende hermed mødte nu samtlige Garnisonens Gymnastiklærere, saavelsom de i forrige Aar dannede Compagni=Svømmelærere, og øvedes i 6 Dage i Svømning saavel theoretisk som praktisk.

Ifølge allerhøieste Parolbefaling af 22de Februar mødte ligeledes 84 Underofficierer for at dannes til Compagnilærere i Svømning. Den Færdighed, de i forrige Sommer dannede Lærere havde forskaffet sig, saavelsom det Held, hvormed disse Øvelser dengang tilendebragtes, bevirkede, at de besjeledes af større Lyst til at oplæres, og derfor gjorde betydeligere og hurtigere Fremgang, end de, som vare dannede i forrige Aar.

Det behagede desuden Hans Majestæt allernaadigst at befale mig at udarbeide et Forslag til, hvorledes Svømmeøvelserne paa den meest hensigtsvarende Maade kunde iverksættes og begyndes med det tjenstgjørende Mandskab. Dette Forslag blev af mig allerunderdanigst indleveret, og det blev nu, ved en allerhøieste Parolbefaling af 5te Juli — Bilag Nr. 18 —, allernaadigst befalet, at en Garnisons=Svømmeskole for Livgarden til Fods og de 6 i Kjøbenhavn garnisonerende Infanteriregimenter strax skulde etableres, under min Bestyrelse, paa Svømmestedet paa Gammelholm, men at Artilleriet og Jægercorpserne skulde

fortsætte deres Øvelser, under deres respective Foresattes Bestyrelse, paa de samme Steder, hvor disse Øvelser i forrige Aar vare foretagne.

Ved en allerhøieste Parolbefaling af 12te Juli behagede Hans Majestæt at betroe mig Overinspectionen over den gymnastiske Underviisning ved den Kongelige Livgarde til Hest og anden Husar-Esqvadron samt ved det Sjællandske og Jydske Jægercorps's Underviisningsanstalter, og det blev desuden ved samme Parolbefaling allernaadigst fastsat, at hele Garnisonens tjenstgjørende Mandskab, saavelsom dens Underviisnings-Anstalter og Skoler, skulde paa visse dertil bestemte Tider møde paa Gammelholm, for under min Bestyrelse at øves i Svømning — Bilag Nr. 19 —.

Ifølge denne allerhøieste Befaling mødte omtrent 3000 Individer for at oplæres og øves i den saaledes etablerede Garnisons-Svømmeskole, af hvilke omtrent 600 af det tjenstgjørende Mandskab, deels af Regimenterne, deels af Lægerne, fritoges for at deeltage i Øvelserne. Af Resten lærte omtrent 1600 at svømme, nogle endog med fortrinlig Færdighed, og det uagtet den største Deel i det Hele ikkun øvedes 12 til 16 Gange, hver Gang i 8 a 10 Minuter. Denne store Fremgang maa fornemmeligt tilskrives de ved Skolen ansatte Inspections-Officierers Iver, som og den Lyst, hvormed Mandskabet deeltog i Øvelserne; thi en stor Deel udbad sig endog Tilladelse til, uden for de bestemte Tider, at deeltage deri, hvilket noksom beviser disse Øvelsers velgjørende Indflydelse paa de Deeltagendes physiske Velbefindende.

Foruden ovennævnte dertil commanderte Elever og tjenstgjørende Mandskab, nød Indretningen den Ære, at tælle Deres Kongelige Høiheder Prindserne Frederik Ferdinand og Frederik Carl Christian iblandt de Deeltagende. Den besøgtes tillige dagligt af et betydeligt Antal Officierer, som ved den Lyst, hvormed de lærte og øvede sig, foregik Mandskabet med et opmuntrende Exempel. Desuden benyttedes den af de Kongelige Land- og Artilleri-Cadetter og af adskillige af Stadens Embedsmænd, foruden af et meget betydeligt Antal andre Civile, der udbade sig Tilladelse til her at øve sig, hvilken de og erholdt paa Tider, naar de ikke hindrede de befalede Øvelsers Fremme.

For enhver Ven af Gymnastikken og især af Svømmekunsten var det et høist interessant Syn, dagligen at see et saa overordentligt Antal af alle Stænder og Aldre med utrolig Lyst at tage Deel i Øvelserne, som og at see den Sikkerhed, hvormed disse foretoges, og den Virksomhed, der naturligviis maatte finde Sted i en Indretning, hvor 60 til 70 Lærere arbeidede uafbrudt i den dagligt dertil bestemte Tid med adskillige tusinde Mennesker.

Endskjøndt nogle Regjeringer i den sildigere Tid have værdiget Svømningen Opmærksomhed, tillader jeg mig dog den frimodige Formening, at næppe noget Land kan fremvise Exempel paa en Indretning af lige Størrelse, der saa hurtigt har ført til saa store Resultater som denne.

Uden at fremsætte Indretningens øvrige høist velgjørende Følger, synes dens Nytte saameget mere umiskjendelig, naar man betænker, hvor mangfoldige Mennesker, der, ved denne Hans Majestæts menneskekjærlige Foranstaltning, ere satte istand til i mødende Tilfælde at redde deres eget og Medmenneskers Liv, ligesom det og er afgjort, at Mange af disse ville forplante deres egen Lyst og Færdighed saavel paa den nuværende som kommende Generation, og at den sildige Efterslægt vil velsigne en Regjering, der saa kraftigen brød de Fordomme og hævede de Hindringer, som i adskillige Aarhundreder have standset en saa høist vigtig og menneskekjærlig Sags Fremme.

I denne Sommer bleve Svømmeøvelser ligeledes drevne med Held i Kjøbenhavns Garnisons, i Artillericorpsets og Jægercorpsernes Exerceerskoler, ved Livgarden til Hest og ved de fleste udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Regimenter og Corps, hvor Localet og Omstændighederne tillode det. Nogle Svømmelærere bleve ogsaa dannede i Garnisonerne udenfor Kjøbenhavn, og de fleste Regimenter forsynede med Svømmeflaader og andre til Øvelserne fornødne Reqvisiter.

Da et betydeligt Antal af det tjenstgjørende Mandskab, af Lyst til at bade sig og at øve sig i Svømning, oftere, end der i Garnisonens Svømmeskole gaves Leilighed, gik i Vandet paa egen Haand og paa usikkre Steder, og dette kunde foranledige ulykkelige Tilfælde, behagede Hans Majestæt, ved en allerhøieste Parolbefaling af 26de Juli, at fastsætte, at Regimenterne og Corpserne skulde forbyde Mandskabet at bade sig, naar ikke nogle Svømmelærere, som i paakommende uheldige Tilfælde kunde redde, vare nærværende.

Ifølge et af mig allerunderdanigst gjort Forslag, behagede Hans Majestæt, under 8de August, allernaadigst at befale mig, efter en nøiagtig Undersøgelse, at opgive eet eller flere Steder i Nærheden af Kjøbenhavn, hvor Enhver med Sikkerhed kunde bade sig, for at saadanne, om muligt, kunde blive indrettede til offentlige Badesteder; og indleverede jeg kort derefter min allerunderdanigste Rapport desangaaende.

Det var unægteligt ogsaa en væsentlig Mangel, at en saa folkerig Stad som Kjøbenhavn ikke endnu havde et offentligt og sikkert Badested, en Mangel, hvorved Staten havde tabt mange haabefulde Børn og Ynglinger.

I August behagede Hans Majestæt at hædre Garnisons-Svømmeskolen med Sin allerhøieste Nærværelse, og at see de Fremskridt, som i denne Sommer vare gjorte. Hans Majestæt behagede allernaadigst at tilkjendegive Sin Tilfredshed hermed, og at skjænke 400 Rbdlr. rede Sølv, der af mig skulde uddeles til de Elever, der vare præsenterede i Svømning, som en Opmuntring og som et Beviis paa Hans Majestæts allerhøieste Tilfredshed.

Den særdeles Naade, hvormed Hans Majestæt saaledes stedse understøttede og paa enhver Maade opmuntrede denne Sag, lettede Indretningens Foresatte deres Arbeid betydeligt, og var, i Forening med det høist fordeelagtige Veir, som især i de tvende første Sommere begunstigede Underviisningen, Hovedaarsagen til det særdeles Held, hvormed disse Øvelser endtes.

Efterat fremdeles Rekrutterne af Kjøbenhavns Garnisons Exerceerskole vare præsenterede for Hans Majestæt i Svømning til Allerhøiststammes Tilfredshed, behagede Hans Majestæt, under 23de August — Bilag Nr. 20 —, allernaadigst at tilkjendegive Sin allerhøieste Tilfredshed, og at befale, at Svømmeøvelserne, saavel her i Garnisonen som i Provindserne, skulde for dette Aar ophøre ved August Maaneds Slutning.

Saaledes endtes Øvelserne i den ny-oprettede Garnisons-Svømmeskole i det første Aar med et Held, der overgik de Flestes Forventning, og som tillige var en Følge af den Flid, Eleverne, og især Lærerne, havde udviist; thi Disses Arbeid havde været forbundet med saamegen Anstrængelse, at de dagligen, saalænge Svømmeskolen vedvarede, vare beskjæftigede fra Kl. 6 om Morgenen til Kl. 8 om Aftenen, og det i en Sommer, da Heden var høist trykkende; men Institutet var og saa lykkeligt, at nyde den høieste Løn: Tilkjendegivelsen af Hans Majestæts allernaadigste Tilfredshed med dets Bestræbelser.

Ved den militaire Svømmeskoles Oprettelse fandt jeg det hensigtsvarende at anstille Forsøg, lig dem, der vare anstillede af Oronzio de Bernardi i Italien, og som findes beskrevne i hans Verk om Svømmekunsten, for at bestemme Forholdet imellem det menneskelige Legemes og Vandets Tyngde. Forsøgene skete med nogle hundrede Mennesker af forskjellig Alder og Legemsbygning, og viste, paa faa Undtagelser nær, at det menneskelige Legeme, endskjøndt i ulige Grad, er spesifik lettere, end Vandet, hvilket dog mere fandtes at være Tilfældet med Børn af Almueestanden, end af de mere dannede Classer, uden Tvivl fordi hine nyde ringere og flere Næringsmidler, end disse. Forsøgene afgave det samme Resultat, da de gjentoges Aaret derefter.

For at hvert Compagni kunde blive forsynet med 2de Lærere i Hugning, behagede Hans Majestæt, ved en allerhøieste Parolbefaling af 25de October, allernaadigst at bestemme, at ethvert af de i Kjøbenhavn og Citadellet Frederikshavn garnisonerende Regimenter og Corps, saavelsom det Sjællandske Landseneer-Regiment, Husar Regimentet og Kronens Regiment, atter skulde sende een duelig Underofficier pr. Compagni til Institutet, for at dannes til Esqvadrons- eller Compagni-Lærer i Hugning og Bajonetfægtning.

Det blev fremdeles ved samme Parolbefaling allernaadigst fastsat, at alle hidtil dannede Gymnastiklærere, overeensstemmende med Reglementet for Gymnastikken, skulde møde i 8 Dage ved Institutet, for at øves i bemældte Øvelser saavel theoretisk som practisk.

Fra Cavalleri-Inspecteuren indleveredes i dette Aar et allerunderdanigst Forslag til nogle nærmere Bestemmelser for Cavalleristernes Øvelser i at hugge til Hest, hvilket Forslag allernaadigst blev approberet, efterat samme iforveien ifølge allerhøieste Befaling var prøvet af Cavalleri-Inspecteuren og mig.

I dette og det foregaaende Aar bleve samtlige Underviisningsanstalter forsynede med de fornødne Reqvisiter og Arbeidsklæder, ligesom og de fleste Skolers Elever forsynedes med Svømmebeenklæder, og det Fornødne bestemtes med Hensyn til Underviisningstiden.

Fremdeles bleve Manglerne paa Øvelseslocaler for disse Skoler afhjulpne, deels ved det Tilbud, jeg, med Hans Majestæts allerhøieste Tilladelse, gjorde nogle af disse om, at afbenytte det militaire gymnastiske Instituts Locale i Kronprindsessegaden, deels ved den Omsorg, Directionen for Garnisonsskolevæsenet bar, for at et Locale og det nødvendige Maskineri blev indrettet i Sølvgadens Caserne. — I dette Aar dimitteredes fra Institutet 8 Gymnastiklærere, 52 Compagnilærere i Svømning og 76 i Hugning og Bajonetfægtning.

1820.

Ifølge en af mig allerunderdanigst indgiven Forestilling, hvori jeg søgte at godtgjøre Nødvendigheden af, at de Compagnilærere, der i Vinterens Løb skulde oplæres ved Institutet, fik Leilighed til at øve sig i Underviisningsmaaden, behagede Hans Majestæt, under 7de Februar, allernaadigst at befale ved Parolen, at de Elever af samtlige herværende Landetatens Underviisningsanstalter og Skoler, som af mig fandtes beqvemme dertil, skulde møde i Ridehuset i Frederiksgaden paa visse bestemte Tider, for at øves af bemældte Compagnilærere, hvilket i nogle af de følgende Aar paa lignende Maade blev fortsat. I Slut-

ningen af Februar præsenteredes saavel disse Lærere, som ovennævnte Underviisningsanstalters Elever for Hans Majestæt, som behagede ved Parolen at tilkjendegive Institutet Sin allerhøieste Tilfredshed med dets Bestræbelser.

Da alle i Kjøbenhavn garnisonerende Regimenter og Corps endnu ikke vare forsynede med det befalede Antal af 2 Lærere i Svømning ved hvert Compagni, blev det, ved en allerhøieste Parolbefaling af 5te Juni, allernaadigst fastsat, at hvert Regiment skulde sende saamange Underofficierer, som det endnu manglede Lærere, for at de kunde blive dannede til Compagnilærere.

Fremdeles blev det ved samme Parolbefaling allernaadigst bestemt, at alle Gymnastiklærere, Esqvadrons- og Compagni-Lærere i Svømning skulde møde ved Institutet, for, ifølge Reglementet, i 6 Dage at øves saavel theoretisk som practisk i Svømning, som og, at Rekrutterne ved samtlige Regimenter og Corpser for Fremtiden ikke skulde øves i Svømning medens de vare i Exerceerskolen, men først i den derpaa følgende Sommer. Desuden fastsattes, ved et allerhøieste Rescript af 19de Juni, det øvrige Fornødne med Hensyn til Regimenternes og Corpsernes Svømmeøvelser i denne Sommer, ligesom og de foreskrevne Forsigtighedsregler ved Øvelserne paany bleve indskærpede.

Overeensstemmende med disse allerhøieste Befalinger, mødte samtlige Lærere og de Underofficierer, der skulde oplæres, ved Institutet. Øvelserne fremmedes med samme Held som i de foregaaende Aar, hvilket og var Tilfældet ved den her i Staden værende Garnison, hvis Øvelser fra nu af vare henlagte under Regimenternes og Corpsernes egen Bestyrelse.

For at opmuntre og soulagere de Flittige iblandt Regimenternes og Corpsernes Mandskab, behagede Hans Majestæt, under 11te Juli, ved Parolen allernaadigst at befale, at de, som havde bragt det saavidt, at de kunde svømme 1000 Alen i Længden, og som desuden havde gjort antagelig Fremgang i de øvrige Dele af Svømningen, skulde fritages for de daglige Øvelser, og kun møde een til to Gange maanedligt, for at vedligeholde det Lærte.

Da de Kongelige Prindser, samt Cadetterne, der skulde undervises i Svømning, hidtil havde maattet afbenytte de til Mandskabets Svømmeøvelser henlagte Flaader, behagede det Hans Majestæt, ifølge min allerunderdanigste Indstilling, at afhjælpe denne Mangel, ved, under 1ste Marts, allernaadigst at befale det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium, at drage Omsorg for, at der, foruden de hidtil udlaante Flaader, endnu henlagdes een, som alene maatte afbenyttes af Prindserne og Officiererne, der maatte ønske at svømme, og af de Cadetter, som skulde undervises i denne Øvelse.

For at Regimenterne og Corpserne ikke skulde blive udsatte for at mangle Gymnastiklærere, blev det, ved en allerhøieste Parolbefaling af 19de Juli, allernaadigst fastsat, at de Underofficierer, som behøvedes oplærte, for Fremtiden betimeligt skulde indsendes til Institutet, m. m. — Bilag Nr. 21 —.

Ved denne allerhøieste Befaling forebyggedes tildeels den Mangel paa Lærere, som hidtil oftere havde fundet Sted, og som havde havt en skadelig Indflydelse paa Underviisningen.

I August Maaned bleve de Underofficierer, der i Sommer vare oplærte, tilligemed Eleverne af samtlige Underviisningsanstalter og Skoler, præsenterede i Svømning, hvorefter det allernaadigst behagede Hans Majestæt, ved Parolen, at tilkjendegive Institutet Sin allerhøieste Tilfredshed med Lærernes og Elevernes Fremgang, samt atter iaar allernaadigst at forunde disse et Gratial af 400 Rbdlr. Sedler, hvilke det blev mig overdraget at uddele iblandt dem saaledes, som jeg fandt det rigtigst.

I December mødte samtlige Gymnastiklærere, for, overeensstemmende med Reglementets Bydende, at øves ved Institutet i 8 Dage i Hugning, Bajonetfægtning, m. m., og strax derpaa begyndte Underviisningen med de Underofficierer, som, ifølge allerhøieste Parolbefaling af 20de October, skulde dannes til Esqvadrons- og Compagni-Lærere i fornævnte Øvelser.

Ovennævnte Prøver og Øvelser med samtlige Gymnastiklærere og øvrige Lærere saavel i Hugning og Bajonetfægtning som i Svømning ere senere, overeensstemmende med Reglementet, aarligen fortsatte. Fremdeles er i hvert af de følgende Aar et Antal Underofficierer commanderet til Institutet for at dannes til Esqvadrons- og Compagni-Lærere i disse Øvelser.

For at forebygge, at ingen Underofficier blev sendt til Institutet, som var uskikket til at modtage den fornødne Dannelse, blev det, ved Parolbefaling af 20de October, allernaadigst befalet, at de Subjecter, som Regimenterne og Corpserne sendte, maatte være velskikkede til at oplæres, og at der især maatte tages Hensyn til dem, der allerede havde gjort nogen Fremgang i Øvelserne.

Endskjøndt Nogle havde været af den Formening, at Masker og Brystværn vare overflødige Reqvisiter ved Hugnings-Øvelserne, behagede det dog Hans Majestæt allernaadigst at approbere en af mig allerunderdanigst indleveret Forestilling, hvori jeg havde søgt at godtgjøre Nødvendigheden og Nytten af saadanne Forsigtighedsmidler, saameget mere, som disse Øvelser ikke længere, saaledes som tilforn, foretoges alene med Paniers, men tillige med Huggerter, i Form af Sidegeværer, der allernaadigst vare approberede som et mere

hensigtsvarende Redskab ved Underviisningen. Der anskaffedes saaledes Masker, m. v., og hvert Regiment og Corps forsynedes med et passende Antal deraf.

Det Fyenske Infanteriregiments Detaschement i Nyborg blev, ifølge Hans Majestæts allernaadigste Befaling, i dette Aar forsynet med gymnastiske Apparater, og adskillige Regimenter og Corps deels med Svømmeflaader, deels med Arbeidsklæder og andre Reqvisiter, til Brug ved den gymnastiske Underviisning.

Ved disse og flere Foranstaltninger bleve mange Mangler i denne Henseende afhjulpne, og vedkommende Foresatte derved satte istand til, endmere at kunne virke til Sagens bedre Fremme.

I dette Aar dimitteredes fra Institutet 6 Gymnastiklærere, af hvilke een — nuværende Second-Lieutenant v. Grüner — udmærkede sig saa fordeelagtigt, at Institutet indtil Aaret 1830 brugte ham som Overlærer. Desuden dimitteredes 84 Compagnilærere i Hugning og 52 i Svømning.

1821.

Blandt de mange Underofficierer, der i de foregaaende Aar vare dimitterede fra Institutet som Gymnastiklærere, gaves der mange, der vel forlode Institutet som meget dygtige Lærere i Gymnastik, men som iøvrigt ikke besadde de Kundskaber, Mængden af de andre Underofficierer i Armeen havde Leilighed til at forskaffe sig i de, ved Hans Majestæts vise Foranstaltninger, indrettede, og i de sidste Aar saa betydeligt forbedrede, Underviisningsanstalter.

Da nu deres fremtidige Stilling og Tjeneste som Gymnastiklærere endmere negtede dem Leilighed til i Tiden at oprette, hvad de derved tabte, var det saameget mere at beklage, at de næsten aldeles vare udelukkede fra Adgang til et Gode, der unegteligt maatte have en saare betydelig Indflydelse paa deres tilkommende Vel og Brugbarhed.

Institutet, som alt længe med Mismod havde seet denne betydelige Mangel ved Indretningen, uden derhos at have havt Leilighed til at faae den afhjulpen, vovede i en allerunderdanigst Indstilling at udbede sig Tilladelse til at oprette en Underviisningsanstalt for dets Gymnastikelever, og derhos at foreslaae de Midler, ved hvilke det troede, at de nødvendigste Penge dertil kunde tilveiebringes.

Hans Majestæt, der ved saamange Leiligheder havde viist Institutet Velgjerninger, havde og nu den Naade at bifalde bemældte Forslag, og det blev, ved et allerhøieste Rescript af 28de Februar, allernaadigst tilladt, at oprette en Underviisningsanstalt, hvori

Institutets Elever kunde oplæres i de for Underofficierer befalede Skolevidenskaber, tildeels efter den indbyrdes Underviisnings Grundsætninger.

Da de Underofficierer, der i Vinterens Løb vare dannede til Esqvadrons- og Compagni-Lærere i Hugning, i Marts præsenteredes for Hans Majestæt, behagede Allerhøistsamme at tilkjendegive Institutet Sin allernaadigste Tilfredshed med deres Fremgang.

Hidindtil havde der ikke været nogen Bestemmelse for, hvad og hvormeget af Gymnastikken der skulde læres ved de militaire Underviisningsanstalter og Drengeskoler; Hans Majestæt behagede derfor i det foregaaende Aar allernaadigst at befale mig, at udarbeide 2de Forslag til Reglementer for den gymnastiske Underviisning paa disse Steder.

Disse 2de Forslag bleve, efterat Directionen for Garnisonsskolevæsenet havde afgivet Betænkning desangaaende, og efterat de, ifølge en af mig allerunderdanigst gjort Forestilling, paany vare gjennemgaaede af daværende Divisionsadjutant, Capitain og Ridder v. Abrahamson og mig, og forandrede efter de allerhøieste Resolutioner, som af Hans Majestæt vare givne, udfærdigede i den fornødne Form og atter allerunderdanigst forelagte, hvorpaa det behagede Hans Majestæt at forsyne dem med allerhøieste Approbation, og derhos at befale, at de skulde trykkes, og et passende Antal deraf uddeles til hver Skole, som Rettesnor for denne Underviisning.

Ved disse allernaadigste Foranstaltninger, og ved den særdeles Opmærksomhed, som Directionen for Garnisonsskolevæsenet viste denne Underviisningsgreen, vandtes betydeligt i Henseende til en fuldstændigere og planmæssigere Fremgang.

Ligesom i de foregaaende Aar, mødte og iaar, ifølge allerhøieste Parolbefaling af 11te Juni, samtlige Gymnastik- Esqvadrons- og Compagni-Lærere ved Institutet for at øves i 6 Dage, hvilket siden aarligen er blevet gjentaget.

Det blev endvidere allernaadigst befalet, at de Regimenter og Corpser, som ikke havde det befalede Antal Lærere, skulde sende saamange Underofficierer til Institutet til Oplærelse, som de endnu behøvede, samt at ingen Elev for Fremtiden maatte commanderes til Samme uden hvert Aars 1ste Juli, eftersom der paa den Tid stedse begyndtes et nyt Cursus.

Angaaende det tjenstgjørende Mandskabs Svømmeøvelser, blev det, under 25de Juni, ved Parolen allernaadigst befalet:

1) at Svømmeøvelser ikke skulde foretages paa Dage, naar Veirliget var saa koldt eller slet, at de kunde blive skadelige for Sundheden;

2) at det Mandskab, som gjorde Fremgang i Svømning, kun skulde øves een Gang ugentligt om Formiddagene; og

3) at de, der erholdt Attest for ikke at kunne taale at øves i Svømning, ingenlunde maatte forceres til denne Øvelse, men derimod bruges til at bære Svømmeredskaberne til og fra Svømmestedet, og være nærværende medens der svømmedes, hvilken sidste allerhøieste Befaling meget bidrog til at forebygge de Fritagelses-Attester, som Adskillige af Mandskabet havde vidst at forskaffe sig, under Skin af, at de ikke kunde taale Vandet, men hvortil Hovedaarsagen for en stor Deel var, at de helst ønskede sig fritagne for at møde.

Fremdeles blev det, paa Grund af en af mig allerunderdanigst gjort Indstilling, under 5te Juli, allernaadigst befalet:

1) at ingen Bade- eller Svømme-Øvelser maatte foretages, naar Vandets Varme ikke var 12 og Luftens 10 Grader efter Reaumur;

2) at vedkommende Foresatte, i tvivlsomme Tilfælde, stedse betimeligt skulde lade Vandet undersøges, for at Eleverne og Folkene kunde skaanes for tidspildende Hen- og Tilbagegang;

3) at Svømmeøvelserne skulde foretages aldeles overeensstemmende med den i Kjøbenhavns Garnison i Sommeren 1819 indførte Inddeling, Orden og Fremgangsmaade; samt

4) at Gymnastiklærerne ikke skulde bruges som Compagnilærere til at holde Mandskabet i Sele, men kun ordne Alt, Øvelserne vedkommende, og paasee, at den rigtige Fremgangsmaade og den nødvendige Forsigtighed iagttoges af Compagnilærerne.

Alle disse høist hensigtsvarende allernaadigste Befalinger bidroge overordentligt, ikke blot til at befordre større Orden og Fremgang, men tillige til at fremme den Aarvaagenhed og strænge Forsigtighed, der ved disse Øvelser er saa høist nødvendig, og kunde saaledes med Føie ansees som fortrinlige Foranstaltninger i denne Henseende.

Ogsaa i denne Sommer, ligesom i de foregaaende, mødte Eleverne af samtlige militaire Underviisningsanstalter og Skoler, for under mit Tilsyn at øves i Svømning.

Da Søetatens Skoler i en Række af Aar ikkun havde havt een Gymnastiklærer, der, uagtet sin Flid og Duelighed, ingenlunde ene kunde overkomme den hele Underviisning, og det saameget mindre, som disse Øvelser i de sildigere Aar tillige vare indførte i Sø-Artilleri-Corpsets og Matros-Corpsets Skoler, saa bleve to Lærere dannede og ansatte, hvoraf og Nytten snart sporedes især i Søetatens Drengeskoler, hvor Fremskridtene Dag for Dag bleve betydeligere.

Efter den aarlige Præsentation i Svømning af de i denne Sommer dannede Esqvadrons- og Compagni-Svømmelærere, saavelsom af Eleverne af Sø- og Land-Etatens herværende Underviisningsanstalter og Skoler, behagede Hans Majestæt, ved Parolen d. 27de August, at tilkjendegive Sin Tilfredshed med den gjorte Fremgang, og desuden atter iaar allernaadigst at forunde Lærerne og Eleverne en Gave af 400 Rbd. Sedler, som det blev mig overdraget at uddele saaledes, som jeg fandt det rigtigst.

Ligesom de gjentagne Opmuntringer, Belønninger og Gaver, som Hans Majestæt allernaadigst forundte Lærerne og Eleverne, vare et sikkert Beviis paa Allerhøistsammes Tilfredshed med disses Fremskridt, saaledes vare de og et virksomt Middel til at anspore dem til Flid og Anstrængelse, og bidroge meget til den ikke ubetydelige Fremgang, der blev gjort i dette og de følgende Aar. Især fremmedes med Held tvende af de vanskeligste, men tillige vigtigste, Dele af Svømningen, nemlig Dykning og Bjergning, ligesom og Svømning med Mundering, Vaaben og Bepakning.

Med Hensyn til denne sidste Øvelse, havde Nogle været af den Formening, at den vel tilsyneladende kunde være nyttig, men at den, eftersom Skydegeværet efter en Vandpassage ikke strax kunde afbenyttes, dog ikke var anvendelig. Dette bragte Institutet til at eftertænke de Midler, hvorved denne Sag lettest kunde udføres, og det lykkedes at udfinde og anvende et høist simpelt Middel, hvorved Geværet efter Vandpassagen kunde bruges ligesaa fordeelagtigt, som før; thi ved de Forsøg, der bleve gjorte, viste det sig, at næppe hvert 15de blandt de, iøvrigt næsten utjenstdygtige, Geværer, der afbenyttedes ved disse Øvelser, svigtede, og at Sagen saaledes meget vel i paakommende Tilfælde kunde realiseres, hvorhos det og bør bemærkes, at Geværerne, under enhver Omstændighed, dog stedse strax kunne bruges som Stødvaaben.

Den Adgang, der var givet Officierer og enkelte Embedsmænd til den iaar efter allerhøieste Befaling henlagte nye Svømmeflaade, saavelsom de i Svømmeskolen anskaffede Bænke og andre beqvemme og gode Indretninger, vare Aarsag i, at Skolen i denne Sommer besøgtes af et langt større Antal, end i de foregaaende Aar.

Ved en allerhøieste Parolbefaling af 5te Juli d. A. — Bilag Nr. 22 — fastsattes endvidere allernaadigst nogle almindelige Bestemmelser med Hensyn til Armeens Svømmeøvelser.

Af særdeles Naade behagede det Hans Majestæt, med Hensyn til min i de sildigere Aar betydeligt udvidede Virkekreds, under 13de August dette Aar, at forunde mig Characteer af Directeur for Gymnastikken.

Uagtet de senere heldige Resultater havde skaffet Gymnastikken ikke faa Velyndere, var der dog Mange, som ansaae Bajonetfægtning for unyttig og uanvendelig. Det kan heller ikke negtes, at denne Øvelse paa adskillige Steder udartede; men Grunden hertil laae deels deri, at enkelte Gymnastiklærere havde tilladt sig Afvigelser fra den ved Institutet brugelige Fremgangsmaade, og deels deri, at Underviisningen i nogle Exerceerskoler var anbetroet Underofficierer, der selv aldrig havde lært Bajonetfægtning methodisk rigtigt, og følgeligt heller ikke vare istand til vedbørligen at undervise deri. Imidlertid vakte dette Manges ufordeelagtige Formening om samme, og foranledigede vel og tildeels det Forslag til en forandret Bajonetfægtning, som Premierlieutenant, Ridder og Dannebrogsmand v. Irminger af Dronningens Livregiment allerunderdanigst indleverede, og hvorom jeg i det Følgende skal fremsætte min Formening i Forbindelse med det, der senere er foranstaltet til denne høist vigtige Sags Fremme.

For at tilveiebringe den fornødne Eensformighed i Udøvelsen af de, ved et allerhøieste Rescript af 17de Aug. 1819, befalede Cavallerihug, behagede det Hans Majestæt allernaadigst at befale mig at træde sammen med Inspecteuren over Cavalleriet, og at udarbeide en nøiere Forklaring over denne Øvelse, hvilken Hans Majestæt, ved Rescript af 20de Febr., allernaadigst approberede og foreskrev som Rettesnor for samtlige Cavalleri-Regimenter.

I dette Aar dimitteredes fra Institutet 8 Gymnastiklærere, 56 Compagnilærere i Hugning og 32 i Svømning.

1822.

Ved et allerhøieste Rescript af 8de Januar blev det allernaadigst befalet, at Dybdespring, og Klavren paa Entretouget, skulde bortfalde ved Exerceerskolerne, da disse Øvelser tildeels lærtes under Voltigeringen og paa Skraastangen, ligesom det og blev fastsat, at Rekrutterne ikkun skulde øves i Begyndelsesgrundene af Hugning og i Muraille-Hugning, men de øvrige Dele af Hugnings-Øvelserne læres ved Compagnierne.

Da Jæger Claus Radstædt ved Hans Kongelige Høihed Prinds Christian Frederiks Regiment i meget haardt Veir havde bjerget et Fruentimmer, der var sprunget ud i Peblingesøen, behagede Hans Majestæt allernaadigst at forunde ham for denne hans raske Handling Medaillen for Druknedes Redning. Han var iblandt dem, som i Aaret 1819 vare oplærte i Kjøbenhavns Garnisons Svømmeskole.

Saavel i dette som i de følgende Aar have adskillige Hundrede iblandt Mandskabet i begge Etaterne, og forskjellige Civile, udmærket sig ved lignende raske Handlinger, og ere

blevne belønnede derfor deels ved at forundes den nyligt nævnte Medaille, deels paa andre Maader.

Ved et Kongeligt Rescript af 28de Mai, — Bilag Nr. 23 —, bleve nogle nærmere Bestemmelser med Hensyn til Inspiceringen af den gymnastiske Underviisning ved de militaire Academier, Underviisningsanstalter og Skoler allernaadigst fastsatte.

Der var iaar truffen den nye Foranstaltning, at samtlige Rekrutter af den Kongelige Livgarde til Fods og de sex her garnisonerende Infanteri-Regimenter skulde for Fremtiden møde paa eengang i Exerceerskolen, og ikke som tilforn i to forskjellige Hold. Som en Følge heraf maatte langt flere Underofficierer møde ved Exerceerskolen til Rekrutternes Dannelse end før, og da adskillige af disse vare Svømmelærere, manglede Regimenterne nu det nødvendige Antal af deslige Lærere ved det tjenstgjørende Mandskabs Underviisning. Dette foranledigede en allerhøieste Parolbefaling af 3die Juni, ifølge hvilken Regimenterne skulde sende saamange af deres dueligste Underofficierer eller Spillemænd til Institutet, som maatte behøves, for at erstatte Savnet af de Compagnilærere, der kunde ventes commanderede til Exerceerskolen. De skulde da, saa hurtigt som muligt, dannes til Lærere, for at kunne assistere ved de forestaaende Svømmeøvelser.

Dette var det eneste Middel, hvorved det kunde forebygges, at Mandskabets Svømmeøvelser for denne Sommer ikke aldeles standsede, uagtet det vel ellers havde været ønskeligere, at Underofficierer alene vare blevne brugte som Lærere ved denne Øvelse.

Den indbyrdes Underviisning, som allerede siden Aaret 1799 havde været indført ved de gymnastiske Øvelser, og om hvis Nytte Institutet i en saa lang Række af Aar havde havt Leilighed til at overbevise sig, afbenyttedes især ved denne Leilighed med meget Held.

Ved sidstnævnte allerhøieste Parolbefaling blev ligeledes det Fornødne, med Hensyn til Rekrutternes gymnastiske Underviisning i Kjøbenhavns Garnisons Exerceerskole, nærmere fastsat, ligesom det og allernaadigst befaledes Institutet, om muligt, at assistere bemældte Skole med 8 Lærere, der skulde tages af de dueligste Elever. Denne Indretning har siden hvert Aar funden Sted, og været til Nytte for Exerceerskolen, uagtet det paa den anden Side ikke kan negtes, at Eleverne maatte tabe i deres egen Underviisning med Hensyn til den Tid, der berøvedes dem fra deres egen Dannelse.

Ved et allerhøieste Rescript af 26de Juni blev det Fornødne angaaende det tjenstgjørende Mandskabs Svømmeøvelser i denne Sommer befalet, og det blev tillige fastsat, at det Mandskab, som kunde svømme over 600 Alen, skulde kun øves eengang ugentligt, det,

der kunde svømme mellem 5 og 600 Alen, 2 Gange ugentligt, og at alt det øvrige Mandskab, som ikke var kommet saavidt, skulde svømme saa ofte, som ved foregaaende Befalinger var fastsat. Den Mandskabet herved allernaadigst forundte Lettelse bidrog betydeligt til at vække Lyst og Flid hos samme.

Ved et allerhøieste Rescript af 28de Juli til det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium behagede Hans Majestæt at give adskillige Bestemmelser, betræffende Svømmeøvelserne ved det Kongelige Søcadet-Corps.

Samtlige de Lærere, der, overeensstemmende med en allerhøieste Parolbefaling af 21de October, vare mødte ved Institutet, præsenteredes i November for Hans Majestæt, som behagede ved Parolen at tilkjendegive Sin allerhøieste Tilfredshed med deres Fremgang.

Da de i Aaret 1819 indførte hængende Svømmeseler (Forberedelses-Seler) ved Erfaring vare fundne meget hensigtsvarende til at lære Begyndere de første Svømmebevægelser paa Land, vovede jeg allerunderdanigst at indstille, at de her garnisonerende Regimenter og Corpser maatte blive forsynede med saadanne, hvilket Hans Majestæt allernaadigst behagede at approbere, og under 24de Juli at befale mig det Fornødne med Hensyn til disse Svømmeselers Anskaffelse og Fordeling.

Ved de Kongelige Cadetacademier, saavelsom ved samtlige militaire Underviisnings-anstalter og Skoler, vare Svømmeøvelserne gaaede frem med meget Held. Det samme var og Tilfældet med det tjenstgjørende Mandskabs Øvelser, uagtet man ved Svømmetidens Begyndelse kunde have befrygtet et mindre heldigt Udfald, da saamange af Lærerne maatte bruges i Exerceerskolen.

Med Hensyn til de Rapporter, som samtlige Regimenter og Corpser, efter endte Svømmeøvelser, skulde indlevere, behagede Hans Majestæt under 23de September, — Bilag Nr. 24 —, ved Parolen allernaadigst at befale, at disse Rapporter skulde indleveres hvert Aar ved October-Maaneds Begyndelse, og for at de kunde udfærdiges med den fornødne Nøiagtighed, blev der, ifølge allerhøieste Befaling, forfattet et Schema til en saadan Rapport, hvilket blev tilsendt samtlige Regimenter og Corpser til Rettesnor.

Ved et allerhøieste Rescript af 11te November bestemtes allernaadigst, at Artillericorpsets Compagnilærere tillige skulde øves ved det militaire gymnastiske Institut i de reglementerede Cavallerihug.

De Gymnastiklærere saavelsom Escqvadrons- og Compagni-Lærere i Hugning og Bajonetfægtning, der i dette Efteraar vare prøvede ved Institutet, præsenteredes d. 12te No-

vember, og behagede det Hans Majestæt, under 18de s. M., ved Parolen at ytttre: at Allerhøiistsamme havde fundet dem særdeles vel underviste og øvede, m. m.

Iaar gjordes det første Skridt til at forsyne Raket-Corpset med Gymnastiklærere, da det, under 30te December, ved Parolen allernaadigst blev befalet, at 3de Underofficierer eller Constabler af dette Corps skulde, fra næste Aars Begyndelse af, commanderes hertil Staden, for at dannes til Compagnilærere i Hugning, og at de den følgende Sommer atter skulde møde for at dannes til Svømmelærere.

I Begyndelsen af Aaret udarbeidede jeg en historisk Oversigt over den indbyrdes Underviisnings Anvendelse ved de gymnastiske Øvelser i Danmark fra Aaret 1800 til 1821, og viste deri, at denne Methode med Held havde været afbenyttet først ved det af mig 1799 oprettede private gymnastiske Institut, og senere i det 1804 oprettede militaire gymnastiske Institut.

Forskjellige Regimenter, Corpser og Underviisningsanstalter bleve i dette Aar forsynede med de manglende Reqvisiter til den gymnastiske Underviisning, ligesom og et allerunderdanigst Forslag til et Reglement for Svømmeunderviisningen efter allerhøieste Befaling blev udarbeidet og forelagt Hans Majestæt.

Af de allerunderdanigst indleverede Rapporter over alle Examina og Prøver saavel i Svømning som i de øvrige gymnastiske Øvelser, der i dette Aar bleve afholdte, erfaredes, at den gymnastiske Underviisning begyndte at fremmes betydeligt, og at alle de høist hensigtsvarende Befalinger og Foranstaltninger, hvormed Hans Majestæt havde søgt et fremme og almindeliggjøre denne Underviisningsgreen, vedbleve at berettige til Forventningen om de fordeelagtigste Resultater.

I dette Aar dimitteredes fra Institutet 9 Gymnastiklærere, der vare de første, som tillige underkastede sig den befalede Examen i de for Underofficiererne i Armeen fastsatte Skolevidenskaber. Fremdeles dimitteredes 43 Compagnilærere i Hugning og 81 i Svømning.

1823.

I Begyndelsen af Januar indgav jeg, ifølge allerhøieste Befaling af 24de December 1822, min allerunderdanigste Erklæring om, hvorvidt Trægeværer kunde afbenyttes til Bajonetfægtning, da der ved Garnisonerne i Rendsburg, Kiel og Glückstadt var anskaffet deslige Geværer i dette Øiemed; og under 13de Januar blev det mig allernaadigst befalet, at lade nogle saadanne forfærdiges, for at de nærmere kunde prøves ved Institutets Øvelser.

Ligesom det ved en Armeebefaling af 5te Februar 1812 allernaadigst var befalet, at de Underofficierer, der vare commanderede for at dannes til Lærere i Gymnastik, skulde, saalænge de vare ved Institutet, alene staae under Commando af Institutets Forstander og den ved samme ansatte Inspections-Officier, saaledes blev det og, ved en Parolbefaling af 3die Februar d. A., allernaadigst fastsat, at de Underofficierer, der bleve commanderede til det militaire gymnastiske Institut for at dannes til Esqvadrons- eller Compagni-Lærere, skulde, udenfor de til deres Underviisning og Øvelse ved Institutet fastsatte Timer, staae under deres resp. Regimenters og Corpsers Tilsyn.

For at forebygge den Fare, som Mandskabets Sundhed udsattes for, naar det, efter anstrængende Hugnings-Øvelser, maatte forlade Øvelsesstedet i Frostveir uden at være vedbørligt afkjølet, befaledes allernaadigst ved et Kongeligt Rescript af 6te Februar, at Mandskabet, saalænge Kulden var stræng, skulde i den sidste ¼ Time af Øvelsestiden beskjæftiges med de mindst angribende Øvelser, for at det saaledes kunde afkjøles, førend det kom ud i Luften.

Gymnastik indførtes iaar ved Helliggeistes Menigheds Skole her i Staden, efterat dens Curatorer havde anmodet Institutet om, at foreslaae dem en Lærer, der kunde forestaae den gymnastiske Underviisning.

Da jeg i Slutningen af Marts, i April og i Begyndelsen af Mai Maaneder havde inspiceret de gymnastiske Øvelser ved de Kongelige Cadet-Academier, Sø- og Land-Etatens forskjellige Underviisningsanstalter og Skoler, samt Hugningsøvelserne ved den Kongelige Livgarde til Hest og 2den Husar-Esqvadron, indgav jeg mine allerunderdanigste Rapporter om den Fremgang, som paa de forskjellige Steder var gjort, og Hans Majestæt behagede allernaadigst at tilkjendegive Vedkommende Sin allerhøieste Tilfredshed med samme.

Ved en allerhøieste Parolbefaling af 20de Mai paalagdes det Institutet, atter iaar at forsyne Kjøbenhavns Garnisons Exerceerskole med 7 duelige Elever til Hjælp ved Rekrutternes Underviisning i Gymnastik.

Da Erfaring havde lært mig, at det vilde være saare gavnligt, at der ved Kjøbenhavns Garnisons Svømmeskole blev ansat en Inspectionsofficier, for at paasee det Fornødne til almindelig Ordens Fremme, vovede jeg allerunderdanigst at indlevere et Forslag desangaaende til Hans Majestæt, hvilket allernaadigst blev approberet. Det blev derhos befalet mig, at udarbeide et Forslag til en Instrux for en saadan Officier, og ved en allerhøieste Parolbefaling af 3die Juni ansattes Capitain v. Nørager af 2det Livregiment

til Inspectionsofficier ved Svømmeskolen, en Foranstaltning, der har været saare nyttig, og bidraget betydeligt til at vedligeholde god Orden ved bemældte Indretning, saameget mere som denne Officier, med ligesaamegen Humanitet som Nøiagtighed, har vidst at ordne Alt paa en høist passende Maade for alle de forskjellige Indretninger, der afbenyttede Svømmelocalet.

I Juni begyndte de ved Parolen under 27de Mai allernaadigst befalede Svømmeøvelser med de Kongelige Cadetter, saavelsom med Eleverne af samtlige herværende Underviisningsanstalter og Skoler, og i Juli toge det tjenstgjørende Mandskabs Øvelser deres Begyndelse, og fortsattes med dette indtil d. 1ste September, og med de Øvrige til Midten af samme Maaned.

Ved et allerhøieste Rescript af 1ste Juni — Bilag Nr. 25 — til Commandantskabet i Kjøbenhavns Fæstning og til mig communiceredes en Instrux for den Officier, der ansattes ved Kjøbenhavns Garnisons Svømmeskole til almindelig Ordens Opretholdelse.

Under 8de August, 3die, 6te og 20de September indleveredes allerunderdanigst Rapporter over Udfaldet af Lærernes og Elevernes Øvelser, af hvilke det erfaredes, at Underviisningen næsten overalt var gaaet frem med fortrinligt Held. Hvad der meget bidrog hertil, vare de allerhøieste Foranstaltninger, som vare trufne til Ordens Opretholdelse og Svømmelocalets beqvemmere og mere hensigtsvarende Indretning. Saaledes var det ifølge min allerunderdanigste Indstilling allernaadigst foranstaltet, at Søetaten indrettede et Skuur eller Brædehuus til Afbenyttelse for det tjenstgjørende Mandskab og samtlige Elever i paakommende Regnveir, ligesom og et Telt blev opsat til Brug for Cadetterne i slet Veir. Fremdeles bleve flere Bænke anskaffede til Mandskabets og Elevernes Brug ved Af- og Paaklædning, og 4 Opsatser indrettede til deri at anbringe de hængende Svømmeseler, naar Mandskabet eller Eleverne skulde øves i de første Svømmebevægelser paa Land, m. m.

Iaar bleve ogsaa de 5 Underviisningsanstalter forsynede med Munderingsstykker og Vaaben til Brug ved Svømmeøvelserne, og det Oldenborgske samt Holsteenske Infanteri-Regiment med hængende Svømmeseler og Opsatser, hvori disse kunde anbringes.

Mange vare de, der i indeværende Sommer attraaede Adgangstegn til Svømmestedet paa Gammelholm, hvilke ifølge allerhøieste Tilladelse bleve uddelte til Embedsmænd, Studerende og enkelte Andre; men da Svømmeflaaderne afbenyttedes næsten hele Dagen af de Militaire, kunde saadanne Adgangstegn ikkun uddeles til omtrent 100 Civile.

Ved den Kongelige Livgarde til Hest begyndtes i denne Sommer Svømning til Hest, og ved Søetatens Friskole — dengang den eneste militaire, hvori Svømning ikke var indført — gjordes ligeledes i Sommer det første Skridt til Svømmeøvelsers Indførelse.

Een af Eleverne ved 1ste Jydske Infanteri-Regiments Underviisningsanstalt, som, skjøndt ikkun 10 Aar gammel, dog havde gjort saa udmærket Fremgang i Svømning, at han med Færdighed kunde udføre de samme Øvelser, som fordres af Compagnilærerne, forundtes af Hans Majestæt allernaadigst en Gave af 15 Rbd., som en Opmuntring for hans udviste Flid. Ligeledes blev det allernaadigst tilladt den 2den Husar-Esqvadron at anskaffe et fuldstændigere Svømmeapparat, paa Grund af Sammes Interesse for og betydelige Fremgang i Svømning, som og med Hensyn til dens langt større Styrke, end de øvrige Esqvadroners.

Efter den ved det militaire gymnastiske Institut afholdte Examen behagede Hans Majestæt, under 27de Mai, ved Parolen allernaadigst at tilkjendegive Sin Tilfredshed med samme, saavelsom med de Fremskridt i gymnastiske Øvelser, der vare gjorte ved Artilleri-Corpsets Underofficier- og Legat-Skole; ligesom og Hans Majestæt, under 2den Juni, tilkjendegav Sin allernaadigste Tilfredshed med disse Øvelsers Fremgang ved det Kongelige Artillericadet-Institutet og de 5 herværende Underviisningsanstalter for Underofficierer og Spillemænd.

Efter at de iaar prøvede og øvede Lærere d. 8de November vare præsenterede for Hans Majestæt, behagede det Allerhøiistsamme at tilkjendegive Institutet Sin allerhøieste Tilfredshed med disse Læreres Færdighed, og allernaadigst at forunde dem en Gratification til Opmuntring for deres udviste Flid og Anstrængelse.

Den 5te, 11te og 16de November indleveredes allerunderdanigst Rapporter over den Fremgang, der var gjort af Rekrutterne ved den Kongelige Livgarde til Hest og af Eleverne af Søetatens Drengeskole.

Ligesom de gymnastiske Øvelser vare fremmede særdeles ved de militaire Academier, Instituter, Underviisningsanstalter og Skoler, saaledes vare og iaar Hugnings- og Svømnings-Øvelserne ved Regimenternes og Corpsernes tjenstgjørende Mandskab, saavelsom samtlige gymnastiske Øvelser ved Exerceerskolerne, i det Hele lykkedes med et Held, der berettigede til de bedste Forhaabninger i Fremtiden.

I Slutningen af Aaret henvendte Bestyreren af Borgerdydsskolen, Professor Nielsen, sig til Institutet med Anmodning om, at der af Samme maatte blive ham anbefalet 6 duelige Gymnastiklærere, der tillige vare skikkede til at omgaaes en mere dannet Ungdom, da han ønskede at indføre gymnastiske Øvelser i sin Skole.

Den særdeles Omsorg, med hvilken Professoren bidrog Alt til at ordne denne Læregjenstand paa en hensigtsvarende Maade, og den Iver og Kraft, med hvilken han stedse fremmede den, have foranlediget den meget heldige Fremgang, som her har fundet Sted.

Fra Institutet dimitteredes iaar 7 Gymnastiklærere, 49 Esqvadrons- og Compagni-Lærere i Svømning og 35 i Hugning og Bajonetfægtning.

1824.

Ligesom i de foregaaende Aar, gik Svømmeøvelserne ogsaa iaar frem med særdeles Held, og en forøget Interesse sporedes overalt for denne vigtige Underviisningsgreen.

Svømmelocalet paa Gammelholm afbenyttedes iaar, med Hans Majestæts allerhøieste Tilladelse, af den herværende tydske Realskole, det Kongelige Døvstumme-Institut, Borgerdydsskolen og Nicolai Friskole paa saadanne Tider, da Svømmeflaaderne ikke afbenyttedes af de Militaire. Ved Søetatens Friskole, hvor Bade- og Svømme-Øvelser ifjor vare paabegyndte, udvidedes de iaar betydeligt og udstraktes til et stort Antal Drenge.

Ved en allerhøieste Parolbefaling af 24de Mai fastsattes allernaadigst nogle nærmere Bestemmelser med Hensyn til de for Lærerne allernaadigst befalede Svømmeprøver, ligesom det og, ved Rescript af 29de Mai, allernaadigst befaledes, at enhver Gymnastik- Esqvadrons- og Compagni-Lærer, som paa Grund af Svagelighed fritoges for at deeltage i practiske Svømmeøvelser, desuagtet skulde møde ved Institutet i den til Øvelserne fastsatte Tid, for at prøves i det Theoretiske og i Underviisningsmaaden. Denne allerhøieste Befaling forebyggede nogle Misbrug, der havde indsneget sig.

Efterhaanden vare saavel de Kongelige Cadetter og de Underofficierer, der dannedes til Svømmelærere, som og Eleverne af Landetatens samtlige Underviisningsanstalter og Skoler, blevne forsynede med Beenklæder til Brug ved Svømmeøvelserne, men endnu manglede det tjenstgjørende Mandskab og Drengene af Søetatens Skoler saadanne. Denne Mangel var saameget større, fordi det ikke sjeldent indtraf, at Børn og Ynglinger deeltoge i Øvelserne paa de samme Tider, da de Voxne underviistes, og fordi den almindelige Overfart fra Nyhavn til Christianshavn fandt Sted forbi Svømmelocalet paa Gammelholm; det syntes saaledes overeensstemmende med Sømmelighedens Forskrifter, at de Svømmende vare forsynede med Beenklæder. Hans Majestæt behagede derfor, efter en af mig derom allerunderdanigst gjort Forestilling, at afhjælpe denne Mangel, ved under 11te September allernaadigst at approbere, at det tjenstgjørende Mandskab og Søetatens

Drenge, hvilke endnu ikke havde erholdt deslige Beenklæder, til næste Sommer skulde forsynes dermed.

Ved den militaire Svømmeskole blev der, med Hans Majestæts allernaadigste Tilladelse, iaar anskaffet et større Antal Bænke og Fodbræder til Mandskabets og Elevernes Afbenyttelse; og det i forrige Aar indrettede Skuur blev forsynet med en Beklædning bagtil, saa at de, der opholdt sig derunder, ikke længere vare udsatte for Træk, som før i det aldeles aabne Huus. Endnu flere nyttige Indretninger bleve foranstaltede, der alle bidroge til at fremme større Orden og Sikkerhed.

Uagtet Svømmeøvelserne vare indførte i adskillige Borger- og Almue-Skoler her i Staden, gaves der dog endnu mange, hvor disse endnu ikke fandt Sted. Paa Grund heraf oprettede jeg i Juni Maaned en Fri-Svømmeskole, hvis Hensigt var, at skaffe de Forældre og Paarørende, som ønskede deres Børn eller Slægtninger underviste i Svømning, men fandt de med privat Underviisning forbundne Udgifter for trykkende, Leilighed til at nyde denne Underviisning uden Betaling. Herved opnaaede mere end hundrede Børn i Sommerens Løb en ikke ubetydelig Færdighed i Svømning. Denne Skole fortsattes i de derpaa følgende Aar indtil Svømmeøvelserne, saavelsom de øvrige gymnastiske Øvelser, ifølge Hans Majestæts senere allernaadigste Anordninger, bleve indførte i samtlige Almue- og Borger-Skoler.

Under 15de Mai blev Anskaffelsen af et nyt Slags Huggerter og Armværn approberet af det Kongelige General-Commissariats-Collegium, og en Prøve af samme tilstillet samtlige Regimenter og Corpser i den danske Armee.

I Juni henvendte Commissionen for det herværende Efterslægtsselskabs Skole sig til Institutet, for at erholde Lærere ved den gymnastiske Underviisning sammesteds, hvilket ogsaa senere var Tilfældet med den Kongelige Direction for Waisenhuset og med det Kongelige Opfostringshuus.

Da Erfaring havde lært, at Dykningsøvelserne, især naar de fandt Sted ved og under de i Skolen henlagte Svømmeflaader, ikke stedse behandledes med den Forsigtighed, som Sagens Natur fordrede, og da den Nytte, som kunde være forbunden med større Færdighed i Dykning, ikke stod i Forhold til den dermed forbundne større Fare, naar ikke Vedkommende iagtoge de strængeste Forsigtighedsregler, behagede Hans Majestæt, ifølge min allerunderdanigste Forestilling, under 9de August — Bilag No. 26 —, allernaadigst at fastsætte nogle nærmere Bestemmelser i denne Henseende.

Uagtet det ved en tidligere allerhøieste Befaling var fastsat, at Rekrutterne, paa Grund af den indskrænkede Tid, der i Exerceerskolerne havdes til deres Dannelse, ikke skulde øves i Svømning, behagede det dog Hans Majestæt, ifølge den Kongelige Livgardes Ønske, at tillade, at Sammes Rekrutter maatte deeltage i denne Øvelse. Da dette imidlertid ikke kunde lede til noget fyldestgjørende Resultat, paa Grund af den korte Tiid, som der kunde anvendes herpaa, indstillede jeg allerunderdanigst, at den mig allernaadigst paalagte Inspicering af disse Rekrutters Svømmeøvelser maatte indtil videre ophøre, hvilket Hans Majestæt, ved allerhøieste Rescript til mig af 17de August, allernaadigst behagede at approbere.

Under 21de August blev det allernaadigst befalet, at Forstanderen for det daværende Artillericadet=Institut, Major, Ridder v. Linde, skulde træde sammen med mig, for at gjennemsee og bedømme de ifølge allerhøieste Befaling i August forrige Aar indleverede Forslag til et Reglement for den gymnastiske Underviisning ved de Kongelige Cadetacademier og Artillericadet=Institutet. I October blev en allerunderdanigst Rapport herom indleveret til Hans Majestæt.

I November bleve de Lærere, som, ifølge allerhøieste Parolbefaling af 19de October, havde været commanderede til Institutet, præsenterede for Hans Majestæt, der, kort derpaa, ved en Parolbefaling allernaadigst behagede at tilkjendegive Sin Tilfredshed med deres Duelighed.

For at man kunde være fuldkomment sikker paa, at samtlige Compagnilærere vedbørligen opfyldte deres Pligter, behagede det Hans Majestæt allernaadigst at bifalde en allerunderdanigst Indstilling, ifølge hvilken de Lærere, der, uagtet de besadde den fornødne Duelighed, dog ikke viste den Flid, som vedkommende Foresatte billigen kunde fordre, Tid efter anden maatte afgaae, og andre i deres Sted oplæres. Denne allerhøieste Foranstaltning havde det Gode tilfølge, at Compagnilærer=Classen successive rensedes fra de Subjecter, hvis Sløvhed gjorde dem uskikkede til deres Lærerpost, og alene kom til at bestaae af saadanne, der med Duelighed forenede Lyst og Iver for deres Pligters Opfyldelse.

Under 25de October befaledes ved Parolen det Fornødne med Hensyn til det tjenstgjørende Mandskabs Øvelser i Hugning og Bajonetfægtning i den tilstundende Vinter.

Den 4de Januar, 3die, 6te og 17de Marts, 26de October og 20de November indleveredes til Hans Majestæt allerunderdanigst Rapporter om de gymnastiske Øvelsers Fremgang ved de Kongelige militaire Academier og Instituter, den Kongelige Livgarde til

Hest, samt ved Landetatens herværende Underviisningsanstalter og Skoler, og desuden under 14de Mai en allerunderdanigst Rapport om den ved Institutet afholdte Dimissions-Examen. Ligeledes indleveredes allerunderdanigst Rapporter over Inspiceringen af Svømmeøvelserne, foruden en lignende Rapport om denne Øvelses Fremgang i Civiletaten.

Af den Generalliste, som under 14de December ifølge allerhøieste Befaling indleveredes over samtlige Cadetter saavelsom Elever af de herværende militaire Underviisningsanstalter og Skoler, erfaredes, at blandt de 1560 Børn, Ynglinger og Voxne, der iaar havde deeltaget i Øvelserne, henved 1200 havde lært at svømme, og at af disse endog mere end 700 havde præsteret Alt, hvad Reglementet foreskriver.

Svømmeøvelserne havde saaledes havt et saare tilfredsstillende Udfald, hvilket overalt kunde siges om de gymnastiske Øvelser i Almindelighed, der, ved de fleste Indretninger, hvor de vare indførte, vare fremmede med særdeles Held.

Fra Institutet vare iaar dimitterede 4 Gymnastiklærere, 42 Esqvadrons- og Compagni-Lærere i Svømning, og 30 i Hugning og Bajonetfægtning.

1825.

For at bringe større Overeensstemmelse og Eensformighed i Indberetningerne om Gymnastikkens Fremgang ved de forskjellige Regimenter og Corpser, behagede Hans Majestæt, ved en allerhøieste Parolbefaling af 14de Februar, at approbere et allerunderdanigst indleveret Forslag til nye Schemata for Armeens Indberetninger om denne Øvelse, og at fastsætte nogle nærmere Bestemmelser med Hensyn til deslige Indberetninger.

Ifølge en af mig allerunderdanigst indleveret Indberetning om Gymnastikken i Danmark og Hertugdømmene i de seneste Aar, behagede det Hans Majestæt, ved en høistnaadig Skrivelse af 9de Marts, at tilkjendegive Sit allerhøieste Velbehag med den gode Fremgang, denne Underviisningsgjenstand i alle Dele havde havt.

Den 13de Marts blev et Reglement for Angrebs- og Dæk-Stillingerne med Sabelen for samtlige Trainkudske ved det Kongelige Artillericorps allernaadigst approberet.

Med allernaadigst Tilladelse modtog jeg iaar fra de Deputerede for Finantserne en fuldstændig Underretning om de Personer, der, siden 1819, vare forundte Medaillen for Druknedes Redning, eller og nogen anden Belønning for udviist ædelt eller kjækt Forhold ved at redde Ulykkelige fra at drukne. Heraf erfaredes, at særdeles mange Gymnastiklærere, Esqvadrons- og Compagni-Svømmelærere og andre Militaire, som og et meget betydeligt Antal Civile, vare blevne belønnede med Medaillen eller med Penge-Præmier,

for ved Svømning at have reddet i Vandet Forulykkede. Dette saa indlysende Beviis paa den store Nytte, som de ved den herværende Svømmeskole indførte Bjergningsøvelser medførte, maatte endmere opfordre til at ordne denne vigtige Deel af Svømning paa den til Øiemedets Opnaaelse meest hensigtsvarende Maade.

Af de Rapporter, der allerunderdanigst indleveres over forskjellige Militaire, der ved Svømning have reddet Forulykkede, saavelsom af de til Directionen for Selskabet til Druknedes og Skindødes Redning indkomne Beretninger og Anmældelser, erfares ligeledes, at Antallet af dem, der i Kjøbenhavn og dens Omegn aarligen reddes ved dygtige og i Bjergning duelige Svømmeres Hjælp, er meget betydeligt.

For at Institutet kunde see sig istand til at bestride Udgivterne med Oplærelsen af de Underofficierer m. F., der aarligen commanderedes for at dannes til Compagnilærere, med den for Institutet reglementerede Sum, behagede Hans Majestæt i April allernaadigst at resolvere: "at Antallet af de Underofficierer, der for Fremtiden maatte vorde commanderede "til bemældte Institut for at dannes til Compagnilærere i Hugning, Bajonetfægtning og "Svømning, ikke maatte overstige ialt 30 Elever aarligt."

Ved en allerhøieste Parolbefaling af 12te Mai bleve nogle nærmere Bestemmelser og Forholdsregler fastsatte, saavel med Hensyn til Lærernes aarlige Prøver, som til Svømmeøvelserne i Almindelighed.

Ifølge en allerhøieste Befaling af 11te September 1824 anskaffedes et betydeligt Antal Svømmebeenklæder til Brug ved det tjenstgjørende Mandskabs Øvelser. Men da det for Bekostningens Skyld ikke kunde lade sig gjøre, at hver enkelt Mand fik sit Par, og nogle Læger erklærede, at fælleds Afbenyttelse af saadanne Svømmebeenklæder kunde være skadelig, maatte denne saa nyttige Foranstaltning ophøre. Alligevel behagede det Hans Majestæt allernaadigst at tillade, at Eleverne af de Underviisningsanstalter og militaire Skoler, ved hvilke slige Beenklæder ikke alt vare anskaffede, nu bleve forsynede dermed.

Ved en allerhøieste Parolbefaling af 23de Mai og en lignende af 9de Juni — Bilag Nr. 27 — fastsattes fremdeles nogle nærmere Bestemmelser med Hensyn til Svømmeøvelserne.

Under 3die August behagede Hans Majestæt allernaadigst at tilkjendegive Institutet Sin Tilfredshed med de iaar tilendebragte Prøver og Øvelser med samtlige herværende Lærere, saavelsom med Oplærelsen af de Underofficierer m. v., der iaar vare dannede til Compagni-Svømmelærere.

Den 17de September forelagde jeg Hans Majestæt en summarisk Extract af de allerunderdanigste Rapporter, som vare indleverede over Svømmeøvelserne ved de Kongelige militaire Academier, samt de herværende militaire Underviisningsanstalter og Skoler.

Ifølge denne havde de Deeltagendes Antal iaar været 1594, af hvilke 98 vare vel forberedede, 185 kunde svømme indtil 200 Alen, og 1311 havde gjort betydelig Fremgang i Svømning, af hvilke sidste omtrent Halvparten endog havde bragt det saavidt, at de i mødende Tilfælde kunde redde Andre.

Flere end 1200 Børn og Ynglinger af forskjellige herværende deels offentlige, deels private Skoler, havde i samme Sommer, ifølge allernaadigst Tilladelse, med sand Nytte afbenyttet den militaire Svømmeskoles Locale og gjort betydelige Fremskridt, blandt hvilke dog især fordeelagtigen bør nævnes det Kongelige Døvstumme-Institut, den Kongelige Waisenhuusstiftelse, det Kongelige Opfostringshuus samt Borgerdydsskolen og Efterslægtselskabets Realskole.

Kun i faa Landsbyskoler var Gymnastik hidindtil bleven indført; derfor fortjente den i Søllerød Skole ansatte Skolelærer Jensens Bestræbelser for at fremme denne Underviisningsgreen fordeelagtigen at omtales, ligesom og en Indberetning desangaaende under d. 14de October allerunderdanigst indleveredes.

Efterat de aarlige Prøver og Øvelser i Hugning, Bajonetfægtning m. m. vare endte med samtlige herværende Lærere, og disse præsenterede, behagede Hans Majestæt, ved en Parolbefaling af 14de November, allernaadigst at tilkjendegive Institutet Sin Tilfredshed, og til Opmuntring for Lærernes udviste Flid og Duelighed at skjænke disse et Gratiale.

Ved et allerhøieste Rescript af 16de November behagede det fremdeles Hans Majestæt at tilkjendegive Sin allerhøieste Tilfredshed med den Fremgang, som i Gymnastikken var gjort ved samtlige herværende militaire Underviisningsanstalter og Skoler, og ved en allerhøieste Befaling af 20de s. M. — Bilag No. 28 — allernaadigst at fastsætte nogle Bestemmelser med Hensyn til Valget af de Underofficierer, der skulle dannes til Compagnilærere.

Den 2den December indleveredes til Hans Majestæt den allernaadigst befalede Generalrapport over den Fremgang, som samtlige Regimenters og Corpsers tjenstgjørende Mandskab i afvigte Sommer havde gjort i Svømning. Af 8467 Subjecter, som havde deeltaget i Øvelserne, havde omtrent det halve Antal lært at svømme uden Sele, og blandt

disse havde atter langt flere bragt det til større Færdighed i denne Øvelse, end i det foregaaende Aar.

I indeværende Aar dimitteredes fra Institutet 4 Gymnastiklærere og 46 Esqvadrons- og Compagni-Lærere i Bajonetfægtning, Hugning og Svømning.

Af de til forskjellige Tider i Aarets Løb allerunderdanigst indleverede Rapporter over Gymnastikkens gode Tilstand og Fremgang saavel i Marinen og Armeen ialmindelighed, som ved de militaire Academier, Instituter, Underviisningsanstalter og Skoler, samt ved forskjellige deels offentlige deels private Stiftelser og Skoler, erfaredes, at denne Underviisning i dette som i det foregaaende Aar var gaaet frem med særdeles Held, og at de allernaadigst givne Befalinger og trufne Foranstaltninger havde bidraget betydeligt til det lykkelige Resultat.

Som et Bidrag til Gymnastikkens Historie ialmindelighed fortjener det at bemærkes, at der iaar, ifølge en i Norske Rigstidende No. 96 indrykket Bekjendtgjørelse, oprettedes en Gymnastikskole i Christiania, hvortil det Fornødne af den militaire Fond anvistes, og i hvilken et Antal unge Officierer eller Underofficierer skulde dannes til Lærere i Gymnastikken, eftersom de Lærere, der i 1804 og følgende Aar vare oplærte ved det herværende militaire gymnastiske Institut, deels nu vare entledigede, deels bortdøde.

Ligeledes udgav iaar den sachsiske Capitain v. Selmnitz den første Deel af sit Værk om Bajonetfægtningen, hvis Værd, især med Hensyn til dette Vaabens Anvendelse imod Cavalleri, høiligen fortjener at paaskjønnes, og hvis Grundsætninger ere fulgte med megen Nytte i det for denne Vaabenøvelse approberede Reglement i den danske Armee.

1826.

For nærmere at bestemme, hvad der af gymnastiske Reqvisiter behøvedes ved samtlige Underviisningsanstalter og Skoler, og tillige for at undersøge og bedømme, om Indskrænkning og Besparelse kunde finde Sted med Hensyn til disse Reqvisiter, nedsattes, ifølge allerhøieste Befaling af 3die Januar, en Commission, bestaaende af Kammerherre, Oberst v. Haxthausen, Deputeret i det Kongelige General-Commissariats-Collegium; Oberstlieutenant og Divisionsqvarteermester v. Steinmann; Kammerjunker, Major og Divisionsadjutant v. Abrahamson; Capitain v. Linde, Forstander for det Kongelige Artillericadet-Institut, og mig, af hvilken et Forslag blev udarbeidet og igjennem det Kongelige General-Commissariats-Collegium forelagt Hans Majestæt. Det Fornødne i denne Henseende blev derpaa under 26de Juli allernaadigst fastsat ved et Reglement, og de væsentligste Mang-

ler afhjulpne, saa at disse Indretninger, endskjøndt nogle Indskrænkninger fandt Sted, dog siden den Tid stedse have været forsynede med de til Underviisningen nødvendigste Reqvisiter. Ved samme Reglement bestemtes endvidere, hvilke Reqvisiter til Gymnastik- og Vaaben-Øvelser samtlige Infanteri-Regimenter og Jæger-Corpser skulde forsynes med.

Da de Huggerter, der hidtil havde været brugte ved Cavalleriets Øvelser, fandtes for svære, blev der, ifølge allerhøieste Befaling, forelagt Hans Majestæt nogle nye Prøver af deslige Huggerter, som, efterat de ifølge min allerunderdanigste Indstilling vare blevne prøvede og fundne mere hensigtsvarende, allernaadigst bleve approberede og indførte til Brug ved Hugnings-Øvelserne.

Under 9de Januari fastsattes allernaadigst nogle Bestemmelser med Hensyn til Øvelserne i Bajonetfægtning.

Ved en allerhøieste Parolbefaling af 6te Marts blev befalet, at samtlige Cavalleri-Regimenter skulde, hvor det var muligt, øves i Svømning til Hest i det mindste 4 Gange hver Sommer; og ved samme allerhøieste Parolbefaling fastsattes tillige, at alle udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Regimenter og Corpser skulde indlevere Indberetninger om Gymnastikkens Tilstand og Fremgang, samt om det Øvrige, denne Underviisningsgreen vedkommende, ved deres Underviisningsanstalter og Drengeskoler.

Da det i Aaret 1824 allernaadigst approberede Schema til Armeens Rapporter over Svømmeøvelserne havde bidraget meget til at fremme større Nøiagtighed og Eensformighed ved disse Indberetninger, indleveredes, ifølge allerhøieste Befaling, et allerunderdanigst Forslag til et lignende Schema for Armeens Rapporter over det tjenstgjørende Mandskabs Øvelser i Hugning, Bajonetfægtning m. m. Dette Schema blev allernaadigst approberet, og det Fornødne i saa Henseende befalet ved Parolen d. 19de Marts.

Det militaire gymnastiske Institut havde hidtil, med allernaadigst Tilladelse, afbenyttet den store Gjethuussal til dets Elevers Underviisning; men da Artilleri-Corpset nu ønskede selv at bruge samme paa anden Maade, behagede Hans Majestæt, under 28de Mai, allernaadigst at tillade Institutet at afbenytte eet af de tvende andre Academiers Localer til dets Øvelser. Da dette imidlertid vilde have medført Vanskeligheder, var Hans Majestæt saa naadig at tillade, at Institutet leiede sig et eget Locale. Denne Omstændighed er mærkelig, da den var en Hovedaarsag til, at en ny Gymnastikbygning ved Siden af Sølvgadens Caserne blev opført, i hvilken Hans Majestæt allernaadigst forundte Institutet et fortrinligt Locale, og derved ikke blot satte det istand til at foretage dets Elevers Underviisning paa en langt mere hensigtsvarende Maade, men tillige gav Leilighed til, ved

den under Samme oprettede Gymnastik-Normalskole, at virke saare betydeligt til denne Underviisnings Udbredelse over hele Riget.

Ved en allerhøieste Parolbefaling af 29de Mai blev det Fornødne med Hensyn til Svømmeøvelserne i den tilstundende Sommer allernaadigst fastsat.

Den 4de Juni blev det, ifølge min allerunderdanigste Forestilling, ved et allerhøieste Rescript allernaadigst tilladt det af Canclliraad, Ridder Schouboe oprettede Institut at afbenytte det militaire Svømmelocale paa Gammelholm paa saadanne Tider, hvor dette uden Hinder for de Militaires Øvelser kunde finde Sted; ligesom det og tillodes Efterslægtsselskabets Realskole at afbenytte den til Cadetternes Underviisning henlagte Svømmeflaade.

Da Erfaring havde viist, at enkelte Compagnilærere, paa Grund af en eller anden Svagelighed, der ikke tillod dem at deeltage i de practiske Svømmeøvelser, ikke i de foregaaende Aar vare mødte ved de for samtlige Lærere befalede aarlige Prøver, og det dog var høist nødvendigt at overbevises om, at disse Lærere kjendte de ved denne Underviisning befalede Forholds- og Forsigtigheds-Regler, blev der i den Anledning af Institutet indgivet en allerunderdanigst Forestilling, ifølge hvilken det allernaadigst behagede Hans Majestæt, under 5te Juni, ved Parolen at befale, at enhver saadan Lærer desuagtet stedse for Fremtiden skulde møde ved Institutet i den til Øvelserne bestemte Tid, for at øves og prøves i det Theoretiske samt i Underviisningsmaaden, saafremt iøvrigt den Paagjældendes Sundhedstilstand maatte være saadan, at han kunde forrette sin Tjeneste ved sit Regiment eller Corps.

Ved samme Parolbefaling blev det allernaadigst fastsat, at der, saafremt det fandtes nødvendigt, foruden de ved Institutet ansatte Officierer, stedse maatte commanderes to til Medhjælp i de Dage, paa hvilke Lærernes aarlige Prøver og Øvelser fandt Sted; og at det skulde være Institutet tilladt at vælge nogle Gymnastiklærere til Hjælp ved Compagnilærernes Oplærelse og Øvelser, imod at disse Lærere desuagtet forrettede deres Tjeneste som Saadanne saavel ved deres respective Regimenter og Corpser, som i Exerceerskolen.

Da en betydelig Mængde af Garnisonens Officierer i de sildigere Aar havde afbenyttet den i den militaire Svømmeskole for Cadetterne henlagte Flaade, for at fortsætte Svømmeøvelserne, men her ikke forefandtes noget passende Sted, hvor de, saavelsom Cadetterne, i paakommende Regnveir under Svømningen, kunde opbevare deres Klædningsstykker, tillod Hans Majestæt allernaadigst, at det til Afbenyttelse for Hans Kongelige Høihed Prinds Frederik Carl Christian indrettede Træhuus maatte, indtil Høistsammes Hjemkomst, afbenyttes af de herværende Officierer af begge Etater, saavelsom af Cadetterne.

En vis Giovanni Battista Gandolfi, der kaldte sig Professor i Fægtekunsten og Ridder af Jernkronen og flere Ordener, forundtes iaar allernaadigst Tilladelse til her i Byen at give en offentlig Forestilling i Fægtning — assaut —, hvori han agtede at vise sin Færdighed, og desaarsag havde indbudet forskjellige af de herværende Gymnastiklærere som og Andre til at maale sig med ham. Prøven faldt ingenlunde fordeelagtigt ud for Professoren, og svarede ikke til de Tilstedeværendes Forventning, da flere af ovennævnte Lærere, ja endog nogle af Institutets Elever, lagde langt større Færdighed for Dagen, end han, der, efter sine saa mislykkede Forsøg i Fægtning, end mindre turde vove at indlade sig med nogle af de Tilstedeværende i Hugning, men maatte afbryde en Kamp, hvori han saa slet havde bestaaet. Da det bør antages, at En, der er Professor i en Kunst, maa have bragt det til nogenlunde Færdighed i samme, kan det ikke nægtes, at denne Prøve var ærefuld for de herværende Gymnastiklærere, der ogsaa vandt meget i den tilstedeværende talrige Forsamlings gode Omdømme.

Til større Sikkerhed for de mange mindre Elever, der deeltoge i Svømmeundervíisningen, tillod Hans Majestæt allernaadigst, at et Rækværk paa 120 Alens Længde opførtes paa den Side af Svømmeskolens Locale, der vender til Mastegraven, for at forebygge, at ikke Børn ved Uforsigtighed skulde falde i den, hvilket saameget lettere kunde finde Sted uden at Lærerne strax kom til Kundskab derom, som disse bestandigt maatte opholde sig paa de, paa den modsatte Side, til Underviisningen henlagte Flaader.

Den 12te August indleveredes allerunderdanigst Rapporter over Gymnastikkens Tilstand ved de udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Regimenters og Corpsers Underviisningsanstalter og Skoler, og det behagede Hans Majestæt under 2den October ved Parolen at tilkjendegive Sin allerhøieste Tilfredshed med den Fremgang, der var gjort.

Den 9de September indleveredes, efter det Kongelige General-Commissariats-Collegii Forlangende, et Forslag angaaende det gymnastiske Locale, der, overeensstemmende med Hans Majestæts Befaling, skulde indrettes for Institutet i den nuværende Rekrutcaserne i Qvæsthuusgaden. Men da det senere fandtes nødvendigt, at det hele derværende Locale indrettedes til Caserne for Rekrutterne, foranledigede dette, at den nye Gymnastikbygning ved Siden af Sølvgadens Caserne blev paatænkt.

Den 17de September forelagdes Hans Majestæt en summarisk Extract af de Rapporter, der til forskjellige Tider vare indleverede over Svømmeøvelsernes Fremgang iaar ved de Kongelige militaire Academier og de herværende militaire Underviisningsanstalter og Skoler, og det behagede Hans Majestæt, ved et allerhøieste Rescript af 24de September

— Bilag No. 29 —, høistnaadigen at tilkjendegive Sin Tilfredshed med det Held, hvormed disse Øvelser i det Hele vare endte.

De Deeltagendes Antal havde iaar været 1697, af hvilke 248 vare særdeles vel forberedede, 204 kunde svømme indtil 200 Alen og 1245 havde bragt det saavidt, at de Fleste ikke blot kunde svømme den befalede Længde af 1000 til 1200 Alen, men ogsaa udføre de i Reglementet fastsatte vanskeligere Dele af Svømning.

Den 21de October indleveredes en allerunderdanigst Rapport over den Fremgang, Svømmeøvelserne i denne Sommer havde havt i de civile Instituter og Skoler i Kjøbenhavn, der stode baade under offentlig og privat Bestyrelse. Disse Øvelser vare deels indførte deels fortsatte med særdeles Held i det Kongelige Døvstumme-Institut, i Waisenhuset og 8 andre offentlige saavel Almue- som Borger- Skoler, ligesom og i Borgerdydsskolerne i Kjøbenhavn og paa Christianshavn, i Efterslægtsselskabets Realskole, i Cancelliraad Schouboes, Assessor Wilhelms, samt Juuls og Gorms Instituter.

I disse forskjellige Indretninger havde et Antal af mere end 2000 Elever høstet Nytte af den dem allernaadigst forundte Tilladelse til at afbenytte den militaire Svømmeskoles Locale.

Skjøndt adskillige af disse, men især det Kongelige Døvstumme-Institut, Opfostringshuset og Efterslægtsselskabets Realskole, udmærkede sig ikke blot ved den særdeles Orden, Forsigtighed og rigtige Fremgangsmaade, der fandt Sted ved denne Underviisning, men tillige ved de meget betydelige Fremskridt, som Eleverne havde gjort, bør dog Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn fortrinligen nævnes. Denne Skoles Bestyrer, Professor og Ridder Nielsen, har ved sjelden Interesse, ved betydelige Bekostninger, og et saare hensigtsret Valg af Lærere, viist hvor vigtig han ansaae saavel denne, som enhver anden gymnastisk Øvelse især for den studerende Ungdom, hvis vedholdende daglige Aands-Anstrængelse i enhver Henseende endmere synes at gjøre en velordnet gymnastisk Underviisning nødvendig.

Dette Aar var iøvrigt mærkeligt derved, at de forberedende Skridt til Gymnastikkens Indførelse i Almueskolerne i denne Sommer toge deres Begyndelse.

Provsten i Smørum og Sokkelunds Herreder paa Kjøbenhavns Amt, Dr. Philos. Schack, havde allerunderdanigst yttret det Ønske at indføre disse Øvelser i Provstiets Skoler. Hans Majestæt havde derfor allernaadigst henviist Provsten til mig, for nærmere at aftale det Fornødne til Sagens Iværksættelse, og derhos behaget at tilføie, "at det vilde være ønskeligt og vigtigt at see Gymnastikken indført i eet Amt, da den saaledes derfra lettere vilde kunde udbredes i de øvrige."

Efterat Provsten og jeg gjensidigen havde meddeelt hinanden vor Formening om de Vanskeligheder, der vilde møde Sagens Udførelse, endog paa de Steder, hvor den modtoges med Velvillie, som og om de Midler, hvorved hine muligen kunde bortryddes, bleve vi snart enige om Hovedsagen. Han besluttede at bidrage Sit til at fremvirke en fordeelagtig Stemning for Sagen hos Vedkommende, og jeg lovede at skaffe de Lærere, der ikke havde gjennemgaaet Seminarierne, eller paa anden Maade vare øvede i Gymnastikken, Leilighed til, uden nogen Udgivt, at nyde Veiledning heri.

Paa denne Maade sattes Underviisningen strax i Gang ved adskillige Skoler, og de gode Fremskridt, den havde gjort i de Skoler, som jeg efter Provstens Indbydelse i Forening med ham besøgte i Juli og September Maaneder, overbeviste mig snart om, at Sagen vilde kunne iværksættes med langt mindre Vanskelighed, end det i Begyndelsen syntes.

Den 21de October forelagde jeg Hans Majestæt en allerunderdanigst Indberetning om de Skoler paa Kjøbenhavns Amt, i hvilke denne Underviisning var begyndt. Allerede i 6 Landsbyskoler var Gymnastikken i denne Sommer sat i god Gang, og begyndt med Held i 3 andre; de fleste af disse vare alt forsynede med de nødvendigste Reqvisiter. I nogle gaves Underviisningen af Lærere, hvis unge og kraftfulde Alder, forenet med Duelighed i deres Fag, vakte de bedste Forhaabninger om at de vilde kunne veilede Ungdommen vedbørligt, og selv de ved nogle Skoler ansatte ældre Lærere søgte ved Flid og god Villie at erstatte deres mindre Evner til Underviisningen. Skole-Ungdommens Lyst til disse Øvelser var ogsaa øiensynlig, og Frugterne af de gode Fremskridt, der alt vare gjorte i nogle Skoler, sporedes kjendeligt ved Drengenes bedre Holding og større Raskhed og Livlighed. Selv Børnenes Forældre syntes ikke, saaledes som man i Begyndelsen havde formodet, ilde stemte for Sagen, da mange endog frivilligt havde bidraget til at forsyne Børnene med nogle af de nødvendige Redskaber, og med Fornøielse ofte selv vare nærværende ved Børnenes Underviisning.

Ved et allerhøieste Rescript af 4de November behagede Hans Majestæt at tilstille det Kongelige danske Cancelli ovennævnte Indberetning, og derhos allernaadigst at befale samme, at tilkjendegive Provst Schack samt vedkommende Præster og Skolelærere Sit allerhøieste Velbehag med de trufne hensigtsvarende Foranstaltninger til at indføre Svømning og andre Legemsøvelser i de navngivne Skoler. Dette blev af Collegiet tilmældt Biskoppen over Sjællands Stift til Bekjendtgjørelse for Vedkommende, ligesom og den ovennævnte Rapport udførligen blev indrykket i Collegial-Tidenden No. 50 for samme Aar.

Følgerne af denne Hans Majestæts allernaadigste Opmuntring, saavelsom af den høistnaadige Opmærksomhed, der fremdeles værdigedes denne Sag, overgik al Forventning, hvortil endnu kom et fra det Kongelige danske Cancelli under 25de November udstedt Circulaire til Amtsskoledirectionerne i Danmark — Bilag Nr. 30 —, hvori Collegiet søgte at henlede Vedkommendes Opmærksomhed paa denne Gjenstand, og tilskyndede dem til at virke efter bedste Evne til dens Fremme overeensstemmende med de desangaaende i Anordningen af 29de Juli 1814 allernaadigst givne Bestemmelser.

Den 19de November indleveredes en allerunderdanigst Rapport over de Prøver, som, ifølge allerhøieste Parolbefaling af 16de October, vare foretagne med samtlige herværende Lærere. Efterat disse allerunderdanigst vare præsenterede, behagede det Hans Majestæt, under 13de November, allernaadigst at tilkjendegive Sin Tilfredshed med de Beviser, de havde aflagt paa Duelighed, saavelsom med vedkommende Foresattes Bestræbelser i denne Henseende.

Ved en Skrivelse af 31te October fra det Kongelige General-Commissariats-Collegium til Directionen for Garnisonsskolevæsenet, fastsattes nogle Bestemmelser, angaaende de gymnastiske Reqvisiter til Brug for de militaire Underviisningsanstalter.

Med Hensyn til Armeens Indberetninger om Hugnings- og Bajonetfægtnings-Øvelserne bleve ved Parolen under 13de November nogle nærmere Bestemmelser allernaadigst fastsatte, som og, at ethvert Regiment eller Corps skulde bære Omsorg for, at mange, om muligt alle, dets Underofficierer bleve saa vel instruerede i disse Øvelser, at de kunde assistere ved Mandskabets Underviisning i Samme, ligesom det og, ved en allerhøieste Parolbefaling af 20de November — Bilag Nr. 31 —, blev befalet, til hvilke Tider Indberetningerne om de udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Regimenters og Corpsers Underviisningsanstalters og Drengeskolers gymnastiske Øvelser for Fremtiden skulde indsendes. Desuden blev der, med Hensyn til de Schemata, hvorefter deslige Indberetninger skulde affattes, gjort adskillige Forandringer, og nogle nærmere Bestemmelser tagne.

Skolen i Fiskerleiet Taarbek blev iaar forsynet med et Klavreapparat, som Hans Kongelige Høihed Prinds Christian Frederik naadigst behagede at skjænke den, og hvorved Skolen sattes istand til at foretage en fuldstændigere gymnastisk Underviisning. Denne var allerede med Held begyndt af Skolens Lærer, der især havde søgt at opmuntre Børnene til og veiledet dem ved Svømmeøvelserne, hvilke med Hensyn til disse Børns fremtidige Bestemmelse maatte ansees for saare vigtige.

Ved et allerhøieste Rescript af 13de December tillod Hans Majestæt allernaadigst det militaire gymnastiske Institut at afbenytte endeel af den i Qvæsthuusgaden beliggende, og senere til Rekrutcaserne indrettede, Eiendom under Oplærelsen af de Underofficierer, som i denne Vinter skulde dannes til Compagnilærere, efterdi de Localer, som Institutet med allernaadigst Tilladelse havde leiet, vare altfor indskrænkede og ikke svarende til denne Hensigt.

Da der hidtil ved Søetaten kun havde været ansat 3de Gymnastiklærere, som aarligen maatte bestride mere end 1000 Individers Underviisning, tillod Hans Majestæt allernaadigst, at der, istedetfor een af de der ansatte Lærere, som iaar afgik, maatte oplæres 2de til Ansættelse ved denne Etats Skoler. De tvende Subjecter, som til den Ende bleve foreslaaede det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium, vare vel forberedede, og forenede derhos særdeles Lyst med megen Flid, Duelighed og gode Sæder; det lykkedes derfor Institutet at tilendebringe deres Dannelse i langt kortere Tid, end den sædvanlige. Den Paalidelighed, hvormed disse, efter deres Ansættelse, have opfyldt deres Pligter som Lærere, berettiger til de bedste Forventninger.

I dette Aar dimitteredes fra Institutet 5 Gymnastiklærere og 46 Esqvadrons- og Compagni-Lærere i Bajonetfægtning, Hugning og Svømning.

Af den Generalrapport, som d. 5te December allerunderdanigst indleveredes over det tjenstgjørende Mandskabs Svømmeøvelser i den afvigte Sommer, erfaredes, at 4357 af de Deeltagende havde lært at svømme uden Sele, og deriblandt 705 endog til den Færdighed, at de i mødende Tilfælde kunde redde Andre.

Et Antal af henved 8000 af det tjenstgjørende Mandskab, mere end 2000 deels Cadetter, deels Elever af de militaire Underviisningsanstalter og Skoler, og mere end 2000 Elever af de i Kjøbenhavn værende civile, offentlige og private Stiftelser og Skoler, følgeligt omtrent 12000 Individer, Rekrutterne fraregnede, deeltoge iaar i den gymnastiske Underviisning, der desuden indførtes i 7 Skoler i Kjøbenhavn, og, som ovenfor er sagt, i 9 Skoler paa Amtet, hvilket var det første afgjørende Skridt til Gymnastikkens Indførelse paa Landet, med Undtagelse af hvad der alt tidligere var virket for samme i Skolerne paa Grevskabet Holsteinborg og i enkelte andre Skoler.

Saaledes havde, som det af offentlige Blade senere erfaredes, Pastor Bendz i Søllinge i Fyen allerede fra Aaret 1822 indført gymnastiske Øvelser for sin Skoleungdom. Selv skal han have skjenket Apparaterne dertil, ladet en Øvelsesplads planeres, belægges med Gruus og indhegnes, samt ladet et Svømme-Basin graves og et lidet Brædehuus bygges.

Til forskjellige Tider bleve i Aarets Løb allerunderdanigst Rapporter indleverede over Gymnastikkens Fremgang, der i det Hele havde været meget betydelig; især vare Svømmeøvelserne fremmede med udmærket Held, og et langt større Antal havde deeltaget heri, end i de foregaaende Aar.

Det behagede Hans Majestæt at benaade trende af de herværende Gymnastiklærere, Overlærer Staal af Søetaten, Vagtmester Sørensen af den Kongelige Livgarde til Hest, og Sergeant — nuværende Lieutenant — Grûner af Livgarden til Fods, med Dannebrogsmændenes Hæderstegn. Ligesom denne Naadesbeviisning geraadede disse 3de i enhver Henseende paalidelige og dygtige Mænd til udmærket Ære, saaledes har den og virket høist fordeelagtigen paa mange af de Øvrige, og opmuntret flere blandt disse til, ved lige Anstrængelse, muligen i Tiden at gjøre sig fortjente til Hans Majestæts allernaadigste Tilfredshed.

Som Bidrag til Gymnastikkens Historie ialmindelighed i dette Aar, fortjene nogle i forskjellige periodiske Blade indrykkede Bekjendtgjørelser om dens Fremskridt i Udlandet at bemærkes. Saaledes havde en preussisk Officier, i det i Berlin udgivne militaire Ugeblad, under Artikelen: "Etwas über den militairischen Nutzen der Schwimmer", omtalt:

1) den i Berlin af Oberst v. Pfuel oprettede militaire Svømmeskole og de i Samme gjorte Fremskridt;
2) nogle Kjendsgjerninger saavel af den ældre som nyere Krigshistorie, der vise Svømmekunstens Nytte og Anvendelighed i det Militaire, og
3) et ved Stralauer-Porten i Berlin udført Svømme-Manoeuvre.

I Maanedsskriftet "Britannia" findes for Januar d. A. en Notice om Gymnastikkens Indførelse i England, hvoraf sees, at Capitain Clias fra Schweitz indførte den i flere private Underviisningsanstalter i London, og understøttedes i denne Henseende særdeles af Hertugen af Wellington. Han ansattes siden som Professor i Gymnastikken ved adskillige offentlige Læreanstalter, saasom: Military College, Military og noval Asylium, Military Academy, Charterhouse m. fl., og udgav en Afhandling, hvori hans System beskrives og Sagen anbefales.

Ligeledes oprettede en Læge, Professor Carl Volcker, en gymnastisk Underviisningsanstalt i London, der besøgtes hyppigt saavel af Mænd som Ynglinger.

I samme Maanedsskrift for Mai findes under Overskrivt: "Londonner gymnastische Gesellschaft" en Underretning om, at et Antal Personer, under 21de Marts samme Aar,

havde forenet sig for at oprette en offentlig Skole i London, hvori Legemsøvelser practisk kunde læres.

Fremdeles befalede den i Sverrig i Aaret 1821 udkomne nye Skoleanordning, at gymnastiske Øvelser skulde haves i fire Timer om Ugen ved Trivialskolerne og i fem Timer om Ugen ved Gymnasierne.

1827.

Følgerne af de meget betydelige Fremskridt, Gymnastikken i Aaret 1826 havde gjort, sporedes end kjendeligere i Aaret 1827.

Ifølge allerhøieste Befaling af 27de Januar om at foreslaae et Subject, der kunde ansættes ved Sorøe Academi som Assistent ved den physiske Opdragelse, og til Medhjælp hos Capitain Thomsen ved den gymnastiske Underviisning, men der dog ved Academiet skulde betragtes som henhørende til Adjunctclassen, blev af mig foreslaaet og fortrinligen anbefalet Gymnastiklærer Jung af Kronens Regiment. Efterat Hans Excellence Geheimestatsminister v. Malling ved nærmere Samtale med ham havde forvisset sig om, at han derhos besad den øvrige Dannelse, der udfordredes til den Post, der skulde anbetroes ham, og selv havde understøttet Forslaget, behagede det Hans Majestæt allernaadigst at anbetroe ham dette Embede og at forunde ham Lieutenants Characteer.

Da Læreren i Fægtning og Gymnastik ved Universitetet i Kiel, Lieutenant v. Martensen, ved Døden var afgaaet, ansattes Sergeant og Gymnastiklærer Maack af det Holsteenske Infanteri-Regiment som Lærer sammesteds, og Institutet havde saaledes den Glæde, atter at see en duelig og veltjent Lærer forsørget ved Hans Majestæts Naade.

Under 4de Februar behagede Hans Majestæt allernaadigst at resolvere, at en Bygning til gymnastiske Øvelser maatte opføres ved Siden af Infanteri-Casernen i Sølvgaden til Brug saavel for Regimenternes tjenstgjørende Mandskab, som for det militaire gymnastiske Institut, samt at en aaben Plads, tæt ved samme, af 2500 Qvadratalens Størrelse, eller saa stor, som til Øvelserne ansaaes nødvendigt, maatte foranstaltes udlagt af de ved Casernen værende Haugepladse, for der at have det fornødne Rum til de gymnastiske Øvelser, der skulde foretages i fri Luft.

I de 23 Aar, i hvilke det militaire gymnastiske Institut havde været til, havde det stedse maattet behjælpe sig med leiede eller laante Localer til dets Øvelser; det var saaledes den første Gang siden dets Oprettelse, at der for Institutet aabnedes Udsigt til, ved et til Sammes Afbenyttelse vel indrettet eget Locale, at erholde en fuldstændigere og sik-

krere Organisation. Ligesom Institutet med den dybeste Taknemmeligheds Følelse erkjendte dette nye Beviis paa den huldrige Naade, hvormed Hans Majestæt stedse saa faderligen havde sørget for denne Indretning, saaledes følte det tilfulde, at denne særdeles Kongelige Naade paalagde det en ny Opfordring og Forpligtelse til, med end større Iver og Kraft at arbeide dets Maal imøde.

Den 19de Marts indleverede jeg, ifølge allerhøieste Befaling, min allerunderdanigste Betænkning i Anledning af en fra Commandantskabet paa Bornholm indsendt Forestilling, hvori det ansøgte om Tilladelse til at sende et dertil dueligt Subject til Kjøbenhavn, for at dannes til Lærer i Gymnastikken, og derpaa at bruges ved Militsen, saavelsom, efter Amtsskoledirectionens nærmere Anmodning, ved Almueskolerne. Det behagede Hans Majestæt, under 21de Marts — Bilag Nr. 32 —, at rescribere Commandantskabet, at Allerhøistsamme med sand Fornøielse havde erfaret den gode og saare nyttige Idee, Commandantskabet havde faaet ved successive at indføre Gymnastik paa Bornholm, samt at Hans Majestæt aldeles bifaldt den gjorte Indstilling og allernaadigst tillod et sligt Subjects Oplærelse.

Fremdeles blev Commandanten, Oberstlieutenant v. Hofmann, Ridder og Dannebrogsmand, allernaadigst paalagt at sætte sig i Correspondence med mig om, hvorledes Gymnastikkens Udbredelse paa Bornholm paa bedste Maade kunde fremmes. Efterat det Fornødne i denne Henseende under 27de April allerunderdanigst blev indstillet, behagede Hans Majestæt, under 2den Mai — Bilag Nr. 33 —, at approbere, at der strax sendtes en Constabel af Bornholms Milice til Oplærelse ved Institutet, hvorhos Hans Majestæt behagede at skjænke 1000 Rbd. til de gymnastiske Reqvisiters Anskaffelse.

Foruden at Hans Majestæt alt tidligere allernaadigst havde tilkjendegivet mig Sin allerhøieste Formening om Nytten af, at passende Legemsøvelser indførtes i Skolerne paa Landet og i Kjøbstæderne, og derhos i Aaret 1808 havde befalet, at ethvert Skolelærer-Seminarium skulde sende et dueligt Subject til Oplærelse ved Institutet, for at denne Underviisning saaledes kunde forplantes til alle Landets Seminarier og derfra til Almueskolerne: behagede Allerhøistsamme tillige at fastsætte det Fornødne med Hensyn til den gymnastiske Underviisning ved den i Aaret 1814 emanerede Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet, saavelsom ved det i Aaret 1818 allernaadigst approberede Reglement for samtlige Skolelærer-Seminarier i Danmark, ligesom det og behagede Hans Majestæt endvidere at virke til denne Sags Fremme ved Nedsættelsen af den til Maalløvs Skoles Opbyggelse og dens gymnastiske Apparaters Indretning allernaadigst udnævnte Commission, som det tillige paalagdes at ordne det gymnastiske Apparat

saaledes, at Samme kunde være Norm for de Apparater, som anskaffedes til lignende Skoler.

Uagtet Hans Majestæts saa naadige og vedvarende Opmærksomhed for denne Læregjenstands almindelige Udbredelse i Almueskolerne udtaltes tydeligt ved disse og flere allernaadigste Foranstaltninger, svarede Udfaldet dog ikke til de Forventninger, som hine Foranstaltninger berettigede til. Det kan vel ikke negtes, at Krigen, Manges forudfattede Meninger, Ubekjendtskab med og urigtig Anskuelse af Sagen, vel og Frygt for Sammes Overdrivelse saavelsom Mangel paa Lærere og paa Udsigter til at anskaffe de til Underviisningen fornødne Reqvisiter vare — og det ikke uden Grund — tildeels de Vanskeligheder, der dengang hindrede Sagens gode Modtagelse; men da disse nu for endeel vare bortryddede, og Mængden af de, saavel i alle militaire, som i forskjellige civile, deels offentlige deels private, Indretninger anstillede Forsøg og disses heldige Udfald havde overbeviist om, at denne Underviisning, rigtigt behandlet, fortjente almindeligere Opmærksomhed, saa syntes den daværende Tid især passende til Sammes almindelige Indførelse, saameget mere, som der allerede i det foregaaende Aar var gjort en saa god Begyndelse paa Kjøbenhavns Amt, og Flere ønskede at virke for denne Underviisning, men ikke tilfulde kjendte, hvad der egentlig forlangtes og hvorledes dette rettest kunde iværksættes.

Jeg udarbeidede derfor et allerunderdanigst Forslag til en Veiledning ved og Bestemmelser for Underviisningen i Legemsøvelser i Skolerne paa Landet og i Kjøbstæderne, hvilket jeg d. 24de Marts allerunderdanigst forelagde Hans Majestæt, og fordristede mig derhos til, i den samme vedlagte Forestilling, at fremsætte min Anskuelse af denne Sag. Da jeg vel indsaae, at der, især med Hensyn til Bekostningerne, vilde møde Vanskeligheder i mange Skoler, havde jeg været betænkt paa at foreslaae et saa indskrænket Apparat, at samme kunde anskaffes for en saare ringe Priis i de Skoler, hvis Midler ikke tillode dem Anskaffelsen af et fuldstændigere; ligesom jeg og, ifølge min ved flere Aars Erfaring stadfæstede Overbeviisning om Nytten af indbyrdes Underviisnings Anvendelse paa disse Øvelser, foreslog, at denne Læremethode maatte lægges til Grund i de Skoler, hvor Samme allerede var indført.

Da mange af de i dette Forslag anførte Bevægelser og Redskaber lettere bleve tydeliggjorte ved Beskuelse, end ved Beskrivelse alene, ansaae jeg det derhos nyttigt, at ledsage Forslaget med tvende Tabeller, der indeholdte Tegninger af Redskaberne og af de vigtigste Stillinger og Bevægelser.

Paa Grund af, at mange af de omhandlede Gjenstande især fordrede Kundskab om locale og andre Omstændigheder, der vare mig mindre bekjendte, havde jeg anmodet Sagkyndige om at gjennemsee mit Manuscript, og deri at forandre, hvad der, overeensstemmende med deres nøiere Kundskab i denne Henseende, maatte findes nødvendigt. Jeg vovede fremdeles at henstille til Hans Majestæts nærmere allernaadigste Bedømmelse, om det ikke maatte være rettest, at nogle Mænd med Kundskab om og Varme for Sagen nærmere undersøgte og drøftede dette Forslag, for at det, forsynet med de Bemærkninger og Forandringer, der maatte ansees nødvendige, paany allerunderdanigst kunde blive forelagt Hans Majestæt, da det var mit særdeles Ønske, at saavel dets Indhold som Form maatte findes aldeles svarende til dets Bestemmelse.

Hans Majestæt behagede derpaa, ved allerhøieste Rescript af 1ste April, og allerhøieste Resolution af 10de næstefter, at bemyndige det Kongelige Danske Cancelli til, at paalægge Etatsraad Lassen, Deputeret i det Kongelige Danske Cancelli, Major og Divisionsadjutant v. Abrahamson, Amtsprovst Mønster, Provst Schack og mig, i Forening nærmere at gjennemgaae og bedømme dette Forslag, og derhos at befale velbemældte Collegium, i sin Tid at tilmælde Hans Majestæt Resultatet, samt derved at anføre de Bemærkninger over den hele Sag, som det maatte finde sig foranlediget til at gjøre.

Tvende af Commissionens Medlemmer paatoge sig velvilligen at udarbeide et Forslag til indbyrdes Underviisnings Anvendelse paa Gymnastikken; men da dette, efterat være prøvet i den senere oprettede Normalskole for Gymnastikken, ikke fandtes at forene alle de Fordele, som man maatte ønske af denne Methodes Anvendelse, paatog jeg mig at udarbeide et saadant Forslag, hvilket, efterat være prøvet i 4 Uger i bemældte Normalskole og taget i Øiesyn af nogle af Commissionens Medlemmer, var saa heldigt at bifaldes. — Det har siden stedse med Nytte været anvendt.

Fuldkomment overbeviist om Nytten af indbyrdes Underviisnings Anvendelse paa Gymnastikken, og derfor høist beredvillig til at bidrage alt Mit til, at dens Anvendelse kunde medføre de fleest mulige Fordele, maatte jeg dog særdeles beklage den saa betydelige Tidsspilde, som Elevernes Opraabning til enhver Skole — Disciplin — medførte, der var saameget føleligere ved Gymnastik-Normalskolen, som denne Opraabning, i Forening med Mynstringen, selv under en deri særdeles øvet Lærer, dagligen medtog henved en halv Time, og følgeligt een Trediedeel af den til hele Underviisningen fastsatte Tid af halvanden Time hver Dag.

Jeg foreslog derfor, som Middel til at forebygge denne Tidsspilde, at Opraabningen indskrænkedes til een eller to Gange ugentligt, uden at den dermed forbundne Hovedfordeel — Børnenes Classification — tabtes, da det dog, efter min Anskuelse, ialmindelighed ikke kunde antages, at Børn, ved den gymnastiske Underviisning, fra den ene Dag til den anden, kunde gjøre saa betydelige Fremskridt, at en daglig Omflytning og deraf følgende Opraabning gjordes nødvendig.

Efterat have anstillet de i denne Henseende nødvendige Forsøg, viste jeg nogle af Commissionens Medlemmer, at denne Idee kunde realiseres til Fordeel for Underviisningen. Man indrømmede mig dette, men yttrede derhos Frygt for, at denne Forandring i Methoden letteligen kunde vildlede nogle af de Lærere, der besøgte Normalskolen for den indbyrdes Underviisning, og saaledes skade Sagen i det Hele. Jeg var desaarsag beredvillig til at frafalde min Formening, og har siden fulgt den i denne Henseende almindeligen antagne Bestemmelse.

Det i Commissionen eenstemmigen antagne Princip, at den indbyrdes Underviisnings-Methode skulde lægges til Grund ved Almue-Ungdommens Underviisning i Gymnastik i alle de Skoler, hvor denne Methode var indført, saavelsom nogle af Medlemmernes Formening om adskillige Indskrænkninger og Forandringer i Samme, gjorde det nødvendigt, at den foreslaaede Lærebog af mig maatte omarbeides 2de Gange, som og, at det Hele desuden maatte redigeres, hvilket ikke ubetydelige Arbeid Etatsraad Cassen med særdeles Beredvillighed paatog sig.

Ligesom jeg i det Hele bør paaskjønne den Velvillie, der af samtlige Commissionens Medlemmer ialmindelighed vistes denne Sag, saaledes erkjender jeg især den Humanitet og det sindige Overlæg, hvormed Etatsraad — nuværende Conferentsraad — Cassen ledede Forhandlingerne saaledes, at de endtes paa en saa tilfredsstillende Maade, at Commissionens Arbeider uden mindste Dissens i Marts Maaned det følgende Aar kunde indsendes til det Kongelige Danske Cancellies Bedømmelse og videre behagelige Foranstaltning.

Den 1ste Mai underrettede det Kongelige Ingenieurcorps Institutet om, at Localet i Qvæsthuusgaden, som med allerhøieste Tilladelse havde været det overladt, ikke kunde afbenyttes længere, end til midt i Maaneden, paa Grund af de Forandringer, der skulde foretages med denne Bygning, for at den kunde blive indrettet til en Recrutcaserne. Institutet manglede saaledes atter Locale, og maatte derfor indtil videre behjælpe sig med en til dets Øvelser leiet Sal paa Kongens Nytorv.

Ved den mig allernaadigst forundte Tilladelse til at overvære Sorøe Academies Ind-

vielses-Fest, fik jeg tillige Leilighed til at blive bekjendt med de Foranstaltninger, der ved dette Academi vare trufne for den gymnastiske Underviisning, og de Fremskridt, som saavel Academister som Elever heri havde gjort under den ved Academiet ansatte og med særdeles Talent for Underviisningen i den pædagogiske Gymnastik begavede Lærer, Capitain Thomsen.

Efter Anmodning af Provst Schack om Tilladelse for flere af Provstiets Skolelærere til at gjøre sig bekjendte med den ved Institutet brugelige Fremgangsmaade ved den gymnastiske Underviisning, mødte i Juni Maaned omtrent 40 Skolelærere ved Samme, en Foranstaltning, der bidrog til, at denne Underviisning strax kunde indføres i et betydeligt Antal af de Skoler, hvor Omstændighederne for Øieblikket tillode det.

Assessor Wilhelms Institut og flere Borgerskoler erholdte iaar, ifølge min allerunderdanigste Indstilling, allernaadigst Tilladelse til at afbenytte den militaire Svømmeskoles Locale til deres Elevers Underviisning i Svømning.

Den Tilladelse, Hans Majestæt allernaadigst har givet mig, til at uddele Adgangstegn til den militaire Svømmeskole, har været Aarsag i, at et meget betydeligt Antal Embedsmænd, Studerende og Andre, aarligen have havt Leilighed til at fortsætte og til større Færdighed indøve Svømning. Flere Hundrede have aarligt desangaaende henvendt sig til mig, men jeg har ikke kunnet opfylde Alles Ønsker, for at saadant ikke skulde hindre dem, for hvilke denne Indretning egentlig er etableret, og har derfor indskrænket Antallet af de Adgangstegn, der uddeles, til omtrent 100 hvert Aar.

De af Hans Majestæt, ved Svømmeskolens Oprettelse, saavelsom i Aarene 1820 og 1822 allernaadigst givne Befalinger, især med Hensyn til det tjenstgjørende Mandskabs Svømmeøvelser, viste noksom, at det var Allerhøiistsammes Villie, at Mandskabet skulde høste Nytte af disse Øvelser, uden at udsættes for Anstrængelser, der kunde være skadelige for deres Sundhed, ligesom og den i Reglementet for den gymnastiske Underviisning fastsatte Bestemmelse: "at det aldrig maa tillades selv de meest Øvede af Mandskabet at svømme længere ud, end at Læreren eller vedkommende Medhjælpere hurtigen kunne komme dem til Hjælp, og det derfor er rigtigst, stedse at lade dem svømme langs med eller omkring det Sted, hvor Øvelserne foretages," foruden flere lignende Befalinger, tilkjendegave noksom, hvor vigtigt Hans Majestæt ansaae det, at den strængeste Forsigtighed anvendtes ved Øvelserne.

For at fremme end større Sikkerhed og forebygge enhver Fare, behagede Hans Majestæt, ved en allerhøieste Armeebefaling af 16de Juli — Bilag Nr. 34 —, at indskærpe de givne Befalinger, og at fastsætte nogle nærmere Forholdsregler i denne Henseende.

Den 28de Juli indleveredes allerunderdanigst Generallisten over Armeens Rapporter om Hugnings- og Bajonetfægtnings-Øvelserne i Vinteren 1826 og 1827.

Under 27de August befaledes allernaadigst ved Parolen, at ogsaa Spillemændene skulde deeltage i Bajonetfægtningsøvelserne, og at der i en Anmærkning under de Rapporter, som indsendtes fra det Kongelige Artillericorps, den Kongelige Livgarde til Hest og Cavalleri-Regimenterne over Hugnings-Øvelserne, for Fremtiden stedse skulde anføres, hvor ofte Cavallerihuggene vare blevne øvede.

I Løbet af August Maaned udbade adskillige Institutbestyrere sig Tilladelse for deres Elever til at afbenytte den militaire Svømmeskoles Locale, hvilket allernaadigst forundtes dem.

Ligeledes mældte end flere Skolelærere sig ved Institutet, for at gjøre sig bekjendte med Fremgangsmaaden ved den gymnastiske Underviisning, og uagtet dets daværende indskrænkede Locale og Mangel paa Redskaber ikke tillode efter Ønske, at de fuldstændigen bleve instruerede, erholdte de dog al den Veiledning, som Omstændighederne vilde tillade.

Det var ikke blot det militaire gymnastiske Instituts Bestemmelse, at danne Lærere i Gymnastikken for de militaire Etater, men det skulde, ifølge forhen nævnte Resolutioner, tillige danne saadanne Lærere for Civil-Etaten.

Da nu Ingen ialmindelighed kan blive en duelig Lærer i nogetsomhelst, især practisk, Fag, med mindre han ikke alene selv forstaaer Det, hvori han skal undervise, men tillige nøie kjender den Fremgangsmaade, han ved Underviisningen bør følge, havde det til alle Tider været en Mangel ved Institutet, at der ikke i Forbindelse med Samme var oprettet en Skole eller Læreanstalt, hvori et passende Antal af Børn kunde blive underviste i Gymnastikkens forskjellige Grene, for derved at give den vordende Lærer Leilighed til at gjøre sig bekjendt med Læremethoden.

Hvad Institutets militaire Elever angik, da var denne Mangel nogenlunde afhjulpen derved, at disse bleve brugte til Underviisningen ved de Kongelige Cadetacademier, Kjøbenhavns Garnisons Exerceerskole, samt ved Oplærelsen af de Subjecter, der aarligen dannedes til Compagnilærere; men da man ved denne Underviisning mere maatte tage Hensyn paa deres Tarv, der skulde oplæres, end paa deres, der brugtes som Lærere, saa fulgte deraf, at disse Øvelser ikke stedse vare saa hensigtsvarende for de Underviisende, som de, under andre Omstændigheder, kunde have været.

Hvad derimod Institutets Elever udenfor Militair-Etaterne angik, da havde denne Mangel været saameget større, som disse ikke kunde bruges ved de militaire Indretningers

Underviisning, og følgeligen maatte behjælpe sig med den Veiledning, som de kunde erholde ved at undervise hverandre gjensidigen i Institutet, hvilket dog ikke var tilstrækkeligt.

End føleligere var denne Mangel i den sildigste Tid, da særdeles mange Skolelærere besøgte Institutet, deels for selv at deeltage i de practiske Øvelser, og deels for at gjøre sig bekjendte med Underviisningsmaaden i de Dele af Gymnastikken, der kunde være anvendelige i Almueskolerne.

Nu derimod, da Institutet ved Hans Majestæts huldrigste Omsorg saae det Øieblik nærme sig, hvor det, ved en til dets Øvelser indrettet Bygning og Plads, ei længere var udsat for den hidindtil saa væsentlige Mangel af fast Øvelsessted, vilde der ikke være nogen Vanskelighed ved at afhjælpe ovennævnte Mangel, og at træffe flere til dets fuldstændigere Organisation bidragende Foranstaltninger.

En saadan Indretning blev saameget mere nødvendig, som Directionen for Almue- og Borger-Skolevæsenet i Kjøbenhavn gjorde Enhver, der vilde oprette en Skole eller Læreanstalt, det til Pligt at drage Omsorg for, at de ham anbetroede Børn under en duelig Lærers Tilsyn meddeeltes Underviisning i Gymnastik, og det derhos i den senere Tid fordredes, at den, der søgte Skolelærer-Embede paa Landet, skulde fremlægge Attest om Duelighed til at undervise i de almindeligste Legemsøvelser.

Da det Offentlige saaledes havde truffet disse meget hensigtsvarende Foranstaltninger til Gymnastikkens Indførelse i Landets Skoler, saa syntes det og rigtigt og nødvendigt, at der tillige gaves dem, der ikke før havde kunnet gjøre sig bekjendte med denne Sag, Leilighed til at lære det Nødvendigste, af hvad de ved Underviisningen havde at iagttage.

Dette foranledigede Institutet til at forelægge Hans Majestæt et allerunderdanigst Forslag til Oprettelsen af en Normalskole for Gymnastikken, og det behagede Allerhøistsamme, ved Rescript af 21de August — Bilag Nr. 35 —, aldeles at approbere Institutets Indstilling.

Da dette allerhøieste Rescript igjennem det Kongelige Danske Cancelli var communiceret vedkommende Authoriteter, henvendte flere af disse sig til Institutet med Andragende om, at Eleverne af de dem underlagte Skoler maatte blive deelagtige i den Underviisning, der skulde gives i ovennævnte Normalskole for Gymnastikken; men da Institutet af flere Aarsager troede fortrinligen at burde tage Hensyn til et Ønske, som yttredes, at Eleverne af de militaire Caserneskoler maatte høste Nytte af denne Indretning, saa traf Directionen for Garnisons-Skolevæsenet og det gymnastiske Institut

i Begyndelsen af Aaret 1828 en Overeenskomst i denne Henseende, som under det følgende Aar nærmere skal blive anført, saavelsom hvad hermed staaer i Forbindelse.

Næst den i Aaret 1828 emanerede allernaadigste Anordning om Gymnastikkens Indførelse i Landets Almue- og Borger-Skoler, kunde næppe Noget bidrage mere til den gymnastiske Underviisnings Udbredelse over hele Riget, end Oprettelsen af ovennævnte Normalskole.

De Forsøg, der i forrige Aar af mig begyndtes med de i den würtembergske militaire Svømmeskole indførte Belter af opblæste Hestetarme, fortsattes i indeværende Aar deels ved det militaire gymnastiske Institut, og deels, ifølge min Anmodning, ved den store Underviisningsanstalt og de militaire Caserneskoler, ved hvilke sidstnævnte Indretninger Capitain — nu Pladsmajor — Ridder v. Cathala med ligesaa megen Beredvillighed som Nøiagtighed ledede Forsøgene.

Men da det fandtes, at Tarmene ved Brugen letteligen tabte Luften eller bristede, ligesom de og i Varmen let gik i Forraadnelse, og det desuden vilde være vanskeligt og bekosteligt at anskaffe af dem et saa betydeligt Forraad, som der maatte behøves ved den nu saa saare udstrakte Svømmeunderviisning, saa syntes de mindre hensigtsvarende og anvendelige.

Jeg lod derfor efter eget Skjønnende indrette nogle Kork-Svømmebelter, der ligeledes bleve prøvede ved ovennævnte Indretninger, og fundne stærkere, mere hensigtsvarende og mindre bekostelige, end hine Tarmbelter.

Ved allerhøieste Parolbefalinger af 27de August, 22de og 29de October fastsattes nogle Bestemmelser med Hensyn til Armeens Øvelser i Hugning.

Den 16de September forelagde jeg allerunderdanigst en summarisk Extract af samtlige indleverede Rapporter over Svømmeøvelsernes Fremgang ved de militaire Academier, samt ved de Corpser, Underviisningsanstalter og Skoler, hvis gymnastiske Underviisning allernaadigst var betroet min Inspection, og det behagede Hans Majestæt, ved et allerhøieste Rescript af 18de September, allernaadigst at tilkjendegive Sin Tilfredshed med den Fremgang, der ved Samme var gjort.

Endskjøndt Veirliget i denne Sommer havde været mindre gunstigt for Øvelserne, end i den foregaaende, kunde Udfaldet dog i enhver Henseende sættes ved Siden af, ja overgik endog tildeels det, der i det forrige Aar var præsteret.

Antallet af de Cadetter og Elever af de herværende militaire Underviisningsanstalter og Skoler i begge Militair-Etaterne, der iaar havde deeltaget i Svømning, var 1746,

af hvilke 246 vare blevne vel forberedede, og 211 havde bragt det saavidt, at de i paakommende Tilfælde kunde redde sig selv. Af de Øvrige havde 471 ikke blot bragt det dertil, at de Fleste færdigen kunde svømme det for enhver Classe fastsatte Maal af 600-800-1200 Alen, men en stor Deel havde tillige gjort betydelige Fremskridt i de øvrige, saavel til Lettelse ved Længdesvømning, som til Forberedelse til Bjergning, nødvendige Øvelser, saasom Vandtrædning, Rygsvømning og Dykning, og 818 havde opnaaet særdeles Færdighed i Alt, hvad der i Reglementet var fastsat og især i den vanskeligere Øvelse "at bjerge" bragt det dertil, at de med største Lethed og Sikkerhed kunde redde Andres Liv. I dette Aar havde ligesaalidet som i de foregaaende noget Uheld fundet Sted, ja Ingen havde endog i mindste Maade været udsat for nogen Fare. Den af Hans Majestæt under 17de Juli d. A. givne allerhøieste Befaling, at Længdesvømning for Fremtiden skulde indskrænkes for visse Classer af de i Øvelserne Deeltagende, har allerede medført og vil fremdeles medføre den store Nytte, at ingen Overdrivelse vil kunne finde Sted, og at de Deeltagende saaledes ikke udsættes for større Anstrængelse, end de ved rigtig Fremgangsmaade maae kunne udholde.

Den 15de October indleveredes en allerunderdanigst Rapport over de fortrinlige Fremskridt, Svømmeøvelserne i denne Sommer havde gjort i forskjellige civile, deels offentlige deels private, Stiftelser og Skoler i Kjøbenhavn, saavelsom over hvad der var virket for disse og for de øvrige gymnastiske Øvelser i forskjellige Almueskoler paa Kjøbenhavns Amt.

I det Kongelige Døvstumme-Institut, i det Kongelige Waisenhuus, men især i det Kongelige Opfostringshuus, var der gjort udmærkede Fremskridt i Svømning, der desuden med særdeles Held var fremmet i 17 under offentlig eller privat Bestyrelse staaende Skoler i Kjøbenhavn. I disse Skoler var et Antal af 2170 Børn øvede, hvoraf 1121 havde gjort meget gode Fremskridt, og blandt disse 447 endog saa fortrinlige, at de tillige kunde redde Andre. Foruden de førstnævnte 3de Stiftelser fortjente Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn fortrinligen at nævnes, hvilken Skoles 13 Classer veiledes af 8 dygtige Lærere, ligesom og Efterslægtsselskabets Realskole, hvis Bestyrere stedse havde værdiget den gymnastiske Underviisning særdeles Opmærksomhed, og ved Ansættelsen af meget duelige Lærere samt ved at træffe de øvrige til Sagens Fremme hensigtsvarende Foranstaltninger havde virket saare meget for Samme.

At Sagen ligeledes fremmedes med særdeles Held ved det civile gymnastiske Institut, derom vidnede de meget betydelige Fremskridt, som Sammes Elever gjorde.

I 2

Desuden var Underviisningen lykkedes særdeles vel ved Sorøe Academie, Herlufsholms lærde Skole, Grevskabet Holsteinborgs Skoler og endeel af de 27 Skoler paa Kjøbenhavns Amt, hvor disse Øvelser vare indførte, og blandt hvilke Skolerne i Frederiksberg og Valdby — hvor den gymnastiske Underviisning ved Skolecommissionens særdeles Omsorg allerede tidligt var indført — især udmærkede sig, saavelsom nogle andre Almueskoler i Riget.

Frue Rosted i Værløse havde til den gymnastiske Underviisnings Fremme skjænket Lille Værløse Skole en Øvelsesplads, og Grosserer Goldschmidt havde gjort et lignende Offer for Valdby Skole. Børnene viste overalt Lyst og Lærvillighed, og Forældrene saae med Fornøielse deres Børn deeltage i Øvelserne, ja mange af dem havde selv bekostet Trægeværer og andre fornødne mindre Redskaber. Af de henved 700 af Amtets Drenge, der havde deeltaget deels i Svømning, deels i de andre gymnastiske Øvelser, var ingen kommen til Skade, men mange havde derimod allerede vundet meget ved denne Underviisning.

Det behagede Hans Majestæt allernaadigst at tilsende Cancelliet ovennævnte allerunderdanigste Indberetning, og derhos at rescribere velbemældte Collegium, at Hans Majestæt med Velbehag havde erfaret den videre gode Fremgang i gymnastiske Øvelser, som ved de forskjellige Stiftelser, Instituter og Skoler havde fundet Sted, og bemyndigede derfor Cancelliet til at tilkjendegive alle Vedkommende, som havde fremmet denne gavnlige Sag, og navnligen Provst Schack, Sin allerhøieste Tilfredshed.

Den 15de October indleverede jeg den under 7de s. M. allernaadigst befalede Erklæring over et Svømme- og Rednings-Apparat — Fjerbelte —, som var opfundet af Kammerjunker, Capitain de Bretteville. Endskjøndt jeg ansaae dette Belte for hensigtsvarende indrettet som et Rednings-Apparat, kunde jeg dog ikke aldeles tiltræde Kammerjunkerens Formening med Hensyn til, at det ligesaa fordeelagtigt kunde anvendes som Svømmebelte, ligesom jeg og i oeconomisk Henseende fandt, at det vilde være langt kostbarere, end de ved den militaire Svømmeskole i samme Aar indførte Korkbelter, da der til et saadant Fjerbelte efter Kammerjunkerens Opgivende behøvedes 1200 Stykker sædvanlige Gaasefjer, der, i Forening med det Lærred, der til samme behøvedes, og med Arbeidslønnen, vilde koste mere end det Dobbelte af ovennævnte Korkbelte. Iøvrigt fortjener det at bemærkes, at det, saavidt mig er bekjendt, var første Gang, at Fjer vare blevne anvendte til slige Apparater.

Skjøndt det er en unegtelig Sandhed, at Stødfægtning meer end nogen anden Vaabenøvelse kan bidrage til at danne Legemet og forberede til de øvrige Vaabenøvelser,

saa havde Erfaring dog lært, at denne Fordeel ingenlunde kunde opnaaes ved den ubetydelige Underviisning, som Rekrutterne, paa Grund af deres indskrænkede Skoletid og deres saare mange end vigtigere Øvelser i Cavalleri-Exerceerskolerne, heri kunde erholde, og at det derfor vilde være gavnligere, hvis den Tid, som med saa liden Fordeel anvendtes paa Fægtning, kunde bruges til at forskaffe Rekrutterne større Øvelse i den for Cavalleristen langt mere anvendelige Hugning. Det Samme var Tilfældet med Contrahugningen i Artilleriets, Infanteriets og Jæger-Corpsernes Exerceerskoler, som langtfra bragtes til nogen Færdighed, hvorfor det og syntes rigtigere, at den Tid, som herpaa anvendtes, blev benyttet til at skaffe Rekrutten større Sikkerhed i de øvrige Øvelser.

En Forestilling blev herom allerunderdanigst indgiven til Hans Majestæt, som under 29de October ved Parolen allernaadigst befalede, at Fægteøvelserne skulde bortfalde i Cavalleriets og Contrahugning i Artilleriets, Infanteriets og Jæger-Corpsernes Exerceerskoler, hvorimod den derved besparede Tid skulde anvendes paa ovenanførte Maade.

Ved en Skrivelse fra det Kongelige General-Commissariats-Collegium af 6te November til det Kongelige Artillericorps meddeeltes Corpset nogle Bestemmelser med Hensyn til enkelte gymnastiske Reqvisiter for Corpsets Underofficierskole.

Efterat samtlige de Gymnastiklærere, samt Esqvadrons- og Compagni-Lærere, der, ifølge allerhøieste Parolbefaling af 22de October, havde været prøvede og øvede ved Institutet, vare præsenterede d. 10de November for Hans Majestæt, behagede Allerhøistsamme ved Parolen under 12te s. M., at tilkjendegive Sin allerhøieste Tilfredshed med de Prøver paa Duelighed, de ved denne Leilighed havde aflagt, saavelsom med vedkommende Foresattes Iver og Nøiagtighed ved disse Øvelser.

Ifølge den Generalliste over Rapporterne om de i sidste Sommer foretagne Svømmeøvelser i Armeen, der indleveredes til Hans Majestæt, havde de Deeltagendes Antal været 5380, af hvilke 700 havde opnaaet Færdighed i Alt, hvad Reglementet foreskriver, 1025 kunde svømme 600-800-1000-1200 Alen, alt efter de for hver Indretning gjældende Bestemmelser, og 1344 indtil 200 Alen. Over Halvparten kunde saaledes svømme, og hvad de Øvrige angik, havde de dog af disse Øvelser høstet den store Nytte, som i physisk Henseende nødvendigen maa være forbunden med styrkende og rensende Badning, ligesom og de Fleste herved vare blevne saavel forberedede, at de til næste Aar lettere vilde kunne lære denne Øvelse.

Uagtet Veirliget i denne Sommer havde været ugunstigt, havde dog et ligesaa stort Antal lært at svømme i dette som i det foregaaende Aar, og disse Øvelser vedbleve saaledes at gaae frem i Armeen med stadige, sikkre og heldige Skridt.

Ved en allerhøieste Parolbefaling af 3die December — Bilag Nr. 36 — fastsattes end nærmere Bestemmelser med Hensyn til Valget af de Underofficierer, der skulde dannes til Compagnilærere m. m., ligesom det og ved en Parolbefaling af 17de December allernaadigst behagede Hans Majestæt at fastsætte nogle nærmere Bestemmelser med Hensyn til det Schema, som ved Armeens Rapporter over Svømmeøvelserne skulde følges, hvoriblandt den: at Mandskabet for Fremtiden ikke maatte øves mere i Længdesvømning end til 600 Alen. Ved et allernaadigst Rescript af 19de December befaledes, at bemældte Schema skulde trykkes.

Ligesom Aaret 1827 i det Hele var saare mærkeligt ved den heldige Indflydelse, de i samme givne allernaadigste Befalinger og trufne Foranstaltninger havde havt paa Fremgangsmaaden ved og en almindeligere Udbredelse af den gymnastiske Underviisning især i Almue- og Borger-Skolerne, saaledes havde de i samme Aar gjorte Skridt til Trægeværers Afskaffelse ved Bajonetfægtningsøvelserne, og Bajonettens Anvendelse mod Cavalleri, havt en ligesaa mærkelig Indvirkning paa denne vigtige Deel af Armeens Vaabenøvelser. Da Sagen synes mig for vigtig til blot løseligen at berøres, vil jeg her udførligen fremstille Samme.

Under 24de December 1822 modtog jeg en allernaadigst Befaling saalydende:

"Da Bajonetfægtning med Geværer foraarsager en betydelig aarlig Udgivt til Re-"parationer, saa øves denne Bajonetfægtning af Garnisonerne i Rendsburg, Kiel og Glück-"stadt med Geværer, gjorte af Træ, som koste kun henimod 3 Mk. Stykket, og hvoraf "hermed følge 2 Prøver. Det forekommer Os, at Bajonetfægtningen ligesaa godt kan "øves med Trægeværer, som Hugningen med Panniers, og hvis dette virkelig er Tilfældet, "da kunne endeel Udgifter derved bespares, og maaskee kunde da ogsaa de nu brugelige "Cuirasser og Hjelme med Kurve for endeel ved Bajonetfægtningen bortfalde, hvorved og-"saa endeel blev besparet, og denne Øvelse kunde da blive mere almindelig i hele Infan-"teriet. Imidlertid ønske Vi først at erfare Din Formening om denne Sag, forinden "Vi derudi tage nogen Bestemmelse."

Denne afgav jeg allerunderdanigst d. 5te Januar 1823 i det Væsentlige saaledes:

"Hvis der paa Arsenalerne haves et tilstrækkeligt Antal af iøvrigt cassable, men til "denne Øvelse tjenlige, Geværer, og de med saadanne Geværers Forandring til denne

"Øvelse forbundne Udgifter ikke, eller ikkun lidet, overstige Udgiften med Trægeværers Anskaffelse, da ville hine være langt at foretrække for disse, og naar det allernaadigst "maatte behage Deres Majestæt at bifalde, at Contrabajonetteren bortfaldt indtil de dertil "nødvendige fuldstændige Dækningsmidler kunde vorde leverede, saa vilde Udgifterne med "de virkelige Geværers fremtidige Vedligeholdelse, saavidt jeg troer, ei heller kunde overstige "Vedligeholdelsen af Trægeværer. Hvis derimod det nødvendige Antal af deslige Geværer "ikke haves paa Arsenalerne, eller hvis disses Forandring vilde medføre meget betydeligere "Udgivter, end Anskaffelsen af Trægeværer, og dette saaledes maatte blive en Hindring for "denne nyttige Øvelses almindelige Indførelse i Infanteriet, da formener jeg allerunderdanigst, at Trægeværer, skjøndt mindre hensigtsvarende, dog kunne afbenyttes ved denne "Øvelse, forudsat, at de bleve forarbeidede af en stærk og seig Træart og af reent "Træ, da det efter mit Skjønnende vilde være bedre, at det tjenstgjørende Mandskab opnaaede mindre Fuldkommenhed i Bajonetfægten, end at de aldeles skulde savne denne "vigtige Øvelse."

Da imidlertid min allerunderdanigste Formening i denne Henseende muligen kunde være feilagtig, eftersom jeg kun havde prøvet disse Trægeværer nogle faa Gange, blev det mig allernaadigst tilladt, at lade anskaffes et passende Antal deraf, og nærmere at lade disse prøves ved Underviisningen af de Underofficierer, som i denne Vinter skulde dannes ved Institutet, for derpaa at kunne afgive en nærmere Erklæring om saadanne Geværers Anvendelighed ved Øvelserne.

Efterat disse Trægeværer vare prøvede i 3 Maaneder, indleverede jeg under 23de April en allerunderdanigst Rapport derom, hvori jeg formeente, at Trægeværer af samme Form og Træ, som de 2de Prøvegeværer, kunde være brugbare, naar de vare forarbeidede af Træ, der var reent og frit for Knaster; men at Jerngeværer dog af flere Aarsager vilde være at foretrække, deels fordi de styrke Armen og vænne Soldaten til at udføre Bevægelserne med sit eget tungere Vaaben, hvortil han ikke vedborligen forberedes ved Brugen af Trægeværet, deels fordi han derved bliver vant til at have det blanke Vaaben for Øiet, hvilket efter min Formening var af Vigtighed med Hensyn til den Indflydelse, dette har paa Soldatens Mod og Tillid til sig selv og sit Vaaben. Jeg var derhos af den allerunderdanigste Formening, at ethvert Regiment og Corps, foruden Trægeværer, tillige burde forsynes med et lidet Antal af de til denne Øvelse ved Institutet indførte Jernfægtegeværer, for at Samme kunde afbenyttes til større Øvelse og Nytte for Mandskabet, naar det først vedbørligt var forberedet til at udføre de fornødne Bevæ-

gelser med Trægeværer. Jeg troede derimod ikke, at Cuirasser og Masker kunde bespares, om end Trægeværer indførtes ved Bajonetfægtningen, med mindre Contrabajonetteren tillige skulde bortfalde.

Den 23de November 1823 modtog jeg en allerhøieste Befaling til at lade et Prøvegevær forfærdiges af det Slags Træ, som jeg ansaae meest passende, og derefter at præsentere samme for Hans Majestæt. Efterat denne Prøve allerunderdanigst var foreviist, blev den efter allerhøieste Befaling tilstillet det Kongelige Artillericorps, for at dette nærmere kunde angive, hvad et saadant Trægevær vilde koste, og da Corpset, efter den i saa Henseende fra Kjøbenhavns Arsenal indhentede Efterretning, havde mældt, at Bekostningen vilde blive 1 Rbd. for Stykket, blev det under 21de December allernaadigst befalet mig at indberette, om jeg ansaae denne Priis for antagelig, eller om jeg troede, at slige Trægeværer maaskee kunde erholdes for lettere Kjøb.

Jeg indberettede nu, under 22de December, at de Prøver af saadanne Geværer, som jeg havde ladet forfærdiges, vare leverede for en langt mindre Priis, og under 25de s. M., hvor stort et Antal Geværer der, efter min Formening, behøvedes for Armeen. Senere vovede jeg under 16de Januar 1825 at indstille, at det nødvendige Antal af disse Geværer successive maatte vorde anskaffet saaledes, at denne Øvelse kunde begyndes med det tjenstgjørende Mandskab i Kjøbenhavns Garnison i Vinteren 1825-1826, og i sidstnævnte Aar udbredes til Garnisonerne udenfor Kjøbenhavn.

Det Kongelige General-Commissariats-Collegium havde Intet i denne Henseende at erindre, hvorpaa det behagede Hans Majestæt, ved allerhøieste Resolution af 13de Februar, allernaadigst at bifalde Anskaffelsen af bemældte Geværer, saaledes som af mig var foreslaaet. Efterat de i Aarets Løb vare anskaffede, bleve de i Begyndelsen af Vinteren tilstillede de respective Regimenter og Corpser her i Garnisonen; men da det fandtes, at flere af disse Trægeværer efter faa Dages Brug vare gaaede istykker under Øvelserne, blev det af det Kongelige General-Commissariats-Collegium overdraget mig at undersøge Aarsagen og gjøre Indberetning desangaaende, hvorhos Collegiet tillige tilkjendegav vedkommende Regimenter og Corpser, at dette Eftersyn var mig overdraget, og at det var paalagt mig at undersøge, hvorvidt disse Trægeværer maatte ved en passende Afbenyttelse findes at svare til deres Bestemmelse.

Overeensstemmende hermed fandt denne Undersøgelse Sted, og under 12te Februar 1826 indgav jeg en underdanigst Rapport desangaaende til velbemældte Collegium, hvori jeg i det Hele refererede mig til mine alt tidligere givne allerunderdanigste Erklæringer, og

derhos tillod mig at indstille til Collegiet, at de i Rendsburg, Kiel og Glückstadt garnisonerende Regimenter, der nu i flere Aar havde afbenyttet deslige Trægeværer til Bajonetfægtning, ligeledes maatte afgive deres Formening om, hvorvidt de havde fundet disse anvendelige ved Mandskabets Underviisning.

Kort efter blev et Antal af slige Geværer forfærdiget af Asketræ, hvilke deels vare meget kostbarere, og deels, med Hensyn til deres Form, ingenlunde syntes passende til Underviisningen.

Da jeg senere erfarede, at der ved Kjøbenhavns Arsenal snart skulde holdes Auction over et betydeligt Antal cassable Infanterigeværer, og disse sandsynligviis, som sædvanligt, vilde blive solgte til en meget lav Priis, forelagde jeg, under 14de November 1827, Hans Majestæt en allerunderdanigst Forestilling, hvori jeg vovede at formene, at det saavel i oeconomisk Henseende, som med Hensyn til Øvelsernes langt fuldstændigere Udførelse, vilde være fordeelagtigt, at Armeen successive blev forsynet med Jernfægtegeværer, istedetfor de da brugelige meget kostbarere og uhensigtsvarende indrettede Trægeværer. Jeg foreslog desaarsag allerunderdanigst, at et passende Antal af ovennævnte til Salg bestemte Jerngeværer maatte tilbageholdes, indtil det nærmere blev undersøgt, hvorvidt denne min Formening maatte findes grundet.

Efterat det Kongelige General-Commissariats-Collegium herom havde afgivet allerunderdanigst Erklæring, behagede det Hans Majestæt, den 16de December, allernaadigst at resolvere, at der, foruden Trægeværer, skulde leveres Exerceerskolerne, Regimenterne og Corpserne Jerngeværer til Brug ved Bajonetfægtning, hvorhos det tillige blev bestemt, hvor stort Antal der successive skulde leveres til hvert Regiment og Corps.

Ifølge denne allerhøieste Befaling tillagde Collegiet Kjøbenhavns Arsenal Ordre til at lade, efter nærmere Aftale med mig, 2 Jerngeværer forandres til Fægtegeværer, for at de, efter at være af mig erkjendte for fuldkomment tjenlige til denne Øvelse, kunde blive authoriserede som Prøve-Fægtegeværer.

Efterat jeg forinden allerunderdanigst havde foreviist Hans Majestæt disse Prøver, bleve de indleverede til Collegiet, og af Samme authoriserede. De ere siden med Fordeel brugte ved denne Øvelse.

Ligesom ovenanførte Sag, ved Hans Majestæts høie Naade, omsider fik det omtalte lykkelige Udfald, saaledes har det ligeledes behaget Hans Majestæt, i Anledning af et fra Premierlieutenant v. Irminger indsendt med særdeles Fliid og Sagkundskab udarbeidet Forslag om Bajonettens Anvendelse mod Cavalleri, i samme Aar at virke saare meget

for denne saa vigtige Vaabenøvelse. Men da denne Sag nærmere henhører til det følgende Aar, saa har jeg udsat den udførligere Fremstilling heraf til Aaret 1828, i hvilket jeg tillige skal omtale Alt, hvad der fra de foregaaende Aar har staaet i Forbindelse med denne Sag, saavelsom med de, siden Aaret 1805, i den danske Armee indførte Øvelser i Bajonettens Anvendelse mod Infanteri.

Overeensstemmende med det, i Marts Maaned d. A., anførte allernaadigste Rescript til det Kongelige General-Commissariats-Collegium om Opførelsen af en Bygning til gymnastiske Øvelser ved Siden af Infanteri-Casernen i Sølvgaden, opførtes denne Bygning i Aarets Løb, og indrettedes paa en til dens Bestemmelse høist hensigtsvarende Maade.

Den 20de December behagede Hans Majestæt at rescribere det Kongelige General-Commissariats-Collegium saaledes:

"Flere Aars Erfaring har viist de gode Fremskridt, Armeens Underofficierer og "Mandskaber have gjort i Gymnastikken og andre derhen hørende Grene, der give Solda-"ten en smuk militair Anstand, Agilitet i alle Bevægelser og Kraft og Dristighed i Brugen "af hans Vaaben. For at dette endmere maa vinde Fremgang, er det nødvendigt, at en "vedvarende Dannelse til Vedligeholdelsen af habile Regiments- og Compagni-Lærere og en "flittig Øvelse af Mandskabet finder Sted."

"I dette Øiemed have Vi ved Casernen i Sølvgaden ladet opføre en Bygning, "og anviist en Plads ved Samme, bestemt til Underviisning og Øvelse i alle Grene af "Gymnastik, saavel for Vor Livgarde til Fods, de 4 i bemældte Caserne liggende Infan-"teri-Regimenter og det 1ste Jydske Infanteri-Regiment, som for det militaire gymnastiske "Institut."

"Ifølge heraf meddele Vi herved en Instruction, saavel i Henseende til Gymnastik-"huset, som til Gymnastikkens Øvelser, med mere, som deraf maatte følge."

Ved denne Instruction blev det Fornødne med Hensyn til Bygningens Fordeling og Afbenyttelse allernaadigst fastsat, ligesom og det Kongelige General-Commissariats-Collegium, ved en Skrivelse til det Kongelige Ingenieurcorps, bestemte det Fornødne med Hensyn til den Øvelsesplads, der skulde indrettes ved Gymnastikbygningen.

Imidlertid blev denne Bygnings Afbenyttelse udsat til det følgende Aar, deels fordi den endnu ikke var vedbørligt udtørret, og deels fordi det Skillerum, hvorved Institutets Locale skulde adskilles fra Regimenternes, endnu ikke var opført.

Det behagede Hans Majestæt, i dette Aar ligesom i de foregaaende, allernaadigst at tage de gymnastiske Øvelser ved de Kongelige Academier, Kjøbenhavns Garnisons Exerceer-

skole og Søetatens Skoler m. fl. i Øiesyn, og ved de desangaaende givne allerhøieste Parolbefalinger at tilkjendegive Sin allernaadigste Tilfredshed med denne Underviisnings gode Fremgang og Tilstand ved disse Indretninger.

Fremdeles blev den gymnastiske Underviisning ved Sorøe Academi, ved Hans Majestæts allerhøieste Nærværelse sammesteds, præsenteret, hvor ligeledes Academisternes og Elevernes gode Fremskridt vare saa lykkelige at vinde Hans Majestæts allernaadigste Tilfredshed.

Iaar bleve 2 Gymnastiklærere samt 48 Esqvadrons- og Compagni-Lærere dannede ved Institutet.

Ifølge de derom allerunderdanigst indleverede Rapporter, var iaar et Antal af mere end 8000 af det tjenstgjørende Mandskab, 2000 deels Cadetter, deels Elever af de militaire Underviisningsanstalter og Skoler, henved 2100 Elever af forskjellige civile Stiftelser og Skoler, og henved 800 Drenge af Skolerne paa Kjøbenhavns Amt, følgelig ialt omtrent 13000 blevne underviste i Gymnastik, og havde gjort i det Hele gode, tildeels endog fortrinlige Fremskridt, i hvilket Antal dog ikke Rekrutterne vare indbefattede, ei heller de mange, der bleve underviste i forskjellige Almue- og Borger-Skoler i Riget.

Gymnastik var indført i mere end 60 Skoler, deels i Kjøbenhavn og deels paa Kjøbenhavns Amt, foruden i andre Amter, hvorom ingen nøiagtig Underretning til den Tid havdes.

Den gymnastiske Underviisning og de dermed i Forbindelse staaende Vaabenøvelser vare saaledes i det Hele gaaede frem med fortrinligt Held i dette for Gymnastikken mærkelige Aar, ligesom og de til enkelte af dens Grene gjorte forberedende Skridt bleve saare vigtige i deres Følger.

Foruden hvad der i Frankrig var virket til Gymnastikkens Fremme ved Oberst Amoros og i Schweitz og Engelland ved Professor Clia's Bestræbelser, vil jeg, som enkelte Bidrag til hvad der, saavidt mig er bekjendt, udenfor Danmark blev virket for Gymnastikken i dette Aar, tilføie Følgende:

I Bladet Dagen Nr. 50 for 1827 anføres, under Artiklen Christiania den 13de Februar 1827, blandt Andet ogsaa dette: "Hans Kongelige Majestæt har foranstaltet, at der i Christiania gives Leilighed til Unverviisning i Gymnastik og andre Legemsøvelser."

I samme Blad Nr. 167 findes anført, under Artiklen Maynz den 3die Juli: "Opdragelsesraadet i Luzern har tilladt den studerende Ungdom Tourneerøvelser."

I Aarhuus Stiftstidende Nr. 89 findes under Artiklen "Blandinger": "I England have Tourneerøvelserne ogsaa fundet Bifald hos det smukke Kjøn, og for kort siden er der i Lon-

don oprettet en Anstalt for "kallisthenifke Øvelser," hvilket Navn allerede tilkjendegiver, at de legemlige Bevægelser her fortrinsviis ere beregnede paa Skjønhedens Forhøielse. Institutet bestyres af Frøken Mariane Mahon. Hertuginden af Wellington og Lord Byrons Enke ere dets Patronesser. Man er ved dets Stiftelse gaaet ud fra den Bemærkning, at det qvindelige Legems Ufuldkommenheder som oftest hidrøre fra mangelfuld eller uregelmæssig Muskelvirksomhed, og at Musklernes hensigtsvarende Øvelse ligesaavel kan helbrede Misdannelser før Ondet er kommet for vidt, som styrke Legemet ialmindelighed og give det en smuk Holdning. De Øvelser, man foretager, svare til det qvindelige Legems Fiinhed, og til hvert Individs særegne Vilkaar".

I samme Tidende Nr. 138 findes under Artiklen "Blandinger":

"Ved en i Sommer oprettet Svømmeskole i Stockholm promoveredes forleden Søndag 10 unge Mennesker til Magistre i denne Kunst, og erholdte til Udmærkelsestegn en Krands med Egeløv. Desuden erholdte 6 Andre som Belønning og Opmuntring Krandse af Pileløv."

1828.

Den 28de Januar, denne for enhver Undersaat saa høitidelige og glædelige Dag, aabnedes den, ifølge allerhøieste Approbation af 21de August f. A., oprettede Normalskole for Gymnastikken, og for første Gang vare Institutets Officierer, Lærere og Elever samlede i det Institutet forundte Locale i den nye Gymnastikbygning, ved hvilken Høitidelighed Directionen for Garnisonsskolevæsenet og flere Indbudne vare nærværende.

Efterat jeg havde bekjendtgjort Hans Kongelige Majestæts allerhøieste Rescript angaaende Normalskolen for Gymnastikken, saavelsom den allerhøieste Befaling, betræffende den nye Gymnastikbygning og den dermed fulgte Instruction, som og den Overeenskomst, der med Hensyn til Caserneskolens Elevers Adgang til Gymnastik-Normalskolen var truffen mellem Directionen for Garnisonsskolevæsenet og Institutet, samt meddeelt den ved Normalskolen ansatte Lærer sin Instrux, og derhos opfordret Lærerne til at forene deres Bestræbelser med mine, for redeligen og utrætteligen at samvirke til Opfyldelsen af Hans Majestæts allernaadigste og landsfaderlige Villie og Hensigt med disse nye og for denne Underviisningsgreen saa vigtige Foranstaltninger, ligesom og opfordret Eleverne til ved Flid og Sædelighed at gjøre sig værdige til disse dem ved Hans Majestæts Naade forundte nye Velgjerninger: endte denne Institutets Høitidsdag med den Festivitet, som Hans Majestæt paa

paa denne Dag, ligesom i de foregaaaende Aar, saa høist naadigen havde behaget at forunde saavel Institutets som de militaire Skolers Elever.

Den 29de f. M. tog Underviisningen med Institutets og Gymnastik-Normalskolens Elever sin Begyndelse. Denne Skole organiseredes i Løbet af de 3de følgende Maaneder; dog blev, overeensstemmende med Hans Kongelige Majestæts allernaadigste Villie, Intet angaaende denne Indretning offentligt bekjendtgjort, forinden den, til Bedømmelsen af mit i f. A. omtalte allerunderdanigste Forslag, nedsatte Commission havde tilendebragt sine Forhandlinger, og Lærebogen, samt det Øvrige denne Gjenstand betræffende, allernaadigst var approberet ved Placaten af 25de Juni d. A.

Ved en Skrivelse fra det Kongelige General-Commissariats-Collegium af 8de Januar — Bilag Nr. 37 — til Kronens Regiment, Dronningens Livregiment, det Fyenske Infanteriregiment samt det Schlesvigske og Lauenborgske Jægercorps, meddeeltes disse Regimenter og Corpser nogle allerhøieste Befalinger med Hensyn til de Indberetninger, der hvert Nytaar skulde indsendes over Gymnastikkens Tilstand og Fremgang ved deres respective Underviisningsanstalter for Underofficierer m. m.

Den 16de og 17de Januar indleverede Institutet 2de allerunderdanigste Forestillinger om, at de Underofficierer, der for Fremtiden bleve dannede til Compagnilærere i Hugning og Bajonetfægtning, tillige maatte oplæres i de øvrige Dele af Gymnastikken, m. m. Disse bleve allernaadigst approberede, og det Fornødne desangaaende befalet ved Parolen d. 21de Januar — Bilag Nr. 38 —.

Ligesom denne Armeebefaling har havt og vil have en fordeelagtig Indflydelse paa Mandskabets fuldstændigere Dannelse i Gymnastikken, saaledes har den og medført den Fordeel, at Esqvadrons- og Compagni-Lærerne ved denne udvidede Underviisning tillige bleve brugbarere ved Rekrutternes Dannelse i Gymnastik.

Af de under 22de og 31te Marts allerunderdanigst indleverede Rapporter over Inspiceringen af den gymnastiske Underviisning ved Søartillericorpset, Matroscorpset, den Kongelige Livgarde til Hest og Husarregimentets 2den Esqvadron, samt ved de i Normalskolen for Gymnastikken antagne Elever af de militaire Caserneskoler, erfaredes Gymnastikkens særdeles gode Tilstand og Fremgang ved disse Indretninger, og ved et allerhøieste Rescript af 9de April behagede det Hans Majestæt allernaadigst at tilkjendegive Sin Tilfredshed i denne Anledning.

Den 13de Mai bleve de Compagnilærere i Hugning og Bajonetfægtning, som i denne Vinter vare dannede ved Institutet, præsenterede for Hans Majestæt, som og Ele-

verne af Normalskolen for Gymnastikken, ved hvilken Leilighed det tillige behagede Hans Majestæt at lade Institutets faste Elever examineres i Skolevidenskaberne, samt at tage Institutets nye Locale og de deri gjorte Indretninger i Øiesyn.

Denne Præsentation var mærkelig derved, at det var den første Gang Institutet, siden dets Oprettelse, var saa lykkeligt at benaades med Hans Majestæts allerhøieste Nærværelse i dets eget Locale; første Gang, at det, siden Oprettelsen af den ved samme i 1821 allernaadigst approberede Underviisningsanstalt, nød den Lykke allerunderdanigst at kunne forelægge Hans Majestæt Prøver paa de gode Frugter, denne Indretning havde baaret; første Gang, at den saa vigtige Vaabenøvelse, Bajonettens Anvendelse mod Cavalleristen, blev præsenteret ved Institutet, og endelig den første Gang, at den ved Samme oprettede Normalskole for Gymnastikken blev hædret med Hans Majestæts allerhøieste Nærværelse.

Hans Kongelige Majestæt behagede, ikke alene under Præsentationen, men ogsaa senere, ved en allerhøieste Parolbefaling, allernaadigst at tilkjendegive Institutet Sin Tilfredshed "fordi Alle vare fundne særdeles vel øvede og Alt i den bedstmulige Orden", ligesom og at forunde samtlige Lærere og Elever et Gratiale for deres udviste Flid og gode Fremgang.

Den 13de Mai vil saaledes i mange Henseender stedse opbevares i taknemmeligst Erindring af Institutet, som een af dets største Høitidsdage.

De Rapporter, der d. 19de Mai allerunderdanigst indleveredes over Inspiceringen af den gymnastiske Underviisning ved de 5 herværende Underviisningsanstalter for Underofficierer og Spillemænd, ved Artillericorpsets Underofficierskole og dette Corps's Legatskole, vidnede om denne Underviisnings særdeles gode Fremskridt ved disse Indretninger. Med meget Held vare Gymnastik- og Vaaben-Øvelserne ogsaa drevne ved de udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Regimenter og Corpser, ifølge de derom indleverede allerunderdanigste Rapporter.

21 Skoler paa Kjøbenhavns Amt bleve i Juni Maaned ved Provst Schacks Omsorg forsynede med Redskaber til den fuldstændige gymnastiske Underviisning, hvortil Tømmeret, efter Indstilling fra Provsten til det Kongelige Rentekammer, ifølge en allerhøieste Resolution blev leveret fra nogle Skove paa Amtet.

I Slutningen af Mai behagede det Hans Majestæt allernaadigst at approbere Trykningen af de Bestemmelser om Bajonettens Anvendelse saavel mod Cavalleri som mod In-

fanteri, hvilke, ifølge allerhøieste Befaling, vare udarbeidede af Premierlieutenant v. Irminger i Forening med mig.

Ved denne Leilighed troer jeg det passende, i et sammenhængende Heelt at fremstille, hvorledes denne vigtige Vaabenøvelse, hvad Bajonettens Anvendelse imod Infanteri angaaer, allerede for 25 Aar siden var indført i den danske Armee, hvad der i den Tid allernaadigst er virket for Samme, hvorledes den, saavidt jeg troer, senere fra den danske Armee har forplantet sig til andre Armeer, og i de seneste Aar, ved Premierlieutenant v. Irmingers Bestræbelser, har opnaaet end større Fuldstændighed derved, at ogsaa dens Anvendelse mod Cavalleri er bleven tilføiet.

Hædret med den Tillid, Hans Majestæt allerede i Aaret 1804 behagede at værdige mig, ved at anbetroe mig Dannelsen af de Underofficierer, der skulde bruges som Lærere i Gymnastik ved Armeens Exerceerskoler, ansaae jeg det strax for Pligt, at udarbeide og forelægge et allerunderdanigst Forslag om, paa hvad Maade og ved hvilke Øvelser disse Underofficierer, efter mit Skjønnende, fordeelagtigst kunde dannes til deres Bestemmelse, og følte derhos tilfulde Vigtigheden af, at de med Gymnastikken i Forbindelse staaende Vaabenøvelser burde udgjøre den væsentligste Deel af deres Dannelse.

Det havde stedse været mig paafaldende, at man, med den Omhyggelighed, hvormed der næsten overalt sørges for Soldatens Dannelse, dog ikke — saavidt mig var bekjendt — til den Tid nogetsteds havde været betænkt paa, tillige at bibringe ham Kundskab om og Færdighed i at bruge sin Bajonet, en Øvelse, der under saa mangehaande Omstændigheder syntes mig saare anvendelig; thi den Underviisning, man tilforn gav ham i at anvende Samme ved den almindelige Stormløben, var altfor ubetydelig og indskrænket til, at han derved kunde lære vedbørligen at kjende og bruge dette vigtige Vaaben.

Jeg tænkte mig derfor nogle for Infanteristen, især i Enkeltkamp, anvendelige Angrebs- og Forsvars-Midler, ligesom jeg og indsaae, hvorledes Bajonetten med Fordeel maatte kunde bruges mod Cavalleristen. Hine prøvede jeg, med Hans Majestæts allerhøieste Tilladelse, ved Underviisningen af de i Aaret 1804 og 1805 til Institutet commanderede Elever, og fulgte herved de Regler, der findes anførte i den efter allerhøieste Befaling af mig forfattede og i Aaret 1805 trykte: "Instruction i Gymnastikken for de Lærere, som ere ansatte ved Cavalleriets og Infanteriets Underofficiers- og Exerceer-Skoler."

At denne, som enhver Begyndelse i hvilketsomhelst Fag, var og maatte være meget ufuldstændig, er unegteligt, og det saameget mere, som denne Gjenstand ikke fandtes bearbeidet i nogen da bekjendt militair Afhandling eller Reglement, og jeg følgeligt ikke

kunde benytte Andres Veiledning. Men vare end disse mine Forsøg mindre fuldstændige, havde de dog unegteligt den Fortjeneste, at de vare de første, der til den Tid vare anstillede med dette Vaaben, og rimeligviis de, der have givet Anledning til, at denne altid ukjendte, i det mindste udyrkede, Vaabenøvelse senere og Tid efter anden er bleven indført i flere fremmede Armeer.

Mange, jeg tør endog sige de Fleste, vare ikke tilbøielige til at tiltræde min Formening om den Nytte, dette Vaabens rigtige og færdige Brug formeentligen maatte medføre, deels fordi de ikke antoge Muligheden af, at Soldaten i alvorlige Tilfælde kunde komme i saadanne Stillinger, hvori han kunde anvende denne Fægtemaade, deels fordi de troede sig overbeviste om, at Soldaten i virkelige Tilfælde hellere valgte at knuse sin Modstander med Kolben, end at støde ham ned med Bajonetten.

Jeg fandt saaledes ingen synderlig Opmuntring til at fortsætte de heri begyndte Forsøg, og vilde maaskee aldeles have ophørt med Samme, hvis ikke den høie Naade, hvormed Hans Majestæt understøtter ethvert velmeent Foretagende, saavelsom Allerhøistsammes egen allernaadigste Yttring om Sagens Gavnlighed, havde givet mig Mod til at fortsætte, hvad jeg havde begyndt.

Med enkelte Forandringer fortsattes derfor denne Øvelse efter ovennævnte Instruction indtil 1806. Den Leilighed, der i dette Aar ved Hans Majestæts huldrige Naade forundtes mig, til ved en Reise i Udlandet at gjøre mig bekjendt med Gymnastikkens og de dermed i Forbindelse staaende Vaabenøvelsers Tilstand udenfor mit Fædreneland, gav mig ikke Anledning til at skaffe mig nøiere Kundskab om Bajonetfægtningen, da den endnu var ligesaalidet kjendt i Udlandet, som den, indtil 1804, havde været det i Danmark.

Det militaire gymnastiske Institut, der siden Aaret 1806 ikkun havde beskjeftiget sig med Oplærelsen af enkelte Individer, begyndte atter i Aaret 1809 at virke i det Større; men den udbrudte Krig, de endnu herskende mindre fordeelagtige Meninger om Sagen, saavelsom andre Omstændigheder, vare Aarsager til, at Underviisningen i Bajonetfægtning endnu ikke havde modtaget de Forbedringer, den, som en ny Øvelsesgreen, trængte til, forinden jeg i Aaret 1818 modtog allerhøieste Befaling til at udarbeide et Forslag til det Reglement for Rekrutternes gymnastiske Dannelse m. m., der i Aaret 1819 allernaadigst blev approberet.

Ligesom dette Arbeid tillige forpligtede mig til fuldstændigere at udvikle de i 1805 i den første Lærebog fremsatte Regler for Bajonetfægtning, saaledes lettede den nu i flere Aar samlede Erfaring mig tillige Veien hertil. Jeg fremsatte desaarsag i dette Forslag og-

saa de Forandringer og Tilsætninger, som jeg, efter nærmere Bekjendtskab med denne Øvelse, havde fundet nødvendige.

Stemningen for denne Sag var endnu i det Hele saa lidet fordeelagtig, at endog den Commission, der, efter mit allerunderdanigste Ønske, af Hans Majestæt nedsattes for at prøve og bedømme nyligt nævnte Forslag, i dens under 20de April 1818 derover afgivne allerunderdanigste Betænkning, yttrede: "Da Bajonetfægtning i Virkeligheden kun "yderst sjeldent, maaskee aldrig, finder Anvendelse, saa formener Commissionen allerun-"derdanigst, at den Tid, som til denne Øvelse hidindtil er bleven anvendt for Infanteri-"sten, maatte for Fremtiden anvendes til Underviisning i Voltigeren og til større Fuldkom-"menhed i Hugning, da denne Øvelse skjønnes at være mere nødvendig og hensigtsmæs-"sig," endskjøndt Commissionen iøvrigt indstillede Forslaget som nyttigt og hensigtsvarende.

Da imidlertid Hans Majestæt ikke behagede at approbere den af Commissionen med Hensyn til Bajonetfægtningen yttrede Formening, saa indlemmedes denne Vaabenøvelse i det kort derefter allernaadigst approberede Reglement.

Ikke længe derefter vovede jeg at gjentage et allerede tidligere gjort Forslag om en forandret Maade at fælde Geværet paa ved denne Øvelse, da den Stilling af Geværet, der var reglementeret ved Geværfældingen, syntes mig uhensigtsvarende og var derhos aldeles uanvendelig under Øvelserne i Bajonetfægtning. Men Kjøbenhavns Garnisons Exerceer-skole, hvis Betænkning derover indhentedes, var saa ganske af modsat Mening, at Hans Majestæt derfor ikke fandt Anledning til at bifalde mit Forslag.

Den 10de September 1821 indleverede Premierlieutenant v. Irminger af Dronningens Livregiment en allerunderdanigst Indberetning om en af ham prøvet forandret Bajonetfægtningsmaade mod Infanteri, hvilken allernaadigst blev mig tilstillet for at afgive min Betænkning derover.

Endskjøndt jeg var fuldkomment enig med Lieutenant v. Irminger med Hensyn til hans Anskuelse af Sagens Nytte ialmindelighed, saa kunde jeg dog ikke tiltræde alle de af ham antagne Grundsætninger, hvilket rimeligviis var en Følge af, at han ikke havde detailleret sin Methode, men blot ialmindelighed fremsat Hovedprinciperne.

Jeg vovede derfor i den Betænkning, jeg under 21de Octbr. s. A. afgav, blandt Andet allerunderdanigst at indstille, at der allernaadigst maatte tillægges ham Ordre til at udarbeide og indsende en fuldstændigere og detailleret Indberetning om den Methode, som af ham var brugt, for at den kunde prøves, og, hvis den fandtes fortrinligere, end den da brugelige, antages.

Denne Beretning indsendtes af Lieutenant v. Irminger i Januar 1822.

I en Erklæring, jeg, ifølge allerhøieste Befaling, under 12te Februar s. A. afgav herover, vovede jeg allerunderdanigst at bemærke: "at jeg, i det System, som i denne Be-"retning var fulgt, i det Hele ikke havde fundet noget Nyt eller mig ubekjendt om Bajonet-"fægtning, og at det derhos i de fleste Henseender var saaledes, som det i mange Aar havde været "fulgt ved det militaire gymnastiske Institut, og som det nogle Gange havde været Hans "Majestæt foreviist, med Undtagelse af enkelte Principer, hvori jeg, af de i Erklæringen an-"førte Grunde, var af forskjellig Mening."

"Endskjøndt det derfor, efter min Formening, med Fordeel kunde følges ved Under-"viisningen af saadanne Subjecter, der skulde dannes til Lærere i denne Øvelse, saa an-"saae jeg det dog altfor udstrakt og derfor mindre anvendeligt ved Mandskabets Underviis-"ning ialmindelighed, fordi Tjenesten og andre Øvelser ikke tillode, at der i alle Garniso-"ner anvendtes saamegen Tid herpaa, som der behøvedes, naar det skulde læres vedbørligt "i sit fulde Omfang, og fordi samme forudsatte Bekjendtskab med og nogen Fremgang i "Stødfægtning, som ikke var reglementeret for Infanteristen, og vilde have fordret megen "Tid, om den skulde indføres."

"Uagtet min Mening derfor i flere Henseender var afvigende fra Lieutenant v. Ir-"mingers, skyldte jeg dog Sandheden at erklære, at jeg med megen Fornøielse havde gjen-"nemgaaet denne Beretning, da saavel dens Form som Indhold viste, at den var "udarbeidet med Flid og Sagkundskab, ligesom og hele Foredraget vidnede om den Varme, "hvormed denne Officier interesserede sig for denne til Soldatens Dannelse nyttige og hen-"sigtsvarende Underviisning."

"Idet jeg paa Grund deraf fandt mig pligtig til, paa det fordeelagtigste at anbefale de "Bestræbelser, som Lieutenant v. Irminger herved havde lagt for Dagen, vovede jeg tillige at "ledsage denne allerunderdanigste Anbefaling med det Ønske: at Flere vilde følge Lieutenantens "gode Exempel, for at een og anden militair gymnastisk Underviisningsgjenstand paa denne "Maade kunde blive drøftet og prøvet saavel theoretisk som practisk, og der saaledes, af "Fleres paa fornuftig Theori og paa Erfaringer grundede Meninger, kunde uddrages rig-"tige og til Sagens Fremme gavnlige Resultater."

For imidlertid at kunne godtgjøre, hvad jeg i min allerunderdanigste Betænkning havde erklæret: at Lieutenant v. Irmingers Methode ikke indeholdt noget Nyt eller mig Ube-kjendt, men at Bajonetfægtning mod Infanteri i det Hele var øvet paa samme Maade ved Institutet, udbad jeg mig allernaadigst Tilladelse til at turde forevise Hans Majestæt

den Methode, som fulgtes ved Institutet med de Underofficierer, der dannedes til Gymnastiklærere.

Hans Majestæt opfyldte med sædvanlig Naade denne Bøn, og behagede, ved den Præsentation, som kort derefter fandt Sted, at tilkjendegive Sin allernaadigste Tilfredshed saavel med Underviisningsmethoden som med Udførelsen, men derhos tillige at yttre: "at "uagtet Erfaring lærte, at denne Methode kunde bringes til et hensigtsvarende Resultat med "Institutets faste Elever, der nøde saavel en længere som fuldstændigere Underviisning i "Gymnastikken, vilde det dog være et Spørgsmaal, om samme med lignende Held kunde "fremmes med det tjenstgjørende Mandskab og med Rekrutterne i den korte Tid, som sæd-"vanligen kunde anvendes derpaa."

Denne Hans Majestæts allernaadigste Formening bragte mig til nærmere at eftertænke, om ikke Underviisningsmethoden, ved at forandres, kunde blive simplere, og derved i kortere Tid udførlig; jeg udarbeidede derfor en kort Ledetraad til Brug ved Underviisningen, prøvede den i den for Gymnastik- og Compagni-Lærerne anordnede aarlige Øvelsestid i December f. A., og vovede allerunderdanigst at forevise Hans Majestæt Udfaldet deraf, da bemældte Lærere strax derpaa bleve præsenterede i Hugning og Bajonetfægtning.

Hans Majestæts allernaadigste Tilfredshed med hvad der ved Hjælp af denne Fremgangsmaade var udrettet i en Tid af 28-30 Timer — thi den øvrige Deel af Øvelsestiden anvendtes til Hugning — i Forening med den Erfaring, jeg i samme Tid havde havt Leilighed til at gjøre, overtydede mig om, at denne Øvelse lettere vilde kunde læres efter denne Methode i den Tid, som ved Mandskabets Øvelser sædvanligen kunde anvendes derpaa, og opmuntrede mig til endmere at ordne dens Form, for derved at gjøre den desto anvendeligere.

Paa denne Maade blev det Forslag til, som jeg, under 12te Mai 1822, vovede at forelægge Hans Majestæt med allerunderdanigst Bøn: at det endvidere maatte prøves i Exerceerskolen, for at de Forandringer, der maatte ansees nødvendige, kunde tilføies, hvilket Hans Majestæt behagede at bifalde, og derpaa, under 23de October, allernaadigst at rescribere mig saaledes:

"Det af Dig indsendte Forslag til en forandret Underviisningsmaade i Bajonetfæg-"ten approberes herved, og naar de af Kammerherre v. Staffeldt proponerede Forandringer, "som herved remitteres, ere indførte i Forslaget, indsendes samme til Os, for at besørges "trykt og derefter nærmere fordeelt til Vedkommende."

Da det imidlertid var mit særdeles Ønske, at dette Forslag maatte drøftes end nøiere forinden det tryktes, vovede jeg under 5te November at indlevere en allerunderdanigst Forestilling desangaaende, og under 30te s. M. behagede det Hans Majestæt at tilade, at Forslaget endnu i eet Aar forblev i Manuscript, for at det nøiere kunde prøves og drøftes ved Exerceerskolen; og da denne, efter dette Aars Forløb, Intet havde at erindre desangaaende, blev det, ifølge allerhøieste Befaling af 10de September 1823, trykt under Titel af: "Bestemmelser for Fremgangs- og Underviisnings-Maaden ved Øvelserne "i Bajonetfægten."

Havde den heri fremstillede Læremethode end nogle Mangler, saa har Erfaring dog viist, at de efter denne Methode underviste Lærere have opnaaet megen Færdighed i at bruge dette Vaaben, og at flere blandt dem under Contrabajonetteringen ikke have staaet tilbage for de efter det nyere System Oplærte.

I Anledning af en af Premierlieutenant v. Irminger i Januar 1827 indsendt Beretning om nogle af ham anstillede Forsøg med Bajonettens Anvendelse mod Cavalleri, hvilken allernaadigst blev mig tilstillet til nærmere Betænkning, havde jeg under 6te Februar i det Væsentlige yttret Følgende: -

"Da det er og, ifølge min Embeds-Stilling, bør være mit høieste Ønske, at enhver "Green af den Underviisning, hvis Bestyrelse saa høistnaadigen er mig anbetroet, stedse maa "opnaae større Fuldkommenhed, som og, at mit Fødeland, der i denne, som i saa mangen "nyttig Sag, har foregaaet andre Stater med et følgeværdigt Exempel, ikke i mindste "Maade heri maa staae tilbage for Udlandet, saa kunde naturligviis Intet glæde mig "mere, end at Flere ville virke for dette Fag, da disses forskjellige Formeninger og Erfa-"ringer, sindigen og upartisk drøftede, maae heri, som i enhver anden Videnskab eller "Kunst, lede til sikkre og paalidelige Resultater."

"Det vilde derfor vist være gavnligt, om det allernaadigst blev paalagt Premierlieu-"tenanten end nærmere at udvikle sin i Beretningen korteligen fremsatte Formening, og "isærdeleshed at opgive de Midler og Læremethoder, han efter Overbeviisning og Erfa-"ring maatte ansee som de meest hensigtsrette til Øiemedets Opnaaelse." Dette blev ham allernaadigst befalet, og under 10de April indsendte han sit "Udkast til Bajonettens Anvendelse mod Cavalleristen," hvilket strax derpaa blev mig tilstillet til nærmere allerunderdanigst Betænkning.

Jeg læste dette Udkast med sand Fornøielse, var aldeles enig med Premierlieutenanten i det Væsentlige, og tvivlede ikke om, at jeg jo, ved nærmere Samtale og Forsøg,

ligeledes vilde blive enig med ham i de enkelte Dele, hvori jeg endnu ikke kunde tiltræde hans Formening, og yttrede derfor allerunderdanigst det Ønske, at Premierlieutenanten maatte komme til Kjøbenhavn, for at jeg, ved nærmere mundtligt at conferere med ham, kunde erholde Oplysning om Eet og Andet, og bedre sætte mig ind i hans Ideer.

Det var mig derfor særdeles behageligt, senere — efterat Hans Majestæt ved Troppesamlingen ved Rendsburg havde taget Premierlieutenantens Forsøg i Øiesyn — høistnaadigen at blive underrettet om, at Premierlieutenanten var beordret at komme hertil, hvorfor jeg allerunderdanigst udbad mig, at den nyligt nævnte mig befalede Erklæring over hans seneste Udkast maatte udsættes, indtil jeg ved nærmere Samtale med ham var sat istand til vedbørligen at kunne bedømme Samme.

Han mødte saaledes her, og de practiske Forsøg, der kort derefter i 11 Uger fandt Sted, deels med Institutets Gymnastik-Elever og deels med nogle Gardere, satte ham istand til den 8de December fuldstændigen at præsentere Hans Majestæt Resultatet af de i hans Udkast fremsatte Grundsætninger.

Under 13de December forelagde jeg derpaa allerunderdanigst den mig allernaadigst befalede Erklæring over dette Udkast, hvis Indhold i det Væsentlige var:

At jeg med megen Interesse havde gjennemgaaet det, fundet det vel udarbeidet, og i det Hele bygget paa Erfaring og Sagkundskab, og at jeg fremdeles, ved jevnligen at overvære den Underviisning, som Premierlieutenanten havde givet, havde havt Leilighed til Skridt for Skridt at følge Gangen i Samme, og derved at overbevise mig om, at Methoden ogsaa var practisk rigtig; desuden havde de i Ridehuset anstillede Forsøg endvidere overtydet mig om, at den i Udkastet fremsatte Theori og de ved Underviisningen indøvede Bevægelser gave et afgjørende Resultat til Fordeel for dette Vaaben i Enkeltkamp mod Cavalleristen, hvorhos jeg allerunderdanigst tilføiede:

"Jeg er saaledes endmere bestyrket i den Formening, jeg, i den i Aaret 1806 "trykte Instruction for Lærerne i Gymnastikken, har fremsat, og er endydermere bleven "overbeviist om, at denne Øvelse tillige vil have en fortrinlig moralsk Indflydelse paa Infanteri-"sten og Jægeren, da han herved kan overtyde sig om, at han, i Kamp især mod den sabel-"bevæbnede Cavallerist, ikke alene kan maale sig med denne, men ogsaa være ham overlegen."

"Premierlieutenanten har saaledes, efter min allerunderdanigste Formening, den "Fortjeneste, at være den første, der har forplantet paa dansk Grund en paa rig-"tig Theori bygget practisk Lære om Bajonettens Anvendelse mod Cavalleristen, og ved "denne udvidede Brug af Bajonetten end mere stadfæstet den af Hans Majestæt alt

"længst anerkjendte Nytte, som Mandskabet ved en hensigtsret Underviisning og Øvelse kan "drage af dette i og for sig selv saa frygtelige Vaaben, samt derhos at være den første "Officier i den danske Armee, der har arbeidet saavel videnskabeligt som practisk til For-"deel for Armeens fuldstændigere Dannelse i denne Øvelse."

"Jeg vilde derfor handle saavel mod min Pligt, som mod min Følelse, naar jeg "ikke fuldeligen erkjendte den Flid og Nidkjærhed, hvormed denne active og duelige Of-"ficier i flere Aar har stræbt at virke for denne høist gavnlige Green af Vaabenøvel-"serne, og vover derfor paa det fortrinligste allerunderdanigst at anbefale disse Premierlieu-"tenantens lige saa gavnlige som heldige Bestræbelser til Deres Majestæts særdeles Konge-"lige Naade."

"Ligesom jeg derhos allerunderdanigst bør erklære, at det vil være høist ønske-"ligt, om denne saa saare vigtige Øvelse kunde almindeligen blive indført ved Infanteriet "og Jæger-Corpserne, saaledes anseer jeg det tillige for min Pligt at fremsætte de Be-"tænkeligheder ved Sagens almindelige Indførelse, der fortjene nærmere Overveielse, nem-"lig: den i mange Garnisoner væsentlige Mangel paa Heste og passende Øvelsessteder, de "ikke ubetydelige Bekostninger, Anskaffelsen af de hertil fornødne Reqvisiter ville medføre, "og fornemmeligt Mangel paa den til en saameget udvidet Underviisning i denne Vaaben-"øvelse nødvendige Tid."

"Hvad den af Enkelte yttrede Betænkelighed angaaer, nemlig: at den Overvægt, som "enkelt Infanterist eller Jæger ved denne Øvelse vilde erholde over den enkelte Cavallerist, "kunde have en ufordeelagtig moralsk Indflydelse paa Cavalleristen, og bidrage til, at han "tabte den Tillid til sig selv, som han burde være besjelet af, da antager jeg den Grundsæt-"ning for rigtig: at ethvert Vaaben bør stræbe at opnaae den høist mulige Uddannelse og Fær-"dighed, ligesom jeg og formener, at de Infanteristen herved tilveiebragte Fordele sikkert "ville foranledige, at man vil blive alvorligere betænkt paa Midler til at forskaffe Ca-"valleristen Øvelse og Færdighed i at undgaae eller sikkre sig mod Infanteristens Fordele over "ham, og saaledes vil dette jo være en dobbelt Binding for begge Vaabenarters større "Uddannelse," hvilken Formening senere Erfaring har viist at være grundet. Jeg vovede der-for allerunderdanigst at foreslaae:

1) at Øvelsen i Bajonettens Anvendelse mod Cavalleriet for Fremtiden maatte udgjøre en Green af Gymnastiklærernes Dannelse ved det militaire gymnastiske Institut;

2) at de Compagnilærere, der i denne Vinter skulde dannes ved Institutet, tillige maatte vorde underviste i denne Øvelse, for at man derved kunde komme til Kundskab om, hvormegen Tid der behøvedes til at danne mindre øvede Folk i dette Vaabens Brug;

3) at det vilde være nødvendigt, at der blev udarbeidet et Forslag til nogle nye Bestemmelser for Bajonetfægtningen, hvori de alt bestaaende Regler for denne Øvelse mod Infanteri passende kunde forenes med de af Premierlieutenant v. Irminger foreslaaede Principer om dette Vaabens Anvendelse mod Cavalleri, som og,

4) at der til det følgende Foraar maatte nedsættes en Commission af Mænd med Interesse for Sagen til at bedømme, hvorvidt et saadant Forslag kunde være anvendeligt.

Denne Indstilling behagede Hans Majestæt under 16de December f. A. aldeles at approbere, og derhos at befale Premierlieutenant v. Irminger og mig i Forening at udarbeide et saadant Forslag.

Det af Premierlieutenanten i Udkastet gjorte Forslag, at de fleste Bevægelser skulde læres ikke blot i Dækstillingen til Venstre, men ogsaa til Høire, maatte bortfalde; Eet og Andet maatte indskrænkes og det Hele omarbeides med Hensyn til, at Bajonetfægtningen mod Cavalleri skulde forenes med denne Øvelse mod Infanteri; men vi bleve uden Vanskelighed enige i Alt.

Udarbeidelsen prøvedes derpaa practisk ved Underviisningen af de Underofficierer, der i Vinterens Løb dannedes til Compagni-Lærere, ligesom og ved de Officierers Underviisning her i Garnisonen, der havde ønsket at deeltage deri, og hvis Veiledning Premierlieutenanten velvilligen havde paataget sig.

Det saaledes udarbeidede og prøvede Forslag til "Bestemmelser for Bajonettens Anvendelse saavel mod Infanteri som mod Cavalleri," blev derpaa af os under 6te Mai allerunderdanigst forelagt Hans Majestæt, hvorhos vi i en dermed følgende Forestilling vovede at indstille, hvad vi med Hensyn til Mandskabets og Rekrutternes Underviisning efter dette System endvidere troede nødvendigt.

Jeg vovede derhos, overeensstemmende med Hans Majestæts ovennævnte allerhøieste Befaling af 16de Dec., at henstille til nærmere allernaadigst Bedømmelse: om dette Forslag skulde undersøges af en Commission, eller — hvad der syntes end rigtigere — i eet Aar prøves ved Infanteriregimenterne og Jægercorpserne.

Hans Majestæt behagede derpaa, ved Rescript til det Kongelige General-Commissariats-Collegium, allernaadigst at befale, at der af bemældte Bestemmelser skulde trykkes 80 Exemplarer og deraf tildeles hvert Infanteriregiment og Jægercorps samt hver Exerceerskole 2 Exemplarer, og at Collegiet, naar de omsendtes til vedkommende Regimenter og Corpser, skulde tilkjendegive disse:

1) at bemældte Bestemmelser skulde prøves i eet Aar, efter hvilken Tids Forløb ethvert Regiment eller Corps directe til Hans Majestæt skulde indberette de Bemærkninger, Samme derved maatte have at gjøre;

2) at Rekrutternes Dannelse i dette Vaaben i Exerceerskolen skulde indskrænkes til Det, som i de fire første Afdelinger af disse Bestemmelser var anført om Bajonetfægtningen mod Infanteriet, med Undtagelse af de sammensatte Stød og Parader saavelsom af Slagene (Battuterne);

3) at Soldaten i det 1ste Tjenesteaar skulde lære Alt, hvad der i samtlige 11 Afdelinger var fremsat om dette Vaabens Anvendelse saavel mod Infanteristen som mod Cavalleristen, med Undtagelse af Contrabajonetteren;

4) at det ansaaes rettest, at Contrabajonetteren, saavelsom Bajonettens Anvendelse mod den med Sabel bevæbnede Infanterist og den med Landse bevæbnede Rytter, blev udsat til Soldatens 2det Tjenesteaar, da det forudsattes, at han ved den foregaaende Underviisning, deels i Exerceerskolen og deels ved Regimentet, var saa vel forberedet, at han da med Fordeel vilde kunne deeltage i samme; men at det derimod ved de Regimenter og Corpser, hvor endeel af Mandskabet ikke forblev i 2de Aar til Tjeneste, var nødvendigt, at Alt, hvad der var bestemt at øves i det 2det Tjenesteaar, blev, saavidt muligt, lært og øvet i denne kortere Tjenestetid.

Regimenternes og Corpsernes Betænkninger om denne Vaabenøvelse, saavelsom det Øvrige, der i denne Sag allernaadigst blev foranstaltet, skal i det følgende Aar nærmere blive omtalt.

Den særdeles Kongelige Naade, hvormed Hans Majestæt under 25de Mai s. A. behagede at hædre Premierlieutenant v. Irminger med Ridderkorset af Dannebrogen, vidnede om Hans Majestæts høistnaadige Tilfredshed med denne Officiers Fortjenester af denne saa vigtige Deel af Bajonettens Anvendelse.

Jeg har troet at burde fremstille ovenanførte Sag nøiagtigen og udførligen fra dens Begyndelse af, deels for at vise, hvilken høistnaadig Opmærksomhed Hans Majestæt har værdiget Bajonetfægtningen fra Aaret 1805 da den først indførtes, og da den især saa høiligen trængte

til Allerhøiststammes Beskyttelse, — som og den kraftige Understøttelse, Hans Majestæt under dens videre Udbredelse har behaget at forunde den, saavelsom for at møde den mulige Tvivl, om jeg velvilligen havde understøttet og virket for Premierlieutenant v. Irmingers Forslag om denne vigtige Sag.

Ved en allerhøieste Parolbefaling af 2den Juni blev det Fornødne befalet med Hensyn til Armeens Svømmeøvelser i denne Sommer.

Den 3die Juni behagede Hans Majestæt, i Anledning af mit allerunderdanigste Forslag af 19de Mai, allernaadigst at bifalde, at der ved Svømmeøvelserne i Sommer anstilledes Forsøg, deels med de af Kammerjunker, Capitain, Ridder v. Bretteville inventerede Fjerbelter, og deels med de for faa Aar siden indførte Korkbelter, ved den store Underviisningsanstalt, Søetatens Drengeskoler og Normalskolen for Gymnastikken, for derved at erfare, hvorvidt disse Hjælpemidler, og hvilke af dem isærdeleshed, kunde bidrage til større Lettelse for Begynderne i Svømning, og saaledes bedre fremme denne nyttige Øvelse.

Resultatet af disse Forsøg indberettedes i en af mig under 11te October indleveret allerunderdanigst Rapport, med hvilken tillige fulgte de Betænkninger, som Directionen for Garnisons-Skolevæsenet og Commissionen for Søetatens Drengeskoler havde indsendt betræffende denne Sag, og hvoraf erfaredes, at Fjerbelterne ikke vare fundne hensigtsvarende ved Svømmeunderviisningen, hvorimod samtlige Indberetninger vare til Fordeel for de ved Svømmeskolen indførte Korkbelter.

Endskjøndt de Forsøg, der saaledes i 2 Aar havde været anstillede ved Institutet og i Sommeren 1827 ved de ovennævnte Indretninger, havde viist, at Anvendelsen af disse Korkbelter var til stor Lettelse for Begyndere i Svømning, vovede jeg dog allerunderdanigst at indstille, at Forsøgene atter maatte gjentages i det følgende Aar. Dette behagede Hans Majestæt under 19de November allernaadigst at approbere, og blev det derhos bestemt, at disse Forsøg i det næste Aar skulde gjentages i det Større, og da tillige foretages med Mandskabet af et Regiment eller Corps, for at see, om Resultatet vilde blive ligesaa fordeelagtigt, naar dette Hjælpemiddel blev anvendt ved Vorne.

Efterat det Kongelige Danske Cancelli med ubetydelig Modification havde indstillet til allerhøieste Approbation det Udkast til en Lærebog, som af den til den Ende i f. A. allernaadigst udnævnte Commission var indsendt, og derhos havde gjort allerunderdanigst Forslag om de Bestemmelser, der maatte ansees tjenlige til at fremme den gymnastiske Underviisnings Indførelse i Almue- og Borger-Skolerne i Danmark, emanerede, ifølge allerhøieste Resolution til velbemældte Collegium, under 25de Juni — Bilag Nr. 39 —, en

M

Placat, hvorved Lærebogen approberedes, og hvorefter den derpaa uddeltes til samtlige Directioner og Commissioner for Almue- og Borger-Skolerne i Danmark, til hvilket Diemeed Hans Majestæt allernaadigst havde skjenket 4000 Exemplarer.

Det behagede derpaa Hans Majestæt under 13de Juli allernaadigst at approbere et af mig under 9de s. M. indsendt Udkast til en offentlig Bekjendtgjørelse om den ved Instituttet oprettede Normalskole for Gymnastikken, som indeholdt:

1) at Normalskolen for Gymnastikken nu var aabnet;
2) paa hvilke Tider og Steder Øvelserne foretoges;
3) at der var fri Adgang til Underviisningen for enhver Skolelærer, Opdrager eller Andre, der maatte ønske at gjøre sig bekjendte med de Forholds- og Forsigtigheds-Regler, der bør iagttages ved den gymnastiske Underviisning.

Uagtet adskillige Skolelærere i Aarets Løb havde besøgt Normalskolen, forøgedes de Besøgendes Antal saa betydeligt efterat Ovenstaaende var bragt til offentlig Kundskab, at flere end 200 Embedsmænd og Skolelærere inden Aarets Udgang havde gjort sig bekjendte og denne Indretning.

Under 30te Juni indleveredes allerunderdanigst Rapport om den ved Institutet afholdte Dimissions-Examen med 10 af Sammes Elever, der alle qualificerede sig til at forundes Præmiesabler, og 3de iblandt dem desuden til de for fortrinlig Fremgang i Skolevidenskaberne fastsatte Præmier. Det var længesiden, at Institutet var saa lykkeligt at kunne dimittere et saa betydeligt Antal af dygtige Gymnastikærere paa eengang, og man kan saameget mere haabe, at Disses Duelighed har havt en god Indflydelse paa denne Læregjenstand, som de i det Hele med særdeles Duelighed forenede megen Interesse for deres Fag og et fortrinligt Forhold.

Den 3die Juli vovede jeg at forelægge Hans Majestæt Rapport om de Gymnastiklærere, samt Esqvadrons- og Compagni-Svømmelærere, der, overeensstemmende med den allerhøieste Parolbefaling af 2den Juni, vare prøvede; og jeg havde dennegang, som sædvanligt, Leilighed til, allerunderdanigst at anbefale den Flid og Duelighed, som disse Lærere havde viist.

I Juli Maaned forundtes, efter min allerunderdanigste Indstilling, Garnisons-Menighedens Skole som og 3de Institutbestyrere Tilladelse til at afbenytte den militaire Svømmeskole til deres Elevers Underviisning, og under 7de s. M. approberedes allernaadigst forskjellige Foranstaltninger, der bidroge til større Orden og Beqvemmelighed i denne Skole.

Ved et allerhøieste Rescript af 13de Juli blev det allernaadigst fastsat, hvilke Distinctionstegn der skulde tildeles de Lærere af Søetaten, som ved Dimissions-Examina ved Institutet udmærke sig ved fortrinlig Duelighed.

Den 10de August forelagdes allerunderdanigst Hans Majestæt en Generalliste over de fra Armeen indkomne Rapporter om Hugnings- og Bajonetfægtnings-Øvelserne m. m. i den da afvigte Vinter. For at forebygge de Afvigelser, der letteligt kunde indsnige sig i Schemaerne, naar disse bleve skrevne, behagede det Hans Majestæt allernaadigst at approbere, at de, ligesom Svømme-Rapporterne, for Fremtiden bleve steentrykte.

Efter den Præsentation i Gymnastik, som d. 16de September fandt Sted med Rekrutterne i Kjøbenhavns Garnisons Exerceerskole, behagede det Hans Majestæt, under 22de s. M., allernaadigst at tilkjendegive vedkommende Foresatte Sin allerhøieste Tilfredshed i denne Anledning.

Af den summariske Extract, der var vedlagt de under 23de September allerunderdanigst indleverede Rapporter om Inspiceringen af Svømmeøvelserne ved de herværende militaire Academier, Underviisningsanstalter og Skoler, saavelsom ved nogle Corpser, erfaredes: at af hele den paa disse Rapporter anførte Styrke 2054, havde 301 af forskjellige Aarsager ikke deeltaget; blandt de øvrige 1753 vare: 233 vel forberedede; 193 svømmede indtil 200 Alen; 1327 indtil 600-800-1000-1200 Alen, og 736 blandt Disse havde bragt det saavidt, at de med Færdighed kunde udføre de øvrige Dele af Svømning og især Bjergning. Da saaledes et Antal af 1520 havde lært at svømme, og den største Deel endog færdigen, kunde Fremgangen i dette Aar med Føie ansees som udmærket.

Den 18de October forelagde jeg allerunderdanigst Hans Majestæt en Indberetning om Gymnastikkens Tilstand i Herlufsholms lærde Skole og i Grevskabet Holsteinborgs Skoler, saavelsom om Svømmeøvelserne ved den Kongelige Waisenhuus-Stiftelse, Opfostringshuus-Stiftelsen og Borgerdyds-Skolen i Kjøbenhavn, samt i 21 andre deels under offentlig, deels under privat Bestyrelse staaende Instituter, Borger- og Almue-Skoler i Kjøbenhavn, hvis respective Foresatte havde tilladt mig eller indbudet mig til at overvære de afholdte Svømme-Examina.

Hvad Herlufsholms lærde Skole angaaer, da bør jeg tilstaae, at den fortrinlige Øvelsessal med tilhørende Vaabenkammer, saavelsom det øvrige til den gymnastiske Underviisning ialmindelighed som til Svømning isærdeleshed henhørende Locale; de fuldstændige og velvedligeholdte Redskaber; den Lyst og Livlighed, hvormed Stiftelsens 57 Disciple deeltoge i Underviisningen; de i det Hele særdeles gode Fremskridt, de heri havde gjort; den Or-

den, der herskede ved Underviisningen; den rigtige Methode, som Skolens virksomme og særdeles duelige Lærer, Premierlieutenant v. Bidstrup af Sjællandske Landseneer-Regiment, fulgte, og alt Øvrigt denne Underviisning vedkommende, i Sandhed overgik min Forventning, og vidnede tilfulde om den Opmærksomhed, Stiftelsens høie Foresatte behagede at værdige denne vigtige Green af Ungdommens Opdragelse; ligesom og Elevernes sunde og raske Udvortes, og de ældre Disciples tildeels kraftfulde Legemsbygning noksom bare Præget af, at Hensigten med disse Øvelser ikke var forfeilet.

Jeg skylder Stiftelsens høie Patron, Hr. Geheime-Statsminister v. Stemann, min forbindtligste Tak for de behagelige Timer, jeg ved Hans Excellences Godhed tilbragte her; ligesom jeg og erkjendtligen paaskjønner den forekommende Velvillie, hvormed Skolens Rector og øvrige Foresatte mødte mig, og gjorde mig mit Ophold der saa behageligt.

Med Hensyn til Grevskabet Holsteinborgs Skoler, ansaae jeg det for Pligt at burde indberette, at Grev Holstein var den første Privatmand i Riget, der endog 12 Aar før Anordningen af 25de Juni 1828 gjorde det til Pligt, bidrog alt Muligt for at denne Underviisning kunde indføres i samtlige Grevskabets Skoler, og paa egen Bekostning lod opdrage en dertil duelig Lærer, som han stedse selv har lønnet; endvidere paa egen Bekostning indrettede de til Underviisningen fornødne Localer, anskaffede de nødvendige Redskaber, og paa enhver Maade i sin Virkekreds opmuntrede alle Vedkommende til at interessere sig for Sagen; fremdeles ved at afholde aarlige Examina og derved at uddele passende Præmier blandt de Børn, der havde viist fortrinligst Flid, bidrog overordentligt til dens heldigere Fremvext, og endeligt virkede for denne Underviisning ved at etablere en gymnastisk Indretning paa Grevskabet og ved at forfatte et Reglement for Samme, hvorved der gaves den confirmerede og voxne Ungdom Leilighed til at fortsætte disse nyttige Øvelser, og saaledes end bedre at forberede sig til sin Bestemmelse som værnepligtig.

Grev Holstein har saaledes unegteligt virket meget mere, end nogen Privatmand i Riget, for Sagens stadige og sikkre Fremgang.

Uagtet der fra Begyndelsen af, ja endog senere, mødte Greven Hindringer og Vanskeligheder, vare hans Bestræbelser dog ligesaa ufortrødne og umiskjendelige, som hans Hensigt har været velmeent; ligesom og Sagens heldige Udfald vidnede om den Orden og rigtige Plan, der herved var fulgt.

Jeg havde i de senere Tider ofte været indbuden til de Examina i Gymnastik, der havde været afholdte ved det Kongelige Døvstumme-Institut, det Kongelige Waisenhuus, samt ved Opfostringshuset og Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn, og havde derfor alt tilforn havt

Leilighed til allerunderdanigst at forelægge Hans Majestæt Indberetninger om denne Underviisnings fortrinlige Tilstand ved disse Indretninger. Jeg vovede derfor nu blot ialmindelighed at berette, at ligesom Borgerdydsskolens agtværdige Bestyrer, Professor og Ridder Nielsen, havde vidst paa rette Maade at indføre og senere med Varme og Kraft at vedligeholde og fremme en saare fuldstændig og velordnet gymnastisk Underviisning i Skolens 13 Klasser, saaledes havde Opfostringshusets dygtige og for Stiftelsens Vel varmtfølende Forstander Borch, overbeviist om Gymnastikkens Nytte for Stiftelsens Drenge, med sjelden Interesse fremmet denne Underviisning, ja endog bragt det dertil, at jeg, forinden Normalskolen for Gymnastikken oprettedes, med sand Fornøielse kunde henvise enhver Skolelærer, som ønskede at gjøre sig bekjendt med en velordnet gymnastisk Underviisning, og hvad Resultat en saadan kan frembringe, til denne Stiftelse.

Ogsaa i de øvrige ovenanførte 21 offentlige eller private Instituter og Skoler var den gymnastiske Underviisning ialmindelighed og Svømmeøvelserne isærdeleshed fremmede med meget Held.

I de i ovennævnte Indberetning omtalte Skoler, havde i dette Aar ialt 2031 Elever nydt Underviisning i Svømning, og desuden vare 347 deels privat underviste af forskjellige Gymnastiklærere, og havde deels ved Adgangstegn til Svømmeskolen havt Leilighed til at bringe det til større Færdighed.

Ialt havde saaledes 2378 forskjellige Individer af Borger- og Almue-Standen nydt Fordeel af den militaire Svømmeskole, og deriblandt mere end 1400 bragt det til betydelig Færdighed i denne Øvelse, ligesom og et saare betydeligt Antal af de Skolelærere, der i forrige Sommer besøgte Normalskolen for Gymnastikken, havde havt Leilighed til ogsaa practisk at deeltage i Underviisningen i bemældte Skole.

Det behagede Hans Kongelige Majestæt, i Anledning af ovennævnte allerunderdanigste Indberetning, under 12te November at tilkjendegive Sin allerhøieste Tilfredshed med den Fremgang i Svømning, som var gjort i bemældte 24 civile deels offentlige deels private Stiftelser og Skoler.

Ved en allerhøieste Resolution af 1ste October blev det allernaadigst befalet, hvorledes der skulde forholdes med Hensyn til de, ved Parolbefaling af 21de Januar d. A., for Cavalleriets tjenstgjørende Mandskab fastsatte gymnastiske Øvelser.

Under samme Dato behagede Hans Majestæt allernaadigst at approbere, at de Udvandringer, der i det gymnastiske Reglement for de militaire Caserneskoler vare fastsatte, og som vare foretagne, deels for at give disse Skolers Drengebørn Leilighed til hensigt-

svarende Bevægelse i fri Luft, og deels for at øve en og anden Deel af Gymnastikken, som det af disse Skoler tilforn afbenyttede saare indskrænkede Locale ikke havde tilladt, for Fremtiden skulde bortfalde, eftersom de ikke mere vare nødvendige, da de herved paatænkte Øvelser nu meget vel kunde finde Sted paa den ved den nye Gymnastikbygning indrettede Øvelsesplads.

Den 18de October vovede Institutet, i en allerunderdanigst Forestilling, at anbefale til Hans Majestæts særdeles Naade, 2de i enhver Henseende udmærkede Gymnastiklærere, Sergeanterne Sigetty af den Kongelige Livgarde til Fods og Auner af Hans Majestæts Eget Regiment. Det behagede Hans Majestæt under 1ste November høistnaadigen at forunde disse 2de Dannebrogsmændenes Hæderstegn. Institutet var nu saa lykkeligt, at see 6 af de derfra dimitterede Lærere udmærkede paa denne høist hæderlige Maade.

Ved en allerhøieste Parolbefaling af 20de October blev det Fornødne fastsat med Hensyn til de Lister og Underretninger, som de respective Regimenter og Corpser havde at tilstille det militaire gymnastiske Institut over de Lærere, der mødte til de aarlige Prøver; ligesom det og allernaadigst blev befalet, at Gymnastiklærerne af Kronens Regiment, samt det Fyenske og 3die Jydske Infanteri=Regiment, skulde commanderes paa 14 Dage til Institutet, for at deeltage i Øvelserne sammesteds, og for at blive underviste i Alt, hvad der paaligger dem, som og, at Gymnastiklærerne ved de i Holsteen og Schleswig garnisonerende Regimenter og Corpser skulde møde i Glückstadt, for under Premierlieutenant, Ridder v. Irminger at øves i Bajonetfægtning. Fremdeles blev det ved samme Parolbefaling allernaadigst tilladt Institutet at afbenytte Gymnastikbygningens nederste Etage, naar Øvelserne med de herværende Lærere gjorde et større Øvelseslocale nødvendigt.

Den 21de October indleveredes allerunderdanigst Rapport over den Fremgang, som Rekrutterne af den Kongelige Livgarde til Hest havde gjort i gymnastiske Øvelser. De fortrinlige Fremskridt, som baade Rekrutterne og det tjenstgjørende Mandskab af denne Garde have gjort, og den sjeldne Færdighed, som Garderne have opnaaet i Brugen af deres Sidegevær, har jeg ofte i mine allerunderdanigste Indberetninger havt Leilighed til høist fordeelagtigen at omtale; og uagtet dette tildeels er en Følge af Mandskabets stærke og kraftfulde Bygning saavelsom lange Tjenestetid m. m., saa hidrører det dog derhos unegteligt fra den Lyst, hvormed Mandskabet deeltager i disse Øvelser, den Flid, hvormed Gardens dygtige Lærere instruere Samme, og den særlige Interesse, hvormed dens høie Commandeur og øvrige respective Foresatte understøtte og opmuntre Lærernes Bestræbelser.

Ved et allerhøieste Rescript af 1ste November til det Kongelige General=Commissariats=Collegium, behagede Hans Majestæt allernaadigst at forunde mig et nyt Beviis paa Allerhøistsammes huldrigste Tilfredshed med mine Bestræbelser, ved at udnævne mig til virkelig Directeur for Gymnastikken.

Det er unegteligt, at Mandskabets Underviisning i Gymnastik og Vaabenøvelser, ligesom i enhver Green af dets Dannelse, ikkun da kan fremmes med Held, naar Officiererne selv nøie kjende de derfor fastsatte Regler, og saaledes med større Nøiagtighed kunne paasee, at de ved Underviisningen ansatte Lærere instruere Mandskabet aldeles overeensstemmende med de authoriserede Reglementer. I den Overbeviisning, at det derfor vilde bidrage særdeles til at fremme Mandskabets Underviisning i Bajonetfægtning her i Garnisonen, naar de af Officiererne, der maatte ønske det, fik Leilighed til at fortsætte de i Vinteren 1827 og 1828 begyndte Øvelser, tilbød jeg, i Forventning af Hans Majestæts allernaadigste Bifald, Officiererne af de herværende Regimenter og Corpser Adgang til det militaire gymnastiske Instituts Øvelsessal i Vintermaanederne, paa den Tid Localet ikke afbenyttedes af Institutet. Hans Majestæt behagede, ved et Rescript til mig af 16de November, allernaadigst at tilkjendegive: at Allerhøistsamme med Velbehag havde erfaret denne Foranstaltning.

Den i den senere Tid ved det Kongelige Søcadet=Corps trufne Foranstaltning, at for Fremtiden alle Cadetter udcommanderes hver Sommer til det aarlige Øvelses=Tog, der sædvanligen foretages i den største Deel af den til Svømmeøvelserne meest skikkede Tid, vilde have foraarsaget, at disse Cadetter, for hvilke dog Svømmeøvelserne syntes høistnødvendige, for Fremtiden vilde erholde en særdeles indskrænket, tildeels endog ingen Underviisning i disse Øvelser.

Dette foranledigede mig til i min, under 24de September indleverede, Rapport over Inspiceringen af disse Cadetters Svømmeøvelser allerunderdanigst at henstille til Hans Majestæts nærmere allernaadigste Bedømmelse, om det, paa Grund af Ovenstaaende, ikke maatte findes nødvendigt, at det Kongelige Søcadet=Corps afgav dets allerunderdanigste Betænkning om de Foranstaltninger, der for Fremtiden maatte eragtes passende til at forskaffe Cadetterne den Færdighed i Svømning, som de, overeensstemmende med Hans Majestæts Befalinger, burde opnaae.

Det behagede derefter Hans Majestæt den 19de November ved et Rescript til det Kongelige Admiralitets= og Commissariats=Collegium — Bilag No. 40 — allernaadigst at fast=

sætte, at enhver Indskreven, med Hensyn til Svømning, skulde præstere mere, end hidtil var forlangt, førend han blev antagen til Information paa Academiet.

Ved en allerhøieste Parolbefaling af 24de November blev der, med Hensyn til det tjenstgjørende Mandskabs gymnastiske Øvelser m. m., allernaadigst fastsat Forskjelligt angaaende Øvelsestiderne og Stederne, Underviisningen og den Inspection, som derved skulde finde Sted; som og at Mandskabet, kort førend Øvelsernes Ophør, skulde præsenteres for vedkommende Foresatte i de Vaabenøvelser og Dele af Gymnastikken, hvori de vare underviste.

Den 25de November bleve de Gymnastik-Esqvadrons- og Compagni-Lærere, der, overeensstemmende med den allerhøieste Parolbefaling af 20de October, vare prøvede og øvede ved Institutet, præsenterede, og det behagede Hans Majestæt, under 1ste December, at tilkjendegive Sin allernaadigste Tilfredshed med disse Læreres Duelighed.

Ved et allerhøieste Rescript af 23de November til det Kongelige General-Commissariats-Collegium fastsattes allernaadigst, hvilke Reqvisiter den Kongelige Liv-Garde tilfods og samtlige Infanteri-Regimenter og Jæger-Corpser skulle forsynes med til Brug ved Bajonetfægtning, ligesom det og ved samme Rescript — Bilag No. 41 — tillodes de Officierer, der ønskede at øve sig i dette Vaaben, at afbenytte de for Mandskabet bestemte Reqvisiter, forinden de toges i Brug af Mandskabet m. m.

Fremdeles blev det allernaadigst befalet, at enhver Landcadet, som var færdig ved Academiet, skulde, ligesom han gjennemgik Exerceerskolen, førend han toges til Tjeneste, ogsaa først øves i Bajonetfægtning ved det militaire gymnastiske Institut.

Hans Kongelige Majestæt behagede den 21de November allernaadigst at rescribere mig saaledes:

"Det var ønskeligt, om der efter Præsentationen næste Tirsdag kunde commanderes til "Institutet een Underofficier af hvert Infanteri- og Jæger-Compagni i Kjøbenhavn og Citadellet Frederikshavn, for der at lære samt øves i Bajonetfægtning, og at der, naar disse "vare færdige, kunde didcommanderes andre, og dette saaledes vedblive, indtil de Alle vare "dannede, hvilket vilde være til megen Nytte med Hensyn til Mandskabets Oplærelse i Ba"jonetfægtning. Men forinden Vi herom ville give nogen Befaling, ønske Vi først at er"fare Din allerunderdanigste Formening."

Denne indleverede jeg under 5te December, og bemærkede derhos allerunderdanigst, at en saadan Foranstaltning, hvor nyttig og hensigtsvarende den visseligen kunde være, dog vilde være forbunden med betydelige Bekostninger, eftersom de Underofficierer, der saaledes

bleve commandeerte til Institutet, billigen burde nyde et passende Tillæg medens de underviistes, og det saameget mere, som den til deres Oplærelse bestemte korte Tid vilde medføre betydelig Anstrængelse for dem.

Da det ikke sjeldent indtraf, at nogle af de Lærere, der, overeensstemmende med Reglementets Bydende, aarligen skulde prøves og øves ved Institutet, vare commandeerte i Exerceerskolen eller andetsteds i den til disse Prøver fastsatte Tid, hvilket saaledes hindrede dem fra at deeltage i disse for dem gavnlige Øvelser, vovede jeg i min allerunderdanigste Rapport om de med Lærerne iaar tilendebragte Prøver at gjøre Indstilling desangaaende, som og om, at Contrahugning maatte bortfalde ved Infanteri=Regimenterne og Jæger=Corpserne for at vinde større Tid til Bajonetfægtning; behagede Hans Majestæt, ved allerhøieste Parolbefaling af 8de December, allernaadigst at fastsætte det Fornødne i denne Henseende.

Ved en allerhøieste Parolbefaling af 22de December — Bilag No. 42 — approberedes en lignende Indskrænkning med Hensyn til Compagnilærerne m. m., ligesom det og allernaadigst befaledes, at de Officierer eller Cadetter, der, efter fuldendt Officiers=Examen ved Academiet, havde gjennemgaaet Kjøbenhavns Garnisons Exerceerskole, og instruerededes ved det militaire gymnastiske Institut i Bajonetfægtning, skulde, naar de vare vel øvede, meddeles Attest af Directeuren for Gymnastikken.

Den 22de og 23de s. M. behagede det Hans Majestæt, ved Præsentationen af det Kongelige Sø= og Landcadet=Corps, tillige allernaadigst at tage de gymnastiske Øvelser i Øiesyn, og under 29de December ved Parolen at tilkjendegive begge Corpser Allerhøiststammes Tilfredshed.

I dette Aar bleve 10 Gymnastiklærere og 52 Batteri=Esqvadrons= og Compagni=Lærere dimitterede fra det militaire gymnastiske Institut.

Ifølge de forskjellige allerunderdanigste Indberetninger blev iaar et Antal af mere end 13,000 Individer underviiste i Gymnastik, og havde i det Hele gjort særdeles god Fremgang.

Litteraturen forøgedes iaar med flere Lærebøger og Afhandlinger, deels om Gymnastikken i Almindelighed og deels om enkelte af dens Grene, blandt hvilke især nævnes:

1) ovennævnte Lærebog i Gymnastik for Almue= og Borger=Skolerne i Danmark;
2) ovennævnte Bestemmelser om Bajonettens Anvendelse saavel imod Infanteri som imod Cavalleri;
3) Theorie de l'escrime à cheval, par Müller, Paris;
4) Maniement de la bajonnette, af Samme;

N.

5) Die Fechtkunst auf den Stoß, von Pönitz, Leipzig;
6) Voltigirkunst von Tetzner, sammesteds;
7) Gymnastique des jeunes gens, og
8) Calisthenie ou gymnastique des jeunes filles, m. fl. } begge i Paris.

1829.

Efterat de Indberetninger vare indkomne, der i Slutningen af hvert Aar skulde indleveres over Gymnastikkens Tilstand og Fremgang ved de udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Regimenters og Corpsers Underviisningsanstalter og Skoler, og der saaledes af disse, saavelsom af samtlige de øvrige i Løbet af f. A. indkomne allerunderdanigste Rapporter om Svømning, kunde forfattes og allerunderdanigst forelægges en summarisk Extract, erfaredes: at af Styrken 13,809 havde 3913 været commanderede eller af forskjellige Aarsager fritagne. Af de saaledes deeltagende 9896 vare 2664 blevne vel forberedede, 1546 havde lært at svømme indtil 200 Alen og 5686 indtil 600-800-1000-1200 Alen, af hvilke sidste 1721 derhos havde bragt det saa vidt, at de færdigen kunde udføre Alt, hvad Reglementet foreskriver. Resultatet var saaledes høist fordeelagtigt, og vidnede tilfulde om denne Øvelses stadige og fortrinlige Fremgang og om den særlige Omsorg, hvormed vedkommende Foresatte havde søgt at fremme Samme. I ovenanførte Fortegnelse vare dog ikke de saare mange Skoler udenfor Kjøbenhavn indbefattede, i hvilke denne Øvelse i f. A. ligeledes var indført.

For end nærmere at fastsætte, hvilke Fritagelser for at deeltage i Vaabenøvelserne der maatte finde Sted med Hensyn til Underofficiersclassen, behagede det Hans Majestæt, under 25de Januari — Bilag Nr. 43 — ved Parolen allernaadigst at befale det Fornødne i saa Henseende.

Den 9de Februar blev der ved Parolen allernaadigst befalet, at Øvelsestiden i Gymnastik for det tjenstgjørende Mandskab skulde forlænges fra 2 til 3 Timer hver Eftermiddag.

Den 23de Februar indleveredes de Schemata til Armeens Indberetninger om Bajonetfægtning, Hugning og øvrige Øvelser, som ifølge allerhøieste Befaling vare foranstaltede steentrykte, og ved Rescript af 24de Februar allernaadigst approberede.

Overeensstemmende med Hans Majestæts i Slutningen af f. A. givne allernaadigste Befalinger, bleve de Officierer af Infanteriet og Jægercorpserne, der senest vare dimitterede fra det Kongelige Landcadetcorps, øvede ved det militaire gymnastiske Institut i Bajonetfægt-

ning; hvorpaa det ved Parolen under 9de Marts allernaadigst behagede Hans Majestæt at tilkjendegive Institutet, at Allerhøiistsamme med Velbehag havde erfaret, at disse Officierer havde med Lyst, Iver og Interesse gjennemgaaet denne Øvelse, som og den Flid og Iver, der af Institutets Officierer og Lærere var udviist ved fornævnte Officierers Oplærelse i dette vigtige og interessante Vaaben.

Af den Rapport, som allerunderdanigst blev indleveret over disse Øvelser, erfaredes, at disse Officierer ikke alene forstode og havde gjort sig bekjendte med alle de i Bestemmelserne for Bajonetfægtningen anførte Dele af denne Øvelse, men derhos tillige practisk kunde udføre Samme saa færdigen, som det billigen kunde fordres, saavel med Hensyn til Enhvers Alder og physiske Kraft, som med Hensyn til den hertil fastsatte saare korte Øvelsestid, og at den Lyst, Flid og Nøiagtighed, med hvilken de havde deeltaget i Øvelserne, havde gjort Institutet det meget behageligt at instruere dem deri.

Ved Rescript til Commandantskabet i Kjøbenhavn, af 2den Marts, behagede Hans Majestæt nærmere at bestemme, hvilke Øvelser det tjenstgjørende Mandskab skulde foretage i den nye Gymnastikbygning, og at fastsætte Tiden, paa hvilken Øvelserne skulde finde Sted.

Jeg fandt, at det især var forbundet med Vanskelighed for dem, der skulde modtage fortrinligere Dannelse i Bajonetfægtning, at erindre den Mængde heri forekommende, tildeels meget sammensatte, Commandoord. Denne Vanskelighed var saameget større, som ikkun faa Exemplarer af "Bestemmelserne" for denne Øvelse vare trykte, og man saaledes ikke kunde udlaane det fornødne Antal deraf til Lærerne, men maatte lade det beroe ved mundtligt Foredrag. For at lette Underviisningen i denne Henseende, uddrog jeg Commandoordene af bemældte Bestemmelser, lod dem særskilt trykkes, og fandt, at dette var et betydeligt Hjælpemiddel.

Jeg troede derfor, at det ligeledes vilde være særdeles gavnligt, at der blev trykt et passende Antal Exemplarer af disse Commandoord til Brug saavel for Officiererne som for Underofficiererne af de herværende Regimenter og Corpser, og vovede derfor allerunderdanigst at henstille det Fornødne i denne Henseende til nærmere allernaadigst Bedømmelse. Hans Majestæt behagede allernaadigst at bifalde dette, og det foreslaaede Antal Exemplarer blev derpaa uddeelt til vedkommende Regimenter og Corpser.

Af de Rapporter, der fra den 31te Marts til den 27de April allerunderdanigst indleveredes om de Corpser, Underviisningsanstalter m. m., hvis gymnastiske Øvelser allernaadigst ere anbetroede mit Tilsyn, erfaredes, at Fremgangen i det Hele havde været særdeles god.

Blandt de større Apparater, der endnu manglede det militaire gymnastiske Institut, følte det især Savnet af en Klavremaskine; thi de endog meget fuldstændige Klavrereqvisiter, der ere anbragte paa dets Øvelsessal, vare vel meget hensigtsvarende for Normalskolens Elever, men ingenlunde for de Børne, der dannedes til Lærere. Denne Mangel blev afhjulpen derved, at Directionen for Garnisons-Skolevæsenet, efter Overeenskomst, afstod til Institutet den ved Sammes mindre Gymnastikhuus tilforn opsatte Klavremaskine, som, efterat være sat i forsvarlig Stand af det Kongelige Ingenieur-Corps, blev henflyttet paa den ved Gymnastikbygningen værende Øvelsesplads.

Da de Fægtemasker, der i den senere Tid vare leverede, ikke fandtes saa stærke og hensigtsvarende indrettede, som et saa vigtigt Reqvisit burde være, og som det med Hensyn til Sammes høie Priis billigen kunde forlanges, vovede jeg at forevise Hans Majestæt 2de Prøver af deslige Masker, der vare billigere, bedre indrettede og tillige, efter mit Skjønnende, særdeles vel og stærkt forarbeidede, samt derhos allerunderdanigst at indstille, at de med Hensyn til Arbeidets Forsvarlighed nærmere maatte blive undersøgte ved Kjøbenhavns Arsenal. Den ene af disse blev, efterat Arsenalet derover havde afgivet sin Erklæring, af det Kongelige General-Commissariats-Collegium under 4de Juli authoriseret som Mønster for de Fægtemasker, der herefter skulde forfærdiges.

Ifølge den Generalliste over de fra Regimenterne og Corpserne udenfor Kjøbenhavn indsendte Rapporter om Gymnastikkens Tilstand ved Sammes Underviisningsanstalter og Drengeskoler, hvilken allerunderdanigst blev forelagt Hans Majestæt, havde denne Underviisnings Fremgang været fortrinlig, ligesom Interessen for Samme syntes Aar for Aar at tiltage.

Efterat Directionen for Almue- og Borger-Skolevæsenet i Kjøbenhavn, fra Skolecommissionerne og de forskjellige Curateller, der ere underlagte dens Virkekreds, havde modtaget Indberetninger om, hvorvidt Gymnastikken var indført, eller, hvor dette ikke fandt Sted, Forslag til, hvorledes den lettest og meest hensigtsvarende kunde indføres i de forskjellige Skoler; og efterat Directionen derved var gjort opmærksom paa de Vanskeligheder, der hindrede denne Sags Fremme, indbød den mig til at overvære eet af dens Møder, for at erfare min Anskuelse i denne Henseende. Da jeg havde meddeelt velbemældte Direction min Formening om, hvorledes Sagen lettest, hurtigst og paa den mindst bekostelige Maade kunde iværksættes, og jeg især havde fundet, at passende Localer til Underviisningen vare en af de største Vanskeligheder for Samme, vovede jeg under 13de Mai at indlevere en allerunderdanigst Forestilling, hvori jeg, efterat have fremsat Sagen, indstillede, at en Deel af Localet i den nye Gymnastik-

bygning maatte afbenyttes nogle Timer dagligt til den gymnastiske Underviisning for de Skoler, der vare beliggende i den østre Deel af Staden; som og, at den militaire Svømmeskole, saavidt muligt, maatte afbenyttes af de Skoler, der manglede Leilighed til Svømmeunderviisningen, hvilket Hans Majestæt, ved et allerhøieste Rescript af 20de Mai, allernaadigst behagede at approbere — Bilag No. 44. —

Med sand Fornøielse ilede jeg med at communicere velbemældte Direction dette allerhøieste Rescript, der atter afgav et Beviis paa den huldrige Naade, hvormed Hans Majestæt saa vedvarende understøtter denne Sag.

Velbemældte Direction tilstillede derpaa, under 6te Juli, det Kongelige Danske Cancelli Betænkning og Forslag angaaende de skolesøgende Drengebørns bedst mulige Underviisning i Gymnastik i Hovedstaden og dens Forstæder, i hvilken Anledning det høie Collegium behagede at forlange min Formening, som jeg senere afgav, og hvorom jeg i det Følgende nærmere skal berøre det Fornødne.

Ifølge en derom allerunderdanigst gjort Forestilling, behagede det Hans Majestæt ved Parolen den 25de Mai — Bilag No. 45 — allernaadigst at befale det Fornødne med Hensyn til Armeens Svømmeøvelser, og derhos allernaadigst at fastsætte, at ingen Lærer maatte, naar han var frisk, af nogensomhelst Grund fritages for at møde ved Institutet til de for Lærerne befalede aarlige Prøver.

I Anledning af en allerunderdanigst Forestilling af 23de Mai, blev det, under 27de f. M., ved Rescript til det Kongelige General-Commissariats-Collegium, allernaadigst fastsat, at Forsøgene med Korkbelter iaar skulde gjentages ved den store Underviisningsanstalt og ved Normalskolen for Gymnastikken. Desuden skulde lignende Forsøg anstilles ved 2det Livregiment, og for at de kunde lede til et sikkert Resultat, skulde et vist Antal, f. Ex. 24 a 36 i Svømning aldeles uøvede Mand, i Sommer alene undervises ved Hjælp af Korkbelter og et lignende Antal alene ved Hjælp af Svømmeseler. Strax efter Svømmeøvelsernes Ophør skulde en allerunderdanigst Rapport indleveres til Hans Majestæt over Resultatet af disse Forsøg.

Da Svømmeøvelserne i de senere Aar vare blevne saa udbredte og almindeligt yndede, at den militaire Svømmeskole aarligen besøgtes af omtrent 7000 forskjellige Individer, og det desaarsag blev nødvendigt ved en eller anden Foranstaltning at raade Bod paa de Mangler, der endnu forefandtes, og saameget som muligt udvide Indretningen, saa vovede jeg, i mine allerunderdanigste Forestillinger af 22de og 27de Mai, at lede Hans

Majestæts Opmærksomhed herpaa, og allerunderdanigst at foreslaae de Midler, ved hvilke Manglerne kunde afhjælpes og denne nyttige Indretning udvides.

Det behagede Hans Majestæt af særdeles Naade at approbere det af mig allerunderdanigst Indstillede, og, ved Rescript af 24de Mai til det Kongelige Artillericorps, at tillade, at 6 til 8 Stykker Pontons med Tilbehør henlagdes i den militaire Svømmeskoles Bassin, for deraf at danne end een Flaade til Afbenyttelse ved Svømme-Underviisningen; samt ved Rescript til mig af samme Dato allernaadigst at bifalde, at der til den til Cadetternes Underviisning henlagte Flaade maatte anskaffes et Net, flettet af Tougværk, hvilket, ifølge Rescript af 31te Mai til det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium, maatte forfærdiges paa Takkelloftet paa Nyholm. Ved samme allerhøieste Rescript blev det desuden allernaadigst tilladt, at der maatte vælges en anden Flaade til Cadetternes Underviisning istedetfor den, de hidtil havde afbenyttet, da denne fandtes for svag; og at det paa den før afbenyttede Flaade opsatte Træhuus maatte henflyttes paa den nye Flaade og indrettes saaledes som det af Sø-Etaten, efter nærmere Overeenskomst med mig, maatte findes meest hensigtsvarende. Endeligt behagede det og Hans Majestæt, ved Rescript til General-Commissariats-Collegiet, at tillade Anskaffelsen af en Gangbro imellem Landet og den til Cadetternes Øvelser henlagte Flaade, for at denne derved kunde lægges længere ud i Bassinet, hvor Vandet var mere rindende og følgeligt friskere.

Alt Ovenstaaende blev af Vedkommende foranstaltet og indrettet paa den meest hensigtsvarende Maade, og bidroge disse betydelige allernaadigste Foranstaltninger særdeles til at Øvelserne kunde foretages med end større Sikkerhed, Orden og Beqvemmelighed.

Den 1ste Juni meddeelte Institutet Læreren i dets Normalskole for Gymnastikken et Tillæg til den, under 28de Januari f. A., for ham udfærdigede Instrux, der indeholdt de Bestemmelser, som vare at iagttage ved Skolens Elevers Bade- og Svømme-Øvelser, og under 13de Juli en lignende Instrux med Hensyn til den Hjælpeskole, der da oprettedes i Forbindelse med Normalskolen for Gymnastikken.

Den 8de Juni befalede Hans Majestæt ved Parolen allernaadigst saaledes:

"Ved at have ladet Os forelægge de om Svømmeøvelserne i f. A. indkomne Rap-"porter, have Vi med Fornøielse erfaret den Opmærksomhed, som de fleste Foresatte have "viist denne gavnlige Underviisningsgreen, hvorfor herved tilkjendegives dem Vor Tilfredshed."

Da Eleverne af Normalskolen for Gymnastikken tillige ere Elever af de militaire Caserneskoler, og som saadanne, overeensstemmende med det for disse Skoler i Aaret 1821

approberede Reglement for den gymnastiske Underviisning, i Sommermaanederne alene skulle øves i Svømning, kunde saaledes ingen Underviisning i de øvrige gymnastiske Øvelser finde Sted. Heraf fulgte, at en stor Deel af de Skolelærere, der om Sommeren besøgte Normalskolen for Gymnastikken — fornemmelig i den Hensigt at gjøre sig bekjendte med Underviisningen i de øvrige gymnastiske Øvelser, eftersom locale Hindringer ofte forbyde dem at indføre Svømning — ikke kunde see deres Ønske opfyldt. Dette var en saa meget større Mangel ved denne for Sagens Udbredelse vigtige Indretning, som den netop besøgtes af det største Antal Lærere i Skoleferietiden i August Maaned, paa hvilken Tid Svømmeunderviisningen, overeensstemmende med ovennævnte Reglement, udelukkende skulde foretages.

For at raade Bod paa denne væsentlige Mangel, havde jeg, i Forventning af Hans Majestæts allernaadigste Bifald, anmodet Directionen for Kjøbenhavns Fattigvæsen om, at beordre et Antal af 200 Drenge af de Sammes Bestyrelse underlagte Skoler til, saalænge Svømmetiden vedvarede, at møde i Normalskolen for Gymnastikken hver Eftermiddag fra Kl. 6 til 7, for at deeltage i alle de for Almueskolerne befalede gymnastiske Øvelser, med Undtagelse af Svømning. Directionen opfyldte velvilligen mit Ønske, og der mødte saaledes hver Aften i Juli og August Maaneder 100 af ovennævnte Antal i Normalskolen.

Hans Majestæt var saa naadig, under 12te Juli — Bilag Nr. 46 —, aldeles at bifalde Oprettelsen af denne Hjælpeskole, der gav mange Skolelærere, som ellers havde maattet reise herfra med uforrettet Sag, Leilighed til at gjøre sig bekjendte med den fuldstændige gymnastiske Underviisning.

Den 9de Juli indleveredes en allerunderdanigst Rapport om alle de herværende Lærere, som, ifølge Hans Majestæts allerhøieste Parolbefaling af 25de Mai, iaar vare prøvede ved Institutet, ligesom og over de Batteri- og Compagni-Lærere, der ifølge allerhøieste Befaling af 25de Marts vare oplærte, hvilke næsten alle bleve dimitterede med fortrinlige Vidnesbyrd om Duelighed. Det i Begyndelsen af Svømmetiden saa særdeles heldige Veir bidrog meget til det saare fordeelagtige Resultat af samtlige ovennævnte Læreres Prøver og Øvelser.

Under samme Dato indleveredes allerunderdanigst Rapport over den ved Institutet senest afholdte Dimissions-Examen, ved hvilken de da dimitterede Elever aflagde særdeles tilfredsstillende Prøver paa Duelighed.

Ifølge min allerunderdanigste Forestilling af 10de Juli, blev der, ved en Parolbefaling af 14de s. M. — Bilag Nr. 47 —, allernaadigst forundt end flere Lettelser for det Mandskab, som havde gjort god Fremgang i Svømning.

Med Hans Majestæts allernaadigste Tilladelse havde fremdeles 6 deels Borger-deels Almue-Skoler iaar nydt Adgang til den militaire Svømmeskoles Locale, hvorved atter nogle hundrede Drengebørn havde havt Leilighed til at høste Nytte af denne saa gavnlige Underviisning.

Det behagede Hans Majestæt, under 1ste August, høistnaadigen at hædre 2de af de ved Institutet ansatte Officierer: Capitain v. Staggemeyer af H. K. H. Prinds Christian Frederiks Regiment og Capitain v. Hansen af H. M. Kongens Livjægercorps, med Ridderkorset af Dannebrogen, og, ved saaledes allernaadigst at udmærke disse ligesaa høist duelige som for deres Pligters Opfyldelse nidkjære Officierer, tillige huldrigst at tilkjendegive Allerhøistsammes Yndest for den Sag og den Indretning, for og ved hvilken de virkede.

Da næppe nogen Ungdom mere synes at trænge til en hensigtsvarende gymnastisk Underviisning, end den, der er bestemt til Studering, saameget mere, som Nutidens strængere Fordringer gjøre det nødvendigt, at der af Samme maa anvendes 10-12 ja endog flere Timer dagligen deels i Skolen og deels til Forberedelse hjemme, havde den studerende Ungdoms gymnastiske Underviisning stedse været en Gjenstand for Hans Majestæts allernaadigste Opmærksomhed. Det behagede derfor Allerhøistsamme, i August Maaned d. A., at beordre Directionen for Universitetet og de lærde Skoler at indlevere en allerunderdanigst Indberetning om, "hvad der til den Tid var virket for Gymnastikken i de denne Directions Virkekreds underlagte lærde Skoler."

Overeensstemmende med den under 7de November 1809 emanerede Anordning for de lærde Skoler, dens 4 §., hvori paabødes, at "Underviisning i Gymnastik skulde gives naar og hvor det kunde skee", havde velbemældte Direction opmuntret og truffet Foranstaltninger til at indføre Samme. Methodisk Veiledning i Gymnastik ialmindelighed gaves ikke før Aaret 1819 i nogen af disse Skoler; derimod havde hist og her enkelte Lærere paataget sig at give Disciplene nogen Anviisning, ligesom disse ogsaa paa enkelte Steder selv, eller efter deres Læreres Opmuntring, havde benyttet sig af de Leiligheder, som gaves paa ethvert Sted især. Saaledes havde Disciplene ved den lærde Skole i Helsingøer faaet Underviisning i Exercits af en Officier, og i Kjøbenhavn benyttede flere af Metropolitanskolens Disciple det herværende civile gymnastiske Institut. Ikkun ved een Skole var en egen Lærer i Gymnastik ansat, men som dog havde andre Fag tillige, nemlig Læ-

reren Goos ved Frederiksborg Skole, hvis Underviisning i Gymnastik dog meest indskrænkede sig til Svømning.

Hvor nogen Lærer selv havde tilbudet sig at undervise Ungdommen i Svømning, var en saadan Underviisning bleven sat i Gang; men da det stundom var Tilfældet, at den dertil beqvemme og villige Lærer blev forflyttet fra Skolen, saa skete det og let, at Underviisningen igjen ophørte.

De daværende væsentligste Hindringer for Svømme-Øvelsernes almindeligere Indførelse ved de lærde Skoler, vare, foruden hvad det Locale kunde hindre:

1) Mangel paa øvede og paalidelige Lærere, der kunde give en methodisk Underviisning, og til hvilke saavel Forældre som Skolernes Foresatte med Tillid kunde betroe deres Ungdom;
2) Mangel paa de Indretninger, som Bade- og Svømme-Steder udfordre, hvilke fattedes allevegne, selv der, hvor Leiligheden var saa beqvem, at Indretningerne kunde gjøres med liden Umag og Bekostning;
3) Vedvarende Fordomme hos Nogle; hvilken Hindring ikke kunde ventes hævet, førend egen Erfaring og Kundskab giorde en ny Generation villig til og ivrig for at meddele den opvoxende Slægt en af den selv i sin hele Gavnlighed paaskjønnet Færdighed.

I de sildigere Aar er der, som alt tidligere er anført, ved Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn virket særdeles betydeligt for denne Sag af denne Skoles driftige og ivrige Bestyrer, Professor Ridder Nielsen, ligesom der og er virket for denne Underviisning i endeel lignende Skoler; men flere Vanskeligheder havde dog hindret Directionen fra at gjøre noget bestemt Skridt til Sammes almindelige Indførelse.

Alligevel indførtes gymnastiske Øvelser i de lærde Skoler i Roeskilde ved Adjunct Thrige og i Vordingborg ved Adjunct Grønlund. Saavidt mig bekjendt, var den ogsaa i Gang i Nakskov under Rector Stephansens Tilsyn. I Nykiøbing dreves den med Iver, saalænge (nu Pastor) Nyholm var Lærer ved Skolen, og i Aarhuus, medens Rector Tauber var ansat der. Siden har H. K. H. Prinds Christian Frederik, Gouverneur over Fyen, hvis Betænkning Directionen for Universitetet og de lærde Skoler havde udbedet sig, naadigst tilbudet, indtil videre, at lade anvises en Plads i Slotshaugen i Odense til Skolens gymnastiske Øvelser og Apparaternes Anbringelse. I Roeskilde er til samme Brug kjøbt og indrettet et i nogen Afstand fra Skolen beliggende grundmuret Huus, hvis Anskaffelse og Indretning har kostet omtrent 1500 Rbdlr.,

og i Vordingborg er et Udhuus, som staaer i Forbindelse med Skolen, indrettet saaledes, at det tillige afgiver et Locale, hvor gymnastiske Øvelser kunne foretages om Vinteren og i slet Veir. Saaledes tør det nu haabes, at en fuldstændig gymnastisk Underviisning inden kort Tid vil kunne gives i samtlige lærde Skoler, enten hele Aaret igjennem, eller, hvor Saadant formedelst Mangel paa Locale ikke kan skee, i Sommermaanederne.

Ved det i Aaret 1828 indleverede Forslag til de interimistiske Bestemmelser for Bajonetfægtningen, var det allerunderdanigst indstillet, at det allernaadigst maatte vorde Infanteri-Regimenterne og Jæger-Corpserne paalagt at prøve disse Bestemmelser i eet Aar, og derpaa afgive deres allerunderdanigste Formening om Sammes Anvendelighed. Disse bleve, ifølge allerhøieste Befaling, indleverede i Løbet af Sommeren 1829, og mig allernaadigst tilstillede, hvorpaa det den 29de August behagede Hans Majestæt, paa Grund af min allerunderdanigste Forestilling af 26de s. M., allernaadigst at befale Premierlieutenant v. Irminger at møde fra Midten af September s. A. i Kjøbenhavn, for i Forening med mig at gjennemgaae Bemærkningerne, og derom indsende vor allerunderdanigste Rapport.

Under 23de October s. A. vovede vi allerunderdanigst at forelægge Hans Majestæt denne Rapport, som og de allerunderdanigste Forslag i denne Henseende, m. m. Ved et allerhøieste Rescript til General-Commissariats-Collegiet behagede Hans Majestæt kort derefter allernaadigst at approbere ovennævnte allerunderdanigste Forslag, samt at bifalde Trykningen af Reglementet for Bajonetfægtningen, saaledes som det af os allerunderdanigst var forelagt.

I August indsendte Commandanten paa Bornholm sin første allerunderdanigste Rapport om Gymnastikkens Fremgang sammesteds, hvilken allernaadigst blev mig meddeelt til Gjennemlæsning. Heraf erfaredes allerede de gode Frugter af Hans Majestæts, med Hensyn til Gymnastikkens Indførelse paa Bornholm, i Aaret 1828 allernaadigst trufne Foranstaltninger og huldrigst forundte betydelige Understøttelse. Ved Commandantens varme Omsorg var nemlig denne Underviisning ikke blot med Held begyndt i Milicen, og endeel Compagnilærere oplærte for Samme, men den havde endog fundet saa god Modtagelse, at den indførtes i Borgerskolen i Rønne, hvor 85 Elever deeltoge deri, som og i den lærde Skole sammesteds. Endeel af Milicens gymnastiske Apparater afbenyttedes ved disse Indretningers Underviisning under den i det forrige Aar her dannede Lærer.

I Løbet af denne Maaned indleveredes allerunderdanigst Rapporten om samtlige de militaire Academier, Corpser, Underviisningsanstalter og Skoler, hvis gymnastiske Underviis-

ning allernaadigst er anbetroet min Inspection, som og om hvor stort et Antal Almue- og Borger-Skoler, der i denne Sommer, ifølge allernaadigst Tilladelse, havde havt Adgang til den militaire Svømmeskole. Af den dermed fulgte summariske Extract erfaredes, at omtrent 8000 Individer, deels militaite deels civile, i dette Aar havde høstet Nytte af denne Indretning, i hvilket Antal dog ikke var indbefattet Mandskabet af det Kongelige Artilleri-Corps, den Kongelige Livgarde til Hest, saavelsom af Sø-Artilleri-Corpset og Matros-Corpset, da disse ikke underviistes i bemældte Skole, men i forskjellige hver især anviste Svømme-Anstalter.

Blandt ovennævnte Antal vare flere end 3000 Børn fra Almue- og Borger-Skolerne i Kjøbenhavn, der, med allerhøieste Tilladelse i de foregaaende Aar, og ifølge Hans Kongelige Majestæts allerhøieste Rescript af 20de Mai d. A., allernaadigst vare forundte Adgang til bemældte Skole.

Af disse Rapporter erfaredes de betydelige Fremskridt, der vare giorte, og hvorlunde den saa almindelige Udbredelse af denne gavnlige Sag vidnede om, hvormeget dens Nytte erkjendtes.

Ved et allerhøieste Rescript af 27de September — Bilag Nr. 48 — behagede det Hans Majestæt høistnaadigen at tillægge det militaire gymnastiske Institut Prædicat af "Kongeligt", som et huldrigst Beviis paa Allerhøistsammes allernaadigste Tilfredshed med dets i 25 Aar udviiste Bestræbelser. Institutet følte dybt, hvor høiligen dette nye og saa hæderlige Beviis paa Hans Kongelige Majestæts særdeles Naade opfordrede Samme til, ved de ivrigste Bestræbelser at gjøre sig værdigt til Allerhøistsammes fremtidige allernaadigste Tilfredshed.

Ved Rescript af 30te September — Bilag Nr. 49 — behagede Hans Majestæt, i Anledning af ovennævnte allerunderdanigste Rapport betræffende Svømmeøvelserne, allernaadigst at tilkjendegive Sin Tilfredshed saavel i denne Henseende, som og med Hensyn til hvad der iaar var virket ved den oprettede Hjælpeskole for Gymnastikken.

Af den under 16de October allerunderdanigst forelagte Generalliste over Armeens Indberetninger om det tjenstgjørende Mandskabs Øvelser i Hugning og Bajonetfægtning m. m. i forrige Vinter, var det indlysende, at Regimenterne og Corpserne havde baaret særdeles Omsorg for at fremme Mandskabets Underviisning i Gymnastik og Vaabenøvelser, ligesom og, at Officiererne med Interesse og Held havde gjort sig bekjendte med Bajonetfægtningsøvelserne. Det behagede derfor Hans Majestæt, under 19de s. M., allernaadigst at tilkjen-

begive Officiererne isærdeleshed, saavelsom Underofficiererne og Mandskabet ialmindelighed, Allerhøistsammes Tilfredshed og Tak.

Jeg havde alt tidligere vovet at yttre min allerunderdanigste Formening, at de Fordele, som Bajonettens Anvendelse mod Cavalleri unegteligen gav Infanteristen især over den sabelbevæbnede Cavallerist, ufeilbarligen vilde lede til, at Cavalleristen vilde søge at udfinde Midler til at gjøre disse Fordeele mindre skadelige for sig, og at saaledes begge Vaaben paa denne Maade vilde vinde i større Færdighed. Denne Formening bekræftedes nu derved, at man ved forskjellige Cavalleri-Regimenter, i Løbet af Vinteren, anstillede Forsøg i denne Henseende, for at udfinde fordeelagtigere Dækninger til Forsvar mod den med Bajonet angribende Infanterist; hvilket især var Tilfældet ved Hans Kongelige Høihed Prinds Frederik Ferdinands Regiment lette Dragoner og det Sjællandske Landseneer-Regiment.

Sidstnævnte Regiment indleverede under 21de October 1829 et allerunderdanigst Forslag om nogle ved Sammes Exerceerskole med dets Officierer og Underofficierer øvede Forsvars-Bevægelser med Landsen mod Bajonetten, over hvilket Forslag det, under 26de October, behagede Hans Kongelige Majestæt at befale Premierlieutenant v. Irminger og mig at afgive vor allerunderdanigste Betænkning, der under 29de s. M. allerunderdanigst blev indleveret. Men da vi derhos formeente, at denne Sag syntes af saa megen Vigtighed og Interesse, at den fortjente nærmere practisk Undersøgelse, og vi desaarsag vovede allerunderdanigst at foreslaae nogle practiske Forsøg i denne Anledning, behagede Hans Majestæt, under 4de November, at tillægge os allerhøieste Befaling til, i Løbet af Vinteren, at anstille disse og derpaa at afgive vor nærmere allerunderdanigste Betænkning; ligesom det og allernaadigst blev paalagt det Sjællandske Landseneer-Regiment: "at det "med en heel Esqvadrons tjenstgjørende Mandskab, og det dertil svarende Antal af Heste, "havde at anstille Forsøg, hvorvidt de i Forslaget anførte Parader og Stød under Fægt"ningen kunde ialmindelighed med Fordeel lade sig udføre, og at Regimentet i sin Tid, "paa nærmere allerhøieste Befaling, havde at forevise Resultatet af disse Øvelser."

Den 19de October behagede Hans Majestæt, ifølge min allerunderdanigste Forestilling, at ansætte Premierlieutenant la Cour af 2det Jydske Infanteri-Regiment som Inspectionsofficier ved Institutet, og under 23de November tillige som Medhjælper ved de mig, som Directeur for Gymnastikken, allernaadigst paalagte Forretninger.

Jeg bevidnede allerunderdanigst Hans Majestæt min dybeste Følelse af Tak for den betydelige Assistence, Allerhøistsamme ved denne Officiers Ansættelse og Medhjælp al-

lernaadigst havde behaget at forunde mig ved Opfyldelsen af de mange mig paaliggende Pligter, og skylder Sandheden at tilstaae, at Ingen med større Varme og Vedholdenhed kan interessere sig for den ham overdragne Tjeneste, end denne i enhver Henseende dygtige og agtværdige Officier, og at saavel Institutet som jeg skylder hans ivrige Bestræbelse og trolige Medhjælp Meget.

Det behagede derhos Hans Majestæt, ifølge Institutets allerunderdanigste Indstilling, allernaadigst at befale: "at samtlige herværende Gymnastik-Lærere skulde møde 6 Dage "forinden Øvelserne med de øvrige Lærere skulde begynde, for vedbørligen at kunne instrue-"res, og siden med større Nytte bruges ved de øvrige Læreres Øvelser; som og, at "Gymnastiklærerne af Kronens, 3die Jydske og Fyenske Infanteri-Regimenter skulde "møde ved Institutet, for i Forening med ovennævnte Lærere at deeltage i Øvelserne, samt "at Gymnastik-Lærerne af de i Holsteen garnisonerende Regimenter og Corpser skulde møde "i Glückstadt, for under Premierlieutenant v. Irminger at øves i Bajonetfægtning"; hvilke allernaadigste Befalinger have bidraget saare meget til at gjøre de aarlige Prøver og Øvelser end mere hensigtsvarende og almeennyttige. Endvidere blev det allernaadigst tilladt Institutet, at lade samtlige Gymnastik-Lærere instrueres i Brugen af Landsen, for at de rigtigere kunde behandle dette Vaaben under Sammes Brug mod Bajonetten, og omvendt.

Ved en velordnet Underviisning i Cavalleristens Øvelse i at hugge, bør det stedse være et Hovedformaal, at ethvert Hug udføres saa skarpt og kraftfuldt som muligt. Institutet, fuldkomment overbeviist om Vigtigheden heraf, har derfor stedse henvendt særdeles Opmærksomhed paa, at alle dets Elever, men især de, der vare bestemte til Lærere ved Artilleriet og Cavalleriet, nøde en fortrinlig Øvelse i denne Henseende, og derhos fordret, at ethvert Hug skulde under Udførelsen give en hvinende eller pibende Lyd, saavidt som Sidegeværets Construction og den Retning, i hvilken Hugget falder, kan tillade det. Da det imidlertid er en paa Erfaring grundet Sandhed, at et hvinende Hug vel er et Beviis paa et skarpt, men derhos ingenlunde stedse paa et kraftfuldt Hug, og at Huggets Kraft ikkun med Bestemthed kan bedømmes da, naar det udføres mod en eller anden Gjenstand, saa havde Institutet, allerede for nogle Aar siden, foranstaltet, at dets Elever gaves Leilighed til en fortrinligere Øvelse i Skarphugning, ved at gjennemhugge Grene af Popler og andre Træsorter, og antages ved denne Øvelse ikkun det Hug for skarpt og kraftfuldt udført, hvorved Grene af 2-3 Tommers Gjennemsnit og derover overskjæres glat og frit for Bræk eller Trævler. Denne Øvelse fortsattes og iaar ved Prøverne og Øvelserne med nyligt

nævnte 170 Lærere, der, ifølge allerhøieste Parolbefaling af 19de October, vare commanderede til Institutet. Disse Prøver endtes den 21de November d. A., paa hvilken Dag Lærerne saavelsom Eleverne af Institutets Normalskole allerunderdanigst bleve præsenterede.

Det var første Gang, at Gymnastik-Lærerne af Kronens, 3die Jydske og Fyenske Infanteri-Regimenter deeltoge i de aarlige Prøver og Øvelser i Forening med de øvrige Lærere, og Erfaring lærte, at de behøvede, som og havde betydelig Fordeel af, denne Instruction.

Af den over disse Øvelser indleverede allerunderdanigste Rapport, erfarede Hans Majestæt allernaadigst den Flid og Iver, der var bleven lagt for Dagen saavel af bemældte Lærere, som af de Officierer og Overlærere, til hvem disses Veiledning havde været anbetroet. Institutets Foresatte og Lærere følte deres Bestræbelser høiligen lønnede derved, at Hans Majestæt allernaadigst behagede saavel ved Præsentationen flere Gange at yttre Sin Tilfredshed med bemældte Lærers gode Fremgang, som og, ved en allerhøieste Parolbefaling af 29de s. M., høistnaadigen at tilkjendegive Sin allerhøieste Tilfredshed, fordi de vare fundne "udmærket godt underviste og øvede." Det behagede desuden Hans Majestæt at belønne dem blandt Lærerne, der fortrinligen havde udmærket sig ved disse Prøver, deels ved at forunde Enkelte Præmie-Epauletter og Andre Sergeants Tillæg, og deels ved at forunde Flere ikke ubetydelige Gratificationer.

Ved allerhøieste Rescript af 1ste November til det Kongelige General-Commissariats-Collegium, som og ved Parolbefalinger af 2den s. M. — Bilag Nr. 50 — og 10de s. M. — Bilag Nr. 51 —, bleve fremdeles forskjellige Foranstaltninger trufne, der havde en vigtig Indflydelse paa, at Underviisningen i Vaabenøvelserne kunde blive fuldstændigere.

Den 23de November begyndte, overeensstemmende med en allerhøieste Parolbefaling af 26de October d. A., Underviisningen i Gymnastik og Vaabenøvelser med det tjenstgjørende Mandskab, hvorved det tillige allernaadigst blev fastsat: "at disse Øvelser skulde udføres "saaledes, som Hans Majestæts allerhøieste Parolbefalinger af 3die og 24de November "f. A. bestemte, hvorhos dog skulde iagttages de i Parolbefalingerne af 8de December f. A. "samt 2den og 9de Februar d. A. givne Forskrivter."

Den 5te December indleverede jeg, ifølge allerhøieste Befaling af 15de November, min allerunderdanigste Formening angaaende de Beretninger, der vare indsendte fra Directionen for Garnisons-Skolevæsenet og det 2det Liv-Regiment, betræffende de befalede For-

søg med Korkbelters Anvendelse ved Svømmeøvelserne, hvoraf det erfaredes, at Resultatet af Forsøgene tilfulde havde beviist Nytten af disse Hjælpemidler, som og Sammes betydelige Fortrin for Fjerbelterne. Det behagede derpaa Hans Majestæt, ved allerhøieste Rescript af 6te s. M., at fastsætte, ved hvilke Indretninger disse Belter skulle anvendes, og hvor stort et Antal deraf der skulde anskaffes.

Den 7de December blev, ved en allerhøieste Parolbefaling, det Fornødne fastsat med Hensyn til de efter fuldendt Examen fra Landcadetcorpset afgaaende Officierers Øvelser ved det Kongelige militaire gymnastiske Institut; hvorhos det tillige blev befalet: "at disse Officierer skulde øves i at bruge Landsen, som og i de for Cavalleriet reglementerede Hug "og Dækninger." Disse Officierers Øvelser udvidedes saaledes til flere nyttige Vaabenøvelser, i hvilke de, som Cadetter, ikke havde havt Underviisning.

Det er unegteligt, at den Underofficier, der udmærker sig saavel ved sin Dygtighed og Paalidelighed som Underbefalingsmand, som ved sin Duelighed og Brugbarhed som Gymnastiklærer, gavner Hans Majestæts Tjeneste i dobbelt Henseende, og saaledes, ved Forfremmelse og Forbedring i Kaar, under iøvrigt lige Omstændigheder, billigen bør nyde Fortrin for den, som ikkun kan bruges i een enkelt af disse Tjenst-Stillinger. Dette var og Tilfældet med flere af Gymnastiklærerne i Armeen, der, paa Grund af deres fleersidige Duelighed, jevnligen forfremmedes til virkelige Vagtmestere og Commandeersergeanter, stundom endog efter meget kort Tids Tjeneste som Lærere. Skjøndt saadan Forfremmelse vistseligen tillige kunde have havt en saare gavnlig Indflydelse paa Mandskabets gymnastiske Underviisning, naar deslige Underofficierer, under visse Indskrænkninger, vare vedblevne at forrette Tjeneste som Lærere i Gymnastik ved deres respective Regimenter og Corpser, saa var dette desværre ikke Tilfældet, eftersom de almindeligen strax fritoges for deres Tjeneste som Lærere, saasnart de paa slig Maade vare avancerede.

Da imidlertid flere af de herværende til Commandeersergeanter forfremmede Lærere, af Kjerlighed til deres forrige Stilling, og af Lyst til at vedligeholde, og, om muligt, forøge deres Duelighed, frivilligen mældte sig for at deeltage i de for saadanne Lærere allernaadigst befalede aarlige Øvelser, som og tilbøde sig at assistere ved deres respective Regimenters Mandskabers Underviisning, og derved gave Beviis paa, at denne Underviisning meget vel kunde forenes med deres Tjeneste som Commandeersergeanter, foranledigede dette Institutet til, i en allerunderdanigst Forestilling af 15de December, at lede Hans Kongelige Majestæts Opmærksomhed paa denne ikke uvigtige Sag; hvorpaa det under 21de De-

cember — Bilag Nr. 52 — behagede Allerhøistsamme ved Parolen allernaadigst at give en Befaling desangaaende.

Den 25de s. M. vovede jeg allerunderdanigst at indstille, at det senest allernaadigst approberede Reglement for Bajonetfægtningen maatte af Premierlieutenant v. Irminger vorde oversat i det tydske Sprog, for at det med større Fordeel kunde afbenyttes af Underofficiererne af de i Holsteen garnisonerende Regimenter og Corpser, hvilket Hans Majestæt kort derefter allernaadigst behagede at approbere, og derhos at tillægge det Kongelige General-Commissariats-Collegium den fornødne Befaling i denne Henseende.

De for samtlige Gymnastiklærere allernaadigst befalede aarlige Prøver og Øvelser have unegteligen bidraget saare meget til at vedligeholde disse Læreres Brugbarhed; men uagtet mange af de herværende Gymnastiklærere ved disse Øvelser almindeligen viste megen Duelighed og særdeles Interesse for deres Tjeneste, maatte Institutet dog beklage, at de sjeldent bragte det til større practisk Færdighed end den, de ved deres Afgang fra Institutet havde erhvervet. Vel gav deres Tjeneste som Lærere dem tilstrækkelig Øvelse i at undervise, derimod manglede de Fleste tildeels Leilighed tildeels Requisiter til gjensidigen at kunne øve sig med deres Jevnlige, og paa denne Maade opnaae større Færdighed. For at raade Bod herpaa, tillod Institutet sig, i en allerunderdanigst Forestilling af 15de s. M., at indstille hvorledes denne Mangel kunde afhjælpes, hvorpaa det den 28de December — Bilag Nr. 53 — behagede Hans Majestæt ved Parolen allernaadigst at befale, at disse Lærere skulde møde eengang maanedligt til Øvelse ved Institutet. Denne allernaadigste Foranstaltning viste allerede i Løbet af 1830 gode Følger, og vil upaatvivleligen i de følgende Aar bidrage betydeligt til at forøge disse, som oftest meget duelige, Læreres større Færdighed og Vaabendygtighed.

Den 29de December behagede Hans Majestæt, paa Grund af det Sjællandske Landseneer-Regiments allerunderdanigste Forestilling af 27de s. M., allernaadigst at approbere: "at 2de Underofficierer maatte commanderes fra Regimentet til det Kongl. militaire gymnastiske Institut for at oplæres i Bajonettens Anvendelse mod Cavalleri," da Regimentet ønskede at bruge disse Underofficierer ved de Forsøg, der ved Samme foretoges med Landsen mod Bajonetten.

25 af de fra Landcadet-Corpset, i Slutningen af 1828, dimitterede Officierer bleve iaar instruerede ved det Kongl. militaire gymnastiske Institut i Bajonettens Anvendelse, ligesom og 5 Gymnastiklærere og 58 Compagni-Lærere dimitteredes fra denne Indretning.

Normalskolen for Gymnastikken fortsatte med Held sin Virksomhed med et Antal af 160 Børn, ligesom og 200 Drenge nøde Underviisning i den, i Forbindelse med Normalskolen, oprettede Hjælpeskole. 98, for det meste Skolelærere, besøgte Skolen, hvoraf de Fleste bleve forsynede med Attester om Duelighed til at veilede Ungdommen ved den gymnastiske Underviisning. Flere Apparater, som Institutet end manglede, bleve allernaadigst forundte Samme.

Hans Majestæt behagede atter i dette Aar høistnaadigen at tage de gymnastiske Øvelser i Øiesyn ved de militaire Academier, det Kongelige militaire gymnastiske Institut, Kjøbenhavns Garnisons Exerceerskole, Sø-Etatens Skoler, samt, paa Allerhøistsammes Reise, ved nogle af Landets lærde samt Borger- og Almue-Skoler, ligesom og, ved allernaadigst at tilkjendegive Vedkommende Sin Tilfredshed med Sammes Fremme, og ved saare mange høist gavnlige Foranstaltninger og hensigtsvarende Befalinger, huldrigst at virke til Sammes yderligere Udbredelse.

1830.

Paa Grund af min allerunderdanigste Forestilling af 4de December 1829 behagede Hans Majestæt ved Parolen den 4de Januar — Bilag Nr. 54 — allernaadigst at befale, hvorledes der skulde forholdes saavel med Rekrutternes og det tjenstgjørende Mandskabs som med Underviisningsanstalternes Elevers Underviisning i Bajonetfægtning.

Med Hans Majestæts allernaadigste Tilladelse havde Institutet ogsaa i denne Vinter tilbudet dets Locale i den nye Gymnastikbygning til Øvelse i Bajonetfægtning for de Officierer af Kjøbenhavns Garnison, der, ifølge foregaaende allerhøieste Befaling, skulde gjøre sig bekjendte med dette Vaaben. Disse Øvelser fortsattes i Løbet af December Maaned f. A. og Januar Maaned d. A., og gave mange af d. Hrr. Officierer Leilighed til at gjøre sig nøiere bekjendte med og forskaffe sig practisk Duelighed i denne vigtige Øvelse.

For at ikke de fra Landcadetcorpset afgaaende Officierer, der ved Institutet skulde instrueres i Bajonetfægtning, Landsespil og Cavallerihugning, skulde udsættes for større Anstrængelse, end der, med Hensyn til de Flestes unge Alder, burde forlanges, forelagdes af Institutet et allerunderdanigst Forslag til den hertil bestemte Tids Anvendelse, hvilket Forslag allernaadigst approberedes. Overeensstemmende dermed fortsattes Underviisningen med de Officierer, som i December f. A. vare afgaaede fra Landcadetcorpset, fra d. 8de Februar til d. 6te Marts. Den Flid og Lærelyst, de i det Hele havde viist, saavelsom den Iver, hvilken Institutets Officierer og Lærere havde lagt for Dagen ved denne Underviisning,

gjorde mig det til en behagelig Pligt, i min allerunderdanigste Rapport om disse Øvelser særdeles fordeelagtigen at anbefale dem. Det behagede derpaa Hans Majestæt, ved Rescript af 15de Marts, allernaadigst at tilkjendegive Allerhøiistsammes Tilfredshed.

Den gode Fremgang, Underviisningen i Gymnastik og Vaabenøvelser havde havt i Danmark, som og især de betydelige allernaadigste Foranstaltninger og Forbedringer, der vare trufne ved det Kongelige militaire gymnastiske Institut, vakte Ønsket hos Generalmajor v. Scholten, der, efter flere Aars Forløb, for første Gang var nærværende ved een af Institutets Præsentationer for Hans Majestæt, til og at see denne nyttige Underviisning indført i Hans Majestæts vestindiske Besiddelser; og det behagede Hans Majestæt, paa Grund af Generalmajorens allerunderdanigste Forestilling i denne Anledning, ved allerhøieste Rescript af 16de December, allernaadigst at tillægge ham og mig Befaling til i Forening at foreslaae, hvilke Dele af Gymnastik og Vaabenøvelser de vestindiske Tropper og Drengebørnene i Almueskolerne burde lære, samt at indlevere Forslag til og Overslag over de gymnastiske Apparater, der til den Ende burde anskaffes saavel for de 3 Garnisoner i Vestindien som for bemældte Skoler. Fremdeles behagede Hans Kongelige Majestæt, ved Rescript af samme Dato, allernaadigst at approbere, at 2de ved de vestindiske Tropper ansatte Officierer bleve commanderte i nogle Maaneder til Institutet, for saavel practisk som theoretisk at gjennemgaae Alt til Underviisningen henhørende, og saaledes med større Nytte at kunne overdrages Inspectionen over disse Øvelser ved bemældte Tropper.

Den 20de Februar vovede Generalmajor v. Scholten og jeg allerunderdanigst at forelægge Hans Majestæt det os allernaadigst befalede Forslag, angaaende Gymnastikkens Indførelse i Vestindien, og det behagede derpaa Allerhøiistsamme, under 13de Marts, allernaadigst at rescribere det Kongelige General-Toldkammer og Commerce-Collegium det i saa Henseende Fornødne — Bilag Nr. 55 —.

Da Generalmajor v. Scholten stedse har interesseret sig for og rigtigen vidst at vurdere denne Underviisningsgjenstand, og, ligesom Commandanten paa Bornholm, selv allerunderdanigst har yttret Ønsket om Sammes Indførelse i Vestindien, saa vil den ufeilbarligen ved hans varme Forsorg fremmes med samme Held der som paa Bornholm.

Ovennævnte allerhøieste Rescript og de dermed i Forbindelse staaende nærmere allernaadigste Foranstaltninger ere nye og mærkelige Beviser paa, hvorlunde Hans Majestæt, overbeviist om Sagens Nytte, overalt huldrigst har behaget kraftigen at virke til dens Udbredelse.

Den 6te Marts forelagdes allerunderdanigst General-Rapporten om de Beretninger, der vare indkomne fra de udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Regimenter og Corpser om Gymnastikkens Tilstand og Fremgang i Sammes Underviisnings-Anstalter for Underofficierer og Spillemænd m. m.; hvorpaa det, ved en allerhøieste Parolbefaling af 13de April, behagede Hans Majestæt allernaadigst at tilkjendegive Sin Tilfredshed med den Iver og Flid, som vedkommende Foresatte og Lærere havde viist for Underviisningens stadige Fremme.

Under s. Dato indleveredes allerunderdanigst en Generalliste over de fra Marinen og Armeen i det foregaaende Aar indkomne Svømme-Rapporter. Af den med samme fulgte summariske Extract erfaredes, at af de Deeltagende 7808 havde 5890, eller over ¾ af den i Øvelserne deeltagende Styrke, i Aaret 1829 bragt det til at kunne svømme, og deriblandt 1650 endog til den Færdighed, at de kunde udføre Alt, hvad Reglementet foreskriver, følgeligt tillige færdigen redde Andre. Resten af den i Øvelserne deeltagende Styrke, 1918 Mand, var saa vel forberedet, at de Fleste vilde kunne gjøre gode Fremskridt i indeværende Sommer.

Et saa fortrinligt Resultat i en saa kold og ugunstig Sommer som i 1829 er et umiskjendeligt Beviis paa, hvorlunde denne nyttige Sag er gaaet frem i Marinen og Armeen med mærkelige Skridt, som og paa den almindeligere Opmærksomhed og Interesse, der af de respective Foresatte vises denne Læregjenstand. Et Antal af mere end 3000 Individer af Civil-Etaten blev i samme Sommer øvet i den militaire Svømmeskole, foruden det langt større Antal, der deels i Hovedstaden, deels over hele Riget, havde deeltaget i denne velgjørende Underviisning; og at Ingen blandt de Deeltagende, saavidt vides, har været udsat for nogen Fare, har unegteligen bidraget særdeles til at befæste den almindelige Tillid og gode Stemning for denne Sag, ligesom Alt dette tillige er et høist talende Beviis paa den særdeles Omhu og høie Naade, med hvilken Hans Majestæt har bifaldet ethvert Forslag, og ladet træffes enhver Foranstaltning, Allerhøiistsamme ansaae gavnlig til dens Fremme.

I Betragtning af Sagens heldige Resultat, behagede det Hans Majestæt, under 10de Marts, allernaadigst at rescribere mig saaledes: "Vi have med særdeles Velbehag læst "den af Dig under 6te dennes indsendte allerunderdanigste Rapport, da Samme vidner "om den gode Fremgang, Svømmeøvelserne i Aaret 1829 have havt i Vor Armee og "Marine."

Jeg bør ved denne Leilighed ikke med Taushed forbigaae den af Nogle gjorte Bemærkning: at, hvor gavnlige og velgjørende Svømmeøvelserne ialmindelighed end ere, saa

synes det dog, som om det tjenstgjørende Mandskab stundom er udsat for Brystsvagheder og andre Sygdomme ved denne Underviisning, og at den derfor ikke ubetinget har den velgjørende Indflydelse paa Voxne som paa Børn og Ynglinger. Hvor vigtig end denne Indvending ved første Diekast synes, saa er den dog, efter min fuldkomne Overbeviisning, ikke grundet. I de forskjellige Reglementer ere de meest hensigtsvarende Forholds- og Forsigtigheds-Regler fastsatte saavel for den gymnastiske Underviisning ialmindelighed, som for Svømmeøvelserne isærdeleshed. Ved saare mange Befalinger har Hans Majestæt til forskjellige Tider allernaadigst behaget deels at indskjærpe Overholdelsen af disse Forsigtighedsregler, deels at udvide Samme. Det har endvidere behaget Allerhøistsamme at lade træffes saare mange og gavnlige Foranstaltninger til, at Mandskabets Sundhed ikke udsattes for nogensomhelst Fare ved Øvelserne. Naar disse Foranstaltninger benyttes vedbørligen, og de ovennævnte Befalinger overholdes med samvittighedsfuld Nøiagtighed, da ere sikkert disse Øvelser ikke alene aldeles uskadelige for Mandskabets Helbred, men maae endog have en høist gavnlig og velgjørende Indflydelse paa Samme. Herom vidner den Lyst, hvormed den raske og sunde Soldat almindeligen deeltager i denne Underviisning; den Munterhed og det Velbefindende, der hos en Saadan yttrer sig efter Øvelsen, og, fremfor Andet, saa Manges Attraa efter at gaae i Vandet, endog udenfor de dertil fastsatte Tider, hvilket i fordeelagtige Sommere endog har været saa almindeligt, at det har foranlediget allerhøieste Befalinger, ifølge hvilke saadant, for at forebygge Uheld, maatte forbydes Mandskabet.

Hvi skulde og denne Øvelse, ligesaa gavnlig for dens practiske Nytte som velgjørende med Hensyn til Sundhed, Reenlighed og Velbefindende, kunne være mere farlig for Soldater, end for Voxne ialmindelighed! Og hvormange Tusinde af disse seer man ikke paa en varm og god Sommerdag med største Velbehag at tilfredsstille den Trang, de føle til at vederqvæge og forfriske sig ved Badning eller Svømning deels i vor ypperlige Badeanstalt ved Langebro, deels overalt i og udenfor Byen, hvor den mindste Leilighed tilbyder sig! Sporede de nogen ubehagelig Indflydelse paa deres Helbred deraf, da vilde de sikkerligen ikke frivilligt udsætte sig derfor.

Ikkun da kunne disse Øvelser blive farlige for Liv eller Helbred, naar Vandet eller Luften ikke have den behørige Varmegrad, eller og, hvis Brystsvage og Andre, der lide af saadanne Tilfælde, der ikke taale Vandet, deeltage deri; naar det ikke strængt paasees, at Mandskabet er fuldkomment afkjølet, forinden det gaaer i Vandet, eller under Øvelsen udsættes for utidig eller overdreven Anstrængelse m. m. og efter Samme ei strax sættes i passende Bevægelse. Dog dette er saa aldeles stridende mod de med Hensyn til disse Øvelser givne

allernaadigste Befalinger, at sikkerligen hver Foresat, Læge og Lærer med stræng Samvittighedsfuldhed vaager derover; og hvor dette skeer, hvor Mandskabet, ved enkelte Gange at bades, forberedes eller gjøres fortrolig med Vandet, og iøvrigt en gradviis og maadeholden Fremgangsmaade iagttages, kunne disse Øvelser sikkerligen ligesaa lidet udsætte Voxne som Børn og Ynglinger for nogensomhelst Fare. De høist enkelte Sygdomstilfælde, der muligen kunne finde Sted endog der, hvor alle Forsigtighedsregler strængt overholdes, bevise efter min Formening Intet, og opveies tilfulde saavel ved Svømnings Nytte ialmindelighed som ved de uomtvistelige Kjendsgjerninger, ifølge hvilke saa mangfoldige Individers Liv ere reddede ved Færdighed i denne Øvelse.

Af mine under 10de, 20de, 26de og 28de Marts allerunderdanigst forelagte Rapporter om Inspiceringen af den gymnastiske Underviisning m. m. ved det Kongelige Artilleri-Cadet-Institut, den Kongelige Livgarde til Hest, Sø-Artilleri-Corpset, Matros-Corpset og den 2den Husar Esqvadron, erfaredes, at Underviisningen i Gymnastik og Vaabenøvelser fandtes særdeles vel ordnet og fremmet ved ethvert af ovennævnte Steder, og især i udmærket Stand ved det Førstnævnte. Den særlige Omsorg, man her stedse har viist denne Green af Cadetternes Dannelse; den Opmuntring, deres Flid nød ved de Foresattes jevnlige Nærværelse ved Underviisningen, og den hertil valgte ligesaa passende som tilstrækkelige Tid, vare Aarsager, at Institutets høist duelige Lærers, Capitain Ridder v. Hansens, Bestræbelser her lønnedes med velfortjent Held, og gave Resultater, der maatte være ligesaa tilfredsstillende for de Foresatte og for Læreren, som de vare gavnlige for Cadetterne.

Kort derefter behagede det Hans Majestæt, ved Præsentationen af det Kongelige Artilleri-Cadet-Institut, tillige allernaadigst at tage de gymnastiske Øvelser sammesteds i Øiesyn, og derved at overbevise Sig om Sammes fortrinlige Fremgang.

De Underofficierer, som, ifølge allerhøieste Parolbefaling af 21de December f. A., bleve dannede til Compagni-Lærere ved Institutet, dimitteredes i Marts, og deres Duelighed berettigede til at forvente, at de med Nytte vilde kunne bruges til deres Bestemmelse. Ogsaa ved denne Leilighed nød Institutet den Lykke, under 14de April, at tilkjendegives Hans Majestæts Tilfredshed med den Flid og Nøiagtighed, med hvilken Institutets Officierer og Lærere havde opfyldt deres Pligter.

For at det tjenstgjørende Mandskab tillige kunde vorde instrueret i andre Grene af Gymnastikken, naar dets Øvelser i Bajonetfægtning og Hugning fandt Sted i Gymnastikbygningen, behagede det Hans Majestæt, ifølge min allerunderdanigste Indstilling, ved Rescript til det Kongelige General-Commissariats-Collegium og det Kongelige Ingenieur-Corps

af 10de April, allernaadigst at approbere Anskaffelsen af de fornødne Redskaber til saadanne Øvelser.

De gode Følger, de i det foregaaende Aar allernaadigst bevilgede Indretninger i den militaire Svømmeskole havde havt, og den mig allernaadigst forundte Tilladelse til atter i dette Aar at turde indkomme med allerunderdanigst Forestilling om flere lignende, foranledigede mig til, under 1ste Mai, at forelægge Hans Majestæt min allerunderdanigste Indstilling i saa Henseende, hvorpaa det, ved allerhøieste Rescript af 7de s. M., behagede Allerhøistsamme høistnaadigen at bevilge, at end een Svømmeflaade maatte forsynes med de fornødne Netter, og at end een Gangbro maatte anskaffes, samt at atter iaar een Flaade af Pontons maatte vorde henlagt, og Bassinerne opmuddrede.

Under samme Dato behagede Hans Majestæt, ifølge Institutets allerunderdanigste Indstilling af 30te April, allernaadigst at approbere nogle forandrede Bestemmelser med Hensyn til Gymnastik-Elevernes Dimissions-Examina, som og under 26de Mai at approbere et af Institutet allerunderdanigst indleveret Forslag, angaaende Bedømmelsen af bemældte Elevers Duelighed ved disse.

Den 20de Mai indleverede jeg mine allerunderdanigste Rapporter om Inspiceringen af den gymnastiske Underviisning ved Artilleri-Corpsets Underofficiersskole og Sammes Legatskole, samt ved de 5 herværende Underviisningsanstalter for Underofficierer og Spillemænd, i hvilke Indretninger Underviisningen fandtes i meget god Tilstand og Fremgangen betydelig; især fandt jeg mig pligtig til høist fordeelagtigen at omtale førstnævnte Skole, under dens særdeles duelige Lærer, Sergeant Berg. Jeg har derhos oftere havt Leilighed til meget fordeelagtigen allerunderdanigst at omtale den særdeles Omsorg, de respective Forstandere for disse Indretninger vise denne Sags Fremme, og den Interesse, med hvilken de understøtte Lærernes Bestræbelser.

Ved allerhøieste Rescript af 22de Mai behagede det Hans Majestæt atter iaar at bifalde Oprettelsen af en Hjælpeskole i Forening med Institutets Normalskole, saalænge Svømme-Underviisningen fandt Sted, da Erfaring havde viist de gode Følger af denne Indretning i det foregaaende Aar.

I Løbet af denne Maaned behagede det Hans Majestæt høist naadigen at berige Institutets Bogsamling med 2de Værker, nemlig: a) de l'Orthomorphie (orthopediqve) par rapport a l'espèce humaine, par J. Delpech, Paris, 1828, og b) Elementar-Gymnastik von dem K. K. Obersten E. Young, übersetzt v. Poschacher, Mailand, 1827, hvoraf det første har særdeles videnskabelig Værd, og er høist interessant forsaavidt, som det udførligen

handler om, hvorlunde gymnastiske Øvelser med stor Nytte kunne anvendes og ere anvendte af denne Forfatter i det af ham oprettede Institut i Paris, til at forebygge og helbrede forskjellige Difformiteter m. m. ved det menneskelige Legeme.

Adjunct Brøndum ved den lærde Skole i Colding henvendte sig i Sommer til Institutet, for at gjøres bekjendt med Gymnastikken til den Grad, at han kunde paatage sig denne Underviisning i bemældte Skole. Dette fortjener at bemærkes, fordi han, saavidt jeg mindes, var den Første, der fra nogen af Landets lærde Skoler har besøgt Institutet i bemældte Øiemed.

Af den under 28de Juni indleverede allerunderdanigste Rapport om de da ved Institutet tilendebragte Svømmeprøver og Øvelser erfaredes, at de 164 Lærere, der vare prøvede, og de 31, der vare oplærte, havde aflagt fyldestgjørende Prøver paa deres Duelighed; ligesom og, at Institutet havde al Grund til allerunderdanigst at anbefale den Flid og Iver, Sammes Officierer saavelsom Overlærere herved havde lagt for Dagen; hvorfor det under 13de Juni behagede Hans Majestæt allernaadigst at tilkjendegive Institutet Sin Tilfredshed i denne Henseende.

At der ved disse Prøver med samtlige Lærere stiftes den af Hans Majestæt derved allernaadigst tilsigtede Nytte, er den mærkværdige Sikkerhed, hvormed Øvelserne aarligt foretages med saamange Tusinde, som og det særdeles Held, hvormed de fremmes, et talende Beviis paa.

Den 28de Juni indleveredes allerunderdanigst de under 4de November f. A. befalede Rapporter om de practiske Forsøg, der i Løbet af forrige Vinter foretoges, deels af Institutet og deels af Premierlieutenant v. Irminger i Glückstadt, i Anledning af det fra Sjællandske Landseneer-Regiment indsendte allerunderdanigste Forslag om de ved Sammes Exerceerskole foretagne Forsøg med Landsen, ført med begge Hænder i enkelt Kamp mod Infanteristen; hvorom dog Institutet og Premierlieutenant v. Irminger havde forskjellig Mening.

Da imidlertid de ved Institutet anstillede Forsøg havde afgivet et saare fordeelagtigt Resultat for Landsens Brug paa ovennævnte Maade, og Sagen derhos syntes af megen Vigtighed, saa vovede jeg allerunderdanigst at indstille, at disse Forsøg fremdeles maatte fortsættes ved Institutet og foretages i Forbindelse med de allernaadigst befalede Forsøg af forskjellige Vaabens saavel særskilte som gjensidige Brug, der da fandt Sted, for at de saaledes kunde bygges paa end større Erfaring, derpaa, om det maatte findes nødvendigt, kunne blive foretagne af Flere, og saaledes, i Forening med de Forsøg, som det Sjæl-

landske Landseneer-Regiment, efter allerhøieste Befaling af 4de November f. A., i dette Øiemed skulde foretage, kunne bidrage til en fuldstændigere og sikkrere Bedømmelse af dette Anliggende; hvilket Hans Majestæt, ved allerhøieste Rescript af 11te Juli, allernaadigst behagede at approbere.

Den 28de Juni afholdtes Dimissions-Examen med 6 af Institutets Elever, der alle tilkjendtes første Characteer, efter de ved denne Examen af Hans Majestæt allernaadigst udnævnte Dommeres eensstemmige Vidnesbyrd.

Under 21de Juli forelagde jeg Hans Majestæt en allerunderdanigst Beretning om den gymnastiske Underviisnings Tilstand ved det Kongelige Opfostringshuus, Borgerdyds-Skolen i Kjøbenhavn og Efterslægtselskabets-Realskole, hvorom jeg havde havt Leilighed til at overbevise mig ved de Examina i disse Indretninger, hvortil jeg af vedkommende Foresatte var indbuden, og vovede i denne Beretning at lede Hans Majestæts Opmærksomhed paa denne Underviisnings ypperlige Tilstand og Fremgang ved disse Skoler, som og paa den roesværdige Omhu, Sammes Foresatte havde viist ved snarest muligt og med Varme at have bidraget til Opfyldelsen af Hans Majestæts allernaadigste Anordninger i Henseende til denne Læregjenstand. Jeg tilføiede derhos allerunderdanigst, hvorlunde der ligeledes i det Kongelige Waisenhuus, det Kongelige Døvstumme-Institut, samt i nogle andre Borger- og Almue-Skoler i Kjøbenhavn vedvarende vistes denne Sag særdeles Opmærksomhed, som og, hvorledes denne Underviisning, ifølge de mig godhedsfuld meddeelte Underretninger, var gaaet frem i henved 2000 Borger- og Almue-Skoler i Riget med langt større Held, og derhos vundet almindeligere Interesse, end de første Udsigter lode formode.

Ligesom disse Erfaringer ledede til Overbeviisning om, hvad der i kort Tid var virket for denne Sag, endog i saadanne Skoler, hvor Midlerne til dens Fremme ere langt mere indskrænkede, end i Hovedstaden, saaledes kunde det paa den anden Side ikke negtes, at Gymnastikkens Fremskridt i de fleste Borger- og Almue-Skoler i Kjøbenhavn ingenlunde stode i Forhold til det, som allerede var virket for Samme deels i Kjøbstæderne, deels i Bønderskolerne, uagtet saavel det Kongelige Danske Cancelli som Directionen for Borger- og Almue-Skolevæsenet i Kjøbenhavn havde behaget at værdige den særdeles Opmærksomhed. Det maatte derfor glæde hver Ynder af denne Underviisning, af den under 24de August — Bilag Nr. 56 — emanerede Cancelliplacat angaaende Gymnastikken for Kjøbenhavns og Forstædernes Drengebørn, at erfare de nye Skridt, der, som Følge af det Kongelige Danske Cancellies Indstilling, allernaadigst vare gjorte for at bortrydde de

Hindringer, der hidindtil ikke havde tilladt Sammes almindelige Iværksættelse i Almue- og Borger-Skolerne i Kjøbenhavn.

Directionen for bemældte Skoler behagede i October Maaned atter at henvende sig til mig, for deels at anvises den fornødne Plads til Reqvisiternes Anbringelse for de Skoler, der ifølge allerhøieste Rescript af 20de Mai f. A. vare forundte Tilladelse til at afbenytte den militaire Gymnastikbygning, og deels at meddeles andre Oplysninger og Underretninger, betræffende denne Sags Iværksættelse i de øvrige 3de Hoved-Anstalter for denne Underviisning.

Hans Kongelige Majestæt behagede, ved allerhøieste Rescript af 13de f. M., allernaadigst at tillade mig at anvise ovenanførte Plads, og jeg meddelte derhos Directionen, efter bedste Skjønnende og med største Beredvillighed, de forlangte Underretninger, samt Forslag til nogle Foranstaltninger, jeg endvidere ansaae gavnlige.

Da nu ved velbemældte Directions gode Omsorg Requisiterne ere anskaffede og de foreløbige Foranstaltninger trufne, ville saaledes i det mindste de 1100 Drengebørn, der skulle nyde Underviisning i den militaire Gymnastikbygning, meget snart kunne begynde Samme, ligesom og de forberedende Skridt, Directionen har gjort til Sammes Iværksættelse i de 3de øvrige Anstalter, der skulle organiseres i Kjøbenhavn og dens Forstæder, berettige til de bedste Forventninger om, at de øvrige omtrent 1400 Børn, der endnu mangle denne Underviisning, ogsaa snart ville kunne høste Nytte af Samme.

Under alle Omstændigheder er det at formode, at samtlige anførte 2500 Drengebørn i Sommer ville kunne blive underviste i Svømning.

Af Frygt for, at Svømmeøvelserne under det iaar vedholdende ugunstige Veir muligen kunde have havt en ufordeelagtig Indflydelse paa Mandskabets Sundhed, vovede jeg, i en allerunderdanigst Forestilling af 1ste Juli, at henstille til Hans Majestæts nærmere allernaadigste Overveielse: om det ikke under disse Omstændigheder maatte findes hensigtsvarende, at nogle Modificationer antoges med Hensyn til den Varmegrad, Vandet og Luften burde have, naar disse Øvelser skulde finde Sted, m. m., hvorom det behagede Hans Majestæt den 6te Juli — Bilag Nr. 57 — ved en Parolbefaling allernaadigst at fastsætte nogle nærmere Bestemmelser.

De Indberetninger, som ifølge denne allerhøieste Befaling indleveredes i August Maaned, indeholdt aldeles ingen for disse Øvelser ufordeelagtig Bemærkning, med Undtagelse af de fra 2de Regimenter indleverede, af hvilke det kunde synes, som om meerbemældte Øvelser havde foranlediget nogle Sygdomstilfælde.

O

Af de nærmere Erklæringer, som disse Regimenter efter allerhøieste Befaling afgave, som og af de dermed fulgte Bilage, der indeholde Lægernes Erklæringer om denne Sag, erfaredes, at de Sygdomstilfælde, der havde hersket ved begge disse Regimenter, ikke hidrørte fra Svømningen, men at Aarsagerne — efter Lægernes eget Udsagn — burde søges i det saa ufordeelagtige Veir og den deraf følgende større almindelige Sygelighed endog blandt dem, der aldrig deeltoge i Svømme- eller Bade-Øvelser, og vare de Oplysninger, som disse Erklæringer indeholdte, i det Hele aldeles beroligende med Hensyn til Svømme-Underviisningen.

Den 2den Juli 1828 behagede Hans Majestæt allernaadigst at befale, at første Lærer i Normalskolen for den indbyrdes Underviisning, H. J. Wille, skulde foretage en Reise, for i ethvert Districtsprovsti, med Undtagelse af Sorø Amt og de Districtsprovstier, i hvilke Skolelærerseminarierne findes, at ordne een Skole, som anvistes ham af vedkommende Amts-Skoledirection, overeensstemmende med de for den indbyrdes Underviisning allernaadigst approberede Bestemmelser; hvorhos det tillige blev ham paalagt, saavidt muligt, at virke for, at de ved Placaten af 25de Juni s. A. givne allerhøieste Befalinger i Henseende til Gymnastikken bleve bragte i Udførelse paa hensigtsvarende Maade. Førend han tiltraadte Reisen, gjorde han sig saa fortrolig med den gymnastiske Underviisning efter den allernaadigst approberede Lærebog, ved ofte at være tilstede ved Øvelserne i Normalskolen, at han kunde give Skolelærerne den fornødne Veiledning, og øve Børnene paa samme Maade som i Normalskolen for Gymnastikken. Derved erholdte omtrent 40 Skoler i Rigets forskjellige Provindser regelret gymnastisk Underviisning under kyndige Lærere, som rimeligen nu ogsaa kunne virke paa andre Skoler. Det bør iøvrigt bemærkes, at han ogsaa havde Leilighed at arbeide for Gymnastikken i andre Skoler end de egentligt paaviste, naar vedkommende Authoriteter ønskede det. Reisen var tilendebragt i Juli d. A., og Resultatet i det Væsentlige følgende: at gymnastiske Øvelser alt meget vare fremmede, og lykkedes saa godt, som det billigen i deres Nyhed kunde ventes. Vel behandledes de paa mange Steder endnu mindre tilfredsstillende, og vare paa andre end ikke indførte; men næsten allevegne modtoges de uden Vanskelighed af de Ældre, og vare de Yngre meget kjærkomne. De havde hidtil, saavidt bekjendt, endnu ikke afstedkommet nogen Ulykke. Der var derfor Grund til at haabe, at det ikke vilde vare længe, førend Gymnastikken var i antagelig god Gang, hvortil dens egen Natur, den gymnastiske Lærebogs gode Veiledning og den Letheb, med hvilken den meest indskrænkede Grad af Øvelserne kan haves, upaatvivleligen maatte føre.

Da de Øvelser, der i nogle Aar havde fundet Sted i Institutets Normalskole med Haandvægter, havde afgivet et tilfredsstillende Resultat, og jeg desaarsag ønskede i det Større at kunne fortsætte disse, som og at anvende Samme ved de Voxnes Øvelser, vovede jeg allerunderdanigst at udbede mig, at et Antal af Knippelkugler maatte vorde Institutet udleveret, hvilket Hans Majestæt behagede at approbere, og ved Rescript af 3die August til det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium allernaadigst at tillade, at der udleveredes Institutet et betydeligt Antal saadanne Kugler til Brug ved disse Forsøg.

Da een af de senest dimitterede Gymnastiklærere, Sergeant Holmsted, ikke alene under sit Ophold ved Institutet havde udmærket sig ved flere anbefalende Egenskaber, men endog efter sin Afgang fra Samme lagt særdeles Duelighed og Paalidelighed for Dagen, og havde derhos af roesværdig Lærelyst oftere frivilligen deeltaget i Sammes Øvelser, troede jeg det rigtigt, at denne unge og meget lovende Lærer burde gives Leilighed til i eet Aar end mere at perfectionere sig i de vanskeligere Dele af Gymnastiken og især i Vaabenøvelserne, og vovede allerunderdanigst at indstille det i saa Henseende Fornødne; hvilket Hans Kongelige Majestæt, ved et allerhøieste Rescript af 6te August, allernaadigst behagede at approbere.

Den 11te September forelagdes allerunderdanigst den allernaadigst befalede Generalliste over de fra Armeen indkomne Beretninger om Hugnings- og Bajonetfægtnings-Øvelserne i afvigte Vinter, hvoraf erfaredes, at Gymnastik og Vaabenøvelserne vare fremmede med ligesaa megen Interesse som Held, at Officiererne med Iver havde deeltaget i de for dem allernaadigst befalede Bajonetfægtningsøvelser, og at Underofficierernes og Mandskabets Fremgang heri, saavelsom i de gymnastiske Øvelser, i det Hele var særdeles god.

Den ved Christians Pleiehuus i Eckernförde ansatte, tilforn ved Liv-Regimentet Cuirasserer staaende, Gymnastiklærer Kopp, der alt tidligere formedelst sin Duelighed var benaadet med Dannebrogsmændenes Hæderstegn, blev i denne Maaned allernaadigst ansat som Lærer ved Seminariet i Tønder.

Den 14de September bleve Rekrutterne af Kjøbenhavns Garnisons Exerceerskole, og den 18de s. M. Rekrutterne af Artillericorpsets Exerceerskole allerunderdanigst præsenterede i Gymnastikkens forskjellige Dele, og det behagede Hans Majestæt, ved en allerhøieste Parolbefaling af 20de s. M., høistnaadigen at tilkjendegive de respective Foresatte og Lærere Allerhøiststammes Tilfredshed.

Fra Commandanten paa Bornholm indsendtes, under 30te September, en allerunderdanigst Rapport om Gymnastikkens Fremgang sammesteds, hvis Indhold i det Væsentlige var følgende:

"Fra Begyndelsen af var det ikkun Commandantskabets Hensigt, saavidt det stod i dets Magt, og ved Hjælp af de det allernaadigst anbetroede ringe Midler, at drage Omsorg for, at Milicen erholdt en ved det Kongelige militaire gymnastiske Institut dannet og oplært Gymnastiklærer, der kunde komme Landets Borger- og Almue-Skoler til Hjælp ved Gymnastikkens Indførelse. Ved Deres Kongelige Majestæts særdeles Naade og Institutets varme Omsorg erholdt Milicen i 1828 ei alene en meget duelig Lærer i Sergeant Riis, men dertil en allernaadigst Gave af 1000 Rbd. til gymnastiske Apparaters og Requisiters Anskaffelse. Det kom saaledes i Besiddelse af Midler, det ei havde gjort Regning paa, og fik Leilighed til, uden videre Udgift for Deres Majestæts Kasse, at danne Compagnilærere, der, fordelte over hele Bornholm, letteligt og uden synderlig Udgift kunde komme bemældte Skoler til Hjælp, saafremt de saae sig satte istand til at indføre Gymnastikken. Nu fandt Commandantskabet sig ogsaa istand til, at forsøge paa at paabegynde Gymnastikken i selve Milicen; thi under 29de Juni d. A. bleve 22 af Sergeant Riis dannede og oplærte unge Mennesker ansatte som Compagnilærere i samme. Under dette Aars Samlinger og Exercicer er et heldigt Forsøg gjort med at lade 180 af de næstyngste Rekrutter af samtlige Milicens Infanteri-Compagnier paabegynde Forberedelses-Øvelserne i Gymnastikken. Ved den nu forestaaende Kirke-Exercice vil den hele confirmerede nyskrevne Ungdom, der faaes ved første Session efter Confirmationen paa Landet, hvoraf samtlige Milicens regulaire Compagnier rekrutteres, paabegynde de gymnastiske Øvelser, hvortil de fornødne Apparater foreløbigt paa den mindst bekostelige og simpleste Maade ere tilveiebragte. Ved saaledes i Tiden, ved enhver Leilighed, at øve Rekrutterne, forinden de indrangeres i Compagnierne, vil den militaire Anstand og Dannelse vinde meget, og for endeel afhjælpe en her savnet Exerceerskole."

"Den lærde Skole i Rønne afbenytter, med Deres Majestæts allernaadigste Tilladelse, Milicens gymnastiske Apparater og Reqvisiter, og Sergeant Riis er indtil videre antaget som Gymnastiklærer i Skolen, hvis sieldne brave Rector, Bohr, ei heller lader denne Underviisningstime savne hans opmuntrende Tilsyn; dog beklager han ofte, at Skolens Ungdom, ved denne gode Leilighed, ei tillige kan øves i Geværexercicen af Mangel paa smaa passende Geværer, og har Commandantskabet lovet, om muligt, ved Deres Majestæts Naade, at afhjælpe dette Savn."

"Uagtet Commandantskabet uvedkommende, har det dog været det en Glæde at see Gymnastikken indført og heldigt fortsat ved Rønne Borgerskole, der besøges af en meget talrig Ungdom, ligesom og at høre, at Svanike Borger-Skole nu ogsaa er forsynet med de anordnede gymnastiske Apparater, og at Nexøe Skole snart kan forvente samme; thi de gymnastiske Øvelser ere til sand Gavn for den hele Milice og den søfarende Ungdom."

Af denne allerunderdanigste Rapport erfaredes saaledes, hvorlunde den gymnastiske Underviisning, som en Følge af Commandantens ivrige Bestræbelser, og den Velvillie, med hvilken den modtoges af alle Vedkommende, vedblev at gaae frem med stadige og heldige Skridt, saavel ved Milicen, som ved den lærde, samt ved Borger- og Almue-Skolerne paa Bornholm.

I Løbet af denne Maaned inspicerede jeg de militaire Academier saavelsom de Corpser, Underviisningsanstalter og Skoler i begge Militair-Etaterne, hvis gymnastiske Underviisning allernaadigst er anbetroet mit Tilsyn. Af de om Svømningen, under 10de og 22de September, indleverede allerunderdanigste Rapporter og den dermed fulgte summariske Extract erfaredes: at af de i Alt Deeltagende 1845 vare 432 vel forberedte, og de øvrige 1413 havde gjort gode, tildeels endog saa betydelige Fremskridt, at 642 blandt dem vare færdige i Alt, hvad Reglementet foreskriver. Da der saaledes af de Deeltagende vare mere end ⅓, der med Sikkerhed, tildeels endog med stor Færdighed, kunde udføre denne Øvelse, kunde Fremgangen med Føie kaldes fortrinlig, og det saameget mere, som det ublide Veir havde lagt mange Hindringer iveien for denne Underviisning. Det behagede Hans Kongelige Majestæt, ved allerhøieste Rescripter af 19de og 26de Septbr., allernaadigst at tilkjendegive: "at det havde været Allerhøiistsamme behageligt at erfare den Fremgang, der havde fundet Sted," m. m.

Det er unegteligt, at de saare betydelige Forbedringer og hensigtsvarende Indretninger, som den militaire Svømmeskole ved hans Majestæts høie Naade havde modtaget i de 2de sidste Aar, havde havt en mærkelig Indflydelse paa denne Underviisnings fortrinligere Fremskridt.

Den 11te October behagede Hans Majestæt ved Parolen allernaadigst at fastsætte: at ingen Underofficier maatte formedelst Alder fritages for practisk at deeltage i Hugning og Bajonetfægtning, med mindre den Paagjældende var 45 Aar gammel.

Ifølge Institutets allerunderdanigste Forestilling behagede Hans Majestæt, ved allerhøieste Parolbefaling af 28de September, allernaadigst at fastsætte det Fornødne med Hensyn til de for samtlige Lærere befalede Prøver og Øvelser i s. A., som og, at Gymnastik-

lærerne af de udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Infanteri-Regimenter og Jæger-Corpser skulde møde deels ved Institutet, deels i Glückstadt, for i Forening med de øvrige Lærere, der vare commandeerte sammesteds, at prøves i samtlige Dele af Gymnastik og Vaabenøvelser m. m.

I den allerunderdanigste Formening, at det vilde være særdeles gavnligt, at Gymnastiklærerne af Cavalleri-Regimenterne ligeledes mødte i samme Øiemeed deels her, deels i Glückstadt, havde jeg tillige allerunderdanigst vovet at forelægge Hans Majestæt Forslag desangaaende, hvorpaa det den 4de October allernaadigst behagede Allerhøiistsamme ved Parolen at befale det Fornødne i denne Henseende.

Ligesom Aaret 1829 var det første, i hvilket Gymnastiklærerne af de udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Infanteri-Regimenter og Jæger-Corpser allernaadigst bleve beordrede at møde, deels her, deels i Glückstadt, for i Forening med de øvrige Lærere at deeltage i disse aarlige Øvelser, saaledes var indeværende Aar det første, i hvilket Gymnastiklærerne af de udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Cavalleri-Regimenter i samme Øiemeed have været commandeerte til fornævnte Steder; og vil denne allernaadigste Foranstaltning ufeilbarligen have en særdeles gavnlig Indflydelse paa at vedligeholde og forøge disses Duelighed.

Med de 51 Gymnastiklærere og 145 Compagnilærere, der mødte ved Institutet, foretoges Øvelserne, overeensstemmende med allerhøieste Befaling, fra 4de October til 6te November, og da Hans Majestæt iaar allernaadigst havde behaget at forunde Institutet en længere Øvelsestid for disse Lærere end sædvanligt, deels paa Grund af de flere Øvelser, de nu skulde undervises i, og deels paa Grund af deres meget betydelige Antal, saae Institutet sig ogsaa istand til med større Omhyggelighed at instruere og øve dem i samtlige Dele. Af den, under 11te November, om disse Øvelser af mig indleverede allerunderdanigste Rapport erfaredes, at bemældte Lærere dennegang som sædvanligt havde tilfredsstillet Institutet ved deres Flid og Lærelyst, som og, at jeg havde billig Grund til allerunderdanigst at anbefale saavel Overlærernes særdeles Flid og Duelighed, som de umiskjendelige Bestræbelser, Institutets Officierer havde lagt for Dagen. Jeg fandt mig derhos foranlediget til fordeelagtigen allerunderdanigst at anbefale den ved Institutets Normalskole ansatte Lærer, Sergeant Mylius, ikke alene for den Flid, Iver og Omhyggelighed, med hvilken denne Lærer underviste Skolens 160 Elever, og for den gode Orden, der stedse fandt Sted ved Underviisningen, men tillige for den Sindighed og forekommende Velvillie, hvormed han mødte og instruerede saavel de Studerende, Skolelærere med Fl., som i Normal-

skolen ønskede at gjøre sig bekjendte med den gymnastiske Underviisning, som og dem, der udenfor Samme ønskede at benytte den Adgang, Institutet indtil videre har aabnet til Deeltagelse i de i den gymnastiske Lærebog fastsatte practiske Øvelser.

Den 6te November bleve ovennævnte Lærere, ifølge allerhøieste Befaling af 1ste s. M., allerunderdanigst præsenterede for Hans Majestæt; hvorpaa det behagede Allerhøistsamme den 8de November — Bilag Nr. 58 — ved Parolen allernaadigst at tilkjendegive Sin Tilfredshed.

Iblandt ovenanførte Lærere vare der Flere, der særdeles havde udmærket sig ved fornævnte Prøver, hvoriblandt fortrinligen Gymnastiklærerne Steenholdt af Søetaten, der værdigen danner sig efter den ved denne Etat ansatte dygtige og høist paalidelige Overlærer, Dannebrogsmand Staals Exempel, samt Prehn af den Kongl. Livgarde tilhest, hvis heldige Anlæg, forenede med en, i saa ung Alder ikke almindelig Duelighed, berettige til de bedste Forventninger om, at han i sin Tid vil erstatte den nu til virkelig Vagtmester forfremmede og tilforn som Gymnastiklærer ansatte dygtige og ivrige Lærer, Dannebrogsmand Sørensen, af velbemældte Garde. Institutet vovede, i en allerunderdanigst Forestilling af 11te s. M., fortrinligen at anbefale alle ommældte Lærere til Hans Majestæt, som under 22de s. M. behagede allernaadigst at forunde 5 af dem: hver en Præmie-Epaulet, 2de: forbedrede Kaar, og Flere blandt dem: ikke ubetydelige Gratialer for deres udviste Iver og Dygtighed.

Den ved Institutet i en Række af Aar ansatte Sergeant, Dannebrogsmand **Grüner**, var en ligesaa udmærket Lærer, som han ved sin ualmindelige Dygtighed som Underbefalingsmand, og ved sit særdeles exemplariske Forhold, var en høist agtværdig Underofficier. Derom vidnede de ligesaa fordeelagtige som sande Indberetninger, hvilke Institutet i en Række af Aar havde havt den Lykke allerunderdanigst at kunne forelægge Hans Majestæt, saavelsom de Anbefalinger, hans øvrige respective Foresatte havde havt Leilighed til at give ham. Det behagede derfor Hans Kongelige Majestæt, ved allerhøieste Resolution af 10de Octbr. — Bilag Nr. 59 —, høistnaadigen at udnævne ham til Secondlieutenant a la suite i Armeen, og ansætte ham som Inspectionsofficier ved Institutet. Ligesom Hans Majestæt, ved denne hæderlige Udnævnelse, huldrigst belønnede en veltjent og dygtig Underbefalingsmand og Lærer, saaledes vil denne sjeldne Naadesbeviisning ogsaa ufeilbarligen tjene til et høist opmuntrende Exempel for Underofficiersclassen ialmindelighed.

Den 11te November indleverede jeg allerunderdanigst Rapport om Inspiceringen af den gymnastiske Underviisning ved Søetatens Drengeskoler, og havde denne Gang som

stedse grundet Anledning til høist fordeelagtigen at omtale hvorledes Underviisningen i enhver Henseende var særdeles vel ordnet og fremmet, hvorledes denne Skoles raske og derhos sædelige Drenge med Lyst og Flid deeltoge deri, og hvorledes Søetatens dygtige Læreres og navnligen Overlærer og Dannebrogsmand Staals Bestræbelser med stor Interesse understøttedes af Skolernes værdige Foresatte. Hans Majestæt behagede kort efter ved Præsentationen af denne Skole tillige at tage den gymnastiske Underviisning i Dieſyn, og ved en senere allerhøieste Parolbefaling allernaadigst at tilkjendegive Allerhøiſtsammes Tilfredshed med Samme.

Af den under 20de November allerunderdanigst forelagde Generalliste over de fra Armeen indkomne Beretninger om Svømmeøvelserne i afvigte Sommer, erfaredes: at af de 5518 Deeltagende vare 1623 vel forberedede; 1309 svømmede indtil 200 Alen; 1756 indtil 600 Alen og derover, og 830 havde lært Alt, hvad Reglementet foreskriver. Mere end ⅘ af den i Øvelserne deeltagende Styrke havde følgeligt lært at svømme, og deraf et stort Antal til betydelig Færdighed. Fremgangen var saaledes i det Hele særdeles god, og det saameget mere, som Veiret i de sidste 2de paa hinanden følgende Sommere havde været ugunstigt for denne Underviisning. Det behagede derfor hans Majestæt den 13de December — Bilag Nr. 60 — ved Parolen særdeles naadigen at tilkjendegive Sin Tilfredshed.

Da der i Gymnastikbygningens nederste Etage manglede de fornødne og tilstrækkelige Indretninger, hvor Mandskabet under Øvelserne kunde hensætte og opbevare de Reqvisiter, der for Øieblikket ikke brugtes — hvilken Mangel ikke blot medførte Uorden, men tillige Beskadigelser paa disse, tildeels bekostelige, Reqvisiter —, saa vovede jeg i en allerunderdanigst Forestilling at lede Hans Majestæts Opmærksomhed paa denne ikke uvigtige Sag, hvorpaa Allerhøiſtsamme, ved et allerhøieste Rescript af 28de November til det Kongelige Generalcommissariats-Collegium, allernaadigst behagede at lade det Fornødne foranstaltes.

Ifølge allerhøieste Parolbefaling af 25de October begyndte Mandskabets Øvelser i Gymnastik, Bajonetfægtning og Hugning den 8de November d. A., og var det ved en tidligere Parolbefaling af 11te October allerede allernaadigst fastsat, at disse Øvelser skulde udføres overeensstemmende med Hans Majestæts Armeebefalinger af 24de November og 8de December, samt af 2den og 9de Februar 1829. Ved Parolbefaling af 13de December 1830 blev det allernaadigst fastsat, at de Officierer, der, efter fuldendt Examen ved Landcadetcorpset, til Nytaar dimitteredes fra Samme, skulde, efter at have gjennemgaaet Kjø-

benhavns Garnisons Exerceerskole, commanderes til Institutet, for i 4=5 Uger her at øves saaledes, som det ved allerhøieste Parolbefaling af 7de Decbr. 1829 allernaadigst var befalet.

Ved en allerhøieste Resolution af 15de Juni 1830 til Generalcommandoen i Hertugdømmene, havde det allernaadigst behaget Hans Majestæt at forunde den ved Dronningens Liv=Regiment staaende Premierlieutenant og Regimentsadjutant v. Irminger, Ridder og Dannebrogsmand, Tilladelse og Understøttelse til at foretage en Reise i Udlandet. Resultatet af den Rapport, som Premierlieutenanten kort efter sin Hjemkomst allerunderdanigst indsendte, og som ved Hans Majestæts Naade tilstilledes mig, for derom at afgive min allerunderdanigste Betænkning, var, med Hensyn til Gymnastik og Vaabenøvelser, i det Væsentlige følgende: at Vaabenøvelserne og Gymnastikken, ved ingen af de i Rapporten anførte Magters Tropper, vare saa almindeligen indførte som det, ved Hans Kongelige Majestæts allernaadigste og vise Omsorg, var skeet i den danske Armee; som og, at uagtet man næsten overalt i Udlandet erkjendte og anpriste den store Nytte af saadanne Øvelser for den Militaire, skjenkedes denne Sag dog i det Hele ikke den fortjente Opmærksomhed, og at Premierlieutenanten derfor næsten overalt fandt denne Underviisning under sin Forventning.

En saadan Erklæring af en Officier, hvis varme Interesse for og Bekjendtskab med denne Sag giver den saa meget større Troværdighed, kan ikke andet end være høist fordeelagtig for Sammes Tilstand og Fremgang hos os; dog vovede jeg i ovennævnte min Betænkning allerunderdanigst at yttre: at de mangehaande Hindringer, der i Begyndelsen af Gymnastikkens Indførelse i Danmark, tildeels og senere, mødte den, ei her skulde have beredt Samme en bedre Skjebne end i Udlandet, hvis ikke Hans Majestæt havde understøttet og fremmet den med den Allerhøiistsamme egne urokkelige Fasthed, og med den Varme, hvormed Hans Majestæt huldrigst opretholder og virker for hver god og almeennyttig Sag.

Det er iøvrigt mærkeligt, at Resultatet af de Erfaringer, som Premierlieutenant v. Irminger har samlet paa sin Reise i Udlandet, er i denne Henseende næsten aldeles overeensstemmende med hvad jeg, i en i 1807 indleveret allerunderdanigst Rapport om en lignende Reise — som jeg, ved Hans Kongelige Majestæts høistnaadige Tilladelse og Understøttelse, havde gjort — har anført, nemlig: den Overbeviisning, at, uagtet der paa andre Steder var gjort endeel for denne Sag, dog intet Land kunde maale sig med hvad der var virket i Danmark ved Hans Majestæts høie Forsorg.

Saaledes var Sagens Tilstand for 24 Aar siden, og det særdeles Meget, der siden den Tid er virket hos os, giver den gladeste Udsigt til, at de Forbedringer, den endnu behøver, sikkerligen ved Hans Majestæts høistnaadige Yndest og Understøttelse ogsaa snarest muligt ville vorde iverksatte.

Ligesom de mange høistnaadige Befalinger og Anordninger, der af Hans Majestæt, i en Række af Aar, ere givne til Gymnastikkens Fremme i Landets Almue-, Borger- og lærde Skoler, tilfulde have viist den vedholdende Opmærksomhed, Allerhøistsamme huldrigst behagede at værdige denne Læregjenstand, saaledes synes den og at burde opfordre enhver Vedkommende til, i sin Virkekreds, at bidrage Alt til Opfyldelsen af Hans Majestæts allernaadigste Hensigt med Samme; hvilket og Erfaring lærte at være Tilfældet paa de fleste Steder.

For at Alt, hvad der i saa Maade virkes i samtlige ovennævnte Skoler i Riget, kunde samles, hvilket lettest og meest passende kunde skee ved aarlige allerunderdanigste Indberetninger fra vedkommende Autoriteter, behagede Hans Majestæt, ved allerhøieste Rescript til det Kongelige Danske Cancelli og til Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, at tillægge Samme Befaling om "for Fremtiden aarligen at indsende deslige Indberetninger."

Af den under 19de December allerunderdanigst indleverede Rapport om Inspiceringen af den gymnastiske Underviisning ved det Kongelige Søcadetcorps erfaredes, at Alt, denne Underviisning vedkommende, fandtes i særdeles god Orden, og at Cadetternes Fremgang var meget betydelig, hvilket Hans Majestæt Selv allernaadigst overbeviste sig om ved den Præsentation af dette Corps, som under 22de s. M. fandt Sted, ved hvilken det tillige behagede Allerhøistsamme at tage de gymnastiske Øvelser i Øiesyn. Den fortrinlige Færdighed, som de fleste af dette Corps's Cadetter opnaae i samtlige befalede Øvelser, og især den betydelige Fremgang, som her er gjort i den vanskeligste blandt Vaabenøvelserne: Stødfægtning, fortjener fordeelagtigen at bemærkes, og geraader Corpsets i enhver Henseende høist duelige, især i Stødfægtning udmærkede, Lærer til megen Ære.

Allerede længe havde jeg været overbeviist om Utilstrækkeligheden af, at Cavalleristen ikkun øvedes i de reglementerede Cavallerihug, og flere Gange allerunderdanigst vovet at yttre min Formening desangaaende for Hans Majestæt; thi lærer Cavalleristen end herved at udføre et skarpt og kraftfuldt Hug og enkelte Dækninger, saa bliver han dog ikke tilstrækkeligen bekjendt med de Forsvarsmidler, han i alvorlige Tilfælde maa anvende for at sikkre sig for de mangehaande og forskjellige Maader, paa hvilke en flink Modstander kan

angribe ham. Vel erstatter den Øvelse, den danske Cavallerist har i at hugge tilfods, for endeel ovennævnte Mangel; men skjøndt denne med Føie kan ansees som en god Forberedelse, saa fører den dog ingenlunde til det Maal, der opnaaes ved en velordnet Underviisning i at angribe og forsvare sig tilhest; hvortil kommer, at han hidindtil aldeles ikke er gjort bekjendt med eller øvet i Sabelens og Pallaskens Brug imod Landsen og omvendt, samt i disse Vaabens Brug i Kampen mod den med Bajonet bevæbnede Modstander.

Den i enhver Henseende omhyggelige Dannelse, som Cavalleristen ialmindelighed nyder, gjorde det derfor, efter min Formening, ønskeligt, at han og nød en fuldstændigere Instruction i ovennævnte Henseende, og foranledigede mig til, under 16de Mai, atter at lede Hans Majestæts Opmærksomhed paa denne vigtige Gjenstand, samt allerunderdanigst at foreslaae Nødvendigheden af, at nogle Regler i denne Henseende fastsattes, hvorpaa det, den 18de Mai, allernaadigst behagede Hans Majestæt at rescribere mig saaledes:

"Vi finde det nyttigt, at der udarbeides et Forslag til de nødvendigste Regler for Cavalleriet om den gjensidige Brug af Bajonet, Landse, Pallask og Sabel, og at samme derpaa prøves ved det militaire gymnastiske Institut, hvorefter Vi forvente Os Forslaget allerunderdanigst forelagt til videre Bedømmelse." Premierlieutenant la Cour var den eeneste af Institutets Officierer, der havde gjennemgaaet en Cavalleri-Exerceerskole, og navnligen det Sjællandske Landseneer-Regiments. Da denne Officier forenede Færdighed i Ridning med Dygtighed i Brugen af de forskjellige blanke Vaaben, og Institutet derhos kjendte hans sjeldne Iver for enhver Green af den Militaires Dannelse, overdrog det disse vigtige Forsøg til hans særlige Omsorg. De foretoges nu i Forening med de ham alt tidligere overdragne Forsøg med Landsen, ført i begge Hænder, i Enekamp mod Infanteristen, og fortsattes i Løbet af Aaret saa ofte Institutets øvrige Tjeneste tillod det.

Hans Majestæt behagede til dette Øiemeed allernaadigst at tillade Institutet Afbenyttelsen af 4 Heste af den 2den Husar-Esqvadron, samt Anskaffelsen af de fornødne Dækningsmidler saavel for Mandskabet som for Hestene, hvilket bidrog særdeles til at grunde det herover indleverede allerunderdanigste Forslag paa tilstrækkelige practiske Forsøg.

Med vedholdende Iver og ikke uden meget betydelig Anstrengelse tilendebragte Premierlieutenanten i Slutningen af November saavel de practiske Forsøg som Udarbeidelsen af den vigtigste og meest omfattende Deel af Forslaget, nemlig: Brugen af Sabelen (Pallasken) imod Sabelen (Pallasken), og derhos Landsens Brug med begge Hænder og Sammes Anvendelse i Kampen imod en enkelt Infanterist, grundet paa det fra det Sjællandske Landseneer-Regiment indsendte allerunderdanigste Forslag.

Brugen af Sabelen (Pallasken) imod Sabelen (Pallasken) har ved Forsøgene været bragt til den Grad af Fuldstændighed, at de meest anvendelige Efterhug og Efterstød (Riposter) efter hver Parade vare angivne; men da det ved nøiere Overveielse fandtes, at Tilføielsen heraf muligen vilde gjøre Forslaget for vidtløftigt ved Mandskabets Øvelse, saa har Institutet, paa Grund heraf, uagtet den megen Tid, der hertil var medgaaet, og uagtet det tilfulde indsaae den Nytte, saadant vilde medføre, naar iøvrigt den fornødne Tid til Indøvelsen heraf levnedes Mandskabet, troet at burde udelade disse, men imidlertid forbeholdt de Elever fra Cavalleriet, der ved Institutet blive dannede til Gymnastiklærere, denne større Fuldstændighed i Underviisningen.

Premierlieutenant v. Irminger, der i Slutningen af November kom til Kjøbenhavn, tilbød sig velvilligen at assistere ved disse Forsøg. Institutet modtog med Fornøielse Premierlieutenantens gode Tilbud, og begge disse Officierer deeltoge saaledes i Forening i de endnu tilbageværende Dele af Forslaget.

Paa denne Maade blev det Forslag til, som Institutet, ifølge ovennævnte allerhøieste Befaling, skulde udarbeide.

I det allerunderdanigste Forslag til en "Instruction for Cavalleriets Exerceerskoler", der i dette Aar var udarbeidet og forelagt Hans Majestæt, indbefattedes tillige "Bestemmelser for Cavalleristens Øvelser i Brugen af det blanke Vaaben."

Resultatet af den Betænkning, som Institutet, ifølge allerhøieste Befaling, afgav over denne Deel af bemældte Forslag, var i det Væsentlige saaledes: at det fandt de heri fremsatte Fægtningsregler, saavelsom Forskriften for Rytterens Forhold og Øvelse, grundede paa særdeles Sagkundskab, og ialmindelighed overeensstemmende med de Resultater, som Institutet havde erholdt ved de, ifølge allerhøieste Befaling, i Løbet af Aaret anstillede Forsøg; men at de forskjellige Vaabenøvelser og Vaabens gjensidige Brug syntes at mangle den Udførlighed, som der, med Hensyn til Sagens Vigtighed, var at ønske; thi om man endog antog, at Rekrutten i Exerceerskolen ikke havde Tid til en fuldstændig Uddannelse i denne Henseende, saa kunde det dog ikke feile, at han der maatte kunne blive tilbørligen forberedt, til senere ved Esqvadronerne at lære det Øvrige. Men uagtet Institutet ikke i alle Henseender kunde tiltræde de i Forslaget til Vaabenøvelserne ved Cavalleriet fremsatte Formeninger, burde det dog allerunderdanigst bemærke: at den Flid og Omhyggelighed, hvormed samme var udarbeidet, ikke alene vidnede om Vedkommendes udmærkede Iver for denne vigtige Sag, men tillige om en practisk rigtig og paa sand Erfaring grundet Anskuelse af Cavalleri-Fægtningens Natur.

Da paa denne Maade 2de Forslag vare udarbeidede om disse for Cavalleristen vigtige Øvelser, ansaae Institutet det for Pligt, i den allerunderdanigste Forestilling, der ledsagede dets ovennævnte Forslag og nyligt nævnte Betænkning, allerunderdanigst at henstille til Hans Majestæts nærmere allernaadigste Overveielse: "om det ikke maatte findes rigtigst, og derhos lede til det hurtigste og meest fyldestgjørende Resultat, at der allernaadigst blev nedsat en Commission, for at prøve Institutets Forslag saavelsom de, i Instructionen for Cavalleri-Regimenternes Exerceerskoler, foreslaaede Regler for Brugen af det blanke Vaaben, samt bedømme, hvilket af disse der maatte findes meest svarende til Hensigten, eller og, hvorvidt der af begge burde uddrages det meest anvendelige, for deraf at forfatte og nærmere allerunderdanigst at forelægge et omarbeidet Forslag;" hvilket Hans Majestæt allernaadigst behagede at approbere.

Da Resultatet af denne Commissions Forhandlinger henhører til det følgende Aar, vil Samme i sin Tid nærmere blive omtalt.

Det Kongelige militaire gymnastiske Institut, der atter iaar blev understøttet med Hans Majestæts sædvanlige høie Naade, saae sig derved istand til at kunne instruere 29 Officierer i de for disse befalede Vaabenøvelser, danne 66 militaire Lærere, 99 Studerende, Skolelærere og Andre, samt at anstille de befalede aarlige Prøver med, og til større Færdighed at øve, 320 tilforn dannede militaire Lærere; ligesom det og i samme Aar har underviist 12 militaire Elever, 160 Elever i dets Normalskole og 200 i den ved Samme oprettede Hjælpeskole, i Alt 886 Individer. Da Institutet, forinden det i Aaret 1828 allernaadigst forundtes sit nuhavende Locale, aarligen ikkun har kunnet deels oplære, deels prøve og øve et Antal af henved 400, saa har det saaledes, ved denne Hans Majestæts særdeles Naade, seet sig istand til, iaar som i de 2 foregaaende, at udvide sin Virksomhed saa betydeligt, at henved 500 Individer mere end før have kunnet høste Nytte af denne Indretning.

Fremdeles har Institutet iaar, ligesom i de foregaaende, ifølge allerhøieste Befaling, assisteret de militaire Academier, Kjøbenhavns Garnisons Exerceerskole og Normalskolen for Gymnastikken med Lærere til Hjælp ved den gymnastiske Underviisning, ligesom det og har maattet afgive flere af dets Elever til Hjælp ved ovennævnte Forsøg, der, ifølge allerhøieste Befaling, have fundet Sted, saavel med forskjellige Vaabens særskilte som gjensidige Brug, samt i Anledning af det, af det Sjællandske Landseneer-Regiment, indgivne allerunderdanigste Forslag om Landsen, ført med begge Hænder i Enekamp mod Infanteristen. Uagtet ovennævnte Institutets saa betydeligt udvidede Virkekreds, har dette dog

ingenlunde medført forøget Udgivt for Hans Majestæts Kasse; thi med Undtagelse af de Gratialer, der iaar, ligesom i de foregaaende, allernaadigst have været forundte nogle af Institutets Officierer og Lærere, der ikke nyde nogen Gage for deres Tjeneste ved Institutet, og med Undtagelse af de, formedelst deres Utjenstdygtighed, ifølge det Kongelige General-Commissariats Collegii gode Tilladelse, ombyttede Vaaben og Inventariisager, have Institutets Udgivter iaar, ligesom i de 5 sidste, været bestridte med den dertil allernaadigst reglementerede Sum.

De, til forskjellige Tider, Hans Majestæt allerunderdanigst forelagte Rapporter om Gymnastikkens Tilstand og Fremgang ved de militaire Academier og samtlige de Corpser, Underviisningsanstalter og Skoler, der allernaadigst ere henlagte under min Inspection, saavelsom ved de udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Regimenters Underviisningsanstalter og Skoler, have i det Hele vidnet om den Opmærksomhed, de respective Foresatte vise disse Øvelser; ligesom og Generallisterne over de fra Armeen og Marinen indleverede allerunderdanigste Beretninger om Gymnastik- og Vaaben-Øvelserne i Vinteren 1829-1830, og om Svømmeøvelserne i dette Aar, tilfulde vidne om denne Sags stadige og heldige Fremskriden i begge Militair-Etaterne. Dette sporedes ligeledes med Fornøielse af den nyligt nævnte fra Commandantskabet paa Bornholm indleverede allerunderdanigste Rapport om disse Øvelsers Fremme sammesteds.

Hans Majestæt har atter iaar høistnaadigen behaget at tage Gymnastik- og Vaaben-Øvelserne i Øiesyn ved det forrige Artillericadet-Institut, Søcadet-Corpset, det militaire gymnastiske Institut, Normalskolen for Gymnastikken, Kjøbenhavns Garnisons Exerceerskole, Artilleriets Exerceerskole og Sø-Etatens Skoler, samt, paa Allerhøistsammes Reise, i forskjellige lærde, Borger- og Almue-Skoler, og ved denne særdeles Naade viist vedkommende Foresatte hvilken Opmærksomhed Allerhøistsamme behager at værdige disse Læregjenstande; ligesom og, ved forskjellige allerhøieste Befalinger og Anordninger, at tilkjendegive Sin allernaadigste Tilfredshed med alle de Foresatte m. Fl., der heldigen og ivrigen havde virket til denne gavnlige Sags Udbredelse og Fremme.

Saare betydelig har saaledes den Fremgang været, som Gymnastikken, denne tilforn i Danmark aldeles tilsidesatte og miskjendte Kunst, har gjort i et Tidsrum af 3 Decennier, og Bestræbelserne for dens rigtige Behandling og Udbredelse have i Sandhed ledet til de ønskeligste og herligste Resultater. Men høist utilfredsstillende vilde disse have været,

ja næsten Intet vilde der i denne Henseende have været virket, dersom ei Hans Majestæt Kongen, med stedse uforandret Naade, havde skjenket Gymnastikken den huldrigste Opmærksomhed, og stadigt fremmet den ved kraftig Understøttelse og mange høist hensigtsvarende Foranstaltninger, uagtet denne Underviisningsgreen i Begyndelsen modtoges af Mængden med Ligegyldighed, stundom endog med Misnøie, og maatte dele Skjebne med saamangen ny og gavnlig Sag, der næsten altid maa stride mod Eensidighed, Fordomme og indgroede Vaner, førend dens Nytte omsider retteligen indsees og paaskjønnes. Først Fremtiden, der høster Frugten af Fortidens Arbeider, er det forbeholdt at erkjende Gymnastikkens hele Værd, og i Følelsen heraf vil den velsigne Monarken, som kraftigen nedbrød de Skranker, der længe modstode en saa gavnlig Sags Fremme.

Efterat jeg hidtil i et større Heelt har søgt at vise, hvorledes Gymnastikken fra et Intet hævedes frem til Det, den nu er, tillader jeg mig endnu i en kortfattet Oversigt at udhæve de vigtigste Momenter af Gymnastikkens Historie, at anføre de forskjellige Indretninger, ved hvilke den efterhaanden indførtes indtil den blev en almindelig Underviisningsgreen over hele Riget, samt at nævne de Authoriteter og Hædersmænd, der have virket kraftigst til dens Udvidelse og Fremme.

Efterat mit private gymnastiske Institut var oprettet, H. K. H. Kronprindsen 1799
nogle Gange havde hædret Samme med Sin høieste Nærværelse, og et Selskab var
organiseret til Svømmekunstens Udbredelse, indførtes den gymnastiske Underviisning i det 1800.
danske Militairinstitut, og udvidedes paa Land- og Sø-Cadetacademierne, samt i Artilleri-
cadet-Institutet, hvor H. K. H. Kronprindsen naadigst betroede mig Underviisningen; ligeledes
indførtes gymnastiske Øvelser i Christianis og Schouboes Instituter, i det Kongelige 1802.
Opfostringshuus, i Efterslægtselskabets Realskole og flere Skoler.

Hertugen af Augustenborg behagede at betroe sine Sønner, Prindserne Christian og Frederik, til Institutets Underviisning, hvilken det ogsaa, i en Række af Aar, behagede H. K. H. Prinds Frederik Ferdinand at deeltage i.

Ligesom det fra Begyndelsen behagede H. K. H. Kronprindsen at skjenke Gymnastikken naadigst Opmærksomhed og Understøttelse, saa behagede det og Høistsamme at
befale Oprettelsen af det militaire gymnastiske Institut, som skulde danne Gymnastiklærere 1804.
for den danske og norske Armee, og at betroe mig Sammes Bestyrelse, hvorefter det private Institut overtoges af nuværende Capitain Thomsen. Jeg udnævnedes til Professor

i Gymnastikken, og holdt, i Forening med afdøde Biskop Mønster, Forelæsninger over
Gymnastikkens Theori, Methodik og Historie. Gymnastik indførtes i begge Underofficiers-
Underviisningsanstalterne i Kjøbenhavn og paa Blaagaards Skolelærerseminarium; des-
1805. uden, efterhaanden som Lærere dimitteredes fra Institutet, i Kjøbenhavns Garnisons og
Artilleriets, samt i de øvrige Regimenters og Corpsers Exerceerskoler. Et Reglement
authoriseredes for den gymnastiske Underviisning i Cavalleriets og Infanteriets Exerceer-
skoler, tilligemed en trykt Instruction for Lærerne. Et gymnastisk Apparat blev naadigst
skjenket Gørstinge Skole.

1806. Gymnastik indførtes i de militaire Instituter i Christiania og Rendsburg, hvorefter det
militaire gymnastiske Instituts Virksomhed ophørte i nogen Tid, da Armeen havde
faaet et tilstrækkeligt Antal Gymnastiklærere af de 38 Underofficierer, som dimitteredes fra
Institutet, Exerceerskolerne vare blevne forsynede med gymnastiske Apparater og jeg fore-
tog en Reise i Udlandet. Ogsaa vare allerede nogle civile Lærere blevne dannede ved In-
1807. stitutet; tillige indførtes gymnastiske Øvelser ved flere Skolelærerseminarier og i nogle Al-
mueskoler. I Kjøbenhavns Bombardement ødelagdes det private gymnastiske Instituts Lo-
cale og Maskineri.

1808. Skjøndt den udbrudte Krig virkede ufordeelagtigt paa Gymnastikken, dannedes dog
end flere civile Lærere for Seminarierne og Skolerne.

1809. Da Armeen behøvede nye Gymnastiklærere, saa begyndte atter det militaire gymna-
stiske Instituts Virksomhed, det organiseredes som en vedvarende Indretning, og udvidedes der-
til, at det ligeledes skulde danne Lærere for Søetaten og Civiletaten.

1810. Fra ethvert Regiment og Corps i den norske Armee sendtes een Underofficier til det
militaire gymnastiske Institut for at dannes til Lærer, og Officierer af Kjøbenhavns Gar-
nison fik fri Adgang til Institutets practiske Øvelser. Institutet forundtes ved Hans Majestæts
allernaadigste Understøttelse et fortrinligt Locale paa Østerbro.

1811. Faste Regler approberedes for Bedømmelsen af Institutets Elevers Duelighed ved de aar-
lige Dimissions-Examina, og det bestemtes, at deres Duelighed skulde bedømmes af en Com-
mission.

1812. Institutets Elever begyndte at assistere Lærerne ved Cadetternes Underviisning paa
de Kongelige Academier og Instituter, og det fastsattes, at de skulde herefter alene staae
under Forstanderens Commando i den Tid, de freqventerede Institutet. De flinkeste og
dueligste iblandt dem forundtes ved deres Afgang passende Belønninger for udviist Flid.

Institutets Svømmeøvelser udvidedes, og Eleverne underviistes i at svømme med Mundering og Vaaben og i at bjerge. En Gymnastiklærer ansattes ved Skolelærerseminariet i Kiel, og Øvelserne indførtes i samtlige Skoler paa Grevskabet Holsteinborg.

H. K. H. Prinds Christian Frederik, som Selv havde behaget at deeltage 1813.
i adskillige gymnastiske Øvelser, behagede naadigst at betroe mig H. K. H. Prinds Frederik Carl Christians gymnastiske Underviisning.

Institutets Elever indskrænkedes til et Antal af 20, da de fleste Regimenter og 1814.
Corpser vare forsynede med de nødvendige Gymnastiklærere. Det private gymnastiske Instituts Bestyrelse overtoges af nuværende Capitain af H. M. Kongens Livjægercorps, Ridder v. Hansen, der siden altid har forestaaet denne Indretning med ligesaa megen Iver som Duelighed. En fuldstændigere gymnastisk Underviisning begyndte i Søetatens Skoler. Anordningen for Almueskolevæsenet paa Landet befalede gymnastiske Øvelsers og tildeels Svømnings Indførelse i alle de Skoler, hvis Lærere havde erhvervet fornøden Duelighed til at undervise deri; det Samme bød og et Reglement, som approberedes for Almue- og Borger-Skolevæsenet i Kjøbenhavn; dog svarede ikke Udfaldet af disse allernaadigste Foranstaltninger til den derpaa grundede Forventning om Gymnastikkens almindeligere Indførelse i Rigets Almue- og Borger-Skoler.

Institutets Elever fik allernaadigst Tilladelse til practisk at anvende det Lærte i 1815.
Charlottenlunds, Ermelunds og Jægersborg Skove, som og til at give offentlige assauts, hvorved de aflagde Prøver paa fortrinlig Færdighed i Vaabenøvelserne.

Ved den almindelige Reduction, som fandt Sted i dette Aar, nedsattes Antallet paa 1816.
Institutets Elever til 12, et Antal, der antoges at kunne erstatte den aarlige Afgang iblandt Gymnastiklærerne i Armeen. Institutet forlagdes til Rosenborg Caserne, og fik en ny approberet Plan. Elevernes Underviisningstid, der før havde medtaget 3, indskrænkedes til 2 Aar. Jeg udnævnedes til Institutets Overinspecteur og Capitain v. Hansen til Inspections-Officier og Lærer.

Gymnastikken fremmedes betydeligt i hele Armeen ved Cavalleri- og Infanteri-In- 1817.
specteurernes Reiser og særdeles Interesse for denne Sag, samt ved Udarbeidelsen af et Reg- 1818.
lement, der allernaadigst approberedes, for den gymnastiske Underviisning i Armeen. Det befaledes allernaadigst, at Svømmeøvelser skulde indføres i hele Armeen; at Institutet skulde danne een Svømmelærer pr. Compagni af de i Kjøbenhavn garnisonerende Regimenter og Corpser; at en militair Svømmeskole skulde indrettes paa Gammelholm og forsynes med de fornødne Reqvisiter. 63 Underofficierer dannedes til Svømmelærere; Svømmeøvelserne udvidedes ved de militaire Academier, Institutter og Skoler, og paabegyndtes med

Rekrutterne af forskjellige Garnisoners Exerceerskoler. H. M. Kongen behagede Selv allernaadigst at tage Svømmelocalet og Øvelserne i Øiesyn. For at udbrede Hugningsøvelserne, dannedes tillige Compagnilærere i Hugning. I dette og følgende Aar afskedigedes jeg efter Ansøgning i Naade fra de mig betroede Læreembeder ved de militaire Academier og Institutter, og Overinspectionen over den gymnastiske Underviisning anbetroedes mig ved disse Indretninger, som og ved den Kongelige Livgarde til Hest, den 2den Husaresqvadron samt Søartilleri- og Matros-Corpset og de militaire Skoler af begge Etater.

1819. Hvert Compagni skulde forsynes med to Svømmelærere; der afgaves derfor til Instituttet end een Underofficier pr. Compagni, i Alt 84, som dannedes til Lærere i Svømning, ligesom Instituttet dannede end een Underofficier pr. Compagni af Regimenterne og Corpserne i Kjøbenhavn og Helsingøer, af Sjællandske Landseneer-Regiment og Husar-Regimentet til Lærer i Hugning. Et Forslag til Maaden, hvorpaa Svømmeøvelserne kunde iværksættes med det tjenstgjørende Mandskab, udarbeidedes efter allerhøieste Befaling og approberedes; adskillige Foranstaltninger bleve trufne til Øvelsernes større Fremgang og Sikkerhed, og Svømningen begyndte i den i forrige Aar oprettede, og iaar under min Bestyrelse organiserede, Svømmeskole med Mandskabet af Kjøbenhavns Garnison, dens Rekrutter, Underviisningsanstalter og Skoler, ligeledes med det tjenstgjørende Mandskab af det Kongelige Artillericorps, den Kongelige Livgarde til Hest samt begge herværende Jægercorpser. Af de 3000 Individer, der iaar deeltoge i Svømmeunderviisningen, bragte 1600 det til at kunne svømme, mange endog med Færdighed. H. M. Kongen behagede atter iaar at hædre denne Indretning med Sin allerhøieste Nærværelse, og allernaadigst at skjenke en betydelig Sum til Opmuntring for de Lærere og Elever, som fortrinligst havde udmærket sig. Ogsaa i de Garnisoner udenfor Kjøbenhavn, hvor Localet tillod det, oprettedes Svømmeskoler. D. K. H. Prindserne Frederik Ferdinand og Frederik Carl Christian behagede at afbenytte det militaire Svømmelocale; desuden deeltoge mange Officierer, civile Embedsmænd m. Fl. i Øvelserne. Forsøg anstilledes for at bestemme forskjellige Individers specifike Tyngde-Forhold til Vandet. Forslag indgaves til at bestemme Mængden og Beskaffenheden af de gymnastiske Apparater, som ethvert Regiment og Corps skulde have. Samtlige Gymnastik- og Svømme-Lærere beordredes at møde tvende Gange aarligt ved Instituttet for at gjentage og øve det Lærte. Nogle Mangler ved Øvelseslocalerne bleve afhjulpne, og Underviisningsanstalterne forsynedes med gymnastiske Apparater.

1820. Duelige Elever af Underviisningsanstalterne og Skolerne øvedes tillige i Underviisningsmaaden, for bedre at kunne assistere ved Mandskabets Øvelser, og hvert Regiment og

Corps i Kjøbenhavn sendte saamange Underofficierer til Institutet, som det manglede Lærere, for at dannes til Compagnilærere. Det befaledes, at de skulde være vel skikkede til at oplæres, og stedse indsendes betimeligt. Alle Gymnastik- Esqvadrons- og Compagni-Lærere prøvedes for første Gang i Svømning, siden i Hugning og Bajonetfægtning, hvilke Prøver aarligen ere blevne gjentagne. Garnisonens Svømmeøvelser henlagdes under de respective Regimenters og Corpsers Bestyrelse. Det behagede atter iaar H. M. Kongen allernaadigst at tage Svømmeøvelserne med samtlige Lærere saavelsom med Eleverne af de herværende Underviisningsanstalter og Skoler i Øiesyn, samt atter at belønne de meest Udmærkede blandt disse. Adskillige Garnisoner udenfor Kjøbenhavn forsynedes med gymnastiske Apparater, som og med Masker, Brystværn og andre ved Hugningsøvelserne nødvendige Reqvisiter.

En Underviisningsanstalt, i hvilken Gymnastikeleverne erholdte Underviisning i de befalede Skolevidenskaber, oprettedes ved Institutet under Capitain v. Staggemeier som Lærer. 1821. Tvende Reglementer for den gymnastiske Underviisning ved de militaire Underviisningsanstalter og Skoler approberedes og tryktes. Adskillige høist hensigtsvarende allernaadigste Befalinger, som bidroge til end større Orden og Forsigtighed ved Svømmeøvelserne, gaves; Svømmelocalet udvidedes, fik forskjellige nye Indretninger og benyttedes af et betydeligt Antal. To Gymnastiklærere dannedes og ansattes ved Søetaten. Simple og let anvendelige Midler udfandtes og anvendtes for strax at kunne benytte Skydegeværer efter en Vandpassage. H. M. Kongen behagede igjen iaar høist naadigen at hædre den militaire Svømmeskole med Sin Nærværelse, og, ligesom i de foregaaende, ved betydelige Belønninger at opmuntre Lærerne og Eleverne. Jeg udnævnedes allernaadigst til Directeur for Gymnastikken. Et Reglement for Cavallerihuggene udarbeidedes.

Nogle nærmere Bestemmelser bleve fastsatte med Hensyn til den mig allernaadigst anbetroede Inspection over den gymnastiske Underviisning ved de militaire Academier, Corpser, Underviisningsanstalter og Skoler. 1822. Saamange Underofficierer og Spillemænd oplærtes ved Institutet, at de erstattede Savnet af de Compagnilærere, der commanderedes til Kjøbenhavns Garnisons Exerceerskole, og nogle af Institutets dueligste Elever assisterede ved Rekrutternes Underviisning i denne Skole, hvilket siden aarligt har fundet Sted. De i Kjøbenhavn garnisonerende Regimenter og Corpser forsynedes med hængende Svømmeseler; nogle Lettelser forundtes det Mandskab, der havde gjort antagelig Fremgang i Svømning; et allerhøieste Rescript fastsatte nærmere Bestemmelser angaaende Svømningen ved det Kongelige Søcadetacademi, og et Forslag til et Reglement for Svømmeunderviisningen udarbeidedes. Det befaledes, at Regimenternes og Corpsernes Indberetninger om Svømmeøvelserne skulde

indsendes aarligt i Begyndelsen af October, og affattes efter et approberet og trykt Schema. Raketcorpset forsynedes med Compagnilærere. Adskillige Regimenter, Corpser og Underviisningsanstalter fik de end manglende gymnastiske Reqvisiter. Pastor Bendts i Søllinge indførte gymnastiske Øvelser i sine Skoler, lod en Øvelsesplads samt et Svømmebassin indrettes paa sin Bekostning, og skjenkede selv Apparaterne dertil.

1823. Adskillige Bestemmelser gaves for at sikkre Mandskabets Sundhed efter anstrængende gymnastiske Øvelser. En Inspectionsofficier ansattes ved Svømmeskolen; denne fik adskillige nye og hensigtsvarende Indretninger, og besøgtes af et langt betydeligere Antal Embedsmænd, Studerende, m. Fl., end i de første Aar. Underviisningsanstalterne forsynedes med Munderingsstykker og Vaaben til Brug ved Svømmeøvelserne. Ved Cavalleri-Regimenterne indførtes Svømning til Hest, hvor denne Øvelse ikke allerede var paabegyndt. Fuldstændig gymnastisk Underviisning indførtes ved det Kongelige Døvstumme-Institut,

1824. Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn, Helliggeist's Skole, ved den tydske Realskole og Nicolai Friskole, desuden Svømning i Søetatens Friskole. Nærmere Bestemmelser fastsattes med Hensyn til Lærernes aarlige Svømmeprøver, og det befaledes, at de Lærere, som formedelst Svagelighed fritoges for de practiske Øvelser, desuagtet skulde møde ved Institutet for at prøves i Theorien og Underviisningsmaaden. Søetatens saavelsom andre Skoler, der havde Adgang til det militaire Svømmelocale, forsynedes med Svømmebeenklæder, hvilke allerede Tid efter anden vare anskaffede for de Kongelige Cadetter, de Underofficierer, der dannedes til Lærere, og Eleverne af alle Landetatens Underviisningsanstalter. Den militaire Svømmeskole modtog end flere Forbedringer. Jeg oprettede en Fri-Svømmeskole. Gymnastik indførtes fuldstændigere i det Kongelige Opfostringshuus og i Efterslægtselskabets Realskole.

1825. Nytten af Svømnings- og Bjergnings-Øvelserne erfaredes af de Tid efter anden indkomne Beretninger, som viste, at henimod 300 forskjellige Individer, og deriblandt særdeles mange Lærere, vare, siden den militaire Svømmeskoles Oprettelse, blevne forundte Medaillen for Druknedes Redning, eller paa anden Maade belønnede, for udviist ædelt og kjækt Forhold ved at redde Forulykkede fra at drukne. Et Schema approberedes og tryktes for de aarlige Indberetninger om Gymnastikkens Fremgang ved de forskjellige Regimenter og Corpser; ligeledes approberedes et Reglement for Angrebs- og Dæk-Stillingerne med Sabelen for samtlige Trainkudske af det Kongelige Artillericorps. Antallet af de Underofficierer, der for Fremtiden commanderedes til Institutet for at dannes til Compagnilærere i Hugning, Bajonetfægtning og Svømning, bestemtes til 30 aarligt.

En Commission befaledes allernaadigst nedsat, for nærmere at bestemme, hvilke 1826.
gymnastiske Apparater samtlige Underviisningsanstalter og militaire Skoler behøvede, hvilket derefter fastsattes ved et Reglement. Det befaledes, at alle Cavalleri-Regimenter, hvor det var muligt, skulde øves i Svømning til Hest idetmindste 4 Gange hver Sommer, og at de udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Regimenter og Corpser skulde afgive aarlige Indberetninger om Gymnastikkens Fremgang ved deres Underviisningsanstalter og Drengeskoler. Svømning indførtes i adskillige Instituter og Skoler, som allernaadigst forundtes Tilladelse til at benytte den militaire Svømmeskoles Locale; Lærernes Prøver fortsattes; Svømmelocalet modtog adskillige Forbedringer, og mere end 2000 Elever af civile Skoler høstede iaar Nytte af Svømmeskolen. Forberedende Skridt skete til Gymnastikkens Indførelse i Skolerne paa Kjøbenhavns Amt ved Provst Dr. Schacks Bestræbelser; i hans Provsti forsynedes nogle Skoler med gymnastiske Apparater, og Underviisningen begyndte med Held. H. M. Kongen behagede allernaadigst at befale det Kongelige Danske Cancelli at tilkjendegive alle Vedkommende Sin allerhøieste Tilfredshed med deres Bestræbelser i denne Henseende. Det Kongelige Danske Cancelli behagede, ved en Circulairskrivelse til Amtsskoledirectionerne, at henlede Opmærksomheden paa den gymnastiske Underviisning, og at opmuntre til dens Indførelse i Skolerne. Det befaledes fremdeles, at, om muligt, alle Underofficierer skulde øves saa tilstrækkeligt i Hugning og Bajonetfægtning, at de kunde assistere ved Mandskabets Underviisning. For Søetaten oplærtes end 2 Gymnastiklærere. H. M. Kongen behagede at benaade 3 fortrinlige Gymnastiklærere med Dannebrogsmændenes Hæderstegn, og H. K. H. Prinds Christian Frederik at skjenke Skolen i Taarbek et fuldstændigt Klavreapparat. Efter de indkomne Beretninger vare iaar omtrent 12000 Individer blevne underviste i Gymnastik.

Ved Sorø Academi, hvor en fuldstændig gymnastisk Underviisning indførtes paa 1827.
samme Tid som den øvrige Underviisning, blev Lieutenant Jung ansat som Assistent hos Læreren Capitain Thomsen, ligesom og en Gymnastiklærer ansattes ved Universitetet i Kiel. Hans Majestæt behagede allernaadigst at resolvere, at en Bygning til gymnastiske Øvelser skulde opføres i Kjøbenhavn. Commandantskabet paa Bornholm foreslog at indføre Gymnastik sammesteds, hvilket allernaadigst approberedes; en Lærer for Bornholms Milice oplærtes ved Institutet, og Hans Majestæt skjenkede allernaadigst 1000 Rbd. til gymnastiske Apparater sammesteds. Jeg udarbeidede et Forslag til en Lærebog i Gymnastikken for Borger- og Almue-Skolerne, og en Commission nedsattes, ifølge min allerunderdanigste Forestilling, til dets Bedømmelse. Adskillige Skolelærere, især fra Smørum og Sokke-

lunds Herreder, veiledes ved Institutet, og end flere Skoler benyttede den militaire Svømmeskoles Locale. Fægteøvelser bortfaldt i Cavalleriets Exerceerskoler for at den derved besparede Tid kunde anvendes til at forskaffe Rekrutterne større Færdighed i Hugning og andre gymnastiske Øvelser. Directionen for Almue- og Borger-Skolevæsenet gjorde det til Pligt for Enhver, der vilde oprette en Skole i Kjøbenhavn, at indføre Gymnastik i samme under en duelig Lærers Veiledning. Et af mig allerunderdanigst indleveret Forslag til Oprettelsen af en Normalskole for Gymnastikken blev allernaadigst approberet, hvorved et saare vigtigt Skridt skete til Gymnastikkens almindeligere Udbredelse. Svømmeøvelserne fremmedes i denne Sommer med fortrinligt Held saavel i Militairetaterne som og i forskjellige offentlige og private Stiftelser og Skoler. Enkelte Private skjenkede nogle Skoler gymnastiske Øvelsespladse. Kammerjunker, Capitain de Bretteville, opfandt et Svømnings- og Rednings-Apparat af Fjer. Trægeværer, der for nogle Aar siden vare indførte ved Bajonetfægtningsøvelserne, afskaffedes tildeels som mindre hensigtssvarende, og Jernfægtegeværer indførtes i deres Sted — en Forandring, der bidrog særdeles til denne Øvelses mere hensigtsvarende Behandling. En allerhøieste Instrux meddeeltes med Hensyn til den Gymnastikbygning, som var opført til Afbenyttelse deels for nogle af de her garnisonerende Regimenter, deels for det militaire gymnastiske Institut. Et Antal af 13000 Individer underviistes iaar i Gymnastik, foruden de Mange, der underviistes i de forskjellige Almue- og Borger-Skoler i Riget, om hvilke Indberetninger ikke vare indleverede. Den gymnastiske Underviisning indførtes i mere end 60 Skoler paa Kjøbenhavns Amt, foruden i andre Amter.

1828. Den 28de Januar aabnedes Normalskolen for Gymnastikken i den nye Gymnastikbygning, og organiseredes i de derpaa følgende 3 Maaneder. Den 13de Mai behagede Hans Majestæt allernaadigst at tage Localet i Øiesyn, samt at lade de Compagnilærere, som i Vinterens Løb vare dannede, tilligemed Normalskolens Elever, præsenteres i Gymnastik og Vaabenøvelser, og Institutets Elever examineres i Skolevidenskaberne. Compagnilærernes Dannelse udvidedes dertil, at de, foruden i Hugning og Bajonetfægtning, tillige skulde oplæres i de øvrige for Mandskabet befalede Dele af Gymnastikken. 21 Skoler paa Kjøbenhavns Amt forsynedes med Redskaber til den fuldstændige gymnastiske Underviisning. Forsøg anstilledes med Korkbelter og med de i forrige Aar omtalte Fjerbelter som Hjælpemidler ved Svømning. Lærebogen for den gymnastiske Underviisning i Borger- og Almue-Skolerne approberedes og tryktes, 4000 Exemplarer deraf skjenkedes allernaadigst disse Skoler, og Gymnastikkens almindelige Indførelse

i dem befaledes ved en allerhøieste Placat af 25de Juni. Inden Aarets Udgang gjorde flere end 200 Embedsmænd, Skolelærere og Andre sig bekjendte med Underviisningen i Normalskolen for Gymnastikken. Svømning var nu indført i 24 civile, deels offentlige deels private, Stiftelser og Skoler især i Kjøbenhavn, hvortil den allernaadigste Tilladelse for Skolerne til at benytte den militaire Svømmeskoles Locale fortrinligen havde bidraget. Jeg udnævntes allernaadigst til virkelig Directeur for Gymnastikken. Officiererne af de i Kjøbenhavn garnisonerende Regimenter og Corpser tilbødes Adgang i Vintermaanederne til Bajonetfægtningsøvelserne, og en allerhøieste Parolbefaling fastsatte, at for Fremtiden enhver Landcadet, som var bleven dimitteret fra Academiet, skulde øves i Bajonetfægtning ved Institutet, førend han toges til Tjeneste. Contrahugning befaledes at skulle bortfalde ved Infanteri-Regimenterne og Jæger-Corpserne for at vinde mere Tid til Bajonetfægtning, og en lignende Indskrænkning approberedes med Hensyn til Compagnilærerne. Et allerhøieste Rescript bestemte, hvilke Reqvisiter til Bajonetfægtning den Kongelige Livgarde til Fods, samtlige Infanteri-Regimenter og Jæger-Corpser skulde forsynes med.

De Officierer, der sidst vare dimitterede fra Academiet, øvedes for første Gang ved 1829.
Institutet i Bajonetfægtning. Det bestemtes, hvilke Øvelser det tjenstgjørende Mandskab skulde foretage i Gymnastikbygningen, og paa hvilke Tider Øvelserne skulde finde Sted. De ved Bajonetfægtningen brugelige Commandoord bleve særskilt trykte og uddeelte til Regimenterne og Corpserne. Institutets Apparater forøgedes med en Klavremaskine og nogle andre Reqvisiter. Et bedre Slags Fægtemasker indførtes. Forberedende Skridt gjordes til Gymnastikkens almindelige Indførelse i Borger- og Almue-Skolerne i Kjøbenhavn, og det tillodes allernaadigst, at Skolerne i Stadens østre Deel maatte afbenytte den militaire Gymnastikbygning nogle Timer dagligt til Underviisningen. Da den militaire Svømmeskole nu benyttedes af omtrent 7000 Individer, saa erholdt den, ved Hans Majestæts høie Naade, adskillige betydelige Forbedringer, blandt hvilke fortrinligen bør nævnes de Næt, med hvilke Svømmeflaaderne forsynedes. En Hjælpeskole, hvori 200 Drenge nøde Underviisning, oprettedes i Forbindelse med Normalskolen. Tvende af de ved Institutet ansatte Officierer hædredes med Ridderkorset af Dannebrogen. Hans Majestæt behagede allernaadigst at befale Directionen for Universitetet og de lærde Skoler at indgive allerunderdanigst Indberetning om hvad der hidtil var virket for Gymnastikken i de denne Directions Virkekreds underlagte lærde Skoler. Bajonetfægtning, der, med allerhøieste Tilladelse, af mig var indført ved det militaire gymnastiske Institut i Aaret 1804, og siden øvet efter de Regler, der ere givne i den i Aaret 1806 approberede og trykte

Instruction, modtog Forandringer ved de i Aaret 1819 og 1822 allernaadigst approberede Reglementer, og i Aarene 1827 og 1828 en større og meget hensigtsvarende Udvidelse derved, at dette Vaaben tillige anvendtes mod Cavalleri, ifølge et af Premier-Lieutenant v. Irminger indgivet allerunderdanigst Forslag. For at bringe de i de da bestaaende Reglementer allernaadigst fastsatte Bestemmelser for Bajonettens Anvendelse mod Infanteri i passende Forbindelse med Sammes Anvendelse mod Cavalleri, udarbeidedes, ifølge allerhøieste Befaling, af Premier-Lieutenanten og mig et nyt allerunderdanigst Forslag til nogle interimistiske Bestemmelser for denne Vaabenøvelse, der allernaadigst approberedes og tryktes i Aaret 1828. Efterat vedkommende Regimenter og Corpser, efter allerhøieste Befaling, i Løbet af eet Aar, havde prøvet samme og afgivet deres allerunderdanigste Betænkning, og efterat de derpaa havde modtaget de Forandringer, som disse Betænkninger og senere Erfaring havde foranlediget, authoriseredes de i Aaret 1829 og tryktes under Navn af: "Reglement for Bajonettens Anvendelse saavel mod Infanteri som Cavalleri." Paa Bornholm indførtes Gymnastikken ved Milicen, og endeel Compagnilærere oplærtes for samme; fremdeles indførtes den i Borgerskolen i Rønne og i den lærde Skole sammesteds. 8000 Individer, og deriblandt omtrent 3000 Elever af civile, deels offentlige deels private, Skoler havde iaar høstet Nytte af den militaire Svømmeskole; Svømning saavelsom de øvrige gymnastiske Øvelser vare i hele Armeen gaaet frem med fortrinligt Held. Hans Majestæt behagede allernaadigst at tillægge det militaire gymnastiske Institut Prædikat af "Kongeligt", som et huldrigst Beviis paa Allerhøistsammes Tilfredshed med dets i 25 Aar udviste Bestræbelser. Gymnastiklærerne af de i de danske Provindser garnisonerende Infanteri-Regimenter beordredes at møde ved Institutet, for i Forening med de herværende Lærere at prøves og øves; Gymnastiklærerne fra de i Holsteen garnisonerende Regimenter mødte i Glückstadt for at øves i Bajonetfægtning under Premier-Lieutenant v. Irminger. Adskillige allernaadigste Foranstaltninger bleve trufne, der havde en vigtig Indflydelse paa en fuldstændigere Underviisning i Vaabenøvelserne. Da Resultatet af de Forsøg, der i dette og foregaaende Aar vare anstillede med Kork- og Fjer-Belter, ifølge de indkomne Beretninger, var til Fordeel for de første, saa approberedes de til Brug ved Underviisningsanstalternes og Skolernes Underviisning i Svømning. Det befaledes, at de fra det Kongelige Landcadet-Academi afgaaende Officierer tillige skulde øves ved Institutet i Brugen af Landsen, og i de for Cavalleriet reglementerede Hug og Dækninger. Det approberedes allernaadigst, at Reglementet for Bajonetfægtningen oversattes i det tydske Sprog af Premierlieutenant v. Irminger. En allerhøieste Befaling fastsatte, at samtlige herværende Gymnastiklærere skulde

møde eengang maanedligt til Øvelse ved Institutet. I Marinen og Armeen havde, uagtet et meget ugunstigt Veirligt, 5890 Individer bragt det til at kunne svømme. Det befales allernaadigst, at de Gymnastiklærere, som avanceredes til Vagtmestere eller Commandeersergeanter, desuagtet skulde, under visse Indskrænkninger, vedblive at forrette Tjeneste som Gymnastiklærere ved deres respective Regimenter og Corpser.

Et betydeligt Antal Officierer af den herværende Garnison, der alt i forrige Aar, 1830. efter eget Ønske, havde deeltaget i Vaabenøvelserne, overlodes atter iaar, med allernaadigst Tilladelse, Adgang til Institutets Locale for at fortsætte disse. De fra det Kongelige Landcadet-Academi i December f. A. afgaaede Officierer øvedes ved Institutet i Bajonetfægtning, Landsespil og Cavallerihug, og et Forslag til Anvendelsen af den dertil bestemte Tid blev allernaadigst approberet. H. M. Kongen behagede allernaadigst at befale Generalmajor v. Scholten, der for flere Aar siden havde været ansat som Inspections-Officier ved Institutet, og stedse vedligeholdt en særdeles Interesse for Gymnastikken, i Forening med mig "at indgive et Forslag til de Dele af Gymnastikken og Vaabenøvelserne, som burde læres af Tropperne og i Skolerne i Vestindien"; Forslaget blev derefter allernaadigst approberet, og tvende ved de vestindiske Tropper ansatte Officierer og derhos tvende Lærere commanderedes til Institutet for atter at gjøre sig bekjendte med den fuldstændige gymnastiske Underviisning. Af Civiletaten var et Antal af mere end 3000 blevet øvet i den militaire Svømmeskole, hvor end een af de der henlagte Svømmeflaader forsynedes med de fornødne Nætter, ligesom Skolen og forundtes en Flaade af Pontons, en Gangbro, m. m. Ved de forskjellige civile Skoler i Kjøbenhavn fandtes den gymnastiske Underviisning særdeles vel ordnet og fremmet, og deriblandt fortrinligst ved Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn, Efterslægtselskabets Realskole, det Kongelige Waisenhuus og Opfostringshuset. Hans Majestæt behagede allernaadigst at approbere Anskaffelsen af forskjellige Redskaber i den nye Gymnastikbygning, ved Hjælp af hvilke det tjenstgjørende Mandskab af Kjøbenhavns Garnison kunde vorde instrueret i flere Grene af Gymnastikken. Forandrede Bestemmelser approberedes allernaadigst med Hensyn til Gymnastikelevernes Dimissions-Examina og Bedømmelsen af deres Duelighed. Atter iaar approberedes Oprettelsen af en Hjælpeskole i Forening med Institutets Normalskole saalænge Svømmeøvelserne vedvarede. Allerunderdanigste Rapporter indleveredes om de foretagne practiske Forsøg med Landsen, ført med begge Hænder i enkelt Kamp mod Infanteristen, der vare foranledigede ved et, af det Sjællandske Landseneer-Regiment indsendt, allerunderdanigst Forslag desangaaende; disse Øvelser bleve fortsatte og udvidede ved Institutet, i Forbindelse med de allernaadigst befalede Forsøg med forskjellige Vaabens

T

saavel særskilte som gjensidige Brug. Den gymnastiske Underviisning var indført i henved 2000 Borger- og Almue-Skoler, og trivedes med større Held, og havde vundet almindeligere Deeltagelse, end de første Udsigter lode formode. Et af Directionen for Borger- og Almue-Skolevæsenet i Kjøbenhavn til det Kongelige Danske Cancelli indgivet Forslag, betræffende Maaden, hvorpaa gymnastiske Øvelser kunde indføres i de velbemældte Direction underlagte Skoler, blev forelagt Hans Majestæt af det Kongelige Danske Cancelli og allernaadigst approberet. Alle de af disse Skoler, i hvilke Svømning endnu ikke var indført, forundtes allernaadigst Tilladelse til at afbenytte det militaire Svømmelocale. Hans Majestæt befalede allernaadigst, at første Lærer i Normalskolen for den indbyrdes Underviisning, Wille, skulde paa en befalet Reise tillige virke for Gymnastikkens hensigtsvarende Udførelse i de Skoler i Districtsprovstierne, som han skulde ordne; herved fik mere end 40 Skoler i Rigets forskjellige Provindser regelret gymnastisk Underviisning. De Øvelser med Haandvægter, som fandt Sted i Normalskolen, indførtes og udvidedes ved Institutet, der tillige forsynedes med det dertil nødvendige Antal. I Armeen saavelsom i Kjøbenhavns Garnisons Exerceerskole vare Hugnings- og Bajonetfægtnings-Øvelserne fremmede med særdeles Held. Gymnastiklærer, Dannebrogsmand Kopp ansattes allernaadigst som Lærer ved Seminariet i Tøndern. Ved de gode, af Commandanten paa Bornholm trufne, Foranstaltninger, fordeeltes Compagnilærere over det hele Land, hvor Øvelserne fortsattes i Milicen under 22 der dannede Læreres Veiledning; de fornødne gymnastiske Redskaber anskaffedes for Rekrutterne og den hele nyskrevne Ungdom, og Øvelserne indførtes desuden i Borgerskolerne i Svanike og Nexøe. Ved de militaire Academier, Underviisningsanstalter og Skoler havde iaar mere end $\frac{4}{5}$ af de Deeltagende lært at svømme med Sikkerhed, tildeels endog med Færdighed. Nye allernaadigste Bestemmelser fastsattes med Hensyn til de for samtlige Lærere befalede aarlige Prøver og Øvelser. Ved den ved Institutets Underviisningsanstalt ansatte Capitain, Ridder v. Staggemeiers nidkjære Bestræbelser lykkedes Underviisningen her særdeles vel. Gymnastiklærerne af de udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Infanteri-Regimenter og Jæger-Corpser befaledes at møde deels ved Institutet deels i Glückstadt for at prøves og øves i samtlige Dele af Gymnastikken. Iblandt de Lærere, som mødte iaar, havde især nogle udmærket sig fordeelagtigen, og modtoge Beviser paa Hans Majestæts høie Naade. Allerhøiststamme behagede at hædre een af Institutets Overlærere, Dannebrogsmand Grüner, ved høist naadigen at udnævne ham til Secondlieutenant a là suite i Armeen, hvorhos han ansattes som Inspections-Officier ved Institutet. Saavel ved det Kongelige Søcadet-Corps som ved det daværende Kongelige Artillericadet-Institut fandtes den

gymnastiske Underviisning i fortrinlig Stand, hvilket og i det Hele var Tilfældet ved de militaire Underviisningsanstalter og Skoler i begge Etater. Resultatet af de fra Armeen indkomne Beretninger om det tjenstgjørende Mandskabs Svømmeøvelser i denne Sommer var, at af 5518 Deeltagende havde 3895 lært at svømme med Sikkerhed, ligesom og af de militaire Academier, Underviisningsanstalter og Skoler i begge Etater et Antal af 1828 havde bragt det til at kunne svømme, de Fleste endog med udmærket Færdighed. Forskjellige hensigtsvarende Indretninger i den nye Gymnastikbygning approberedes og foranstaltedes. Hans Majestæt befalede allernaadigst det Kongelige Danske Cancelli og Directionen for Universitetet og de lærde Skoler for Fremtiden aarligen at indsende til Allerhøistsamme de Beretninger, som velbemældte Collegium og Direction modtage om Gymnastikkens Fremgang i samtlige Almue- og Borger-Skoler samt lærde Skoler. Efter allerhøieste Befaling udarbeidede Institutet et allerunderdanigst Forslag til de nødvendigste Regler for Cavalleriet om den gjensidige Brug af Bajonet, Landse, Pallask og Sabel; i et Forslag til en Instruction for Cavalleriets Exerceerskoler, der i dette Aar udarbeidedes og forelagdes Hans Majestæt af en dertil udnævnt Commission, indbefattedes tillige "Bestemmelser for Cavalleristens Øvelser i Brugen af det blanke Vaaben." Institutet og den ved samme oprettede Normalskole og Hjælpeskole underviste, øvede og prøvede iaar et Antal af 886 Individer, og har saaledes, siden det allernaadigst forundtes sit nuhavende Locale, i dette og de tvende foregaaende Aar, kunnet undervise og øve 500 Individer mere aarligt, end før, hvilket Alt er skeet uden forøgede Udgivter for Hans Majestæts Kasse.

Uagtet det i Aaret 1799 oprettede private gymnastiske Institut først bidrog til at vække Opmærksomhed for Gymnastikken som en saare vigtig Green af Opdragelsen, og det endog i den Grad, at Institutet vandt den Kongelige Families høie Yndest og Tillid saavelsom Fleres Interesse for samme, saa var det dog især det i 1804 oprettede militaire gymnastiske Institut, hvorfra denne Underviisning har udbredt sig over hele Fædrelandet og tildeels udenfor samme.

Hovedresultaterne af dette Instituts 26aarige Virksomhed have været:

Samtlige de Officierer, der i de sildigere Aar ere dimitterede fra det Kongelige Landcadet-Academi, ere ved Institutet blevne instruerede i Bajonetfægtning, de for Cavalleriet reglementerede Hug og Dækninger samt i Brugen af Landsen; Institutet har i Alt dannet 229 militaire Gymnastiklærere, der alle have nydt en fuldstændig Underviisning i samtlige

Grene af Gymnastikken og de dermed forbundne Vaabenøvelser, af hvilke 137 have erholdt første Charakteer [udmærket eller fortrinlig duelig], 72 anden [meget duelig] og 20 tredie [duelig]; desuden: 1182 Batteri- Esqvadrons- og Compagni-Lærere i de Grene af Gymnastikken og Vaabenøvelserne, hvortil de vare bestemte som Lærere; fremdeles: 31 civile Lærere, hvilke alle have nydt en fuldstændig gymnastisk Dannelse, og hvoraf 10 have været ansatte ved de forskjellige Seminarier; endeligt: 272 Studerende, Skolelærere og Seminarister, som i de sidste Aar have gjennemgaaet Normalskolen for Gymnastikken, og ere blevne meddeelte Attester for Duelighed i at undervise i Almue- og Borger-Skolerne; altsaa i Alt 1714 Lærere, foruden et Antal af 360 Børn, der aarligt, i samme Tid, er blevet underviist i Institutets Normalskole.

Allerunderdanigst Forslag til alle Reglementer, Lærebøger og øvrige allernaadigst approberede Bestemmelser for Underviisningen i Gymnastik og Vaabenøvelser, der af mig ere udarbeidede, have været grundede paa de ved Institutet til den Ende anstillede Forsøg og de derved samlede Erfaringer, med Undtagelse af de Regler for Cavalleristens Øvelse i Brugen af det blanke Vaaben, der indeholdtes i det i f. A. udarbeidede Forslag til en Instrux for Cavalleriets Exerceerskoler, som og det Sjællandske Landseneer-Regiments Forslag til nogle Bestemmelser for Brugen af Landsen, ført med begge Hænder, samt det af Premier-Lieutenant, Ridder og Dannebrogsmand v. Irminger indgivne allerunderdanigste Forslag til Bajonettens Anvendelse mod Cavalleri.

Ved de ved Institutet dannede militaire Lærere er Gymnastik og de dermed i Forbindelse staaende Vaabenøvelser indført i Marinen og Armeen, og det ikke alene ved Sammes Academier, Instituter, Underviisningsanstalter og Skoler, men tillige ved samtlige Exerceerskoler, saavelsom ved hvert Regiments og Corps's tjenstgjørende Mandskab, ligesom og ved et saare betydeligt Antal deels offentlige deels private civile Stiftelser og Skoler i Kjøbenhavn og i Provindserne. Fremdeles ere de ved Institutet dannede civile som og nogle militaire Lærere blevne brugte ved Øvelsernes Indførelse deels ved Universitetet i Kiel, Sorø Academi, Herlufsholms samt nogle flere af Landets lærde Skoler, deels ved samtlige Skolelærerseminarier, hvorfra, saavelsom fra den ved Institutet oprettede Normalskole, Gymnastikken hidindtil er udbredt i mere end 2000 af Rigets Almue- og Borger-Skoler.

Institutet har saaledes ikke alene allernaadigst været forundt Leilighed til at bidrage til Gymnastikkens Udbredelse og methodisk rigtige Behandling ialmindelighed over hele Riget, men har og kunnet virke for enkelte af dens vigtigste Grene derved, at dets Elever udelukkende ere blevne brugte ved Underviisningen i den i Aaret 1819 efter allerhøieste Befaling

oprettede og af mig organiserede militaire Svømmeskole i Kjøbenhavn, der i de senere Aar er bleven saa stærkt besøgt, at nu omtrent een syvende Deel af Kjøbenhavns mandlige Befolkning sammesteds aarligen undervises eller øves i Svømning, og hvoraf allerede et betydeligt Antal har anvendt den der erhvervede Færdighed til Frelse for mange i Vandet Forulykkede; som og derved, at methodisk Underviisning i Bajonettens Anvendelse mod Infanteri allerede siden Aaret 1805, og førend denne Vaabenøvelse paatænktes noget andet Sted, er bleven indført og stadigt fortsat ved Institutet; hvorhos dets ifølge allerhøieste Befaling udarbeidede allerunderdanigste Forslag til nogle Regler for Cavalleristens Øvelser i Brugen af det blanke Vaaben er blevet lagt til Grund for de Bestemmelser, der i det nye Reglement for Cavallerieexerceerskolerne allernaadigst ere blevne approberede.

Tages der vedbørligt Hensyn til den i lang Tid mindre gunstige Stemning for Gymnastikken, og dens deraf følgende mindre heldige Udbredelse i Begyndelsen, som og dertil, at en syvaarig Krig lagde betydelige Hindringer iveien for dens Fremme, saa kan det ikke nægtes, at Institutet stedse, men især siden Aaret 1819, allernaadigst har været anbetroet en omfattende Virkekreds, der, ved Hans Majestæts høie Naade, fortrinligen siden Aaret 1828, endog er udvidet i den Grad, at det har kunnet og fremdeles vil kunne bidrage end mere til Sagens almindelige Udbredelse og methodisk rigtige Behandling over hele Riget.

Ligesom de fra Marinen og Armeen indkomne aarlige Indberetninger høiligen vidne om den særlige Opmærksomhed, som dHrr. Chefer og Commandeurer, samt øvrige respective Foresatte have viist Gymnastikken ialmindelighed, saavelsom om den umiskjendelige Varme, hvormed de have virket for Sagen og understøttet Lærernes Bestræbelser saa kraftigen, at den danske Marine og Armee nu nyder en almindeligere og fuldstændigere Dannelse i Gymnastik og Vaabenøvelser, end nogen anden Nations; saaledes har og den særdeles Kraft, Velvillie og Omhu, med hvilken forskjellige civile Autoriteter have forberedet til og virket for Gymnastikkens Indførelse, bidraget til Sammes almindeligere Udbredelse i Landets lærde Skoler saavelsom Almue- og Borger-Skoler, og allerede ved flere Indretninger bevirket Underviisningens særdeles heldige Fremgang.

Fremdeles bør de Mænds Bestræbelser, der grundlagde den saa ypperligen indrettede Badeanstalt i Kjøbenhavn, særligen paaskjønnes, da der ved denne saa fortrinlige Foranstaltning er afhjulpet et Savn, der især var væsentlig og føleligt i en saa folkerig Stad som Kjøbenhavn.

Hovedaarsagen til disse store og i deres Følger vigtige Resultater har været:

Hans Majestæt Kongens, paa Overbeviisningen om Sagens Nytte grundede, huldrigste Yndest for Gymnastikken, og den vedvarende Beskyttelse og betydelige Understøttelse, Allerhøiistsamme har behaget at forunde den; den høie Naade, med hvilken Hans Majestæt ikke alene har behaget at overvære alle de Præsentationer, der have fundet Sted ved de militaire Academier og Instituter, ved det militaire gymnastiske Institut, Exerceerskolerne, den militaire Svømmeskole og flere af begge Militair-Etaters Underviisningsanstalter og Skoler, men tillige paa Sine Reiser har værdiget denne Underviisning allernaadigst Opmærksomhed i flere af Landets lærde samt Borger- og Almue-Skoler; den store Naade, hvormed Hans Majestæt har hædret, opmuntret og belønnet mange saavel Foresatte som Lærere, ligesom og deels Selv, deels igjennem vedkommende Autoriteter har behaget at tilkjendegive alle dem, der have virket for Sagen, Allerhøiistsammes Tilfredshed. Til Gymnastikkens methodisk rigtige og forsigtige Behandling har Hans Majestæt desuden behaget at lade udarbeide, trykke og uddele forskjellige Lærebøger, Reglementer og Bestemmelser, og allernaadigst at bære Omsorg for, at Marinen og Armeen ialmindelighed, saavelsom det militaire gymnastiske Institut isærdeleshed, forsynedes med fuldstændige og tilstrækkelige Reqvisiter. Ogsaa har Hans Majestæt høist naadigen tilladt Institutet i ethvert Anliggende allerunderdanigst at turde henvende sig til Allerhøiistsamme, der allernaadigst har behaget at modtage og bifalde ethvert grundet Forslag, som og at give saare mange høist hensigtsvarende Befalinger til Sagens heldige Fremme; hvortil endnu kommer den allernaadigst forundte nye Gymnastikbygning, Oprettelsen af Normalskolen for Gymnastikken, samt Anordningerne af 7de November 1809, 29de Juli 1814, 10de Februar 1818 og særligen Anordningen af 25de Juni 1828, der bøde Gymnastikkens almindelige Indførelse i alle Rigets lærde Skoler, Seminarier saavelsom Almue- og Borger-Skoler, m. m.

Som vigtige Midler til Gymnastikkens Fremme bør og nævnes:

Den naadigste Tillid, som H. K. H. Prinds **Christian Frederik** til Danmark har behaget at vise Gymnastikken, ved Selv i henved 3 Aar at have deeltaget i Øvelserne, og tillige ladet Høiistsammes Søn i omtrent 14 Aar underviises deri, ved at have skjenket nogle Skoler gymnastiske Apparater, og ved paa forskjellige Maader at have opmuntret til og tilkjendegivet Sin Yndest for Sagen.

Den høie Yndest, D. K. H. Prindserne til Danmark **Frederik Carl Christian** og **Frederik Ferdinand** og D. D. Hertugen og Prindsen til S. H. S. Augusten-

borg have skjenket denne Underviisning, ved endog i en modnere Alder at have fortsat nogle af de tidligere saa heldigen begyndte Grene af Underviisningen.

Den høie Yndest, den commanderende General i Hertugdømmene, H. D. Prinds **Frederik af Hessen** stedse har viist denne Sag, og den umiskjendelige Interesse, hvormed Hoisamme ikke blot oftere har overværet de Militaires Underviisning i Gymnastik og Vaabenøvelser, men endog ved enhver Leilighed naadigst opmuntret til og gjort opmærksom paa Gymnastikken som en vigtig Green af den Militaires Dannelse; hvilket og aldeles var Tilfældet med den høisalige Hertug af Slesvig-Holsteen-Glücksburg. Fremdeles har H. D. Prinds **Wilhelm** af Hessen og H. D. Prinds **Friderich Wilhelm Carl Ludvig** af Hessen-Phillipsthal-Barchfeldt stedse skjenket Sagen naadig Opmærksomhed.

Det Kongelige Danske Cancelli har paa enhver Maade og ved kraftige Foranstaltninger opmuntret til og virket for Gymnastikkens Indførelse i Almue- og Borger-Skolerne, ligesom og det Kongl. S. H. L. Cancelli, det Kongl. Rentekammer, det Kongl. Admiralitets- og Commissariats-Collegium og det Kongl. Generalcommissariats-Collegium paa forskjellige Maader have skjenket Sagen særdeles Opmærksomhed og kraftig Understøttelse. Ligeledes har Directionen for Universitetet og de lærde Skoler virket for Gymnastikkens Indførelse i de af Landets lærde Skoler, hvor Omstændighederne have tilladt det, og Directionerne for Almue- og Borger-Skolevæsenet og for Garnisonsskolevæsenet i Kjøbenhavn, samt Commissionen for Søetatens Skoler, Amtsskoledirectionerne og flere Skolecommissioner med megen Varme bidraget til dens Indførelse og Fremme i Skolerne i Kjøbenhavn og paa Landet.

Blandt enkelte Mænd, som Gymnastikken skylder Meget, bør især nævnes Geheime Stats- og Justits-Minister v. Stemann; afdøde Geheime Statsminister v. Malling; afdøde Generallieutenant Grev v. Schulenburg; Generallieutenant v. Bülow, der altid har været Gymnastikkens varme Talsmand, skjenket den særdeles Opmærksomhed og Yndest, og bidraget betydeligt til dens Fremme i Armeen; Grev Holstein til Holsteinborg; Generalgouverneuren i Vestindien, Generalmajor v. Scholten; Commandanten paa Bornholm, Oberstlieutenant v. Hofmann; de afdøde Biskopper Balle, Hjort og Mønster; afdøde Conferentsraad Callisen; dHrr. Conferentsraader Rothe, Lassen og Holten; Etatsraad Engelstoft, m. Fl.

Desuden have saare mange hæderlige og oplyste Geistlige og Læger, ligesom og mange Skolebestyrere og flere Andre, hver i sin Virkekreds, ved deres Yndest og Anbefaling virket for og gjort sig fortjente af Gymnastikken.

Slutteligen opfylder jeg en mig særdeles kjær Pligt, ved offentligen at bevidne Instituttets Officierer og Lærere, som deels ved Gymnastikkens første Indførelse og deels senere saa troligen og utrætteligen have forenet deres Bestræbelser med mine, saavelsom saare mange Andre, der have mødt mig med særdeles Velvillie i den mig anbetroede Virkekreds, min oprigtigste og hjerteligste Tak.

Uagtet Gymnastikken, denne tilforn aldeles forsømte og i dens Begyndelse kun af Faa rigtigt vurderede Green af Opdragelsen, ved H. M. Kongens store Naade og Beskyttelse, har gjort overordentlige Fremskridt i Danmark, saa staaer end saare meget tilbage; men den høie Naade, med hvilken H. M. Kongen saa huldrigst har fremvirket alt det Gode, der hidtil er udrettet, giver de glædeligste Udsigter til det Haab, at de Foranstaltninger og Forbedringer, der endnu maatte behøves, sikkerligen, og saasnart Omstændighederne tillade det, allernaadigst ville blive trufne.

Bilage,

indeholdende

Kongelige Rescripter, Anordninger, Extracter af Parolbefalinger, Collegiiskrivelser, m. m., Gymnastikken ialmindelighed vedkommende.

Bilag Nr. 1. "Da Jeg finder det fornødent, at de Underofficierer, der ere udtagne eller udtages til at være Lærere i Gymnastikken saavel ved Cavalleri-Exerceerskolerne som ved Infanteriets Underofficiersskoler, ere selv saavel øvede og underrettede, at man kan med Vished og Sikkerhed anbetroe dem dette Lærer-Embede, saa har Jeg befalet, at fra hver af disse Skoler skal til Kjøbenhavn strax sendes den Underofficier, som Vedkommende have bestemt til Lærer i Gymnastikken ved Skolen. Disse Underofficierer vilde De altsaa behage at antage og danne til dette Øiemeed efterhaanden som de ankomme og mælde sig hos Dem."

Louisenlund, d. 25de August 1804.

Frederik C. Pr.

Til

Hr. Professor Nachtegall.

Bilag Nr. 2. "Med særdeles Velbehag og Tilfredshed har Jeg læst Deres Rapport af 25de April, da Jeg deraf seer, hvilken fortrinlig god Fremgang de militaire Elever af den gymnastiske Skole have gjort, som geraader Dem til megen Berømmelse, da det er umiskjendeligt, at Deres utrættelige Flid og Umag ene er Aarsagen til dette heldige Udfald af en saa nyttig Videnskabs Udbredelse i den Danske og Norske Armee. Jeg undlader ikke derfor herved at aflægge Dem min Tak og tilkjendegive Dem min særdeles Tilfredshed."

Hovedqvarteret Kiel, d. 29de April 1806.

Deres

bevaagne

Frederik C. Pr.

Til

Hr. Professor Nachtegall.

Bilag No. 3. "Af Artilleri-Corpset, begge Liv-Garderne, samtlige Cavalleri- og Infanteri-Regimenter tilligemed de 5 Jæger- og Skarpskytter-Corpser ved den Danske Armee skal

af hvert udtages een til Lærer i Gymnastik duelig Underofficier, og commanderes til det militaire gymnastiske Institut for der at dannes.

Efterhaanden som een af disse Underofficierer der er færdig, beordrer Regimentet eller Corpset en anden Underofficier til dette Institut for at oplæres, da ethvert Regiment og Corps stedse skal have 2 Underofficierer, som ere dannede til Lærere i Gymnastikken.

Disse Underofficierer gives samme Tillæg og Emolumenter, som de første ved Institutet underviste Lærere have nydt.

Naar de herværende Regimenter erholde deres Underofficierer færdige fra bemældte Institut, commanderes de til Kjøbenhavns Exerceerskole, for at tjene som Lærere ved Rekrutternes Dannelse i Gymnastikken."

Frederik R.

Bilag Nr. 4. "For at bringe Gymnastikken til mere Fuldkommenhed ved Sø-Etatens Almue-Classer, ville Vi, at samme skal afgive 2de duelige Subjecter, som hos Dig skulle oplæres i Gymnastikken, for siden at vorde Lærere ved Underofficiersskolen, Artilleriskolen, Haandværksstokken og Divisions-Skolerne af bemældte Etat. Vi have derom tillagt Admiralitetet Vor Ordre, samt at disse 2 Subjecter gives dobbelt Lønning, de fornødne Klæder og den sædvanlige Kost in natura."

Hovedqvarteret i Kjøbenhavn, d. 28de Juli 1809.

Frederik R.

Til
Professor Nachtegall.

Bilag Nr. 5. "Hans Kongelige Majestæt har, for at udbrede Gymnastikken ved den Norske Armee, allernaadigst befalet, at der fra ethvert Regiment og Corps af benævnte Armee skal affendes een dertil velskikket og duelig Underofficier til det herværende gymnastiske Institut, hvor de mælde sig hos Hr. Professoren. I Anledning af denne allerhøieste Resolution have vi underrettet det norske Commissariats-Collegium om, at disse Underofficierer, som saaledes blive nedsendte for at dannes til Lærere i Gymnastikken, erholde af Professoren udbetalt det dem tilkommende Tractement, Contonnementstillæg og Bespiisningspenge, samt et dagligt Tillæg af 14 Skilling, og have vi tillige anmodet bemældte Collegium om, at Samme, ved herom at rescribere vedkommende Regimenter og Corpser det Fornødne, tillige ville paalægge dem, til Hr. Professoren at indberette, hvormeget deres respective Underofficierer, som sendes til Institutet, tilkomme i Tractement, Cantonnementstillæg og Bespiisningspenge, og til hvilken Dag de ere forpleiede ved Regimentet eller Corpset, da Beløbet af deres Tractement ꝛc., i den Tid de forpleies ved Institutet, vil i sin Tid blive kortet i Avancen."

Kjøbenhavn, i det Kongelige General-Commissariats-Collegio, d. 19de April 1810.

Salbe. Mechlenburg. Bornemann. Aagesen. Münch.

Hedegaard.

Til
Hr. Professor Nachtegall.

Bilag Nr. 6. "Hvert Regiment og Corps af den Danske og Norske Armee skal herefter have følgende Antal Underofficierer, der ere dannede til Lærere i Gymnastikken, nemlig:

a) den Danske Armee:

Livgarden til Hest samt ethvert Rytter- og Dragon-Regiment 1, Husar-Regimentet 2, (af hvilke den ene ved Esqvadronerne i Holsteen), den danske og den holsteenske Artilleri-Brigade hver 2, Livgarden til Fods 1, ethvert Infanteri-Regiment 2, det Sjællandske og det Slesvigske Jæger-Corps hver 1;

b) den Norske Armee:

Ethvert af de gevorbne Infanteri-Regimenter 2, den Aggershusiske Legion 2, (af hvilke den ene ved det Aggershusiske ridende Jæger-Corps), den Norske Artilleri-Brigade, de nationale Infanteri-Regimenter og det norske Jæger-Corps 1 for hvert.

Naar en saadan Lærer kan ventes at afgaae, har Regimentet eller Corpset betimeligen at sende et dueligt Subject til det militaire gymnastiske Institut, for at dannes til Lærer og at kunne indtræde i den Afgaaendes Sted.

Naar et Regiment eller Corps sender et Subject til det militaire gymnastiske Institut, maa det stedse skee i Begyndelsen af et Qvartal.

Elever ved dette Institut, hvilke ere fra de i Kjøbenhavn eller Citadellet Frederikshavn garnisonerende Regimenter og Corpser, skulle udbetales deres Lønning, Tillæg m. v. ved Institutet, ligesom det skeer med Eleverne fra udenbyes Regimenter; til hvilken Ende Institutets Forstander skal Dagen førend hver Lønningsdag tilstilles de fornødne Penge."

Frederik R.

Bilag Nr. 7. "Wir wollen mit der Stelle des Universitäts-Fechtmeisters in Kiel den Posten eines neu anzusetzenden Lehrers der Gymnastik am Schullehrerseminario daselbst allergnädigst verbunden, und den jedesmaligen Fechtmeister und Lehrer der Gymnastik verpflichtet haben, den bei der Universität Studierenden auf Verlangen Privatstunden gegen besondere Vergütung zu geben; auch wollen Wir dem Fechtmeister und Lehrer der Gymnastik ausser dem, ihm in der ersten Eigenschaft zukommenden, Gehalt von 144 Rthlr. und der halben Hausfreiheit für den Unterricht in der Gymnastik auf dem Seminar, wofür die Seminaristen nichts besonders zu entrichten haben, eine jährliche Gage von 150 Rthlr. allergnädigst beigelegt haben; endlich wollen Wir den Lieutenant Martensen bei den annectirten Bataillonen der holsteinischen Artilleriebrigade zum Fechtmeister bei der Universität in Kiel und Lehrer der Gymnastik bei dem Schullehrerseminar daselbst mit der Verpflichtung allergnädigst ernannt haben, sich zuvorderst mit der pädagogischen Gymnastik auf dem hiesigen Institute näher bekannt zu machen."

Frederik R.

Bilag Nr. 8. Extract af et allerhøieste Rescript til det Kongelige General-Commissariats-Collegium af 1ste Marts 1818. "Vi befale herved allernaadigst, at Major og Ridder, Professor Franciscus Nachtegall skal have Overinspection over Underviisningen i Gymnastik ved Landcadetcorpset, og drage Omsorg for, at Gymnastikken ved bemældte Corps saavelsom

ved Garnisons-Underofficiersskolerne og de øvrige Land-Etatens Skoler behandles overeensstemmende med den Norm, som allerede er, eller og for Fremtiden maatte vorde, authoriseret for denne Underviisnings-Gjenstand i den Danske Armee."

Frederik R.

Bilag Nr. 9. "Da Vi ansee Svømning at være meget fordeelagtig for Soldaten, og Rekrutterne, især de, som indkomme om Efteraaret, ei deri kunne underviises i Exerceerskolerne, saa maa saadant skee ved Compagnierne, og ville Vi derfor, at ethvert Compagni af de i Kjøbenhavn og Citadellet Frederikshavn garnisonerende Regimenter og Corpser udvælge en til Svømning fortrinligt skikket Corporal, som sendes til det herværende militaire gymnastiske Institut, for der at underviises, og snarest muligt dannes til Lærer i Svømning, og skulle de, saalænge de ere ved bemældte Institut, være fritagne for Regiments- og Compagni-Tjeneste.

Ved Regimenterne og Corpserne udenfor Kjøbenhavn maa ligeledes en Corporal pr. Compagni underviises, og snarest muligt dannes til Lærer i Svømning af den ved hvert Regiment og Corps ansatte Lærer i Gymnastikken."

Frederik R.

Bilag Nr. 10. "Vi ville, at de Underofficierer, saavelsom Eleverne af de forskjellige Skoler, som sidste Mandag bleve Os præsenterede udi Svømmeøvelser, skulle til Opmuntring og Beviis paa Vor Tilfredshed gives en Lystighed, hvortil Vi af Vor Particulairkasse have ladet Dig anvise 300 Rbdlr. rede Sølv, som Du der kan hæve.

Men da det ei vel lader sig gjøre, at Samtlige heri deeltage under Eet, ville Vi, at den for samtlige Underofficierer besørges af Dig, og at Du af de 300 Rbdlr. afgiver forholdsmæssige Summer til vedkommende Foresatte over de unge Elever af Drengeskolerne, som bleve præsenterede, for at de kunne besørge Samme."

Frederiksberg Slot, d. 19de August 1818.

Frederik R.

Til
Major og Professor Nachtegall,
Ridder af Dannebrogen.

Bilag No. 11. "Da det er af Vigtighed, at Eensformighed udi Underviisningen i Gymnastikken, især i Hugning, finder Sted, ville Vi, at Garnisonens Caserneskoler, samt det 1ste og 3die Jydske Infanteriregiments Underofficiersskolers gymnastiske Øvelser henlægges under Major og Professor Nachtegalls Inspection, og Vi paalægge derved Majoren at drage Omsorg for, at Gymnastikken i disse Skoler behandles overeensstemmende med den Norm, som er, eller for Fremtiden maatte vorde, authoriseret for denne Underviisningsgjenstand i Vor Armee."

Frederik R.

Bilag No. 12. "De Underofficierer af Kjøbenhavns Garnison, som i denne Sommer have været udtagne til at lære Svømningen, skulle i denne Vinter øves i Fægtning af

Major og Professor Nachtegall, for at de i Fremtiden kunne være behjælpelige i Fægteøvelserne ved Compagnierne, men vedblive ligefuldt at gjøre Regiments- og Garnisons-Tjeneste. Officiererne ved Esqvadronerne og Compagnierne maae dele Mandskabets Underviisning og Øvelse imellem sig. Mandskabet skal øves saaledes udi alle fornævnte Dele, at det, naar Vi maatte forlange saadant, kan aflægge Prøve paa, at det er tilstrækkeligt vel instrueret i Alt, hvad denne Vor Befaling byder."

Frederik R.

Bilag Nr. 13. "Naar næste Exerceertid er endt, skal der atter afgives een Underofficier pr. Compagni til det militaire gymnastiske Institut, for at vorde dresseret til Lærer i Svømning."

Frederik R.

Bilag Nr. 14. "De Underofficierer, som af Major, Ridder Nachtegall ere dannede til Compagnilærere i Fægten og Huggen, bleve Os Løverdagen den 6te Marts præsenterede, og Vi fandt, med Hensyn til den Tid, de have nydt Underviisning, at de havde gjort særdeles god Fremgang, og at megen Flid og Iver var anvendt paa deres Dannelse, hvorfor Vi herved tilkjendegive Major og Ridder Nachtegall Vor allerhøieste Tilfredshed og Tak. De trende ved denne Underviisning ansatte Inspections-Officierer skulle, efter Majorens Rapport, have opfyldt deres Pligt med megen Nøiagtighed, og især har Premierlieutenanterne v. Schleppegrell og v. Staggemeyer, ved personligen at have deeltaget i Øvelserne, meget opmuntret Eleverne til anstrænget Flid og Iver for Sagen, hvorfor Vi herved ligeledes tilkjendegive disse Officierer Vor særdeles Tilfredshed."

Frederik R.

Bilag Nr. 15. "Da Major, Professor og Ridder Nachtegall er af Os paalagt adskillige Forretninger, som ei levne ham Tid til at forestaae sit Embede som Lærer i Gymnastik ved Artillericadet-Institutet saaledes som han ønsker det og anseer det for Pligt at burde, saa har Majoren igjennem Artilleri-Corpset allerunderdanigst ansøgt om, at maatte i Naade entlediges fra dette Lærer-Embede, og ifølge heraf bevilge Vi allernaadigst herved, at Majoren meddeles Afsked fra bemeldte Lærerpost.

Derimod ville Vi, at Majoren paalægges at føre Overinspectionen over Underviisningen i Gymnastik ved Artillericadet-Institutet, og drage Omsorg for, at denne Underviisning stedse behandles overeensstemmende med den Norm, som allerede er, eller for Fremtiden maatte blive, authoriseret for denne Underviisningsgjenstand i den Danske Armee."

Frederik R.

Bilag Nr. 16. "Vi ønske, at Du udarbeider et Forslag til en Instruction eller Reglement, der kunde tjene til Rettesnoer for den gymnastiske Underviisning ved alle, saavel Sø-

som Land-Etatens Academier, Instituter, Underviisningsanstalter og Skoler, hvilken Instruction derefter forelægges Os til nærmere Approbation.

Dette tjener Dig til allerunderdanigst Efterretning."

Kjøbenhavn, d. 14de April 1819.

Frederik R.

Til

Major, Professor Nachtegall,
Ridder af Dannebrogen.

Bilag Nr. 17. Extract af et allerhøieste Rescript til det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium:

"Ligesom Major, Professor og Ridder Nachtegall er paalagt at føre Overinspectionen over Gymnastikken ved Landcadet-Corpset, Artilleri-Institutet og Landetatens Underviisningsanstalter og Skoler, saaledes ville Vi ogsaa, at Majoren fra nu af og fremdeles skal have Overinspectionen over Gymnastikken ved Vort Søcadet-Corps samt alle Sø-Etatens Skoler, hvorved ham paalægges at drage Omsorg for, at Gymnastikken ved samme behandles overeensstemmende med den Norm, som allerede er, eller for Fremtiden maatte blive, authoriseret for denne Underviisningsgjenstand."

Bilag Nr. 18. "Da de Regimenter af Kjøbenhavns Garnison, som faae deres Rekrutter om Efteraaret, ikke kunne faae disse øvede i Svømning, saa bør denne Øvelse foretages paa Tider af Aaret, hvor Svømning kan udføres; ligeledes er det nødvendigt, at de øvrige Regimenters Mandskaber vedblive at øves i Svømning, og desaarsag ville Vi, at en Svømmeskole for Livgarden til Fods og de 6 Infanteri-Regimenter skal etableres, og denne Skole bestyres af Major, Professor Nachtegall.

I denne Anledning befales som følger:

a) Denne Garnisons Svømmeskole skal strax etableres, og tage sin Begyndelse næstkommende Mandag den 12te dennes.

b) Denne Skoles Svømmeøvelser skulle skee paa det Sted paa Gammelholm, hvor disse Øvelser hidtil ere foretagne.

c) Hvert Compagni commanderer en Officier til dagligen at føre Mandskabet til Svømmestedet, og der at paasee det Fornødne til Ordens og Underviisningens Fremme. Ligeledes skal en Compagnichirurg dagligen commanderes til at være tilstede ved disse Øvelser.

d) Til Underviisningen bruges de i forrige Aar dannede Compagni-Svømmelærere, som ikke ere commanderte i Kjøbenhavns Garnisons-Exerceerskole, og de endda manglende Lærere blive af Major Nachtegall at levere af de bedste af de Underofficierer, som i Aar ere commanderte til Institutet for at dannes til Lærere i Svømning.

e) En Flaade af circa 80 Alens Længde skal, foruden de 6 Flaader, som hidtil ere bestemte, leveres af Sø-Etaten tll Brug ved denne Svømning, og bliver at lægge paa det Sted, som Major Nachtegall anviser.

Iøvrigt bruges de alt havende Reqvisiter til Svømning saaledes afvexlende af alle fornævnte Regimenters Mandskab.

Da Artilleriet og Jæger-Corpserne have deres egne Exerceerskoler og dannede Svømmelærere saavelsom Svømmeflaader, saa begyndes og fortsættes disse Øvelser compagniviis, overeenstemmende med Reglementet, under de respective Foresattes egen Bestyrelse paa de samme Steder, hvor disse Øvelser i forrige Aar foretoges med bemældte Corpsers Rekrutter."

Frederik R.

Bilag Nr. 19. "Som Continuation af Vor Parolbefaling af 5te dennes, Svømmeøvelserne angaaende, befale Vi endvidere herved:

a) at Kjøbenhavns Garnisons Underviisningsanstalt, det 1ste og det 3die Jydske Infanteri-Regiments Underviisningsanstalter, saavelsom de militaire Caserneskolers Elever, skulle fra i Morgen den 13de dennes møde paa Svømmestedet paa Gammelholm hver Dag (Løverdagen undtagen) fra Kl. 11½ til Kl. 1 slet Middag;

b) at Artillericorpsets Underofficiersskoles Elever skulle møde hver Tirsdag og Torsdag, fra Kl. 12 til 1 sl., paa Svømmestedet paa Gammelholm, men derimod de øvrige Dage øve Svømningen paa sædvanlige Tider paa det Svømmested, som denne Skole har ved Laboratoriet;

c) Sø-Etatens Artilleri og Matroscorpsernes Skolers Elever paa Ankerøen og Drengeskolerne i Nyboder skulle møde paa Svømmestedet paa Gammelholm hver Mandag og Fredag fra Kl. 11¾ til Kl. 1 sl. Middag, og iøvrigt foretage Svømningen een Gang dagligt paa de dertil fastsatte Tider og Steder.

d) Ligesom det under 1ste Marts f. A. er befalet, at Major Nachtegall skal have Overinspection over Garnisonens Underofficiersskoler, Underviisningsanstalter, m. m. i hvad Underviisningen i Gymnastikken angaaer, saaledes ville Vi ogsaa, at Majoren skal have Overinspection over det Sjællandske og Jydske Jæger-Corps's Underviisningsanstalter og Skoler i Gymnastik og Svømning. Endvidere skal han ogsaa have Overinspection over Gymnastik og Svømning ved Vor Livgarde til Hest og den 2den Husar-Esqvadron. Fornævnte Jægercorpsers Underviisningsanstalters Elever skulle møde hver Onsdag og Løverdag fra Kl. 11¾ til Kl. 1 sl. Middag paa Svømmestedet paa Gammelholm, og iøvrigt fortsætte Svømningen eengang dagligt paa deres eget Svømmested i Citadellet paa de sædvanlige Tider.

Foruden de Underofficierer og Spillemænd, som, formedelst deres Alder, Legemsbygning eller særegne Svagheder, ikke ere skikkede til Svømning, og altsaa bør fritages derfor, skulle ogsaa samtlige Hoboister være fritagne for at øves i Svømning."

Frederik R.

Bilag Nr. 20. "Med særdeles Tilfredshed have Vi seet den gode Fremgang i Svømning, som Kjøbenhavns Garnisons Underofficierer, der dannes til Svømmelærere, tilligemed samtlige Sø- og Land-Etatens Underviisningsanstalters og Skolers Elever have gjort. Vi til-

kjendegive derfor Major, Professor og Ridder Nachtegall i Særdeleshed, samt de til Inspection ved Øvelserne ansatte Officierer, nemlig: Premierlieutenanterne v. Schleppegrell, v. Staggemeyer og v. Hesselberg samt Secondlieutenanterne v. Prom, v. Nygaard og v. Ræder tilligemed de til Overlærere brugte Underofficierer i Almindelighed Vor allerhøieste Tilfredshed og Tak.

Da Premierlieutenant af det 3die Jydske Infanteri-Regiment Friederich Adolph v. Schleppegrell ved enhver Leilighed udmærker sig ved Duelighed og Tjenstiver, og bliver derfor af Enhver af hans Foresatte anbefalet Os, især fordi han ofte har gjort mere, end det, som stricte var hans Pligt at gjøre, saa fortjener han et Beviis paa Vor Tilfredshed for dette hans roesværdige Forhold, og ville Vi derfor ved ham have gjort en Undtagelse fra den almindelige Regel, i det Vi herved allernaadigst meddele ham Capitains Characteer med den ham forhen reserverede Anciennitet fra 1ste Februar 1816."

Frederik R.

Bilag Nr. 21. "Hvert Regiment eller Corps maa iagttage, at det betimeligt indsender de Underofficierer til det militaire gymnastiske Institut, som skulle dannes til Gymnastiklærere, for derved at forebygge, at de ikke skulle komme til at mangle Lærere i dette Fag.

Naar en Gymnastiklærer ved et Regiment eller Corps ei længere findes duelig til at forrette den ham paalagte Tjeneste som Lærer i Gymnastikken, saa bør han dog ikke afgaae derfra, forinden én ny er oplært i hans Sted, med mindre det reglementerede Antal af Gymnastiklærere desuagtet haves.

Naar en Gymnastiklærer avancerer til Vagtmester eller Commandeersergeant ved et Regiment eller Corps, og der ingen anden Underofficier er tillært ved Institutet, som kunde i hans Sted strax indtræde som Gymnastiklærer, saa skal i sligt Tilfælde en saadan Vagtmester eller Commandeersergeant være pligtig at undervise Regimentets eller Corpsets tjenstgjørende Mandskab i Gymnastikken indtil den nye Gymnastiklærer kan tiltræde sin Post."

Frederik R.

Bilag Nr. 22. "Ingen Bade- eller Svømme-Øvelser maae foretages hverken med Cadetterne og Eleverne af de militaire Underviisnings-Anstalter og Skoler, eller med det tjenstgjørende Mandskab, naar ikke Vandets Varme er 12 Grader og Luftens 10 Grader efter Reaumur.

Under tvivlsomme Omstændigheder have vedkommende Foresatte stedse betimeligen at lade Vandet undersøge, for i Tide at beordre det Fornødne, og at skaane Eleverne og Folkene for tidspildende Hen- og Tilbagegang, naar Svømmeøvelserne formedelst ufordeelagtigt Veir ikke kunne finde Sted.

Svømmeøvelserne med alle militaire Indretningers Elever samt Regimenternes og Corpsernes Mandskab skulle foretages aldeles overeensstemmende med den i Kjøbenhavns Garnison i Sommeren 1819 indførte Inddeling, Orden og Fremgangsmaade. Gymnastiklærerne maae ikke ved Svømmeunderviisningen bruges, ligesom Compagnilærerne, til at holde Mandskabet i Sele;

men de skulle, overeensstemmende med Reglementet for den gymnastiske Underviisning §. 77 og 78, ved Officierernes Medvirkning og under deres Tilsyn ordne Alt, Øvelserne vedkommende, og tilligemed Underofficiererne paasee, at den rigtige Fremgangsmaade og den nødvendige Forsigtighed iagttages af Compagnilærerne."

Frederik R.

Bilag Nr. 23. "I Anledning af Din allerunderdanigste Forestilling af 26de dennes, tilkjendegive Vi Dig herved, at Du, ifølge Vor Resolution af 1ste Marts 1818, hvorved Du er overdraget Over-Inspectionen over Underviisningen i Gymnastikken ved Landcadet-Corpset saavelsom ved alle øvrige militaire Instituter og Skoler, er bemyndiget til at inspicere den gymnastiske Underviisning ved enhver af ovenmældte militaire Indretninger, og det til ubestemte Tider og uden i Forveien at have nødig at underrette Vedkommende derom; kun naar Du ønsker at holde Qvartals- eller Halvaars-Prøver ved disse Indretninger, da bør Du forinden skrivtligt underrette vedkommende Foresatte derom.

Dette tilkjendegive Vi Dig herved til allerunderdanigst Efterretning."

Kjøbenhavn, d. 28de Mai 1822.

Frederik R.

Til
Directeuren over Gymnastikken,
Professor, Ridder Nachtegall.

Bilag Nr. 24. "Som Regel for Fremtiden bestemmes, at i Førstningen af October Maaned hvert Aar skulle samtlige Regimenter og Corpser indmælde, hvorledes Svømmeøvelserne i den forløbne Sommer ere udførte med de tjenstgjørende unge Underofficierer og med samtlige tjenstgjørende Spillemænd og Mandskaber, nemlig: hvormange, der kun have bragt det saavidt, at de blot kunne svømme ved Hjælp af Svømmesele, og hvormange af ovennævnte Classer, der ere blevne fritagne for Svømning, og af hvad Aarsag saadan Fritagelse har fundet Sted."

Frederik R.

Bilag Nr. 25. "Vi have approberet det af Dig under 29de f. M. indsendte Udkast til en Instruction for den Officier, der ansættes ved Kjøbenhavns Garnisons Svømmeskole til den almindelige Ordens Opretholdelse, og derom rescriberet Commandantskabet i Kjøbenhavns Fæstning. Iøvrigt har Du i saa Henseende at iagttage det Fornødne for Dit Vedkommende.

Hvilket herved tilkjendegives til allerunderdanigst Efterretning."

Kjøbenhavn, d. 1ste Juni 1823.

Frederik R.

Bilag Nr. 26. "Ved Svømmeøvelserne maa Dykning ikke foretages i større Længde og Dybde, end det ved de forskjellige Reglementer i denne Henseende for enhver Indretning er

fastsat, og skulle Cadetter, Elever og Mandskab ved begge disse Dykningsmaader til større Sikkerhed være forsynede med et Hjælpereeb eller en Sele om Livet under denne Øvelse.

Den Øvelse at dykke under Flaader, Pramme, Fartøier, m. m. maa aldeles ikke foretages med Cadetterne, Eleverne af Underviisningsanstalterne og Skolerne eller med det tjenstgjørende Mandskab, men kun finde Sted med de Elever, som skulle dannes til Svømmelærere.

De Officierer, som have Inspection ved Mandskabets Svømmeøvelser, have at paasee, at denne Vor Befaling efterfølges, ligesom at tilbørlig Orden iagttages ved Øvelserne. Desaarsag maa ingen Officier, imedens han har Inspection, selv give sig af med at svømme, da de fra Land eller Flaaderne bedst kunne oversee det Hele."

Frederik R.

Bilag Nr. 27. "Det tillades Institutet deels at vælge 2 a 3 Gymnastiklærere til Hjælp ved Compagnilærernes Underviisning i Svømning, deels at lade dem iblandt de til dette Øiemeed commandeerte Underofficierer eller Spillemænd strax afgaae, hvilke ikke maatte findes skikkede til deres Bestemmelse, og blive i saa Fald andre duelige Subjecter uopholdeligen at commandere til Institutet i de Afgaaendes Sted.

Enhver Gymnastik-Esqvadrons- eller Compagni-Lærer, der formedelst Upasselighed ved Doctoratteſt fritages for at deeltage i de practiske Prøver, skal dog møde ved det militaire gymnastiske Institut i den til disse Øvelser bestemte Tid for at prøves og øves i det Theoretiske, samt i Underviisningsmaaden, saafremt iøvrigt den Paagjældendes Sundhedstilstand er saaledes, at han kan forrette sin Tjeneste ved Regimentet eller Corpset."

Extract af en allerhøieste Parolbefaling af 9de Juni 1825.

"De Svømmelærere, der maatte blive degraderede enten for en Tid eller for bestandigen, kunne ikke vedblive at forrette Tjeneste som saadanne.

De Compagni-Svømmelærere af Kjøbenhavns Garnison, hvilke tillige ere Compagnilærere i Hugning, og derfor aarligen commanderes i bemældte Garnisons Exerceerskole, skulle møde ved de befalede aarlige Prøver og Øvelser ved det militaire gymnastiske Institut.

Paa de Lister, som af Regimenterne og Corpserne meddeles det militaire gymnastiske Institut over de Underofficierer, der hvert Aar commanderes didhen for at prøves, skal tillige anføres, hvilke Compagnilærere, der i Løbet af det foregaaende Aar ere afgaaede som Compagnilærere, for at Institutet kan udføre dem af dets Hovedliste."

Frederik R.

Bilag Nr. 28. "Overeensstemmende med Reglementet for den gymnastiske Underviisning Pag. 131, paalægges det vedkommende Regimenter og Corpser at vælge de dueligste og meest skikkelige Underofficierer i hvert Compagni til Compagnilærere, og fortrinligen dem, som allerede have gjort nogen Fremgang i Øvelserne, som og saadanne, der, efterat være oplærte, kunne i flere Aar vedblive at forrette Tjeneste som Compagnilærere."

Frederik R.

Bilag Nr 29. "Vi have modtaget Dine allerunderdanigste Rapporter, betræffende den af Dig foretagne Inspicering af Svømmeøvelserne ved Vort Søcadet-Corps, Vort Landcadet-

Corps, Vor Livgarde til Hest, Husar-Regimentets 2den Esqvadron, ved det militaire gymnastiske Institut, ved Artilleri-Corpsets Underofficierskole og den Classenske Legatskole, ved de 5 i Kjøbenhavn værende Underviisningsanstalter for Underofficierer og Spillemænd, ved de militaire Caserneskoler, Sø-Statens Drengeskoler samt ved Sø-Statens Skole for den indbyrdes Underviisning og Sammes Aftenskole.

Efterat have gjennemlæst disse Beretninger, har det været Os meget kjært at erfare den i det Hele gode og tildeels udmærkede Fremgang, som fornævnte Cadetter, Elever og Mandskab have gjort i Svømning, samt den Iver og Interesse for denne nyttige Øvelse, som samtlige Foresatte og Lærere have udviist, hvisaarsag Vi herved ville have Dig paadraget at tilkjendegive alle Vedkommende Vor allerhøieste Tilfredshed.

Hvilket saaledes tjener til allerunderdanigst Efterretning."

Frederiksberg Slot, d. 24de September 1826.

Frederik R.

Til
Directeuren over Gymnastikken,
Professor, Ridder Nachtegall.

Bilag Nr. 30. "Endskjøndt Cancelliet med Fornøielse erkjender, at Almueskolevæsenet i Kjøbstæderne og paa Landet i Danmark stadigen skrider fremad til det Bedre i Overeensstemmelse med de i Anordningerne desangaaende af 29de Juli 1814 allernaadigst givne Bestemmelser, har dette Collegium dog ikke kunnet lade ubemærket, at der paa mange Steder ikke er taget forønsket Hensyn til bemældte Anordningers Forskrifter, respective i §§. 23 og 30, betræffende Skolebørnenes Veiledning til gymnastiske Øvelser, saasom Løben, Springen, Klavren, militaire Øvelser og Svømning, hvor samme kan finde Sted. Dette Collegium finder sig herved foranlediget til, tjenstligst at henlede (Tit.) Opmærksomhed paa denne ikke uvigtige Gjenstand, for at Vedkommende kunne vorde tilskyndte at virke, efter bedste Evne, til Opfyldelsen ogsaa af disse ovenommældte allernaadigste Forskrifter, forsaavidt saadant ikke allerede er skeet."

Bilag Nr. 31. Extract af en allerhøieste Parolbefaling af 20de November 1826. "Samtlige udenbyes Regimenter og Corpser have eengang aarligen ved Nytaarstid at indsende allerunderdanigst Indberetning, forsynet med alle fornødne Oplysninger, om den gymnastiske Underviisnings Tilstand og Fremgang ved sammes Underviisningsanstalter for Underofficierer og Spillemænd, saavelsom ved de militaire Caserne- eller Drenge-Skoler."

Frederik R.

Bilag Nr. 32. Extract af et allerhøieste Rescript til Commandantskabet paa Bornholm. "Din allerunderdanigste Forestilling af 20de f. M. have Vi modtaget, og deraf med sand Fornøielse erfaret den gode og saare nyttige Idee, Du har faaet, ved successive at indføre Gymnastik paa Bornholm, og i denne Anledning bifalde Vi aldeles, at Du fra dette Aars Begyndelse har ladet et Overconstabels Nr. ved 1ste Artilleri-Compagni staae vacant, for i Tiden at besætte det med et dueligt Subject, som er oplært i Gymnastik, og at give dette Subject bemældte Overconstabels Lønning medens han opholder sig her i Staden for at dannes til Gymna-

stiklærer, ligesom Vi ogsaa ere villige til, medens dette Subject opholder sig her, at give ham det Tillæg, som Eleverne ved det gymnastiske Institut nyde.

Endvidere bifalde Vi aldeles, at naar dette Subject er dannet til Gymnastiklærer og retourneret til Bornholm, han da, efter Amtsskoledirectionens nærmere Anmodning til Dig, udcommanderes til Skolerne i Kjøbstæderne og paa Landet for at øve Eleverne i Gymnastik, imod at han derfor nyder frit Qvarteer og Underholdning i de Dage, han opholder sig som Lærer ved disse Skoler.

For imidlertid at erfare, hvorledes denne Din gode Idee kan meest hensigtsvarende udføres, have Vi ladet affordre Directeuren over Gymnastikken, Ridder Nachtegall, hans Formening, som skrivtligt er indkommen og følger herved til Gjennemlæsning og Afbenyttelse, hvoraf Du vil erfare, hvorledes han troer Sagen bør indrettes for at stifte den meste Nytte; han foreslaaer forskjellige Alternativer, hvoraf Du nu kan vælge det, som Du anseer meest passende efter Bornholms Localitet, og ville Vi derfor, at Du i denne Anledning sætter Dig i Correspondence med bemældte Ridder Nachtegall, og yttrer for ham, hvad Du troer bedst til Sagens Fremme, hvorefter Directeuren har at give Os nærmere Rapport, for at det Fornødne kan blive befalet."

Frederik R.

Bilag Nr. 33. "Under Dags Dato have Vi rescriberet Commandantskabet paa Bornholm saaledes: Det finder Vort Bifald, at Commandantskabet strax oversender det i Sammes allerunderdanigste Forestilling af 20de Marts d. A. omtalte Subject til det militaire gymnastiske Institut for at dannes saavel i den militaire som i Almues-Gymnastikken saaledes, at det kan vorde brugbart til den intenderede Bestemmelse.

Saafremt det iøvrigt maatte befindes, at dette Subject er modtageligt for en mere udvidet Underviisning, tillades det Commandantskabet i sin Tid atter at sende samme til Institutet, for at lære Fægtning, Contrepointe og de enkelte Øvelser, der ikke kunne læres til Færdighed i eet Aar."

Frederik R.

Til
Directeuren for Gymnastikken, Professor Nachtegall,
Ridder af Dannebrogen.

Bilag Nr. 34. "Uagtet det er gavnligt, at samtlige Gymnastiklærere saavelsom Esqvadrons- og Compagni-Svømmelærere ere tilstede ved den aarlige Prøve, som foretages, for at erfare om de have den fornødne Øvelse i Svømning, see Vi dog af en herom indgiven Rapport, at een Gymnastiklærer og 14 Compagni-Svømmelærere have i Aar været andetsteds hencommanderte, og altsaa ikke i de fastsatte 6 Dage taget Deel i de fornævnte Prøver.

Desaarsag befales herved, at saavidt muligt maa for Fremtiden ingen Svømmelærer commanderes andetsteds hen udi disse 6 Dage; men naar saadant dog maa skee, skal en slig Underofficier siden anmældes for Directeuren over Gymnastikken, for til en anden Tid af Sommeren at prøves udi 6 Dage i Svømning.

Betræffende Svømning befales herved:

a) det tjenstgjørende Mandskab saavelsom Elever af de militaire Caserne- eller Drenge-Skoler maae for Fremtiden ikke øves mere i Længdesvømning, end til 600, i det høieste 800 Alen;

b) Sø- Land- og Artilleri-Cadetterne saavelsom Eleverne af de militaire Underviisnings-anstalter for Underofficierer og Spillemænd skulle fremdeles som hidtil øves i Svømning til den fastsatte Længde af 1200 Alen, dog saaledes, at der i de yngre Classer kun maa fordres en Længde af 400-600-800 Alen, og i den eller de ældste Classer en Længde af 1200 Alen.

c) Med Hensyn til Gymnastiklærerne saavelsom Esqvadrons- og Compagni-Svømmelærerne skal det have sit Forblivende ved de ældre desangaaende tagne Bestemmelser.

d) §. 10 af Vor Armeebefaling af 24de Mai 1824, angaaende de Forsigtighedsregler, som bør iagttages ved Svømmeøvelserne, saavelsom den i Reglementet for den gymnastiske Underviisning, Pag. 96-98, givne Forskrivt om Længdesvømning indskærpes paany til nøiagtig Efterlevelse.

e) Saavel de til Adgang i Kjøbenhavns Garnisons Svømmeskole Berettigede, som de i Øvelserne Deeltagende, maae ikke svømme udenfor de omkring Svømmebassinerne anbragte Bomme."

Frederik R.

Bilag Nr. 35. "Efter den i Din allerunderdanigste Forestilling af 11te dennes gjorte Indstilling approbere Vi herved:

1) at det militaire gymnastiske Institut maa antage 40-50 Børn helst af en under offentlig Bestyrelse staaende Fri- eller Fattig-Skole, til fri Underviisning i de Legemsøvelser, der ere fastsatte i Anordningen for Almueskolevæsenet paa Landet, dens 4de Capitels 23de §., som og i saadanne, der ved nærmere Lovbud for Fremtiden maatte vorde bestemte;

2) at denne Indretning maa staae under Institutets Bestyrelse, og sættes i Forbindelse med samme saaledes, at begge samlede danne en Læreanstalt, der kan tjene som Normalskole for Gymnastikken, hvor ei alene Institutets saavel militaire som civile Elever kunne øves i, practisk ved Underviisningen at anvende de theoretiske Regler, der gives dem, men hvor tillige Skolelærere, Opdragere og Andre, der dannes til Skolefaget, kunne gives Leilighed til at gjøre sig bekjendte med de Forholds- og Forsigtigheds-Regler, der ved den gymnastiske Underviisning bør iagttages;

3) at det maa være Institutet tilladt at udrede de med en saadan Indretning forbundne Udgivter af den til dets extraordinaire Udgivters Bestridelse aarligen reglementerede Sum, dog saaledes, at Institutet derhos aldeles skal kunne bestride dets sædvanlige reglementerede og nødvendige Udgivter;

4) at benævnte Normalskole maa, saasnart muligt, tage sin Begyndelse, og det Fornødne desangaaende bringes til offentlig Kundskab.

Hvilket tjener til fornøden Efterretning med Tilføiende, at Vi herom have tillagt Vort Danske Cancelli og øvrige Vedkommende den fornødne Befaling."

Frederiksberg Slot, den 21de August 1827.

Frederik R.

Til

Directeuren over Gymnastikken, Professor Nachtegall,
Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmand.

Bilag Nr. 36. Extract af en allerhøieste Parolbefaling af 3die December 1827.

"Det befales herved:

a) at vedkommende Regimenter og Corpser have at vælge saadanne Subjecter til Oplærelse, hvilke, foruden særdeles Anlæg, tillige give Haab om i længere Tid at kunne forrette Tjeneste som Compagnilærere;

b) at de Compagnilærere, der ansættes som Fourerer eller i andre saadanne Tjenestestillinger, hvilke kunne forenes med deres Tjeneste som Compagnilærere, desuagtet skulle vedblive tillige at forrette Tjeneste som Compagnilærere, eller i det mindste saalænge, indtil andre Compagnilærere kunne oplæres i deres Sted."

Frederik R.

Bilag Nr. 37. "Ifølge allerhøieste Parolbefaling af 20de November 1826 skulle de udenbyes Regimenter og Corpser eengang aarligen ved Nytaarstid indsende Beretning til Hans Majestæt Kongen om den gymnastiske Underviisnings Tilstand og Fremgang ved sammes Underviisningsanstalter og militaire Caserne- eller Drenge-Skoler.

Til disse Beretninger ere, ifølge allerhøieste Befaling, de fornødne Blanqvetter foranstaltede trykte efter de af Directeuren for Gymnastikken dertil meddeelte og af Hans Majestæt allernaadigst approberede Schemata, og Collegiet undlader ikke herved at tilstille N. N. Regimentet (Corps) 12 Exemplarer af de Blanqvetter, der ere authoriserede for Underofficiers Underviisningsanstalterne til Brug ved de Beretninger, som nu for afvigte Aar og herefter aarligen ved Nytaarstid ere at indgive; hvorhos Collegiet efter allerhøieste Befaling skulde tilføie til fornøden Jagttagelse, forsaavidt Regimentet (Corpset) vedkommer, at Elevernes forskjellige Fremgang skal i Rubrikkerne "**hvorledes**" udtrykkes med de Benævnelser, der Side 45 i Reglementet for de omtalte Underviisningsanstalters og Skolers gymnastiske Underviisning ere fastsatte, ligesom ogsaa, at der ved disse Indberetninger skal tages nøie Hensyn til de Bestemmelser, der ere fastsatte i det i Aaret 1821 for ovennævnte Underviisningsanstalters og Skolers gymnastiske Underviisning allernaadigst approberede Reglement."

Bilag Nr. 38. Extract af en allerhøieste Parolbefaling af 21de Januar 1828. "De Underofficierer, der for Fremtiden dannes til Compagnilærere i Hugning og Bajonetfægtning, skulle tillige undervises baade practisk og theoretisk i de forberedende gymnastiske Øvelser, ligesom i Løben, Springen, Klavren og Voltigeren saaledes, at de ikke alene opnaae faamegen practisk Færdighed i, og theoretisk Kundskab om disse Øvelser, som de i den til deres Dannelse bestemte

Tid kunne erhverve sig, men fornemmeligen instrueres om Fremgangs- og Underviisnings-Maaden ved disse Øvelser, saavelsom om de Forsigtighedsregler, hvilke herved saa nødvendigen bør iagttages.

Det tjenstgjørende Mandskab af Artillericorpset og af de udenfor Kjøbenhavn garnisonerende Infanteriregimenter samt de 4 Jægercorpser, skal for Fremtiden øves ikke blot i de hidtil befalede Øvelser, men tillige i de forberedende gymnastiske Øvelser saavelsom i Klavren, Springen i Høide og Længde samt Voltigeren.

Det tjenstgjørende Mandskab af Livgarden til Hest og samtlige Cavalleriregimenter, skal herefter øves i de forberedende Øvelser saavelsom i Springen i Høide og Længde samt Voltigeren, i Forening med de allerede befalede Øvelser.

Samtlige ovennævnte Regimenter og Corpser have til Øvelserne at anvende ikke blot December, Januar og Februar Maaneder, men tillige Marts, April og Mai Maaneder, forsaavidt saadant efter enhver Garnisons Localitet lader sig udføre."

Frederik R.

Bilag Nr. 39. "Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsteen, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, gjøre vitterligt: at, da hensigtsmæssige gymnastiske Øvelser udgjøre en ikke uvigtig Deel af Ungdommens Dannelse, der stedse har været en kjær Gjenstand for Vor landsfaderlige Omhu, saa have Vi, saavel ved Befalinger som ved Foranstaltninger, søgt at fremme Ungdommens gymnastiske Underviisning ved Siden af den øvrige for samme nødvendige og gavnlige Underviisning; men hidindtil har denne Sag dog kun paa enkelte Steder havt en Fremgang, der svarede til Vore Hensigter. Vi have derfor, efterat have i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn oprettet en Normalskole for Gymnastikken, endvidere været betænkte paa at udfinde Midler, hvorved en passende gymnastisk Underviisning kunde, uden trykkende Bekostning, indføres i alle Skoler, endog i dem, hvor Læreren ikke selv har erhvervet sig nogen særdeles Duelighed og Færdighed i dette Fag. Til den Ende have Vi ladet udarbeide og paa Vor Bekostning trykke en Lærebog, der tydeligen beskriver de forskjellige Gradationer af hiin Underviisning, af hvilke den tredie eller meest indskrænkede er af den Beskaffenhed, at den ikke kan overstige enten nogen Skolelærers Evne til at meddele Underviisningen, eller nogen Skolekasses til at anskaffe de fornødne Apparater; og, i Forbindelse med denne Foranstaltning, ville Vi herved allernaadigst have befalet som følger:

§. 1.

Den af Os foranstaltede og i Trykken udgivne "Lærebog i Gymnastik for Almue og Borger-Skolerne i Danmark" approberes herved som Regel og Rettesnoer for samtlige Almue- og Borger-Skoler i Danmark. Af denne Lærebog bliver, ved Vort Cancellies Foranstaltning, at uddele eet Exemplar til hver af fornævnte Skoler, eet til hver Skoledirection og eet til hver af Skolecommissionerne.

§. 2.

Den i fornævnte Lærebog, 1ste Capitel §. 2, ommældte og paa de der anviste Steder nærmere beskrevne meest indskrænkede gymnastiske Underviisning skal strax indføres ved alle Landsbyskoler, hvor ikke denne eller endog en mere udvidet gymnastisk Underviisning allerede er i Gang, og de dertil fornødne Apparater blive at anskaffe paa Skolekassens Regning.

§. 3.

Skolecommissionerne i Kjøbstæderne, Kjøbenhavn derunder indbefattet, have snarest muligt at indgive Forslag om, hvilken Grad af Gymnastikken i enhver dem underordnet Skole, efter Lærerens Duelighed og Stedets Leilighed til at anskaffe de fornødne Apparater, i Overeensstemmelse med Lærebogen, kunde indføres; hvilke Forslag, ledsagede med Skoledirectionens Betænkninger, blive at indsende til Vort Cancellies Bedømmelse og endelige Afgjørelse.

§. 4.

Directionerne for Almue- og Borger-Skolerne bør, udi de aarlige Beretninger om Skolevæsenets Tilstand, som de have at indgive, nøiagtigen forklare, hvorledes Gymnastikken fremmes i de dem underordnede Skoler, samt hvorvidt der, efter Stedets Leilighed til at anskaffe de fornødne Apparater, og Lærernes Duelighed til at undervise, endvidere kunde fremmes en høiere Grad af Underviisning i Gymnastik; hvilket da bliver at afgjøre ved Vort Cancellies Resolution.

§. 5.

Det skal, under de Tvangsmidler, som ellers ere anordnede for Skolegangs Forsømmelse, være Pligt for alle skolepligtige Drengebørn, at deeltage i den gymnastiske Underviisning, der, i Overeensstemmelse med fornævnte Vore Befalinger, i Forbindelse med de Forskrivter, som allerede indeholdes i Skole-Anordningerne, bliver at give i enhver Almue- eller Borger-Skole.

§. 6.

Skoledirectionerne, og i Særdeleshed Provsterne, bør paasee, at ovennævnte Vore Befalinger nøie efterleves, og at den gymnastiske Underviisning drives med behørig Iver og Omhyggelighed; hvorom de i deres aarlige Beretninger til Vort Cancelli have at meddele Forklaring. Det samme have og Biskopperne ved deres Skolevisitationer og i deres aarlige Indberetninger at iagttage.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 25de Juni 1828.

Under Vor Kongelige Haand og Segl."

Frederik R.

(L. S).

Stemann.

Monrad. Ørsted. Lassen. Kierulf. Hansen.

Bilag Nr. 40. "Forinden Nogen af de ved Søcadet-Corpset Indskrevne bliver antaget til Information paa Academiet, skal han, hvad Svømning angaaer, kunne præstere Følgende: at svømme en Længde af 200 Alen paa Brystet, at kunne flyde, eller, hvis den dertil

fornødne specifiqve Lethed maatte mangle, da i kort Tid roligen kunne ligge i den til denne Øvelse nødvendige Stilling; at kunne rigtigen, baade med Arme og Been, udføre Rygsvømnings og Vandtrædnings Bevægelserne; at kunne dykke 2 a 3 Alen i Dybden og 4 a 6 Alen i Længden; at kunne med gode og regelrette Bevægelser under Vandet optage en Jevnaldrende, og bjerge den Optagne i en Længde af 8 a 10 Alen."

Frederik R.

Bilag Nr. 41. Extract af et allerhøieste Rescript af 23de November 1828 til det Kongelige General-Commissariats-Collegium.

"Da endeel Officierer af den herværende Garnison, som og af forskjellige andre Garnisoner, have mældt sig til at faae Underviisning i Bajonetfægtning efter den nye Methode, og Vi ansee det for saare gavnligt, at Officiererne forstaae og selv ere istand til med Færdighed at udøve enhver Deel, hvori Soldaten skal dannes, saa bifalde Vi aldeles, at de Officierer af Livgarden til Fods, Infanteri-Regimenterne og Jæger-Corpserne, der maatte ønske det, gives Underviisning i Bajonetfægtning; men skulle dertil anskaffes Reqvisiter og Apparater alene for Officiererne, vilde saadant blive altfor bekosteligt, og desaarsag maae de behjælpe sig med de Reqvisiter og Apparater, som til Bajonetfægtning maae anskaffes for Mandskabet."

Frederik R.

Bilag No. 42. Extract af en allerhøieste Parolbefaling d. 22de December 1828. "De Officierer eller Cadetter, som efter fuldendt Officiers-Examen ved Academiet afgaae derfra og ansættes ved Garden til Fods, eller et af de resp. Infanteri-Regimenter og Jæger-Corpser, skulle, efterat de have gjennemgaaet Kjøbenhavns Garnisons Exerceerskole, øves ved det militaire gymnastiske Institut i Bajonetfægtning efter den nye Methode, og naar de dermed ere færdige og vel øvede, skulle de af Directeuren for Gymnastikken meddeles Attest derfor.

Hugningsøvelserne med de Underofficierer af Vor Livgarde til Fods, saavelsom ved samtlige Infanteri-Regimenter og Jæger-Corpser, der for Fremtiden dannes til Compagnilærere, skulle indskrænkes til Begyndelsesgrundene og Muraille-Hugning, saaledes som det ved Vor Armeebefaling af 8de dennes er fastsat.

Vor Armeebefaling af 30te December f. A., med Hensyn til Valget af de Underofficierer, der sendes til Oplærelse ved Institutet, bringes herved i Erindring til nøiagtig Efterlevelse."

Frederik R.

Bilag Nr. 43. Extract af en allerhøieste Parolbefaling. "Ved Livgarden til Hest og Cavalleri-Regimenterne maa ingen Underofficier, Trompeter eller Gemeen fritages for at deeltage i de befalede Cavallerihug, saalænge han er dygtig til den øvrige Tjeneste, og ikke særdeles Alder, Sygdom, Svaghed eller andre særegne og vigtige Grunde skulle gjøre Undtagelse nødvendig; hvorimod blot Vagtmestere, Trompetere og enkelte meget aldrende Underofficierer maae fritages for at deeltage i de øvrige Hugningsøvelser.

Ved Livgarden til Fods saavelsom ved Infanteri-Regimenterne og Jæger-Corpserne maae kun Commandeersergeanter, Hoboister og enkelte meget aldrende eller svagelige Underofficierer fri-

tages for at deeltage i den practiske Udførelse af Bajonetfægtningsøvelserne, hvorimod saadanne Commandeersergeanter og Underofficierer dog skulle lære at kjende Commando-Ordene og Fremgangsmaaden ved Underviisningen, ligesom de stedse bør være nærværende, naar deres respective Regimenters og Corpsers tjenstgjørende Mandskab undervises i Bajonetfægtning. Alle øvrige Underofficierer, Spillemænd og Gemene skulle uden Undtagelse deeltage i denne Vaabenøvelse, saalænge de findes duelige til deres øvrige Tjeneste.

De for Cavalleriet ovenfor givne Bestemmelser skulle ogsaa være gjældende for samtlige Underofficierer og Trainkonstabler af Artilleri-Corpset."

Frederik R.

Bilag Nr. 44. "Det approberes herved, at den nederste Etage i den nye Gymnastikbygning, tilligemed den derved liggende Øvelsesplads, maa anvises til Brug ved den gymnastiske Underviisning hver Eftermiddag fra Kl. 1½ til 4½ for saadanne Skoler, der ikke kunne tilveiebringe det fornødne Locale til denne Underviisning, ligesom ogsaa det militaire Svømmelocale paa Gammelholm maa anvises til Afbenyttelse for de Skoler, der endnu mangle den til denne Underviisning nødvendige Leilighed, dog saaledes, at dette paa ingen Maade maa være til Hinder for de Militaires Øvelser sammesteds.

Hvilket tjener til fornøden Efterretning."

Kjøbenhavn, d. 20de Mai 1829.

Frederik R.

Bilag No. 45. Extract af en allerhøieste Parolbefaling af 25de Mai 1829. "Ingen Gymnastik-Batteri-Esqvadrons- eller Compagni-Lærer maa, af nogensomhelst Grund, (Sygdomstilfælde undtagne) fritages for at møde til de aarlige Svømmeprøver, og de, der ved Doctorattest fritages for practisk at prøves, skulle desuagtet møde for at deeltage i de theoretiske Prøver, da det er vigtigt at være overtydet om, at Lærerne nøie kjende de Forholds- og Forsigtigheds-Regler, de have at iagttage ved denne Underviisning."

Frederik R.

Bilag Nr. 46. "Det af Dig trufne saare gavnlige Arrangement, hvorefter et Antal af 100 Drenge af de Kjøbenhavns Fattigvæsen underlagte Skoler møde i denne og i næste Maaned hver Aften fra Kl. 6 til 7 for at deeltage i samtlige for Almueskolerne fastsatte gymnastiske Øvelser, med Undtagelse af Svømning, i Normalskolens Locale, bifaldes aldeles, og vil den herved foraarsagede Udgivt af 30 Rbd. blive refunderet af Chatolkassen.

Hvilket tilkjendegives til fornøden Efterretning."

Kjøbenhavn, d. 12te Juli 1829.

Frederik R.

Til Directeuren for Gymnastikken,

Professor Nachtegall, Ridder af Dannebrogen, Dannebrogsmand.

Bilag Nr. 47. Extract af en allerhøieste Parolbefaling af 13de Juli 1829. "Ligesom det Mandskab, der kan svømme 600 Alen, blot skal øves i Svømning eengang ugentligen, saaledes befales endvidere herved, at de Mandskaber, der tillige have gjort antagelig Fremgang

i de øvrige Dele af Svømning, kun have at møde 2 Gange om Maaneden, for at vedligeholde hvad de have lært."

Frederik R.

Bilag Nr. 48. "Da nu en Tid af 25 Aar er henrunden, i hvilken Tid det militaire gymnastiske Institut har i den samme anviiste Virkekreds gavnet saare meget, og, ved at danne over 200 Gymnastiklærere og 1100 Esqvadrons- og Compagni-Lærere, bidraget betydeligt til at udbrede de nyttige gymnastiske Øvelser, og det den 25de f. M. netop var 25 Aar siden, at denne nyttige Indretning blev organiseret, ville Vi, til Beviis paa Vor Tilfredshed og til Belønning for Institutets Bestræbelser, herved have samme tillagt Prædicat af "Kongeligt", saa at det herefter skal kaldes "det Kongelige militaire gymnastiske Institut."

Frederik R.

Bilag Nr. 49. "Af Din allerunderdanigste Rapport af 24de dennes have Vi med Tilfredshed erfaret, hvorledes de i Aar under meget ugunstige Omstændigheder afholdte Svømmeøvelser ved de militaire Academier samt Underviisningsanstalter og Skoler dog have havt det samme gunstige Resultat som i forrige Aar, hvilket tilfulde vidner om, at Alt er ordnet saaledes, at det maa bidrage til denne nyttige Øvelses Fremme.

Ligeledes har det været Os behageligt at erfare de Fremskridt, den i Forbindelse med Normalskolen for Gymnastikken i Sommer oprettede Hjælpeskole har gjort, saavelsom de Foranstaltninger, der ere trufne i Aar til at forbedre Indretningerne ved den militaire Svømmeskole.

Hvilket tilkjendegives Dig til fornøden Efterretning."

Frederiksberg Slot, den 30te September 1829.

Frederik R.

Til

Directeuren over Gymnastikken, Professor Nachtegall,

Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmand.

Bilag Nr. 50. Extract af en allerhøieste Parolbefaling af 2den November 1829. "Det befales herved, at Hugningsøvelserne for Fremtiden skulle aldeles bortfalde for Musqveterne, og ikkun fortsættes med samtlige Underofficierer og Spillemænd samt med Mandskabet af Vor Livgarde til Fods, af Grenadeer- og Regimentsjæger-Compagnierne, saa og af Jægercorpserne; og blive disse Øvelser at udføre med de ved Regimenterne og Corpserne havende Huggekaarder, og det saaledes som Vore Parolbefalinger af 8de December 1828 og 26de October d. A. fastsætte."

Frederik R.

Bilag Nr 51. "Da det er af Vigtighed, at samtlige Officierer ved Infanteriet og Jægerne nøie kjende Bajonetfægtningen, saa ville Vi, at de lade sig deri undervise og øve af de Officierer, som ere udtagne til at bestyre Øvelsen i Bajonetfægtningen ved Regimenterne og Corpserne. De Officierer, som af een eller anden Aarsag ikke selv kunne deeltage i Bajonet

c 2

fægtningen, skulle dog være tilstede ved disse Øvelser, for i det mindste theoretisk at lære at kjende dem. En Stabsofficier af hvert Regiment eller Corps skal stedse være tilstede ved denne Øvelse i Bajonetfægtningen, hvilket alternerer imellem Stabsofficiererne. Naar Officiererne ere tilstrækkeligen øvede i bemældte Fægtning, skulle samtlige Underofficierer undervises og øves heri af de Officierer, som ere udtagne til Lærere i Bajonetfægtning."

Frederik R.

Bilag Nr. 52. Extract af en allerhøieste Parolbefaling af 21de December 1829. "Det befales herved, at de Gymnastiklærere, som herefter maatte avancere til Vagtmestere eller Commandeersergeanter, skulle fremdeles vedblive at forrette Tjeneste som Gymnastiklærere ved Regimentet eller Corpset, dog med den Indskrænkning, at den Paagjældende fritages for Tjeneste som Gymnastiklærer saavel ved Regimentets eller Corpsets Underviisningsanstalt som i Exerceerskolen. Herved bliver forøvrigt at iagttage, at hvergang en saadan Forfremmelse finder Sted, maa en ny Elev commanderes til det militaire gymnastiske Institut for at oplæres, for at der ikke skal mangle Lærere ved Underviisningsanstalterne og i Exerceerskolen."

Frederik R.

Bilag Nr. 53. "Det befales herved, at Gymnastiklærerne ved Sø-Etaten og samtlige Gymnastiklærere ved Regimenterne og Corpserne i Kjøbenhavns og Citadellet Frederikshavns Garnisoner skulle møde den sidste Løverdag i hver Maaned fra Kl. 9-12 sl. Formiddag ved det militaire gymnastiske Institut, for at vedligeholde og fremme deres Færdighed og Duelighed saavel i Gymnastik som Vaabenøvelser."

Frederik R.

Bilag Nr. 54. "Betræffende Bajonetfægtningsøvelserne befales Følgende:

a) Rekrutternes Dannelse i dette Vaaben skal i Exerceerskolen bestaae i at lære Alt, hvad de 4 første Afdelinger imod Infanteri foreskriver, med Undtagelse af de sammensatte Stød og Parader.

b) Soldaten skal i det første Tjenstaar øves i det, som i Exerceerskolen er gjennemgaaet, og derhos lære de i 4de Afdeling anførte sammensatte Stød og Parader, saavelsom den 5te, 6te, 7de og 8de Afdeling imod Infanteri samt de 5 første Afdelinger imod Cavalleri.

c) I det andet Tjenstaar skal Soldaten øves i Alt, hvad han har lært i det første Aar, og derhos lære den 9de, 10de og 11te Afdeling imod Infanteri, samt 6te og 7de Afdeling imod Cavalleri, dog saaledes, at, af den 11te Afdeling imod Infanteri, kun den sabelvæbnede Infanterist lærer Sabelens Anvendelse imod Bajonetten, og derimod Alle øves i Bajonettens Anvendelse imod den sabelvæbnede Infanterist.

d) Med Hensyn til Litr. b og c bestemmes endvidere, at saafremt Folkene i det første Tjenstaar ikke kunne lære, hvad her er foreskrevet, maae de dog i det sidste Aar, de ere tjenstgjørende, fuldføre det Hele.

e) Med Hensyn til de Regimenters og Corpsers Mandskaber, der ikke forblive i 2 Aar til Tjeneste, skal det forøvrigt have sit Forblivende ved at de, saavidt muligt, i denne kortere Tjenestetid lære Alt, hvad Reglementet for Bajonettens Anvendelse saavel imod Infanteri som imod Cavalleri foreskriver, hvilket saameget bedre vil kunne finde Sted, da til et mindre Antal Mandskab haves et forholdsmæssigt større Antal Lærere.

f) De Elever, som dimitteres fra Underviisningsanstalternes anden eller yngste Afdeling, maae have lært Reglementets 5 første Afdelinger imod Infanteri, og de, som dimitteres fra disse Skolers første eller ældste Afdeling, skulle, foruden fornævnte 5 Afdelinger imod Infanteri, tillige lære de 4 første Afdelinger imod Cavalleri. Derimod maa disse Elevers Underviisning i det øvrige af hvad Reglementet for Bajonetfægtningen foreskriver, udsættes indtil de skulle deeltage i disse Øvelser ved deres respective Regimenter og Corpser."

Frederik R.

Bilag Nr. 55. Extract af en Skrivelse af 13de Marts 1830 fra Generaltoldkammer- og Commerce-Collegiet til Directeuren for Gymnastikken:

"Hans Majestæt Kongen har, under 3die dennes, allernaadigst rescriberet Collegiet, at Allerhøistsamme har fundet det saare nyttigt, at de vestindiske Tropper lærte Gymnastik og Vaaben-Øvelser, i hvilken Anledning Generalmajor v. Scholten og Hr. Directeuren, efter allerhøieste Befaling, havde under 20de f. M. indsendt allerunderdanigst Forslag, saavel med Hensyn til de Militaire, som og til hvad der burde øves i Skolerne. Ved at tilstille Collegiet ovennævnte allerunderdanigste Forslag, har Hans Majestæt Kongen tilkjendegivet, at Allerhøistsamme i Eet og Alt approberer de deri berørte Indstillingspuncter, tilligemed de foreslagne gymnastiske Apparater, som her skulle anskaffes og oversendes."

Bilag Nr. 56. Cancelli-Placat, angaaende Underviisningen i Gymnastik for Kjøbenhavns og Forstædernes Drengebørn.

"I Anledning af Placat, angaaende den gymnastiske Underviisnings almindelige Indførelse i Almue- og Borger-Skolerne i Danmark af 25de Juni 1828, har den Kongelige Direction for Almue- og Borger-Skolevæsenet i Kjøbenhavn indgivet et Forslag, angaaende Maaden, hvorpaa Hans Majestæts allerhøieste Villie kunde være at udføre her i Hovedstaden.

Bemældte Forslag er af Cancelliet blevet Hans Majestæt allerunderdanigst forelagt, og det har derpaa behaget Allerhøistsamme at bemyndige Directionen til, i Overeensstemmelse med fornævnte af samme lagte Plan, paa Stadens almindelige Skolevæsens Bekostning, at organisere de fornødne Indretninger for den gymnastiske Underviisning, og derhos at foreskrive følgende Regler for Benyttelsen af disse Indretninger:

1) at ikke alene de offentlige Skoler, som henhøre under ovenmældte Directions Virkekreds, og hvori Drengebørn undervises, skulle, forsaavidt de ikke ere forsynede med egne, hensigtsmæssige Gymnastik-Indretninger, benytte de Anstalter, som dertil or-

ganiseres, efter den nærmere Bestemmelse om Sted og Underviisnings-Tid, som meerbemældte Direction i saa Henseende giver; men at det samme, under lige Betingelse, og skal gjælde for de, under Directionen staaende, private Skoler;

2) at enhver Skolebestyrer enten selv skal ledsage Skoledrengene, eller, ved en paalidelig Lærer, lade dem ledsage til Underviisningsanstalterne for Gymnastik, hvor Den, der har ledsaget Børnene, skal overvære Underviisningen;

3) at enhver Bestyrer af en privat Skole, ved hver Maaneds Udgang, skal, for Underviisningen i Gymnastik, erlægge til Formanden i Sognets Skolecommission en Godtgjørelse til Stadens Skolevæsen af 12 Skilling Sølv for hvert, til Skolen henhørende, Drengebarn;

4) at der vel, naar Forældre, eller de, der staae i Forældres Sted, skriftligt begjere deres, i en privat Skole gaaende, Drengebørn undtagne fra at tage Deel i den gymnastiske Underviisning, bør tilstaaes saadan Undtagelse; men at ovenanførte Betaling ikkedestomindre bør erlægges for det fulde Antal Drengebørn, som besøge Skolen;

5) at Bestyrerne af de private Skoler skulle være berettigede til at fordre de, af Deeltagelsen i den gymnastiske Underviisning flydende, Udgifter, efter rigtig Fordeling, godtgjorte af Forældrene eller andre Vedkommende, foruden den øvrige betingede Skoleløn, uden at den ovenindrømmede Undtagelse fra den gymnastiske Underviisning skal fritage nogen for at give saadan Godtgjørelse.

Hvilket herved bekjendtgjøres til alle Vedkommendes Underretning og allerunderdanigste Efterlevelse."

Det Kongelige Danske Cancelli, d. 24de August 1830.

Stemann.

Monrad. Ørsted. Lassen. Kierulf. Lange. Hansen.

Bilag Nr. 57. Extract af en allerhøieste Parolbefaling, dateret 6te Juli 1830. "I Betragtning af det koldere og mindre fordeelagtige Veir, maae Øvelserne med Cadetter saavelsom med Elever af de militaire Underviisningsanstalter og Caserneskoler, samt med det tjenstgjørende Mandskab, indtil videre ikke finde Sted, med mindre Luften er 12 og Vandet 14 Grader varmt og Veirliget iøvrigt fordeelagtigt.

Vedkommende Regiments- og Corps-Chefer have strax at indberette, om Svømmeøvelserne, under det i Aar mindre gunstige Veirligt, have viist nogen mærkelig Indflydelse paa Mandskabets og Elevernes Sundheds-Tilstand, og have Regimentschirurgerne selv oftere at møde i Svømmeskolerne paa de Tider, Øvelserne foretages, for at iagttage disses Indflydelse paa Mandskabets Sundhed.

Samtlige angaaende Svømmeøvelserne givne Forholds- og Forsigtigheds-Regler indskærpes til nøiagtig Efterlevelse, og blandt disse den, at Eleverne og Mandskabet skulle gaae lang-

somt til Bade- og Svømme-Stederne, og der opholde sig 15-30 Minuter, eller saalænge, indtil de ere tilfulde afkjølede, forinden Øvelserne begynde."

Frederik R.

Bilag Nr. 58. "Afvigte Løverdag blev Os præsenteret de herværende Gymnastiklærere samt Esqvadrons- og Compagni-Lærere tilligemed Eleverne i Normalskolen. Med Fornøielse bemærkede Vi, at samtlige Lærere og Elever vare fortrinligt godt underviste og øvede, hvorfor Vi herved tilkjendegive Directeuren over Gymnastikken, Professor Nachtegall, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmand i Særdeleshed og de øvrige Vedkommende i Almindelighed Vor Tilfredshed."

Frederik R.

Bilag Nr. 59. "Under Dags Dato have Vi allernaadigst resolveret saaledes: Den ved Vor Livgarde til Fods staaende Sergeant Friederich Herman Grüner, Dannebrogsmand, udnævnes til Secondlieutenant a la suite i Armeen, dog uden at han henhører til sammes Detaille, og skal han af Collegiets Extrafonds gives 100 Rbd. Sølv aarlig i Vartpenge, indtil han paa anden Maade kan blive emploieret.

Lieutenanten, hvem det tillades at anlægge og bære Armeens Uniform og Felttegn, ansættes endvidere som Inspectionsofficier ved det militaire gymnastiske Institut, med Behold af hans for Tiden der hovende Tillæg af 60 Rbd. Sølv, hvilket skal forøges med 40 Rbd. Sølv aarligen af den til Extraudgivter ved Institutet reglementerede Sum.

Hvilket tjener til fornøden allerunderdanigst Efterretning."

Kjøbenhavn, d. 10de October 1830.

Frederik R.

Bilag Nr. 60. Extract af en allerhøieste Parolbefaling, dateret 13de December 1830. "Vi have ladet Os forelægge de om Svømmeøvelserne i afvigte Sommer indkomne Beretninger, og deraf med Fornøielse erfaret Øvelsernes heldige Fremgang, saavelsom den Nøiagtighed, hvormed Indberetningerne ere affattede, og den Interesse, Regimenterne og Corpserne vise for at opfylde de desangaaende givne Befalinger."

Frederik R.

